Poštarina plaćena u gotovom

Lapunk mai száma (a Habostorta melléklettel együtt) 52 oldal — Ara 4 dinár

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIX. évfolyam. Szubotica, 1928. VASARNAP, április 15. 102. szám

Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52, 376. Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is. Előfizetési ár negyedévre 165 din. Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvosztály, Szubotica Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

Móra Ferenc

A magyar irodalom legutóbbi decenniumának rendkivül érdekes és karakterisztikus jelensége az a hirtelen fölfelé ivelő irói karrier, amelyet Móra Ferenc futott be. Móra Ferenc a háboru előtt is müvésze volt már a magyar prózának és versnek, de Szeged határain kivül, ahol müködését kifejtette és ahol a szellemi élet kimagasló tekintélye volt, nem igen tudott gyökeret verni a magyar olvasóközönségben. A háboru után azonban anélkül, hogy az egyénisége által meghatározott iránytól a külső siker kedvéért egy hajszálnyival is eltért volna, rohamosan megnövekedett irásainak a kelendősége és neve szinte máról-holnapra országos márka lett.

Ennek az oka, ugy véljük, elsősorban az a szociális átrétegeződés, amit a történelmi változás idézett elő Magyarországon. Az osztrák-magyar monarchia bukásából ujjászületett magyar népi erők tulsulyra jutottak a lényegesen megfogyatkozott városi polgársággal szemben. Ezek a népi erők természetszerüen vonzódnak Móra Ferenc zamatos magyar stilusához és az abstrakciókat képekbe testesitő előadásához, amely a legnehezebb problémákat is az epikai önkéntelenség varázsával oldja fel.

De magának a magyar városi polgárságnak gondolkozása, izlése és irodalmi diszpoziciója is gyökeresen átalakult az uj viszonyok hatása alatt. A liberális és progressziv városi polgárságot kiábránditották a forradalomból a bal- és jobboldali szélsőségek kilengései, amelyek mindenekelőtt őt sujtották s irodalmi és müvészeti téren is visszatér azokhoz a klasszikus, zárt formákhoz, amelyek forradalmi széttördelését valamikor megértő rokonszenvvel fogadta. A százszázalékos reakció szemében ez a polgárság még mindig forradalmi, de kétségtelen, hogy régebbi célkitüzései merész lendületéhez képest a gyors előretörés kockázatainak és veszedelmeinek láttára konzervativ lett, nem hajszolja az ujszerüséget, nem telik kedve a revoluciószerü gondolatszökellésekben és a vonalak plasztikáját sejtelmek ködébe burkoló lázas nyugtalanságokban. A magyar városi polgárság belefáradt az utkeresés izgalmaiba és kapva-kap az olyan irón, aki az extrémitások között középuton elhelyezkedő lehiggadt polgári ideológiát Jókai, Mikszáth és Gárdonyi hagyományainak folytatójakép a szintiszta poézis puritán eszközeivel szólaltatja meg. Móra Ferenc a falut mosolygó, táblabiróiasan kedélyes a magyar mezők illatát árasztó adomázásával, a várost eszmei gazdagságával, szempontjai előkelőségével és a tempósan haladó polgár mentalitását visszatükröző világnézlete nemes szabadelvüségével nyerte meg.

Nagyszerü polihisztor is Móra Ferenc, a Pulszky Ferencek és Brassai Sámuelek fajtájából, de széleskörü és sokféle tudományos ismeretei nem sulyosodnak rá fantáziájára, sőt irói invenciója szolgálatába szegődnek. Móra Ferenc nemcsak mesél, hanem instruál is, a dolgoknak nemcsak a felszinét fodrozza és csipkézi játékos kedvvel, hanem megláttatja azokat a mélységeket is, amelyekből az események előbuzognak. Mint publicista, megtörte az ünnepélyes prozopópea, a méltóságoskodó pátosz monopóliumát és a kozőr fesztelenségével hizelgi bele az olvasóba a legmasszivabb okfejtést is. Mindezek a kvalitásai koncentráltan érvényesülnek az előadói pódiumon, ahol Móra Ferenc az élő szó szuggesztiójának nagymestere. Arra nézve, hogy még egy szürke szakkérdést is mennyire élvezetesen tud ismertetni, a legjellemzőbb a budapesti közgazdasági egyetemen tartott többórás előadása, amelyben a közigazgatás reformjára vonatkozó nézeteit bensőséges szinezerizálás és ragyogó humor alá rejtett tudományossággal fejtette ki.

Egy magyar iró sem kap annyi meghivást felolvasásra, mint Móra Ferenc, aki ezeket az alkalmakat a béke, a megnyugvás, az alkotó munka, a faji és osztályellentéteket áthidaló európai kulturközösség propagálására használja fel. Most, amikor országokat összekötő felolvasókörutján hozzánk érkezik, Szubotica magyarsága, a szláv intelligenciával karöltve, szeretettel köszönti, abban a szilárd meggyőződésben, hogy a Móra Ferencek a jugoszláv-magyar barátság igazi magvetői.

Amerika egyik lakatlan szigetén szálltak le a német oceánrepülők

A Bremen péntek délben kényszerleszállást végzett az Ujfoundlandhoz tartozó Greenly Island-en — A kis szigetet alig lehet megközeliteni a körülötte fekvő jégtengertől — A Bremen megsérült, Köhl kapitánynak és utitársainak azonban nincs semmi bajuk és a sziget világitótornyának őrénél szálltak meg — A pilóták repülőgépen vagy jégtörőhajón fogják folytatni az utat Newyork felé — A merész repülőket a véletlen mentette meg a haláltól

Berlin az izgalmas pénteki éjszaka után örömünnepet ül

Világszerte ünneplik a hős oceánrepülőket

Berlinből jelentik: Nehéz elképzelni és szinte lehetetlen leirni azt a hihetetlen idegtépő izgalmat, amit Berlin élt át péntek estétől szombat hajnalig.

Amilyen tomboló örömet váltott ki Berlinben a Bremen Newyorkba való megérkezésének a hire, éppolyan nagy volt a keserü csalódás, amikor a megérkezés hirének cáfolata jutott nyilvánosságra.

Elkeseredett hangulatban, a hős repülők sorsa iránti aggodalommal eltelve tért hajnaltájban nyugovóra Berlin lakossága, amelyet reggel teljesen váratlanul ért az örömhir, hogy

a Bremen mégis megérkezett Amerikába és szerencsésen földet ért Uj Foundland egyik jéggel boritott kicsiny szigetén.

Az Ujfoundlandba való megérkezésről szóló első hir éjjel három órakor futott be és azt jelentette, hogy

a Bremen szerencsésen leszállt Greenly Island-en.

A hirt kezdetben óvatosan fogadták, mert pénteken több hasonló hirt megcáfoltak már. Amikor valamivel később a hir valóban beigazolódott, a lapok nyomban különkiadásokban közölték, hogy a repülők szerencsésen átjutottak az oceánon. A lapok különkiadásait percek alatt szétkapkodták és a hir felszabaditotta a közönséget a kinos szorongástól.

Egész Berlin örömujjongásban tört ki

és mindenki az örömtől felderült arccal sietett napi munkája után.

A lapok rendkivüli kiadásai közölték, hogy a manchesteri rádióállomás jelentése szerint,

a Bremen a leszállásnál könnyen megsérült, utasai azonban egészségesek és sértetlenek.

Greenly Island, ahol a Bremen leszállt, kisebb sziget Ujfoundland északnyugati partján a Strait of-Bel-Isle bejáratánál. A sziget, amelyen kanadai halásztelepek vannak, közel négyszáz mértföldnyire északnyugatra esik a Bremen tervbevett utirányától.

A kanadai kormány és parlament üdvözlése

Newyorkba a Bremen szerencsés megérkezéséről szóló első hirt a Point Amouron lévő állomásról egy távirótisztviselő küldte, aki a leghamarabb ért oda és szemtanuja volt a pilóták leszállásának. A Point Amour két mértföldnyire van Greenly Islandt-től. Már percekkel azután, hogy a szerencsés megérkezés hire elért Newyorkba, a Bremen épitőjének, Junkers tanárnak Newyorkban időző gyermekei Junkers Herta és Erhardt elhatározták, hogy

Melchior pilóta Junkers Hertával, a Bremen testvérgépével Greenly Island-ra fog repülni.

Amikor a Bremen Grenly Islandbe való érkezésének hire eljutott Ottavába,

a kanadai alsóház félbeszakitotta tanácskozását,

hogy az erre vonatkozó jelentést meghallgassa. A képviselők óriási lelkesedéssel fogadták az óceánrepülők megérkezésének hirét és Mackenzie King miniszterelnök a kormány nevében a repülőknek üzenetet küldött, amelyben

a kanadai kormány és a nép nevében szerencsekivánatát fejezi ki a megérkezés és az első keletről nyugatra történt oceánrepülés alkalmából.

A kanadai parlament sokáig és lelkesen ünnepelte a német óceánrepülőket.

A Bremen pilótáinak első távirata

A szerencsés megérkezést báró Hühnefeld, a Norddeutscher Lloyd newyorki kirendeltségével, a következő táviratban közölte:

— Földet értünk Greenly Island mellett. Leszállásra kényszerültünk **tüzelőanyaghiány, ellenszél és köd miatt.**

Egy második táviratában Hühnefeld közli, hogy

a kényszerleszálláskor a Bremen propellere és alváza megsérült,

benzinkészlete pedig teljesen elfogyott. A távirat nem szól arról, hogy milyen méretüek a Bremen sérülései és hogy a repülőgépet Greenly Islanden ki lehet-e tatarozni, vagy pedig a pilóták csak más géppel tudnának eljutni Newyorkig.

A kanadai kormány hivatalos közleményt adott ki, amely megerősiti a Bremen megérkezéséről szóló hirt és közli, hogy a repülőgép meglehetős sulyos, jelentékeny sérüléseket szenvedett, de a repülőgép három utasának semmiféle baja nincs.

Köhl kapitány, báró Hühnefeld és Fitzmaurice a kényszerleszállás után Greenly Islandbe mentek, ahol a lakosság örömujjongással fogadta őket.

A pilóták a falu legelőkelőbb házában kaptak szállást, ahol rögtön nyugovóra tértek.

A pilóták biznak abban, hogy a repülőgépet sikerül rövidesen kijavitani és a Bremen ismét startképes lesz.

Ebben az esetben Köhl és társai a Bremennel folytatják utjukat eredeti céljuk, Newyork felé.

Az oceánrepülők hozzátartozóinak izgalmas éjszakája

Berlin Südend külvárosának villanegyedében lakik báró Hühnefeld édesanyja. Az öregasszony már régen beteges és sejtelme sem volt arról, hogy fia az oceánrepülésre vállalkozott. Amikor szombaton reggel már bizonyos volt, hogy a Bremen eljutott Amerikába, rokonok siettek a villába és közölték az öregasszonnyal az örömhirt.

Hühnefeld anyja kijelentette, hogy nincs ma nálánál boldogabb anya az egész német birodalomban.

Köhl kapitány és Hühnefeld báró felesége egész reggelig szivszorongva várták a Bremen megérkezéséről szóló hireket egy berlini lap szerkesztőségében. Az éjszaka folyamán beérkező jelentések azonban teljesen ellentmondók voltak és

a borzalmasan izgalmas éjszaka

után reggel felé ugy Köhl kapitány, mint báró Hühnefeld felesége elájult, ugyhogy ápolás alá kellett venni őket. Amikor később megjött a biztos hir a Bremen szerencsés megérkezéséről, a két asszony nem tudott hova lenni a határtalan örömtől és percek alatt szinte elfeledtették az elmult két nap és éjszaka idegromboló szenvedéseit.

Jégtengertől körülvett, lakatlan szigeten szállt le a Bremen

A szombati részletesebb jelentések szerint

a Bremen már péntek délben szállt le Greenly Island-en,

mig a leszállásról szóló első szikratávirati jelentést amerikai időszámitás szerint este hét óra tájban küldték el. Ezt a nagy időkülönbözetet az magyarázza, hogy Greenly Island és a legközelebbi szikratáviróállomás között nagy távolság van és a hirt kutyaszánnal, vagy csónakon kellett oda eljuttatni.

Jelenleg a Bremen a kis sziget egyik kis sziklaján nyugszik, a három pilóta pedig a világitótorony őrének vendége.

Greenly Island-ot jég veszi körül, amely csak a jövő hónapban kezd majd fölengedni. Azokról a viszonyokról, amelyeket a Bremen pilótái Greenly Island-on találtak, fogalmat lehet alkotni Mac Giffet szuperintendens elbeszéléséből, aki mint lelkész éveken át járta ezt a vidéket. Eszerint

Greenly apró kis sziget, amelyről el lehet mondani, hogy a földkerekség legelhagyatottabb pontja és jégrétegek veszik körül,

amelyek csak a nyár elején kezdenek olvadni. A sziget egy elenyészően kicsiny szárazpont a rengeteg viztömegben. A legközelebbi falu husz mértföldnyire fekszik és Genevieve, onnan pedig kétszázhusz mértföldnyire van a legközelebbi lakott hely. Ha valaki tél idején el akar jutni Greenly Islandba, akkor 30—40 mértföldet kell vándorolni a jégen és ha azután szerencséje van és kutyaszánra tesz szert, akkor eljuthat az Uj Foundlandon fekvő Redix-ig, amely az első vasutállomás.

A beérkezett jelentések szerint

a pilóták megérkezésükkor teljesen ki voltak merülve.

és első szavuk az eléjük kerülő néhány emberhez az volt, hogy megkérdezték, hol kaphatnak enni és hol fekhetnek le aludni.

Jégtörő hajó indult el az oceánrepülőkért

A kanadai kormány egyik jégtörő hajójának kapitánya, aki néhány hónap óta a Ray-fok körül cirkál hajójával, táviratot küldött a kanadai tengerészeti minisztériumnak, amelyben közli, hogy

haladéktalanul elindul a jégtörő hajóval Greenly Island elé, hogy kiszabaditsa a német pilótákat a jégtenger által övezett szigetről és a kontinensre vigye őket.

A jég a sziget körül ugyanis meglehetősen vastag, a kapitány azonban reméli, hogy sikerül utat törni a sziget felé. Nem tartják azonban valószinünek, hogy a vállalkozás sikerül és

azt hiszik, hogy Köhl kapitány és társai csupán kutyaszánokkal hagyhatják el a szigetet.

Erre vonatkozólag azonban még teljes kétség uralkodik és lehetséges, hogy a pilótáknak esetleg mégis sikerül repülőgépen folytatni utjukat.

A pilótákért már elindult a Montreál nevü jégtörő hajó is, hogy utat hasitson Greenly Islandig a jégben és felvegye a repülőket,

ha a repülőgép sérülései — ami valószinü — Greenly Island-en nem javithatók ki.

Junkers Herta, amerikai időszámitás szerint szombat reggel hét óra 15 perckor közölte a mitschfieldi repülőtérrel, hogy

a kedvezőtlen időjárás miatt a Bremen testvérgépe az S 13 nem indul el Greenly Island-re.

Junkers kisasszony és Melchior pilóta ehelyett Washingtonba repültek, utazásuk célja azonban ismeretlen.

Világszerte ünneplik a hős repülőket

A Bremen hős pilótáit világszerte ünneplik. Már eddig több száz üdvözlő távirat ment Greenly Island-re. Üdvözölte a német pilótákat Byrd is, aki azt táviratozta, hogy bámulja hősiességüket és ügyességüket, mert

azon a helyen, ahol leszálltak, a földre ereszkedés a biztos halállal ér fel.

Fokker, a hires pilóta és repülőgépépitő a következőket táviratozta a német repülőknek:

— A gép és legénységének teljesitménye világraszóló.

Rosendaal a Zeppelin-léghajó parancsnoka is lelkes szavakkal gratulált a pilótáknak ahhoz, hogy sikerült a természet erejét legyőzniök.

A Newyork Times vezércikkében azt irja, hogy

az amerikai nép szemében semmit sem veszit jelentőségéből a német oceánrepülők teljesitménye azért, mert nem az amerikai kontinens helyén szállottak le.

Mint Berlinből jelentik, a német fővárosban határtalan az öröm és lelkesedés.

A német főváros lobogódiszt öltött,

a középületekre és magánházakra kitüzték a köztársasági lobogót. Hindenburg birodalmi elnök a következő táviratot intézte Köhl kapitányhoz és társaihoz:

— *Szivből kivánok szerencsét a merész óceánrepülőknek szép sikerükhöz.*

Üdvözlőtáviratot küldött Greenly Islandra a birodalmi kancellár, a külügyminiszter és a kormány többi tagja is.

Délszerbiában kicserélik a tisztviselőket

A belügyminiszter normális állapotokat akar teremteni az ország déli részén

Beogradból jelentik: A belügyminisztérium nagy fontosságot tulajdonit annak, hogy Délszerbiában nyugodt és normális állapotokat teremtsen.

Az utóbbi napokban kicserélték az egész délszerbiai csendőrséget és Szlovéniából, valamint Horvátországból a legjobban képzett csendőr altiszteket és csendőrtiszteket vittek le. Ezek a csendőrök mielőtt Délszerbiába mentek egészen uj kiképzésben részesültek és sokkal nagyobb fizetést kapnak, mint amilyent az eddigi állomáshelyeiken élveztek.

Küszöbön áll *a délszerbiai rendőrségi tisztviselőknek felváltása is. Ezentul Délszerbiában csak jogvégzett tisztviselők működhetnek.* Azok a tisztviselők, akik ezzel a képesitéssel nem rendelkeznek, nem szolgálhatnak továbbra Délszerbiában. A délszerbiai rendőrségi tisztviselők tekintet nélkül a rangosztályaikra ezer dinárral kapnak havonta nagyobb fizetést, mint az ország többi részén alkalmazott tisztviselők. Azok a rendőrtisztviselők, akik Délszerbiába mennek, előzetesen szigoru instrukciókat kapnak és megmagyarázzák nekik, hogy miképen kell nekik ott viselkedniök és a tisztviselőknek ezeket az instrukciókat nagyon szigoruan be kell tartaniok, mert különben elbocsájtják őket.

Egyes beogradi lapoknak Délszerbiára vonatkozó hiradásait, rémhireit, a belügyminisztérium az utóbbi napokban nagyon erélyesen megcáfolta.

Korosec belügyminiszternek az a szándéka, hogy a délszerbiai hatóságok és a nép között bizalmatlanságnak véget vessen és Délszerbiában normális állapotokat teremtsen.

A szocializmus hivatása a francia parlamentben

A Bácsmegyei Napló számára elmondta Léon Blum, a franciországi szocialista párt parlamenti frakciójának vezére

— A küszöbön álló választástól mindenesetre parlamenti frakciónk megerősödését várjuk — mondotta nekem Leon *Blum*, a francia szocialistapárt parlamenti frakciójának vezére, — hanem a jövőbe látni nem lehet. Egyet azonban előre megmondhatok: *A mult hibáit nem fogjuk megismételni.* Kétségtelen, hogy a balpártok 1914. május 14-i választási győzelme nem hozta meg az országnak a kivánt eredményt. S minthogy a radikálisok ezért bennünket okolnak, azt mondván, hogy koalíciós kormány kellett volna a radikálisok és szocialisták között, érdemesnek tartom a külföld előtt is leszögezni azt a tényt, hogy egy ilyen koalíciós kormányalakulás nem a szocialisták intranzigenciáján ciusult meg. Már csak azért sem, mert bennünket a radikálisok meg sem hivtak a kormányban való *részvételre, noha elismerem, hogy Herriot*, ki mint lyoni polgármester, a legszebb eredményeket érte el a koalíciós városi kormányzatban, szivesen látott volna bennünket. Másrészt mi szocialisták a köz érdekében láttuk jobbnak, hogy a *kormányon kivül* támogassuk a radikális programmot. Ugy Herriot kormánya, mint az utána következő mindkét Painlevé-kormány, de még Briand is a polgári radikálisok tétovázó magaviselete miatt bukott el — *mi szocialisták még lobb meggyőződésünk ellenére is támogattuk őket*, mert sohasem felejtettük el, hogy a polgári baloldallal közös érdekünk a rekció elleni küzdelem.

Szociáldemokrácia és polgári radikalizmus

— Ha általában lehetséges egy koalíciós kormány velünk és a polgári baloldallal, ugy ez csakis ezen a megoldáson alapulhat. Kétségtelen ugyanis, hogy *a szocializmust még a legbalabb polgári irányzattól is áthidalhatatlan szakadék választja el.* Mi az egész társadalom és rend megváltoztatásáért küzdünk: a forradalomért. Meg akarjuk szüntetni a bérmunkások osztályát, ez pedig egyedül a termelési eszközöknek a magántulajdonból való elvonásával történhetik meg. Ezzel szemben a polgári demokrácia, ha javitani is akarja a munkások sorsát, ha részeltetni is akarja a munkást a jövedelemben, mindezt a jelen társadalom keretei között tervezi. Utunk tehát egyideig lehet bár azonos, szétválasztásuk elkerülhetetlen. Mi hangsulyozzuk, hogy *politikai demokrácia gazdasági demokrácia nélkül, jogegyenlőség gazdasági egyenlőség nélkül el nem képzelhető.* Fokozza a különbséget köztünk és a polgári baloldal között az a specifikus francia helyzet, hogy amilyen mértékben nemcsak a városi munkásság, hanem a kispolgári osztály is a mi zászlónk alá tömörül, azon arányban kiszorul a polgári radikalizmus a városokból és mindinkább parasztpárttá változik. Mindamellett *a polgári demokratáknak nagyon is fontos történelmi hivatásuk van.* Mindenekelőtt ők biztositják a mai társadalom keretei között elérhető legnagyobb mértékét a rendnek és az igazságosságnak.

Az erőszak és a diktatura elmélete

— Ha a szocialistáknak, mint az ön szavaiból tisztán kiviláglik, egyetlen célja a forradalom, vagyis egy uj társadalmi rend erőszakos létrehozása — szóltam közbe — akkor nehéz megérteni önöknek a bolsevikiekkel szemben folytatott küzdelmét.

— Pedig aki ismeri a mi felfogásunkat, az megérti rögtön — felelte Blum. — Én egy szóval sem beszéltem *erőszakról.* Igenis akarjuk az uj gazdasági rendre való átmenetet és el vagyunk szánva szükség esetén az elkerülhetetlen erőszakra is, de nem akarjuk és nem kivánjuk az erőszakot! Sajnos a történelemből tudjuk, hogy két ellentétes társadalmi és gazdasági rendszer között az átmeneti idő szükségképpen a diktaturának, az erőszaknak egy minden emberi számára kellemetlen rövid uralmát hozza magával. Azonban a legnagyobb különbség közöttünk és a bolsevikok között éppen abban áll, hogy mi nem tekintjük célunknak a tényleges hatalom megszerzését. *Semmiesetre sem fogadjuk el a diktaturát és a terrort, mint állandó kormányzati rendszert. De még egy szükségszerü rövid, átmeneti jellegü diktaturát is csak az esetben ismernénk el, ha azt nem egy kis kaszt gyakorolja, egy bizonyos társadalmi osztály érdekében, hanem hogyha az demokratikus alapon megválasztott férfiak által az egész nép érdekében gyakoroltatik. A jövő gazdasági rendet nem valamely privilegizált osztály egyeduralmára akarjuk felépiteni!* Reméljük, hogy a Munkásinternacionálé megint eggyé fog forrni egy napon, de ez az összeforrás csak a bolsevikiek megtérése után lehetséges és *nem következhetik be egy pillanattal sem hamarább, mint mikor a szovjetorosz kormányzat felszabaditja az uralma alatt levő területeken a gondolatot és a tettet és visszaállitja a társadalmi demokrácia alapelveit.*

A bolsevikok végzetes tévedése

— Felfogásunk a bolsevikokétól alapjaiban különbözik. *Amit ők végrehajtottak, az politikai forradalom; mi azonban a társadalmi forradalmat akarjuk, amelyet egy csapásra és erőszak útján végrehajtani nem lehet!* Mi szocialisták jól tudjuk, hogy a hatalom megszerzése eszköz lehet, *de sohasem cél.* Mert ha ez volna a cél, akkor politikai forradalom volna az eredmény: vagyis polgárháboru, terror, diktatura, de semmiesetre sem egy uj gazdasági rend.

— Ez a lényegbevágó különbség a bolsevik és a szocialista felfogás között megnyilvánul az egész vonalon. A bolsevikok meg akarják hóditani a világot, hogy átformálhassák — azután. Mi azonban irtózunk a meddő győzelmektől, mint aminőt az oroszok elértek, mert az diszkreditálhatja a forradalmi eszmét. Amely országban a szövetkezeti és szakszervezeti alap nem eléggé általános, nem eléggé szétágazó, ott a társadalmi forradalom nem győzedelmeskedhetik.

— A bolsevikok sulyos tévedésének a pszichológiai oka talán abban lelhető, hogy a bolsevizmus vezérei évtizedekig számüzetésben éltek és *doktrinerekké váltak, hiányozván nekik a néppel magával való folytonos, eleven érintkezés.* Igy az az abszurd felfogás képződött ki bennük, hogy a társadalmi forradalom valaminő párbaj a cári autokratizmus fekete százai és az emigráns csoportok között. Igy keletkezett az erőszak csudatevő erejében való barbár hitük.

Krizisek és háboruk

— *Mindebből következik a szocializmus és bolsevizmus ellentétes mivolta a napi politika aktuális problémáival szemben.* Mi szocialisták megállapitjuk, hogy a korunkban fellépő gazdasági krizisek a fennálló gazdasági rend szükségszerü következményei és igyekszünk azokat a mai eszközeinkkel enyhiteni és ezáltal terjesztjük a szociális érzést a tömegekben. A bolsevikok azonban, kiknek áhitott céljuk a mai hatalom letörése, illetve erőszakos megszerzése, *igyekeznek minden krizist elmélyiteni és roszszabbitani,* hogy azzal is gyöngitsék a ma fennálló rendet. Megfigyeltük mi ezt Franciaországban, ahol mi szocialisták igyekeztünk a leromlott értékü pénzt ujra stabilizálni, hogy megkiméljük a munkásokat tengernyi szenvedéstől, *mig a bolsevikok, mindennemü pénzügyi szanálásnak dühödt ellenségei, oktalan sztrájkokkal növelték a drágaságot és zavart.* A bolsevizmus katasztrófapolitikát folytat, mert minden katasztrófában politikai konjunkturát szimatol.

— Nem kisebbek a különbségek a bol-

sevista és szocialista *külpolitika között. A bolsevikok uj meg uj háborus bonyodalmakat szitanak* az egyes államok között: nem átalják felhasználni a nacionalizmust, vagy bármely fanatizmust, hogy egymásra uszitsanak népeket, fajokat és vallásokat; hisz minden háborutól a jelen gazdasági rend meggyöngitését remélik, ami nekik megkönnyiti a hatalom erőszakos átvételét. A bolsevikiek a szuronyokban biznak; *nekünk szocialistáknak azonban békére van szükségünk*, hogy gazdasági intézményeinket erősitsük és neveljük a népet a jövő feladataira.

— Látom, ön elégedetlen. Aktuális politikai szenzációt várt — és szociális elméleteket kapott! *De a mi helyzetünket a jövő Házban ezek az elméleti meggondolások determindlják.* Ezekben rejlik az oka annak, hogy szemben állunk a magát kommunistának nevező párttal, bár egyre reméljük, hogy egybe fogunk olvadni és hogy másrészt összeműködést folytatunk a polgári radikalizmussal, holott biztosan tudjuk, hogy el fog jönni a nap, mely bennünket szembeállit velük.

Benedek Károly

Eltemették Simunovics repülőfőhadnagyot

Impozáns részvét mellett ment végbe a temetés

Noviszadról jelentik: Szombaton délután temették a tragikus véget ért *Simunovics* Antun repülőfőhadnagyot a lakosság óriási részvéte mellett. A holttestet délben a főtéri római katholikus templomban ravatalozták fel. Délután három órakor szentelték be a holttestet, majd a koporsót az elhunytnak tiszttársai vállukon vitték ki a templomból és elhelyezték a halottaskocsiban. Ezután a többezer főnyi menet megindult a temető felé.

A menet élén a helyőrségi zenekar haladt, azután a koszoruvivő katonák és az első repülőezred díszszázada *Bajdák* főhadnagy vezetésével. A halottaskocsi után az elhunytnak anyja és huga, továbbá *Sztanojlovics* tábornok, a légiflotta parancsnoka, *Malinaris* Eugen a dunai flottila parancsnoka, az első repülőezred parancsnoksága nevében *Navratil* őrnagy, végül a helyőrség összes szolgálatonkivüli tisztjei. A temetési menet felett az egész uton hat repülőgép keringett. A temetőben a nyitott sirnál tiszttársai búcsuztatták a halottat, majd díszlövések kiséretében elhantolták.

A fekete golyó

Két barát tragikus végü szerelmi regénye

Karlsbadból jelentik: Karlsbadban *átlőtt koponyával találták meg lakásában Meinerts Herbert tizenhét éves fiatalembert, Meinerts aschi hentesdrugyáros fiát.*

Amikor rátaláltak, a fiatalemberben már nem volt élet. Szüleitől csak pársoros levélkében búcsuzott az öngyilkos; kérte őket, hogy bocsássanak meg neki tettéért, amelyet el kellett követnie, mert számára nem volt más kivezető ut. Szüleihez irt levelében egyetlen szóval sem emlékezik meg öngyilkosságának közelebbi okáról, amelyet legjobb barátjának irt levelében világit meg. Ezt a levelet a rendőrség lefoglalta, mert soraiból világosan kitünt, hogy *a szerencsétlen fiatalember amerikai párbaj áldozata és a fekete golyó üldözte halálba.* Mélységesen megrendítő ez a baráthoz irt búcsulevél, amelyben a tizenhét éves fiatalember nemcsak barátjától, hanem az élettől is elbucsuzik.

A levélben elmondja, hogy egyik társával *egy leánynak udvaroltak és mindketten halálosan beleszerettek.* A szerelmi vetélkedés elidegenitette őket egymástól, a barátokat ellenségekké tette és mert más megoldást nem találtak, elhatározták, hogy a sors szeszélyére bizzák, ki tegye boldoggá a leányt. Lemondani róla egyikük sem tudott és amerikai párbajban állapodtak meg; *ő luxta a fekete golyót és becsületesen le is vonta a konzekvenciát.*

Az aschi gyáros egy évvel ezelőtt küldte el fiát Karlsbadba és egy ottani nagy étteremben helyezte el állásban. A fiu szorgalmasan dolgozott és apja nem is sejtette, hogy az ambiciózus, szorgalmasan tanuló, koraérett gyerek milyen végzetes szerelembe bonyolodott. A csendőrség a szülők följelentésére az amerikai párbaj másik részesének felkutatására megindította a nyomozást.

Anglia rokonszenvvel fogadja az amerikai háboruellenes paktum tervét

A brit kormány csak a gyarmatok állásfoglalása után válaszol az amerikai kormány jegyzékére

Londonból jelentik: Az angol lapok kimeritő részletességgel közlik az egyesült államok kormányának jegyzékét, amelyet az amerikai nagykövetek pénteken egyidejüleg nyujtottak át Londonban, Rómában, Berlinben és Tokióban és amely a Franciaország és Amerika közt az általános háboruellenes szerződés ügyében lefolytatott általános jegyzékváltást tartalmazza.

A lapok bőven kommentálják az amerikai jegyzéket. A *Times* vezércikkben foglal állást az általános háboruellenes szerződés mellett és a cikkből megállapitható, hogy

angol hivatalos körökben az amerikai javaslatok kedvező fogadtatásra találnak.

A *Daily Telegraph* arra készíti elő az angol közvéleményt, hogy az angol kormány nem válaszol majd olyan gyorsan az amerikai jegyzékre, mint azt Washingtonban szeretnék, mert

az angol kormánynak figyelemmel kell lenni a gyarmatokra, amelyeknek álláspontját nem mellőzheti

az amerikai kormánynak adandó válaszában.

A miniszterelnök Splitbe utazott

A radikális párt főbizottsága ünnep után készül el a képviselői klubhoz intézendő memorandumával — Politikusok husvéti nyilatkozatai

Beogradból jelentik: Pravoszláv nagyszombaton Beogradban beállott a teljes politikai szélcsend. Szombat reggel nyolc órakor *Vukicsevics* Velja miniszterelnök is elutazott Splitbe több politikus társaságában. Az egyes minisztériumokban már pénteken nem dolgoztak. *Sumenkovics* Ilija helyettes külügyminiszter szombaton is megjelent hivatalában, ahol *Shtyle* albán ügyvivő látogatását fogadta.

A radikális párt főbizottsága szombat délelőtt és délután ülést tartott, amelyen folytatták a radikális klubhoz intézendő memorandum szövegezését. A memorandum még nem készült el teljesen.

Nincsics a külpolitikai helyzetről és a kisebbségi kérdésről

Nincsics Momcsilo volt külügyminiszter a *Vreme* husvéti számában cikket irt az ország külpolitikai helyzetéről. A cikkben rámutat Olaszországnak a balkáni államokkal folytatott tárgyalásainak nagy jelentőségére és ezzel kapcsolatban felveti a kérdést, hogy lehetséges volna-e Olaszország és az SHS. királyság között barátságos viszonyt teremteni. Nincsics megállapitja, hogy ennek legfőbb akadálya nem a neptuni konvenciókban van, miután a jugoszláv parlament a neptuni konvencióknál sokkal terhesebb, ugynevezett beogradi konvenciókat már ratifikálta. A két ország közti megegyezés akadálya az albán kérdés és ebben a tekintetben Nincsics is helyesli a *Journal de Geneve* egyik cikkében kifejtett azt az álláspontot, amely szerint *Albánia függetlenségét biztositani kell*, a mostani olasz ellenőrzés helyett azonban Albániát nemzetközi ellenőrzés alá kell venni.

Nincsics foglalkozik az SHS. királyságnak Magyarországhoz való viszonyával és ezzel kapcsolatban a kisebbségi kérdéssel is, amelyről a következőket irja:

— Nehéz azt mondani, hogy az Olaszország és Magyarország között létesült barátsági szerződéssel uj helyzet állt elő Középeurópában. Maga Bethlen gróf azokban a napokban, amikor ezt a paktumot aláirták Rómában, olyan nyilatkozatokat tett, amelyek azt az óhajt tükrözik, hogy ez az aktus a mi államunkban ne találjon helytelen értelmezésre és hogy az ne legyen akadály közeledésünk politikája számára. És valóban az én felfogásom szerint az a politika, amely a két nemzet és a két állam közötti közeledésre vezetne, bölcs és nagy cselekedet lenne. Kétségtelen, hogy ennek a politikának komoly nehézségeket kell még leküzdenie. Elsősorban nem szabad felkelteni kisantantbeli szövetségeseink bizalmatlanságát, hanem azokkal egyetértésben kell azt végrehajtani. Fokozatosan el kell háritani minden akadályt, a bizalom és a barátság viszonyának megteremtése elől. Ide tartozik a magyar kisebbséggel nálunk és a mi kisebbségünkkel Magyarországon való bánásmódnak kényes kérdése is. E tekintetben sulyos hibák történtek a legutóbbi év folyamán. *Vukicsevics* Velja kormánya attól a kivánságtól vezetve, hogy bizonyos nagyobb autoritásu nacionális személyiségeket politikailag lekicsinyeljen és a lehetőséghez képest le is törjön, minden tekintet nélkül nemzeti és államérdekeinkre elnyomta és üldözte a nemzetnek mindazokat a képviselőit, akik e személyiségek körül csoportosultak a Vajdaságban. És hogy a siker lehetővé váljék, a kormány ebben az erőt és biztonságot jelentő férfiak elleni harcban államunk iránt közismerten ellenséges érzelmü elemeket használ föl. Innen származik vajdasági népünk riadalma és bizalmatlansága a magyar kisebbségekkel szemben. Nem lesz egyszerü dolog a bizalmat helyreállitani, de ennek érdekében munkálkodni kell.

Pribicsevics éles harcot hirdet a külföldi kölcsön ellen

A *Politika* közli *Pribicsevics* Szvetozár nyilatkozatát a külföldi kölcsönről:

— A parasztdemokrata koalició népszerűsége — mondotta Pribicsevics — az ugynevezett prékói vidékeken is egyre nő, ugyhogy nemsokára felül fogja mulni erőben az összes politikai szervezeteket. Ezt nagyon jól tudja a kormány is és ezért keres támaszt a horvát közgazdasági körökben. Az ismeretes zagrebi konferencián a kormány kifejezetten kudarcot vallott. Magától értetődő, hogy *a parasztdemokrata koalició a legélesebb harcot fogja inditani a parlamentben a tervezett kölcsön ellen.* Ez a kölcsön ugy feltételeinél, mint tervezett felhasználásánál fogva egyenesen katasztrófális. Nagyrészt improduktiv célokra akarják felhasználni a kölcsönt és abból a tervek szerint az országnak azok a vidékei, amelyeket a parasztdemokrata koalició képvisel, ugyszólván semmit sem kapnának. *Még az esetben is, ha ez a kölcsön igazán kedvező feltételek mellett jönne létre, nem engedhetnők meg a kormánynak a felhasználását,* mert ennek az uralomnak szeparatisztikus jellege nem nyujt garanciát arra, hogy a beruházásokból az ország minden vidéke egyformán részesedik. Más szóval a kormány a kölcsön felosztását radikális mértékkel eszközölné. Csodálkozásomat kell kifejeznem a jelenlegi könnyelmü kormányzás fölött. Ez a kormány már régen megbukott volna, ha Davidovics és párthivei felszinen nem tartanák. *Davidovics tehető leginkább felelőssé a kormány jelenlegi politikájáért.* A demokrata párt jól tudja, hogy ez a politika milyen népszerütlen és az ugynevezett korrupcióellenes törvény jelszavával reméli azt az injekciót, amely a kormány életét meghosszabbitja. Én azonban kételkedem abban, hogy a »lex Pecics« alkalmas lenne ennek a politikának népszerüsítésére. Egyébként konstatálni kell, hogy a kormány ma sokkal inkább demokrata, mint radikális, mert mig a radikális párt legtekintélyesebb elemei helytelenitik a politikáját, addig a demokrata párt összes frakciói zárt sorokban állanak mögötte.

Radics nyilatkozata

Radics István is nyilatkozott a *Politika* husvéti számában és többek között kijelentette, hogy a kormány hat tagjának zagrebi konferenciája a legnagyobb kudarccal végződött.

— Olaszország kérdésében — mondja Radics — már Prágában megállapitottam, hogy Mussolini külpolitikája csődöt mondott. Először Csicserinnél tört meg politikájának vonala. Ő Oroszországnak mindent megigért, csakhogy Dalmáciára vonatkozólag szabad kezet kapjon, de Csicserin elutasitó választ adott. Ugyanezt tette Stresemann és Benes is. Mussolini most Lengyelországgal, Törökországgal és Görögországgal kisérletezik. Pilszudszki igen bölcs államférfi. Ő megengedte, hogy Zaleszky Rómába utazzon, de ez nem jelent semmit sem. Pilszudszki tudja, hogy a németek és oroszok elutasitották Olaszország közeledését és tudja azt is, hogy Lengyelország nem folytathat Német és Oroszország, valamint Csehszlovákia között olyan politikát, amely ezeknek az államoknak politikájával homlokegyenest ellenkezik. Mussolini csak Görögországban kaphat valamit, de ez nem jelent semmit, mert ott labilisak az állapotok.

Radics ezután igy folytatja:

— Elérkezik az idő, amikor az olasz király belátja, hogy a pápa és a polgárság nincsenek Mussolinivel. A király azt mondotta, hogy ő nem akar bomba-király lenni és eszerint a mi helyzetünk jó, mert Olaszország már visszatérőben van a parlamentárizmushoz és egy parlamentáris Olaszország nem mer háborut kezdeni. Oroszország igen élénken érdeklődik a mi viszonyaink iránt Olaszországgal szemben. Oroszország nem engedi meg, hogy határainkat megsértsék. A szovjetellenes front megbukott, mert Bulgária nem akart belemenni, sem Lengyelország, amelynek az első szó jutott volna. A mi határainkat nemcsak Páris és London, hanem Berlin és Moszkva is garantálta és ez az egyetlen sikere Mussolini diplomáciájának.

— Mi segiteni fogunk Marinkovics külügyminiszternek, mert okos ember és sok mindent látott Európában. azonkivül erősen megjavitotta a helyzetünket. Mi már Genfben mindent megbeszéltünk. Igazi szerb-horvát koalició fog alakulni. Ami eddig volt, az kevés (s most egy igazi nagy szerb-horvát koalición dolgozunk. Természetes, hogy Korosec és Szpoho megmaradnak, de hogy a radikális janicsárokkal mi lesz, azt meglátjuk. Tudni való, hogy kik a janicsárok: a Davidovics-pártiak és közöttük Grol Milán a legfőbb janicsár.

Áll a lakásharc Beogradban

Minden házban van kiadó lakás

Beogradban ma majdnem mindenki *lakást keres.* 1928 május elseje nagyon nevezetes dátum lesz a lakók és a beogradi háziurak életében. A beogradi lakók és a beogradi háziurak között kétféle megkülönböztetést kell tenni. Vannak régi házakban lakók és vannak ugyanilyen háztulajdonosok is és vannak uj háztulajdonosok és uj, a háboru után beköltözött lakók is. A régi házak tulajdonosai most május elsején elérkezettnek látták az időt arra, hogy felmondjanak azoknak, a régi lakóiknak, akik már a háboru óta laknak a házaikban. Ezek a háziurak a régi lakásokat jobb és kedvezőbb feltételek mellett szeretnék kiadni. Az uj házak tulajdonosai ma már a házbérek csökkentése ellen foglalnak állást, mert arra számitanak, hogy a kormány május elsejére nem fogja a háboruelőtt épült lakások bérlőit védelemben részesiteni és azzal is számot vetnek, hogy mival az Uprava Fondava az idén amugy sem ad már magánosoknak házépitési kölcsönt és nem épülnek tehát uj lakások s igy sikerülni fog a jelenlegi magas házbéreket továbbra is fenntartani.

A lakások kereslete és kinálata Beogradban tulajdonképen teljesen lényegtelen dolog volna, ha nem kellene mindenkinek lakást keresnie. A lakók keresik az olcsó lakásokat, viszont az uj házak tulajdonosai nem akarnak engedni a lakások béréből, a régi házak tulajdonosai jobb házbéreket akarnak elérni.

Beogradban tehát ma áll a harc a lakók és a háziurak között. Hogy ebben a küzdelemben ki fog győzni, azt még senki sem tudja. Minden attól függ, hogy az uj lakástörvénynek milyen intézkedései lesznek. Egyelőre minden beogradi ház ajtaján kint lóg a cédula, amellyel uj lakókat keresnek, viszont a lakók az ujságok hirdetési oldalait töltik meg hirdetéseikkel és egész nap szaladgálnak, keresik a szép és olcsó beogradi lakásokat. Ezeket a lakásokat azonban nem tudja senkisem megtalálni és éppen ezért a lakáshare március-április folyamán addig fog tartani, amig a kormány rendelete vagy az uj törvény *nem fog megje'enni* és véget fog vetni ugy a lakók, mint a háziurak további kombinációinak.

A lakást keresőknek vigaszul szolgál, hogy a beogradi épitkezési ipar teljes üzemmel dolgozik annak ellenére, hogy az Uprava Fondova nem ad senkinek sem kölcsönt. Az idén különösen az állam *épit nagyon* sokat, de épitenek már azok a magánosok is, akiknek maguknak is sok pénzük van s nincs szükségük arra, hogy kölcsönpénzzel épitsenek.

Letartóztattak Topolán egy szélhámos álhirlapirót

Fodor Lisz'ó iró nev.vel élt vissza és g.rancia-levelet hamisito!t egy huszonegy éves fiatalember

A sztaribecse'i „Hajnal" szüle'é . . halála

Érdekes karriér fejeződött be péntek este a topolai csendőrségi fogdában. A csendőrség letartóztatott egy huszonegy éves fiatalembert, aki hónapok óta járta a Vajdaság különböző városait és községeit és magát *F. Fodor László* budapesti ujságirónak adva ki, a legkülönbözőbb szélhámosságokat követte el.

Az állitólagos F. Fodor László ez év január havában tunt fel a Vajdaságban. Először Sztaribecsejen telepedett le és ott érintkezésbe lépett az ottani Narodna Stamparijával, amelynek tulajdonosával megállapodást kötött, hogy *Hajnal* cimen szépirodalmi folyóiratot fog inditani. A nyomdában mindenekelőtt névjegyet és levélpapirt csináltatott a következő szöveggel:

F. FODOR LÁSZLÓ

A „HAJNAL" IRODALMI FOLYÓIRAT SZERKESZTŐJE ÉS A BUDAPESTI „UJSÁG" MUNKATÁRSA

Ezenkivül hétszázötven dinárt is felvett a nyomdától előlegül és ezzel a tőkével elindult előfizetőket gyüjteni. Járt Topolán, Noviszadon, Becskereken, Vrbászon, Kikindán és sok más helyen és sikerült is néhány száz előfizetőt gyüjtenie, azonban az előfizetési dijakat részben elköltötte, részben elkártyázta.

Időközben azonban fellépése gyanut keltett és többen fordultak kérdéssel a *Bácsmegyei Napló* szerkesztőségéhez azzal a kérdéssel, hogy F. Fodor László valóban a budapesti Ujság munkatársa-e. Bár Fodor László, a jónevü budapesti iró a *Pesti Napló* munkatársa és eleve kizártnak tartottuk, hogy a kitünő iró épen Sztaribecsejen akar irodalmi folyóiratot alapitani, mégis kérdést intéztünk az Ujság szerkesztőségéhez, mert nem látszott lehetetlennek, hogy az Ujság redakciójában egy másik Fodor László dolgozik. Kérdésünkre tagadó válasz érkezett, sőt *az Ujság szerkesztője felkérte a Bácsmegyei Naplót annak közlésére, hogy egyáltalán nem küldött ki munkatársat Jugoszláviába és az állitólagos Fodor Lászlóhoz semmi köze.*

Ez a nyilatkozat meg is jelent a *Bácsmegyei Naplóban* és ez keltett gyanut a sztaribecseji nyomda tulajdonosában, aki kijelentette F. Fodornak, hogy csak akkor vállalkozik a Hajnal előállitására, ha a »szerkesztő« jó garancialevelet hoz. F. Fodor ekkor azonnal levelet irt Topolára, ahol szerinte *Bicskei* Péter tanár és *Mák* Aladár igazgató jóbarátai és aláirják a garancialevelet. Másnap reggel nyolc órakor már hozta is a levelet Fodor és azon szerepelt is Mák és Bicskei aláirása. *A nagy gyorsaság azonban csak még gyanusabbá tette az ügyet* annál is inkább, mert Becsejre reggel nyolc órakor érkezik vonat Topoláról és ha kapott is levelet Fodor, az még nyolc órakor nem lehetett a kezében. Emiatt a nyomda azonnal kérdést intézett Topolán Bicskeihez és Mákhoz és igy *hamarosan kiderült, hogy az aldirásokat Fodor hamisitotta.* A Narodna Stamparija ekkor *feljelentést tett F. Fodor László ellen* Topolán és Sztaribecsejen *okiratha-misitás és csalás miatt.*

Fodor Lászlót azonban ekkor már nem találták. Nem tért vissza Becsejre annak ellenére, hogy *a Hajnal első számának április elsején kellett volna megjelenni.* Fodor tovább gyüjtötte az előfizetőket, de nem sikerült elfogni, végül is véletlen juttatta a hatóságok kezébe.

Pénteken ugyanis Fodor telefonon felhivott egy községi tisztviselőt. Fodor azt mondotta, hogy fontos ügyben akar vele beszélni. A tisztviselő már értesült arról, hogy Fodort keresik, mindamellett a találkozás létrejött és Fodor kijelentette a tisztviselőnek, hogy vissza akarja adni Bicskei és Mák garancialevelét és kérte, hogy ő irjon alá egy tizezer dináros garancialevelet. A tisztviselő ebbe szinleg belement és a községházára hivta Fodort, majd átmentek a szomszédos Polyák-féle vendéglőbe ahol *az időközben értesitett csendőrök F. Fodor Lászlót letartóztatták.*

A csendőrségen azt mondotta a letartóztatott álhirlapiró, hogy az igaz neve *Feuer* és Molon született, de semmiféle igazoló iratot nem tudott felmutatni a Sztaribecsejen csináltatott névjegyeken kivül. Megállapitották, hogy a garancialevélhamisitáson kivül mintegy hatezer dinár értékü előfizetést gyüjtött, a pénzt azonban elköltötte, nagyobb összeggel maradt adós az egyik sztaribecseji szállodában és azt hiszik hogy más kisebb visszaéléseket is elkövetett jugoszláviai szereplése alatt.

Megállapitották, hogy Topolára Noviszadról jött, ahol a *Templom egere* cimü Fodor László darab előadására készül egy mükedvelő társulat. Az ál-Fodor itt, mint a szerző jelent meg és megigérte, hogy a szombati premieren is megjelenik, ebben azonban a topolai csendőrség megakadályozta.

A letartóztatott csalót a topolai csendőrségről szombaton átszállitották a járásbiróság fogházába. **Győri István**

Itáliai utazás

Irta: Tamás István

Történik egy vasuti kocsi belsejében. Hangosan diskuráló magyar házaspár uralja a terepet, körülöttük mindenféle idegen arc, németek, angolok, spanyolok, csehek. A férfi igy szól a feleségéhez:

— Na végre egymásközt vagyunk, valami örület mennyi honfitárs van azon a falatnyi Adrián. Emlékszel Abbáziában...

— A mórra gondolsz?

— Igen. Arra a fajvédőre. Már arabusul kezdtem tanulni a kedvéért. Olyan kifogástalan turbánia volt és milyen lelkesen beszélt elnyomott hazáiáról! A legfesztelenebbül tárgyaltuk meg előtte diszkrét családi ügyeinket.

— Én mindig mondtam, hogy légy óvatos! Jusson eszedbe a csónakkirándulás, amikor te az Aladárról meséltél, hogy milyen jól néz ki a Glavnyacsában és hogy téged milyen gavallérosan kihuzott a csávából a kis hamis esküvel. Rögtön ráléptem a tyukszemedre, hogy vigyázz az istenért, elvégre az arab fajrokon, hátha mégis ért néhány elejtett szót...

— Még ugrattuk is a boldogtalant! Sosem felejtem el milyen jó hecc volt, amikor te sikkesen kétrét görnyedve ezt suttogtad feléje: *»dögölj meg!«* és hires babonás mosolyodat... szombat éjjel volt ...holdvilág...

— És hétfőn megugrott a brilliánsaimmal!

— A bucsulevélben a legkorrektebb magyar helyesirási hibákkal rebegett hálás köszönetet a veled eltöltött pásztorórákért.

— De Bendeguz!

— Talán nem igaz? Szóról-szóra ezt irta: *»irigylem az ön tisztelt férjecskéjét...«*

— Megőrültél? Már raitunk mulat az egész kupé!

— Ausgeslossen! Itália szivében nem élnek magyarok. Ezek az utitársak merőben idegenek. Csak rá kell nézni például erre a fráterre *(a szemközt ülő alak felé bök a mutatóujjával)* tiz lépésről leri róla, hogy született olasz!

— *(Bámulattal):* Miről látod?

— **Az orráról. Te nem tanultál a polgáriban fajelméletet? Császár Elemér mondja: madarat tolláról, fajolaszt az orráról.**

— Milyen okos is vagy te néha Bendeguz!

— Csak ne hizelegj, Malvin.

— Örület elgondolni, hogy ezek itt körülöttünk mind perfekt olaszok. A Józsi évekig volt olasz hadifogságban, mégse tudott több szót kinyögni, mint hogy bona sera és grácie.

— Ezt se a fogságban tanulta meg

— Hát?

— Itthon, szótárból, mert már nagyon szégyelte, hogy annyit szekirozzák.

— Rémesen cammog ez a vonat! Hol is vagyunk? *(kihajol)* Botrány! Még mindig Ólió Sassón!

— Miféle város ez?

— Fogalmam sincs róla. De nem akar elfogyni. Talán még a görögök idejéből való . . .

— Nincs benne a Baedekerben.

— Apropó Baedeker. Elne felejtsd majd otthon: ami három csillaggal van megjelölve, arról okvetlen muszáj valamit csevegni, nehogy azt mondhassák, hogy semmit se láttunk, a kétcsillagosakat csak futólag, pár szóval.

— Elküldtük az összes anzikszokat?

— Igen. *(szünet)*

— A szállodák kicsit drágák!

— Sebaj! Majd behozzuk a muzeumokon!

—Te, milyen jó hecc volt az ott a Sforza kastélyban!

— Komolyan mondom csak épen, hogy megakartam tapogatni azt a vacak antik kelengyét és erre rámrohantak az örök! Banda!

— Iszonyuan drukkoltam!

— *(Gyengéden)* Ugyan mitől, kis csacsi!

— Folyton az volt az érzésem, hogy az egyik ágyu mellől előtoppan az öreg herceg és sorra kirug bennünket . . .

— *(Megnyugtatólag)* Erről szó se lehet, tekintve, hogy lefizettük a beléptidijat. Különben is már régen meghalt őfensége.

— Nekem mondod? *(Sértődötten)* Én csak ugy romanticizmusból gondoltam...

— Aztán meg sokkal ravaszabb róka volt ez a vén rabló. Biztos megkinált volna bennünket egy gyönyörü habostortával . . .

— Kedves!

— . . . amibe persze kilencvenszázalékos patkányméreg van belesütve.

— *(Naivul)* Na és ha nem fogadjuk el? Ha azt mondom, hogy köszönöm, de ebéd előtt vagyok?

— Ki van zárva! A házigazdát nem lehet megsérteni. Aki visszautasitja, az a halál fia!

— Szerencse, hogy nem élünk az ókorban!

— Bizony, ez néha tiszta mázli kérdése.

— *(Kihajol)* Szinte mászunk? Tényleg gyorsvonat ez?

— Igen, direttó.

— A hordár azt mondta, hogy direttisszimó.

— Fenét! Pianó ez édesem, sőt pianissimó!

— Ne légy cinikus Bendeguz.

— Te meg ne gorombáskodj velem mindjárt, Malvin. Egy vagyont áldoztam erre az utra. Ha elgondolom, hogy otthon ilyen zürzavarosak az állapotok... a gyár ugyszólván pang . . . munka és rendelés nélkül állunk . . . munkásaimnak két heti bérrel tartozom . . . a multkor is csak a legnagyobb nehézségek árán sikerült kielégitenem őket . . . saját gyártmányainkkal fizettem . . . kezekkel és mülábakkal . . .

— Légy nyugodt, eladják jó áron. A müláb mindig kelendő cikk. Jön egy háboru...

— *(Legyint.)* Te egy javithatatlan optimista vagy Malvin... Én már reménykedni se merek.

— Nem kell mindjárt elcsüggedni! Bizzunk a jóistenben.

— Legalább ez a kéjutazás legyen a balzsam...

— Olyan disztingvált vagy!

— Ja, ehhez prakszis kell fiam. Amikor először utaztam Szuboticáról Topolára és retur, nekem is lámpalázam volt és legalább hatszor kérdeztem a kalauztól, hogy nem kell-e még leszállni. Végül persze tul vittek két állomással...

— Mindig a saját kárán tanul az ember.

— Nem éppen. Én már tanultam a más kárán is... de sose felejtem el első viaskodásomat a rákkal... legénykorom legborzalmasabb emléke!

— **Élő rákkal?**

— Hiszen ha élő lett volna! De ki volt már főzve és nekem meg kellett enni szakszerüen a nagy nyilvánosság előtt!

— *(Izgatottan.)* Minek rendelted?

— Beleestem, pechem volt. Találomra rámutattam az étlapon és a pincér hozta.

— Rettenetes!

— Mit tagadjam? Legyőzött. Két vállra fektetett a pincérek üdvrivalgása közöt. Egy nyomorult vörös tengeri rák!

— Legyen átkozott!

(A szemközt ülő ur leszáll. Az utitárstól igy bucsuzik, hangos magyarsággal: »Isten vele Marci. A viszontlátásra Debrecenben.«)

— Na! *(Egy pillanatig dermedten az elképedéstől.)* A te fajolaszod!

— Ki hitte volna!

(Suttogva.) Az ember már seholsem érezheti magát biztonságban!

— Nézd azt a mukit, aki az Ojságot olvassa!

— Nem Ojság az, hanem a Corriere Della Sera!

— Mindegy, az is csak egy ojság, szóval azt az alakot. Hát én a nyakamat teszem le, hogy ez a Róth!

— Káprázik a szemed apukám, micsoda agyrémeid vanak, a Róth most Mitrovicán üdül és különben is: a Róthnak nincsenek ilyen lőcslábai, nem is szólva a muszklijáról...

— Jó, jó, csak ne részletezd nekem ilyen tüzesen a Róth intim bájait! *(Hirtelen a fejéhez kap.)* Tyü, hiszen ma van a huszéves házassági évfordulónk! Malvin!

— *(Meghatottan.)* Bendeguz!

— Szeretnék egy kérdést intézni hozzád... de igérd meg, hogy kivételesen őszintén felelsz, hogy csak a tiszta igazat mondod...

— *(Szivére tett kacsókkal)* Esküszöm!

— Mondd, Malvin, most már ugyis elévült a dolog, nem csinálok belőle nagy kázust . . . mondd: Hü voltál te hozzám ezalatt a husz esztendő alatt? Egyszer sem tértél le a becsület utjáról?

— Soha, Bendeguz, soha! *(Frenézissel)* Itt siklódjon ki ez a vonat, ha valaha is megcsaltalak!

— *(Megrántja a vészféket.)*

— Mit csinálsz, szerencsétlen?

— *(Pátosszal)* Megmentem a biztos haláltól egy csomó ártatlan embernek az életét!

Az olasz királyt nagy ünnepélyességgel fogadták Rómában

A milánói bombamerényletek még nem kerültek meg, bár egy sulyosan gyanusitott kommunistát elfogtak

Milánóból jelentik: A csütörtöki bombamerénylet ügyében folyó vizsgálatnak eddig még nincsen semmi eredménye.

Eddig több mint kétszáz politikailag gyanus egyént tartóztattak le,

akiknek kihallgatása még tart, de már sokat szabadlábrahelyeztek közülük, mert igazolni tudták ártatlanságukat. A detektivek egy huszonöt-harminc év körüli szőke, simára beretvált férfit keresnek akit több szemtanu előadása szerint a merényletet megelőző este a merénylet színhelye közelében a Piazza Giulio Cesare 18. számu háza előtt láttak ólálkodni.

A lapok jelentése szerint a Como melletti Grumate rendőrsége

elfogott egy fiatalembert, aki alaposan gyanusitható a merénylet elkövetésével.

Az illető igazolásakor Enzi Zottinak mondotta magát, de kiderült, hogy igazolványai hamisak, valójában Romolo Tranquilli a neve. Az eddigi nyomozás kideritette hogy a kommunistapárt tagja A motozás alkalmával egy négyszögletes térképét találták meg nála, amelyen bizonyos pontok kereszttel voltak megjelölve. A lapok szerint

valószinü, hogy a letartóztatottnál talált térkép a Piazza Giulio Cesare-t ábrázolja,

mivel ez a tér ugyancsak négyszögletes.

A bombarobbanás tizenkilenc áldozatát szombat délután temették el Milánóban

óriási részvét mellett. A temetésen résztvett a király, a kormány, a fasiszta milicia és minden hazafias szervezet képviselője.

Mint Rómából jelentik,

Viktor Emánuel király szombat délelőtt Rómába érkezett,

a királyné a Róma melletti legközelebbi állomásig az uralkodó elé utazott és vele együtt érkezett a római pályaudvarra, ahol Mussolini, a katonai és polgári hatóságok vezetői és hatalmas tömeg fogadta a királyt.

Rómát ünnepélyesen fellobogózták, a pályaudvartól a Quirinálig terjedő utvonalon a hazafias egyesületek álltak sorfalat és a főváros felett repülőgépek keringtek.

A városba való bevonulás lelkes tüntetés volt a király mellett, aki nyitott autón hajtatott a királynővel együtt a Quirinálba, ahonnan a hercegnőkkel együtt sokszor kellett a lelkesen éljenző tömeg előtt mutatkoznia.

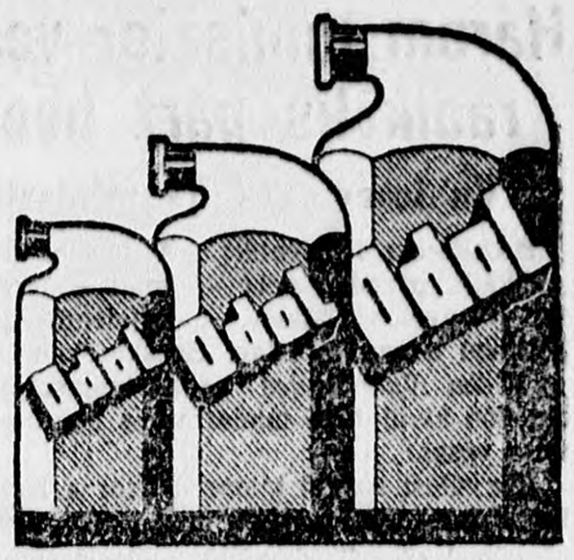

Tudományos megállapitás:

Az ODOL a bebizonyithatóan legjobb szer a fogak és a száj ápolására

ODOL kapható minden gyógyszertárban, drogériában, illatszerésznél és fodrásznál 3313

Duca váratlanul Olaszországba utazott

Nem tiltották be a gyulafehérvári kongresszust

Bukarestből jelentik: *Duca* belügyminiszter a külügyminiszter helyettese váratlanul elutazott Olaszországba. A hir óriási feltünést kelt Bukarest politikai köreiben és különböző kommentárokra ad alkalmat, különösen azért, mert pillanatnyilag minden jel arra mutat, hogy Olaszország fontos diplomáciai tárgyalások központjában áll. Hogy Duca külügyminiszter-helyettes utja szintén ezzel állana kapcsolatban, azt határozottan még nem lehet állitani, mint hogy *hivatalosan csak azt mondják, hogy a miniszter husvéti szünidejét Olaszországban tölti.* A hivatalos magyarázatok is azonban elismerik azt, hogy Duca Olaszországból egyenesen Titulescu meglátogatására megy Genfbe.

A genfi uthoz Bukarestben azt a magyarázatot füzik, hogy

Ducának Titulescu meghékitésére is van utasitása.

Komoly körökben tartja magát még ma is az a hir, hogy *Titulescu lemondott*, a kormány azonban, hogy a belpolitikai komplikációkat elkerülje a lemondó-levél ügyében nem döntött és arra törekszik, hogy Titulescut szándékától eltéritse.

A *Rador* jelentése szerint, a *Cuvantul* mai száma arról ir, hogy az ellenzéki pártok körében egy nap óta rendkivüli optimizmus uralkodik. A *Cuvantul* azt irja,

a helyzet látszólagos nyugodtsága ellenére gyanus események vannak folyamatban, amelyek rövid időn belül válságot fognak előidézni.

A nemzeti parasztpárt és a néppárt különleges intézkedéseket foganatositott a várható eseményekkel kapcsolatban.

A lapok már mint befejezett tényt közlik, *hogy a gyulafehérvári kongresszust a kormány nem engedélyezi.* A nemzeti parasztpárt lapjai megcáfolják ezt a hirt

A kormány a kongresszus betiltásáról nem döntött

— irják a nemzeti parasztpárti lapok — és nem is fog dönteni. Csak azért hiresztelí a betiltást, hogy zavart keltsen és meghiusitsa a kongresszus sikerét.

A nemzeti parasztpárt politikusai, köztük *Mihalace*, azt a nyilatkozatot adják, hogy az esetleges betiltás a pártot teljesen hidegen hagyná. *A kongresszust mindenképen megtartják.*

Nagy feltünést kelt *Lepedatu* kultuszminiszter nyilatkozata, amelyben többek közt a következőket mondotta:

— Ami a kormány helyzetét illeti, azt mondom, amit Bratianu Jonel mondott: »A kormányokat nem a külső akciók buktatják meg, hanem azok a hibák, amelyeket maguk elkövetnek. A jelenlegi kormány mentes az ilyen hibától s ezért hiábavaló a fenyegetőzés Gyulafehérvárra, mert a kormány erősen áll helyén és tovább is a kezében tartja az ország sorsát.

Husz-harminc évig kell a liberális pártnak kormányoznia,

hogy a fejlődés folyamatát biztositsa.

Csak végső esetben vállalna kormányalakitást Sztepanovics Sztepán vojvoda

Az ősz vojvoda szerint még nincsenek kimeritve az összes kombinációk

A legutóbbi kormányválság alkalmával bizonyos oldalról az az óhaj merült fel, hogy katonai személyiségnek kellene átvennie az ország kormányát és a sajtóban felbukkant az a hir, hogy *Sztepanovics* Sztepa vojvodának fel is ajánlották a kormányalakitási mandátumot. A *Vreme* husvéti száma erről a kérdésről Sztepanovics Sztepa vajdával folytatott beszélgetést közöl, amelyben az ősz vajda kijelenti, hogy ilyen felszólitást sohasem kapott, de ha kapna, öregkora miatt akkor sem vállalkoznék kormányalakitásra.

— Tudom — mondotta a vajda — hogy a megboldogult Pasics egészen haláia napjáig dolgozott. S azt hiszem, hogy éppen ez volt a legnagyobb hibája. Jobb lett volna neki és pártjának is, ha megmaradt volna pártvezérnek és a kormányzást fiatalabb párthivei egyikének engedte volna át. Igy talán még ma is élne.

— Akaratot érzek magamban eleget — folytatta Sztepanovics vajda — de mit ér a puszta akarat, ha hiányzik a kivitelhez szükséges erő. Soha nem tudnék olyan feladatot magamra vállalni, amelyről nem tudom egészen bizonyosan, hogy sikerrel be is fejezhetem, mert eddig minden feladatot, amit rámbiztak vagy magamra vállaltam, meg is oldottam becsülettel.

— Mit tenne mégis, ha a körülmények **kényszeritenék a kormányvezéri tisztség** elfogadására? — kérdezte az ujságiró.

— Nem hiszem, hogy sor kerülhetne erre — volt a válasz.

Még nincsenek kimeritve az összes kombinációk.

Még nagyon sok lehetőség van a parlamenti pártok egymás közötti viszonyának jövő alakulására. Egyébként csodálatos emberek is ezek a mi politikusaink. Ma még a legélesebb vádakkal illetik egymást, lármáznak egymásra és holnap már a legnagyobb egyetértésben láthatjuk őket. Nem más ez, mint porhintés, ami nem válhat hasznára a nemzetnek.

Egy pillanatra elgondolkozott és igy folytatta:

— És ha mégis ugy alakulna a helyzet, hogy semmiképpen sem lehetne az én személyem nélkül elképzelni a kormánykombinációt — hát akkor természetesen elvállalnám.

Elvállalnám Őfelsége a király iránt érzett szeretetből. *Ugy szeretem Őfelségét, mint a saját unokámat.* Amikor mint fiatalember bevonult erre a földre, nagyon sokat dolgoztunk együtt.

Nagytehetségü, higgadt és hős férfiut ismertem meg benne és ha mindenképpen vállalnom kellene a kabinetalakitás áldatlan szerepét, ezt csak királyom kifejezett kivánságára tenném.

Külpolitikai kérdésekre terelődött a beszélgetés és az ősz vojvoda ezeket mondotta:

— Mindenki tisztában van vele, hogy hős nép vagyunk és hogy a politika sohasem lesz képes arra, hogy éket verjen közénk. Mindezek ellenére

sok változtatni való lenne a jelenlegi politikai állapotokon.

Ismétlem: nem más ez, mint ambició kérdése. A mi népünk eddig mindig a legválságosabb helyzetekben is megmutatta, hogy egységes tud lenni és egységesen tud cselekedni. Ez a nemzet le fogja győzni a nehézségeket és tul teszi majd magát apró személyi kérdéseken. Csak lélekzeni kell engedni. A bajok orvoslását felülről lefelé kell megkezdeni.

A vojvoda ezután a gazdasági és pénzügyi válságról beszélt. Minden kérdésben meglepő tájékozottságot és éles itélőképességet árult el.

Könyvujdonságok

Lakatos I.: A jövő házassága 44·— din.
Márpáti A: A kételkedő kritikus 60·— „
Mikszáth: A fekete város I-II-III 120·— „
Balassa: A cséplőgépek szerkezete és azok kezelése V. k. 90·— „
Ady: Vér és arany, X. kiadás 46·— „

Megrendelhető a

MINERVA RT. könyvosztályában

Az anya rémtette

Lemészárolta hároméves kislányát és szivenszurta magát egy zagrebi főpincér felesége

Zagrebből jelentik: Borzalmas családi tragédia történt pénteken délután Zagrabban. A tragédiának két halálos áldozata van: *Lipovsek* Ljubica, egy zagrebi főpincér fiatal felesége és ennek háromféves kislánya, Szlavica.

Pénteken reggel telefonon jelentették a zagrebi rendőrségnek, hogy a Trnjajszka ceszta 56. számu házának egyik kétszobás lakásában két borzalmasan összeszurkált holttestet találtak.

A bejelentés alapján nyomban rendőri bizottság szállt ki a helyszinre. Amint a bizottság tagjai beléptek a Lipovsek-család lakásába, borzalmas látvány tárult a szemük elé: A szoba közepén egy félig kirakot nagy börönd mellett hatalmas vértócsában feküdt a szerencsétlen fiatalasszony holtteste. Lipovsekné balvállán hatalmas szurástól eredő seb tátongott és balmelléből a nyeléig beszurva egy harminc centiméteres konyhakés állott ki. A börönd másik oldalán fejével a koffer szélére borulva feküdt a háromféves Szlavica holtteste.

A kisgyermek nyaka mélyen át volt metszve, ugy hogy a törzs szinte elvált a fejtől.

Az öngyilkos asszony férje, *Lipovsek* Franjó a zagrebi Palmotics-kávéházban van alkalmazva, mint főpincér. A kiszállott rendőri bizottság előtt a fájdalomtól szinte eszelősen mondotta el a véres tragédia előzményeit. Csak néhány nappal ezelőtt költöztek át Trnjajszka-cesztai két kis szobából álló uj lakásukba és butoraik is nagyrészt még a régi lakásban maradtak. *Lipovsek vallomása szerint feleségét nagyon bántotta, hogy előbbi kényelmes lakásukból a külvárosi két kis szobába kellett átköltözniök,* ahol még butoraikat és egyéb ingóságaikat sem tudták rendesen elhelyezni. Emiatt az asszony az utóbbi napokban feltünően izgatottan és idegesen viselkedett, ingerlékeny volt és minden csekélység miatt összezördült férjével, aki pedig igen türelmes volt hozzá.

Pénteken reggel a szolgálat után Lipovsek egy barátjához ment el és innen egyenesen hazafelé tartott. A lakás ajtaját zárva találta és az udvarra nyiló ablakon keresztül mászott be a szobába. Az eléje tárult borzalmas látvány annyira megrenditette, hogy eszméletlenül rogyott le felesége és kisgyermeke holtteste mellé. Csak félóra mulva tért magához annyira, hogy fellármázhatta a szomszédokat, akik azután telefonon értesitették a tragédiáról a rendőrséget, amely megállapitotta a tragédia előzményeit.

A nyomozás adatai szerint Lipovsekék boldog családi életet éltek, a férjnek, mint főpincérnek szép jövedelme volt, amit teljesen feleségére és kislányára költött.

Három miniszter vesz részt a felsőbánáti radikális párt becskereki népgyülésén

Vukicsevics Velja miniszterelnök lesz az első szónok

Becskerekről jelentik: A felsőbánáti radikális pártszervezet — mint ismeretes — április 22-ikén nagyjelentőségü politikai népgyülést tart Becskereken. A gyülésen *Vukicsevics* Velja miniszterelnökön kivül több miniszter és politikus vesz részt.

A gyülést reggel kilenc órakor a Kralja Petra-téren tartják meg. Az első szónok *Vukicsevics* Velja miniszterelnök lesz, utána *Sztankovics* Szvetozár földmüvelésügyi miniszter és *Kujundzsics* Bogoljub postaügyi miniszter beszélnek. A nagy érdeklődéssel várt gyülésre, amelyen fontos politikai nyilatkozatok fognak elhangzani, husz radikális képviselő jelentette be részvételét. A gyülés után a kaszinóban bankett lesz. Délután a megyeházán *Vukicsevics* Velja miniszterelnök fogadja a küldöttségeket.

Mussolini szombaton tanácskozott Zalesky lengyel külügyminiszterrel

A találkozásról rövid jelentést adtak ki

Rómából jelentik: Félhivatalos jelentés szerint

Mussolini szombaton fogadta Zalesky lengyel külügyminisztert,

akivel két órás megbeszélést folytatott. A két államférfi tanácskozása folyamán sorra vette az aktuális politika különböző kérdéseit és megállapitották, hogy

Olaszország és Lengyelország politikai irányelvei teljesen megegyeznek.

A megbeszélés megerősitette Olaszország és Lengyelország szivélyes viszonyát és beigazolta, hogy mindkét állam igyekszik ezt a viszonyt még jobban megszilárditani.

Katasztrófális földrengés volt Bulgáriában

Beogradban is érezték a rengést — A bulgáriai Csirpan városrészben több ház rombadőlt és sok ember meghalt

Beogradból jelentik: Szombat délelőtt tiz óra után Beogradban kisebb mérvü földrengést éreztek. A rengés a lakosság körében nem keltett nagyobb ijedelmet, mert a főváros lakossága az utóbbi időben hozzászokott a földlökésekhez.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársának kérdésére a beogradi szeizmografiai intézetben közölték, hogy a készülékek Beogradtól hatszáz kilométerre délkeletre katasztrófális földrengést jeleztek. Az első rengést tiz óra után egy perccel érezték és utána még harmincnégy lökés következett. Beogradban a rengés harmadfoku volt, mig az epicentrumban kilenced foku. ami katasztrófális rengést jelent, mert a legerősebb észlelt földrengést 12 fokkal jelzik.

Szófiából érkezett jelentés szerint a földrengés epicentruma Szófiától százötven kilométerre délkeletre a Balkán hegységben Sztaraplaninán volt és a rengés több mint egy óra husz percig tartott, sőt később is voltak kisebb erejü lökések. A rengés keletnyugati irányban haladt és hullámos jellegü volt. A földrengés a legnagyobb pusztitást Csirpan városkában eszközölte, ahol sok ház összedőlt és valószinüleg az emberáldozatok száma is nagy. Érdekes, hogy ezen a vidéken majdnem pontosan 24 év előtt 1904 április 4-én volt erős földrengés és azóta soha nem éreztek földlökést azon a területen.

A földrengést Budapesten tiz óra egy perc ötvennégy másodperckor észlelték és bár a rengést a szeizmografiai intézet nyolcszáz kilométerre jelezte, olyan erős volt a lökés, hogy az intézet irókészüléke szétesett.

A földrengést a szegedi és gráci földrengéstjelző intézet is jelezte.

Bünügyi zárlatot rendeltek el az Első Jugoszláv Temetkezési Egylet volt és jelenlegi igazgatóinak vagyonára

Resch Bélát és Burnáty Istvánt a vádtanács szabadlábra helyezte

Megirtuk hogy szombaton kerül a szuboticai törvényszék vádtanácsa elé az Első Jugoszláv Temetkezési Egyesület vezetőségi tagjai ellen megindult bünvizsgálat ügye. A vádtanács szombaton délben tizenkét órakor ült össze *Vasziljevics* Ljuba dr. törvényszéki tanácselnök elnöklete alatt. A tanácsban résztvettek *Sztarcsevics* Mátó törvényszéki biró, mint az ügy előadója és *Diamant* Ernő dr. törvényszéki biró, mint szavazóbiró.

A vádtanács zárt ülésben foglalkozott a nagy feltünést keltett bünüggyel és beható tárgyalás után félkettőkor hozta meg végzését, amely szerint helybenhagyta a vizsgálóbiró végzésének azon részét, amellyel elrendeli *Resch* Béla és *Burnáti* István letartóztatásban levő vezetőségi tagok *szabadlábra helyezését*, mig a vizsgálóbirói végzés egyéb részének megváltoztatásával az ügyészi felfolyamodásnak helyt adva, elrendelte *Fekete* Dénes, *Pándzsics* Sztipán, *Bacsilia* Balázs és *Aradszki Ráda ellen a vizsgálati fogságot.*

Egyben kimondotta a vádtanács, hogy ugy a szabadlábra helyezett két vezetőségi tag, továbbá a vezetőségnek azon négy tagja ellen, akik ellen a vizsgálati fogságot elrendelték, valamint az igazgatóság jelenlegi és volt huszonnat igazgatósági tagja ellen a vizsgálóbiró folytassa le a szabályszerü bünvizsgálatot.

Ugyancsak szombaton Stojanovics vizsgálóbiró végzést hozott, amely szerint Fekete Dénes és társai ingó vagyonára elrendeli a bünügyi zárlatot. A bünügyi zárlatot Evetovics Dominik 7700 dinár, Kaics József 5200 dinár, Gönczöl Jage 5200 dinár és Tumbász Margit 5000 dinár, összesen 23.100 dinár összegü követelésének biztositására rendelték el.

A vizsgálóbiró a volt és jelenlegi igazgatósági tagok, összesen harminc személy ingó vagyona ellen elrendelt bünügyi zárlat keresztülvitelével a rendőrséget bizta meg.

A vádtanács határozata alapján *Resch* Bélát és *Burnát* Istvánt szombaton délután két órakor szabadonbocsájtották.

HIREK

VÁROSI SZINHÁZ. Csütörtök, április 19-ikén: A bécsi Hofburg Kapelle énekkarának operaelőadása és hangversenye.

Jegyelővétel kedd, április 10-ikétől.

*

— A Bácsmegyei Napló legközelebbi száma hétfőn hajnalban a rendes időben jelenik meg.

— Sztankovics Szvetozár földmüvelésügyi miniszter Szuboticán. Sztankovics Szvetozár földmüvelésügyi miniszter, aki két napig Noviszadon tartózkodott, szombaton délben Szuboticán át Novakanizsára utazott, ahol a pravoszláv husvéti ünnepeket fogja tölteni. Sztankovics Szvetozár miniszter negyed egy órakor érkezett meg Szuboticára. A pályaudvaron Manojlovics Dusán főispán fogadta a minisztert. Sztankovics Szvetozár Manojlovics Dusán főispán lakására hajtatott, ahol a novakanizsai vonat indulásáig maradt. Értesülésünk szerint Sztankovics Szvetozár kedden délelőtt tiz órakor autón jön Novakanizsáról Szuboticára, résztvesz a párt értekezletén, majd kedden délután két órakor visszaszautazik Beogradba.

— Duca román belügyminiszter átutazott Szuboticán. Dr. I. G. Duca román belügyminiszter, helyettes külügyminiszter pénteken este a Simplon-expresszel Bukarestből jövet keresztülutazott Szuboticán és Zagrebon át Olaszországba megy. Duca állitólag Firenzébe utazott üdülés céljából, politikai körökben azonban az a hir tartja magát, hogy Rómába utazott és onnan Genfbe megy, ahol Titulescu külügyminiszterrel fog tanácskozni.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Változóan felhős és fő'eg éjjel még igen hüvös idő várható, esetleg gyenge fagyokkal.

— A török munkaügyi miniszter Szuboticán. Uredin bey török munkaügyi miniszter szombaton reggel Angorából Beogradon keresztül Szuboticára érkezett. Uredin bey szombaton délelőtt néhány órát Szuboticán tartózkodott, majd a budapesti gyorsvonattal Budapesten keresztül Bécsbe utazott és onnan Prágába és Berlinbe megy. Uredin bey minisztert titkára kiséri középeurópai utján.

— Száz gyermeket akar egy hindu törzs feláldozni a »szent« hid felavatásakor. Bombayból jelentik: Indiaszerte nagy izgalmat okoz a pathán hinduk magatartása, akik most felépült hidjuk avatásánál, ősi szokás szerint, száz gyermeket akarnak feláldozni és már meg is kezdették e célra a gyermekek csalogatását. A rendőrség és katonaság a legnagyobb éberséggel igyekszik megakadályozni a fanatikus hinduk kegyetlenségét. A nép több hindut meglincselt az *uccán.*

— Egy hires detektiv halála. Párisból jelentik: *Most halt meg* Párisban a francia bünügyi rendőrség főfelügyelője, Colmar. Egyike volt Európa leghiresebb detektivjeinek. Sok száz hires bünügyben nyomozott eredménnyel. 1912-ben óriási feltünést keltett egy kalandja. Egy detektivtársa kiséretében felkereste Bonnot bandität a rejtekhelyén, hogy elfogja. A bandita Colmar társát agyonlőtte, a következő pillanatban azonban Colmar rávetette magát, izgalmas küzdelem után kicsavarta kezéből a fegyvert és ártalmatlanná tette, bár maga is sulyosan megsebesült a dulakodás közben Ezért a tettéért a becsületrenddel tüntették ki.

— Krakkóban porráégett egy mozi. Krakkóból jelentik: Eddig ismeretlen okokból Krakkó egyik legnagyobb mozija, a »Bagatella« a napokban kigyulladt és teljesen leégett.

— Prágában vért vásárolnak a klinikák. Prágából jelentik: A prágai cseh sebészeti klinika hirdetményt tett közzé, amelyben olyan személyeket keres, akik szükség esetén bizonyos mennyiségü vért bocsátanak a klinika rendelkezésére az ujfajta vérátömlesztés céljaira. A jelentkezőket orvosi vizsgálatnak vetik alá és azokat, akik a célnak megfelelnek, jól megfizetik.

— A takarékos Szenta. Szentáról jelentik: A város legutóbbi tanácsülésén elhatározták, hogy a nagy pótadóra való tekintettel a legnagyobb foku takarékosságot léptetik életbe. A városháza tornyának kivilágitását, amely eddig naponta 200—250 dinárba került, beszüntetik. A vágóhidi elektromos fütés helyett a város ezentul fürészporral fog füteni. Az iskoláknak padlóolajjal való bekenésére szintén nem volt hajlandó a város áldozni, mert az is legalább ötvenezer dinárba kerülne.

— Luxusvonat mozival. Berlinből jelentik: A kölni nemzetközi sajtókiállitásra a német birodalmi vasutak »Rheingold« nevü luxusvonatot állitanak be, amely a holland határon át Düsseldorfon keresztül Baselig közlekedik. A luxusvonaton könyvtár és mozi is lesz.

— Betiltották a gyermekházasságokat Indiában. Bombayból jelentik: A rangissinliji maharadzsa szigoruan eltiltotta a gyermekházasságokat országa egész területén. Ezentul a menyasszonyt tizennégy éven alul, a vőlegényt tizenhat éven alul nem esketik meg. Aki a tilalmat megszegi, ötszáz rupiától kezdődő pénzbüntetést és minimális hat hónapi börtönt kap. A törvény 1928. julius elsején lép életbe.

— Kommunista merénylet egy volt fehér orosz generális ellen. Varsóból jelentik: Az uccán többen megtámadták Bulak-Balachowics volt generálist, a fehérorosz felkelőcsapatok parancsnokát, aki valamikor Szovjetoroszország ellen vezette csapatait. Az egyik támadó revolverel fejbeverte a generálist. A merénylőket körülállták és a rendőrség letartóztatta őket. Valószinüleg kommunisták voltak a tettesek.

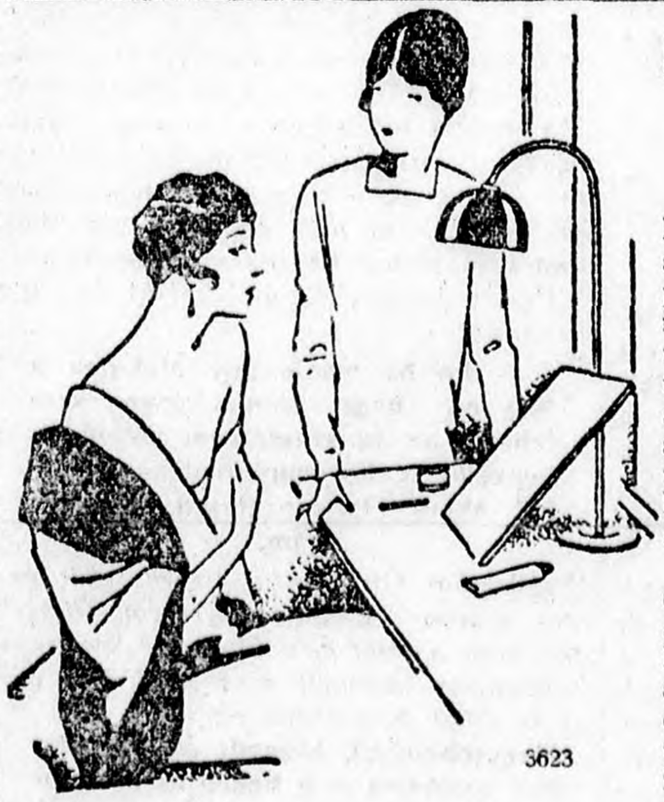

MEG KELL PRÓBALNIA A TAKYT!

Ezt a tanácsot adja minden elegáns hölgy barátnőinek, akik meg akarnak szabadulni a fölösleges szőrszálaktól és pihéktől. Vannak még nők, akik nem ismerik a Takyt és borotvát használnak, amitől aztán pattanásokat kapnak, fekete pettyes lesz a bőrük és még erősebben és gyorsabban nőnek ki a szőrszálak. Mások ismét holmi ósdi szőrvesztőszerekhez folyamodnak, amelyek komplikáltak, rosszaguak, sőt gyakran ártalmasak is.

Ezért ma már minden speciálista az illatos Taky-krémet ajánlja, amely azonmód használható, amint a tubusból kijön és bármikor és bárhol öt perc alatt eltávolitja a fölösleges szőrszálakat és pihéket. A szőrszálat gyökerestül megsemmisiti, ugyhogy utána már csak igen gyengén és lassan nő ki, sokszor pedig végkép eltűnik.

3623

MEGJEGYZÉS. A Taky-t S. G. D. G. védjegy alatt meg fogja találni minden jobb kozmetikai üzletben. Tegyen vele még ma egy próbát!

Főlerakat: Henry N. Neumann, Zagreb, Boškovića 42.

Kapható minden gyógyszertárban drogeriában és illatszerkereskedésben

— **Óriási mennyiségü ópiumot csempésztek be egy francia kikötőbe.** Párisból jelentik: Izgalmas harc folyt le a marseillesi kikötőben a csempészek és rendőrség között. A kikötő rendőrsége észrevette a hajnali szürkületben, hogy egy nagyobb csónak vesztegel a nyilt tengeren. Ez a szokatlan körülmény gyanut keltett a rendőrökben s megindultak a bárka felé. Amint a bárkában ülők észrevették, hogy a rendőrcsónak közeleg, kiugrottak a csónakból s hatalmas tempóban usztak a nyilt tenger felé. A rendőrök utánuk lőttek, de a menekülők, akik hatan voltak, eltüntek. A magára hagyott bárkát kivontatták a partra, átkutatták és óriási mennyiségü, körülbelül ötszáz kilogram sulyu ópiumot találtak benne.

— **Német rakétakocsit röpítenek a világürbe.** Berlinből jelentik: Az Oppel-autógyár berlini versenypályáján kipróbáltak egy rakétakocsit, amellyel a világürbe való utazás lehetőségéről kísérleteznek. A kocsi az indulás utáni nyolcadik másodpercben száz kilométeres sebességet ért el, amivel bebizonyosodottnak vehető, hogy a légürbe hatoló rakétahajó alkalmazhatósága fennáll. Impulziv hajtóerőképpen valami különös robbantó anyagot használnak, amelyet Valier professzor fedezett fel. A kisérletek már több, mint egy éve folynak. A rakétakocsit legközelebb vasuti sinre alkalmas tengellyel látják el és a vasuti vonalon próbálják ki. Az Oppel-müvek meg vannak győződve arról, hogy még ebben az évben sikerülniök fog egy ilyen rakétahajót a világürbe kibocsátaniok.

— **Rockefeller Versailles diszpolgára.** Párisból jelentik: Versailles város tanácsa diszpolgárává választotta Rockefellert, aki — mint ismeretes — nagyob összeget aadományozott a versaillesi kastély helyreállitására.

— **Autóbuszszerencsétlenség négy halottal.** Lugosról jelentik: Lugos és Facsárd között egy autóbusz bonyolitja le a forgalmat. Szombaton délután tizenkét utassal indult el az autóbusz Facsárd felé és utközben az autóbusz felborult és az egyik utas, egy csákovai kereskedő a helyszinen meghalt, három másik utas pedig a kórházba szállitás közben halt meg. Az autóbusz többi nyolc utasa a sofőrrel együtt sulyosan megsebesült.

— **Postarepülőjárat Rotterdam és Konstantinápoly között.** Rotterdamból jelentik: Május elsején rendszeres holland repülőjárat indul Rotterdamtól Konstantinápolyig és vissza ötven-ötven órai időtartammal. Délelőtt negyedtizenegykor indul a postarepülőgép Rotterdamból ,délután ötkor Prágába érkezik, ahonnan reggel indul tovább s este hétkor száll le Bukarestben. Innen ismét másnap reggel folytatja utját és délben érkezik meg Konstantinápolyba.

— **Letartóztatták a szamosujvári kereskedelmi bank igazgatóit.** Désről jelentik: A kolozsvári Egyesült Közgazdasági Bank bukása a szamosujvári Kereskedelmi Bankot is magával sodorta. A lefolytatott vizsgálat után a dési ügyészség előzetes letartóztatásba helyezte a szamosujvári Kereskedelmi Bank négy igazgatóját: Semlyén Aurélt, Semlyén Károlyt, Ajan Lukácsot és dr. Lászlóffy Istvánt.

— **Váratlan vendég: egy elefánt jelentkezett egy ebédre.** Londonból jelentik: Ebédre hivta meg három barátját Arthur Way magántisztviselő és amikor hazaérkezett hivatalából, különös meglepetés érte. Üresen találta földszinti lakását, az ajtók is tárva-nyitva voltak. Bement a konyhába, hogy megkeresse ott gazdasszonyát, de rémülten tántorodott vissza a küszöbről: egy elefántot pillantott meg, mely épen a konyha asztalára tett ételeket dobálta be az ormányával szájába. A házigazda rémülten kifutott a lakásból az udvarra és föllármázta a lakókat. Kiderült azután, hogy az elefánt a közeli barakból szabadult el, ahová egy cirkusztársaság ideiglenesen »beraktározta.« Előkeritették a cirkuszost, aki azután visszavezette az elefántot a barakba. Az éhes állat ekkorra már mindent megevett a konyhában és M. Way kénytelen volt elvinni vendégeit a legközelebbi vendéglőbe. Most bepöröli a cirkuszost az ebéd árának megtérítéséért.

Jugoszlávia és Szovjet-Oroszország között közvetett tárgyalások vannak folyamatban

Berlinből jelentik: Berlini diplomáciai forrásokból származó információ szerint *Jugoszlávia és a szovjet között ujabb közvetett tárgyaldsok indultak meg.*

Azok után, hogy Mussolini Olaszországba csődítette a kisebb európai államok külügyminisztereit, a szovjetdiplomácia is elérkezettnek látta az időt arra, hogy ujabb diplomáciai tárgyalásokba bocsátkozzék és hogy ezzel is ellensulyozza Mussolininak azokat a törekvéseit, amellyel egész Kelet- és Középeurópát az érdekszférájába vonja.

Mussolini milánói tárgyalásai ha nem is vezettek eredményre, ezeket a török, a görög és a bolgár sajtó szinte hozsannával fogadta. Amint értesülünk, *Balugdzsics* berlini jugoszláv követ meghallgatta az orosz közvetitők ajánlatait és megigérte, hogy az oroszok diplomáciai együttmüködésének a feltételeit a beogradi kormánnyal közölni fogja. A berlini sajtóban napok óta folyton hirek látnak napvilágot, melyek arról tudnak, hogy Mussolini reakciós államszövetségével szemben egy más politikai konstellációt akarnak létrehozni s hogy ezek a tárgyalások már befejezéshez közelednek. Marinkovics jugoszláv külügyminiszter, aki betegszabadságát jelenleg a külföldön tölti, szintén nagyon fontos politikai tanácskozásokat folytat és nincsen kizárva, hogy a német és a francia választások után Európában rövidesen egy egészen uj diplomáciai felvonulásra lehet majd számitani.

A lazareváci postafőnök beismerte, hogy maga követte el a postarablást

A noviszadi postaigazgatóság inspektora nyomozta ki a büntettet

Noviszadról jelentik: A lazareváci postarablás miatt megindult nyomozás szombaton szenzációs eredményre vezetett. A Beograd melletti község postahivatalában április 11-ikére virradó éjjel történt a kassza feltörése és abból *ötvenezer dinár készpénzt raboltak el.* A beogradi rendőrség nyomozásával egyidejüleg a noviszadi postaigazgatóság is — amelynek hatáskörébe tartozik a lazareváci posta — vizsgálatot rendelt el és annak vezetésére *Ciko* Milosztiszáv inspektort küldte ki.

A postahivatal főnöke ugy adta elő a rablás történetét, hogy éjszaka *három fegyveres alak behatolt a postaépületbe, lövésre szegzett fegyverekkel őt megadásra kényszeritették, azután felnyitották a kasszát és elvitték annak tartalmát.* A rendőrség lefényképezte a pénztárszekrényen levő ujjlenyomatokat és ez meglepő fordulatot adott a nyomozásnak: a kasszán talált ujjlenyomatok mind a gyanusan viselkedő postafőnök ujjlenyomatával egyeznek. Ezért *Miletics* Alekszandar postafőnököt vallatóra fogták, ő azonban állhatatosan tagadott és megmaradt amellett, hogy semmi köze a postarabláshoz.

Szombaton délben a postafőnök Ciko Milosztiszáv inspektor faggatására végül megtörten *részletes beismerő vallomást tett.* Bevallotta, hogy a pénzszekrényt maga rabolta ki és az ablakokat keresztüllőtte, hogy azt a látszatot keltse, mintha fegyveres rablók jártak volna a postán. A rablott pénzt, vallomása szerint, felgyülemlett adósságainak kifizetésére forditotta. A rendőrség letartóztatta a postafőnököt.

— **Választások Sziriában.** Damaszkuszból jelentik: Sziriában most tartották meg az alkotmányozó szir nemzetgyülés választásait. A választások nyugodtan mentek végbe, a mérsékeltek győzelmével végződtek és az extrém nacionalisták sulyos vereséget szenvedtek. Sekhig Eddin miniszterelnök kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy a francia-szir feszültség megszünt. Sziria népessége elismeri a francia mandátumot és kész a Franciaországgal való együttmüködésre. Sziria valószinüleg a köztársasági államformát választja. Az extrémisták az előfordult szabálytalanságok miatt a választások megsemmisitését követelik.

Ruff-cukorkát, csokoládét, ha frisset, olcsót és finomat akar, csak a Bonbonnière-ben vásároljon. Rudicseva ul. 3.

— **Szmirnát ujabb földrengés fenyegeti.** Konstantinápolyból jelentik: Szmirna környékének lakosságát az elmult éjjel ujabb földlökések hozták rémületbe. A rengés ismét Torbaliban jelentkezett a legerősebben, amelyet az első katasztrófális földrengés félig elpusztitott. A veszélyeztetett vidéken dél óta ujból ötven ház dőlt össze. Emberéletben nem történt veszteség, mert a lakosság az első rengés óta a szabadban tanyázik.

Jadranska Straža „Amicia“

Az „Amicia“ a világ legnagyobb gazdasági szervezete

— **Tizenegy évi fegyházbüntetés a pestkörnyéki uri banditák bünpörében.** Budapestről jelentik: A pestvidéki törvényszék szombaton folytatta Tolnai Ödön és Nagy Ákos előkelő családból származó sashalmi fiatalemberek bünpörének tárgyalását. A két uri bandita, amint ismeretes, több rablási kisérlet után Cinkotán megtámadta és leütötte Kókai István postást, akitől el akarták rabolni a postazsákot. A törvényszék a két uri bandität rablás és lopás büntettében mondotta ki bünösnek és Nagy Ákost hétévi, Tolnai Ödönt pedig négyévi fegyházra itélte.

Plarnen

egyetlen kipróbált fa- és szénalágyujtó-szer 2818

— **Gyermekjátékból halálos szerencsétlenség.** Nagyváradról jelentik: Megrendítő szerencsétlenséget idézett elő a Nagyvárad melletti Pestere község határában három gyermek játékos vállalkozása. Koszta Ilona pesterei tizenhárom éves leány két kis fiuval kiemnt az állomáshoz és ott egy iparvasuti kocsit szereztek. Ezzel akartak játszani és szándékukat ugy valósitották meg, hogy a kocsit felvonták a pálya egy magaslati helyére. Ott beültek mindhárman a kocsiba és azt meglökték. A kocsi ténylég megindult, azonban pár pillanat mulva egészen meredek részhez ért és a fék nélküli kocsi ekkor irtózatos sebességgel kezdett lefelé rohanni. A két fiu kiugrott a robogó kocsiból, Koszta Ilonka azonban már nem tudott menekülni. A kocsi teljes erővel beleütközött az iparvasut mozdonyába és a kisleánynak eltört mind a két lába és sulyos belső sérüléseket szenvedett, ugyhogy állapota válságos

Üzleti könyveket

jó papiron,
szép és tartós kötésben
készit a

MINERVA-NYOMDA, SUBOTICA

KÉRJEN AJÁNLATOT 2134

— **A szentai városi ellenzék nem vesz részt a költségvetés tárgyalásán.** Szentáról jelentik: Cetina Zsárkó polgármester értekezletre hivta össze a városi pártok vezetőit, hogy az 1928. évi költségvetést letárgyalják. A pártvezérek egyhangulag elfogadták a polgármesternek azt az *inditványát*, hogy a költségvetési tervezetet kinyomassák. Kerepessy Vince országgyülési képviselő, dr. Beslics Demeter, a demokrata párt és Lálics Miladin, a Pribicsevics-párt elnöke azonban kijelentették, hogy a városi közgyülésen, amelyen a költségvetést tárgyalják, nem vesznek részt, mert ezzel is dokumentálni akarják, hogy nem vállalnak felelősséget a több, mint ezerszázalékos pótadóért. Vuics Jócó, a radikális párt egyik vezetője szintén kijelentette, amennyiben az ellenzék passziv rezisztenciába vonul, akkor ő sem hajlandó a költségvetési tárgyaláson résztvenni. A pártközi konferencián a hangulat mindinkább feszültté vált, politikai és személyes élü vitatkozás indult meg, végül is elhatározták, hogy a költségvetési tervezet kinyomatása után rendkivüli közgyülésen fogják azt tárgyalni.

Őrizkedjék a spanyolnáthától

A legbiztosabb védelmet nyujtják spanyolnátha, sarlach, difteritisz, torokdaganat, influenza és a meghülések ellen a

Dr. WANDER-féle

ANACOT-PASTILLÁK

amelyek egy házban sem szabadna hiányozni Az ANACOT-pasztillák ára olyan csekély, hogy azt mindenki könnyüszerrel megszerezheti. Óvakodjék az értéktelen készitményektől, amelyekkel az utóbbi időben a mi ANACOT-pasztilláinkat utánozzák 2890

— **Autószerencsétlenség áldozata lett egy gyermek és édesapja a hir hallatára megnémult.** Nagyváradról jelentik: A szatmármegyei Szinészváralja községben megreditő autószerencsétlenség történt. Dr. Somló Lajos ügyvéd tizennégyesztendős Pál nevü fia a család egyik ismerősének gépkocsiján autózni ment több társával együtt. Utközben Boldizsár János 17 éves sofför keze lecsuszott a kormányról és lenyomta a gázfejlesztő készüléket. A kocsi felborult és a benne ülök széles ivben repültek ki az uttestre. Az autó Somló Pált olyan sulyosan sebesitette meg és ugy összetörte, hogy a fiu néhány percen belül meghalt. Az autóban ülő többi gyerekeknek semmi bajuk nem történt. A tragédia hirére a szerencsétlenül járt gyermek édesapja, dr. Somló Lajos idegsokkot kapott és elvesztette beszélőképességét.

Crème Simon

ápolja szépségét

mint ahogy egészségét ápolja; arca muló ony remekmü, melyet meg kell védenie.

A CRÈME SIMON kipróbált recept szerint készül és a bőrt mindenféle hibától megszabaditja és megtartja annak szépségét, üdeségét és bársonyosságát. Tiszta, hófehér arcbőrt ad és megakadályozza a ráncok képződését.

SIMON SZAPPAN ÉS PUDER
PARIS

— **Uj katholikus templom épül Csantaviren.** Csantavirről jelentik: A csantaviri katholikus templom már régebb idő óta olyan megrongált állapotban van, hogy veszélyes benne istentiszteletet tartani, ezenkivül a befogadó képessége sem felel meg a hivők számának. A templom felépitését eddig a nehéz gazdasági viszonyok miatt nem kezdhették meg, most azonban a hitközség képviselőtestülete elhatározta a templom felépitését. Az előkészületeket Takács Gáspár plébános irányitja.

— **Rendőri segitséggel harangoztak husvét vasárnapján a szrbobráni katholikus templomban.** Ilyen cimen megirt szerdai közleményünkre vonatkozólag Sendula Sándor községi biró annak közlését kéri, hogy husvét vasárnapján egy áltálán nem tartózkodott a községben tehát nem is adhatott a rendőrvezetőnek semmiféle utasitást. Tojzán István rendőrvezető pedig olyan formában igazitja helyre a tudósitást, hogy a templomi eseményekben csak annyi szerepe volt, hogy Gärtner Mihály káplánnak rendőri segitséget ajánlott fel arra az esetre, ha a felhevült tömeg támadást kisérelne meg ellene.

— **A Ferencváros csapatáról, érdekes** külföldi eseményekről hoz képeket és cikket a »Képes Vasárnap« ma megjelent száma. Kapható mindenütt. Kérjen mutatványszámot.

A SZÉPSÉG ELSŐ FELTÉTELE a tiszta, gyöngéd és sima test, melyet a

VESNA CREM

használatával érhetünk el. — PRAUNSPERGER gyógyszertár, Zagreb, Starčevićev trg 18. 3253

— **A Szinházi Élet** legujabb száma a szokott gazdag tartalommal jelent meg. Érdekes cikkek, riportok, regény, mélynyomásu képek és gazdag rovatok teszik változatossá az uj számot, amely darabmellékletül a »Számum« cimü drámát közli. A Szinházi Élet a Literária árusitóinál kapható.

— **A szuboticai Népkör kulturbizottsági ülése.** A szuboticai Népkör kulturbizottsága április 16-ikán délelőtt ülést tart a Népkörben. Az ülésen a Népkör jövő kulturális feladatait fogják megállapitani.

— **Egy szpliti nagyiparos öngyilkossága.** Szplitből jelentik: Mrduljas Antal szpliti nagyiparos pénteken délután felvágta ereit és elvérzett. A holttest mellett a rendőri bizottság egy papirlapot talált, amelyre Mrduljas öngyilkossága előtt rájegyezte összes tartozásait és vagyontételeit. Ebből az elszámolásból derült csak ki, hogy a szerencsétlen ember adósságai nagy összeggel haladják meg aktiváit, ugyhogy minden valószinüség szerint anyagi gondjai miatt menekült a halálba.

— **Hatezer dinár illetéket kell fizetni Rajics főispán biróküldési kérvényére.** Becskerekről jelentik: Rajics Szvetiszláv főispán, a Radikalski Borac szerkesztője ellen inditott sajtópörében, mint ismeretes, más biróság delegálását kérte. A Kuria a döntés előtt felszólitotta a főispánt, hogy fizessen be hatezer dinár illetéket. A Kuria az illetéktörvényt ugyanis ugy magyarázza, hogy az előirás szerint egyes biró küldésénél az illeték ötven dinár. Miután Raics a per tárgyalására uj biróság kiküldését kérte annyiszor ötven dinárt fizet, ahány birója van a becskereki törvényszéknek. Becskereken tiz biró van, az illeték tehát ötszáz dinár s mivel Rajics főispán tizenkét sajtóperben kérte uj biróság delegálását az illeték hatezer dinárt tesz ki. A főispán a kért illetéket letétbe helyezte és igy a semmitőszék rövidesen dönt a biróság delegálása ügyében.

Serravallo

KINA VASBOR

étvágygerjesztő, idegerősitő és vérjavitós er
Lábba ozók és vérszegények
részére a legkiváló b orvosok által ajanlva.
Kitünő izü.
Több, mint 1 .000 orvosi b zonyitvány.
Kapható minden gyógyszertárban

GYÖNGYFÉNY FOGSOR
ILLATOS SZÁJ
SARG féle
KALODONT

— **Tettenért zsebtolvaj.** A szuboticai vasuti határrendőrség detektivjei szombaton délután két órakor tetten értek egy cigányasszonyt, amikor a pályaudvaron egy nő retiküljét ellopta. A nő nem vette észre a lopást, csak a detektivek. A cigányasszony, amikor a lopást elkövette, a retikült át akarta adni egy másik cigányasszonynak, de a detektivek ebben megakadályozták. A másik cigányasszony megszökött, a tolvajt azonban elfogták. Bekisérték a határrendőrségre, ahol megállapitották, hogy Kovács Gizának hivják. Társnője nevét nem volt hajlandó elárulni. A rendőrség Kovács Gizát letartóztatta és beszállitotta az ügyészség fogházába.

— **Eljegyzés.** *Obuch* Bözsike Kisač és Tallo József Noviszad jegyesek. Minden külön értesités helyett.

A Ferencváros—SzAND mérkőzés folyó hó 16-ikán délután fél 5 órakor kezdődik. A nagy érdeklődésre való tekintettel jegyek elővételben kaphatók Bata sportüzletében, Alekszandrova ulica. Helyárak elővételben: páholy din. 35.—, tribün vagy korzóülés din. 25.—, állóhely din. 10.—. A mérkőzés napján: páholy din. 40.—, tribün vagy korzóülés din. 30.—, állóhely din. 15.—. Felkérjük főleg a vidéki sportközönséget a saját érdekükben, hogy a pénztárnál leendő torlódás miatt előre váltsák meg a jegyeiket. Elővételi jegyek szombat este 7 óráig kaphatók. Szabad és tisztelet jeggyel csakis a középső bejáratnál lehet bemenni. Autók nem jöhetnek be a pályára. Jegyek vasárnap délelőtt még a Bárány-kávéházban kaphatók.

3713
D. BJELIĆ fatelepe
Novisad, Sremska ul. 4. Telefon 24-68
ajánl tüzelőfát minden mennyiségben és mennyiségben **a legolcsóbb napi áron**

— **Egészségügyi hét a vinkovcii járásban.** Vinkovciról jelentik: Április 15-ikétől 21-ikéig Vinkovcin egészségügyi hetet rendeznek, amelynek keretében a népszerü ismeretterjesztő előadások egész sorozatát fogják tartani. Az egészségügyi hét alatt vándormozi járja be a vinkovcii járás összes községeit és mindenütt egészségügyi ismeretterjesztő filmeket mutatnak be a falusi lakosságnak.

OLVASSA EL a »Delmond«-szappan hirdetését!

A beogradi Jugoszlávia tizenötéves jubileuma. Beogradból jelentik: A beogradi bajnokcsapat, a Jugoszlávia április 15-én és 16-án ünnepli fennállásának tizenötéves jubileumát, amely alkalommal gazdag sportprogrammot dolgozott ki az egyesület vezetősége. Április 15-én, husvét első napján délelőtt 8.30-kor BSK—Jugoszlávia ifjusági csapatai mérköznek. 9.45: Sumadija—Jugoszlávia hazena. 10.45: Viktória (Pozsorevác)—Jugoszlávia (tartalék). 14.45: Ausztria (Bécs) — Jugoszlávia. 16.30: Hajduk (Split)—BSK. Április 16-án, husvét második napján 9.45: Bratyanin —Jugoszlávia Old-boy. 10.30: Szrbija (Kikinda)—Jugoszlávia (tartalék.) 14.45: Ausztria—BSK. 16: Sumadija—Jugoszlávia. 16.30: Hajduk—Jugoszlávia.

— **Elhalasztották a noviszadi női zeneegyesület hangversenyét.** Noviszadról jelentik: A noviszadi női zeneegyesület hangversenyét, amelyet pravoszláv Nagyszombatra terveztek, Damaszkin, protodijakon betegsége miatt április 22-ikére halasztották.

Landau Juliska tánctanárnő szokásos *ritmikus torna-tanfolyamát* gyermekek részére folyó hó 17-ikén kezdi meg. Tanórák hetenként háromszor délután ½6 órától. Beiratkozások bármikor a Pasicseva ul. 10. sz. a. táncintézetben. Felnőttek részére esti tánctanfolyam kezdődik.

— **Hány államhivatalnok van Jugoszláviában?** Beogradból jelentik: Az állami költségvetés nyilvánosságra került adatai szerint Jugoszláviában ezidőszerint 145.003 állami tisztviselő teljesit szolgálatot. Ebbe a számba beleértendő azonban a huszezer főnyi csendőrség is, ugyhogy az állami közigazgatás gépezetét voltaképen százhuszonötezer ember kezeli.

Noviszad kiadta a halászati bérletet. Noviszadról jelentik: A városi tanács — amint már jelentettük — nemrég árlejtést irt ki a noviszadi halászati bérletjogra, amelyet tavaly 150.000 dinárért adott bérbe. Az idén két pályázat eredménytelen volt, végre a harmadizben kiirt pályázaton Djanics Zsiván noviszadi termelő 38.000 dináros ajánlatot tett, amelyet a városi tanács pénteki ülésén elfogadott.

MA ESTE
EGY JÓ LÁBFÜRDŐ

Ha a lábai fájnak, oldjon fel ma este 1—2 kanál SZENT RÓKUS LÁBSÓT egy lavor forró vizben és áztassa ki ebben a kimerült lábakat. A kinzó égetés lassankint megszünik, a bőrhámlás és a láb zsibbadása megszünik. Az ilyen lábfürdő megszünteti azokat a fájdalmakat is, amelyeket a szük cipő okoz, de eltávolitja a legmakacsabb fagydaganatokat és az elviselhetetlen fagyási viszketést is. Ha a lábat ebben a fürdőben hosszabb időn át áztatjuk, a tyukszem és a másfajta bőrkeményedés is annyira megpuhul, hogy kés nélkül is könnyüszerrel eltávolitható.

A Szent Rókus lábsó megerősiti az érzékeny lábakat és azokat, ha akármennyire is el vannak hanyagolva, ismét rendbehozza, hogy ismét járhat és sportolhat, amennyit csak akar vagy állhat egy helyben, anélkül, hogy a fáradtságnak vagy a fájdalomnak a legkisebb nyomát érezné. Egy csomag Szent Rókus lábsó ára 16 din. Minden gyógyszertárban kapható. Ahol nem lenne kapható, rendelje meg a főlerakattól:

Kollár és Gabrics Subotica,
Strossmajerova ulica 2 3612

— **Megkezdték a Németországban alkalmazott vajdasági munkások hivatalos összeirását.** Noviszadról jelentik: Weiser Vilmos, a berlini munkásközvetitő központ megbizottja, amint már jelentettük, a vajdasági földmunkásoknak Németországba való kiszállitása ügyében, néhány nappal ezelőtt Noviszadra érkezett és tárgyalásokat kezdett a hivatalos faktorokkal. A berlini munkásközvetitő központ ugyanis elhatározta, hogy a Vajdaság területéről 226 földmunkást fog Németországba kiszállitani és pedig 200 nőt és csak 26 tizennégy-tizennyolc éves férfimunkást, kizárólag könnyebb munkára, főleg cukorrépa és komlómüvelésre. Weiser Vilmos Jurisics Antal, a vajdasági munkástőzsde igazgatósági tagjának kiséretében csütörtökön és pénteken bejárta a noviszadi és kulai járások községeit, ahol megeitették a hivatalos toborzást. Eddig száznál többen jelentkeztek. Weiser és Jurisics vasárnap és hétfőn a zsabalvi és szentai járásokban fogják a toborzást folytatni. A jelentkező munkásokat orvosi vizsgálat alá veszik és ha egészségileg megfelelnek, azonnal aláiratják velük a szerződéseket. A munkástransport, mihelyt elegendő munkás jelentkezik, Weiser Vilmos berlini kiküldött vezetésével azonnal utnak indul. A munkások a határig ingyen utaznak. Magyarországon és Csehszlovákországon keresztül ötven százalékos engedményt kapnak, mig Németország területén dijtalanul történik a szállitás. A munkásokat Szászországba és Bajorországba szállitják, ahol 5—6-os csoportokban osztják szét az ottani gazdák között.

Apuka, hoztál Ovomaltinet?

A gondos szülők nagyon jól tudják, hogy a gyermek fejlődésben levő szervezetének sem a csokoládéra, sem a cukorkára nincs szüksége. Azokból a fontos tápanyagokból, amelyek a szervezet fentartásához és erősitéséhez kellenek, a cukorka csak a bennelevő cukor, a csokoládé pedig a kakaónak nagyon szerény tápértékét tartalmazza.

Csokoládéval nem lehet a szervezetet vitaminnel ellátni. A növést, csont- és idegrendszer erőteljes fejlődését elősegitő vitaminek a malátában, a tejben és a tojásban vannak meg. Ezeknek a természetes tápanyagoknak minden értékes alkatrészét természetes alakban és változatlan állapotban egyesiti magában az

OVOMALTINE

Ha tehát azt akarjuk, hogy gyermekeink egészségesek és ellenállóképesek legyenek és hogy az iskolábajárással és a tanulással járó fáradtságot ne is érezzék, a reggeli és ozsonnakávéjukba tegyünk 2-3 kávéskanál OVOMALTINET, amelyet kellemes és jó ize folytán felnőtt és gyermek egyaránt nagy örömmel fogyaszt

Kapható minden gyógyszertárban, drogériában és jobb csemegekereskedésben, dobozonkint 18·50 dináros árban, kérjen erre a lapra való hivatkozással ingyen mintát a következő cégtől

Dr. A. Wander D. D. Zagreb

SPORT

Vasárnap: SzMTC—Sport Hétfő: Ferencváros—Sand

A görögkeleti husvét mindkét napjára lesz programja a szuboticai közönségnek. Az első nap, vasárnap, két helyi csapat:

a Sport és az SzMTC játszik barátságos mérkőzést a városligeti pályán.

A két stilusos futballt játszó csapat találkozása már azért is különös érdeklődésre tarthat számot, mert a 3:3-as bajnoki eredmény után most dől el, hogy pillanatnyilag melyik legénység van jobb formában. A Sport—SzMTC mérkőzés előtt a Hakoah—Sport I. B. játszik délután fél három órai kezdettel.

A husvét hétfői sportattrakció a budapesti Ferencváros bemutatkozása lesz. A világhirü magyar proficsapat játékát nagy érdeklődés előzi meg. Ez az érdeklődés érthető is, hiszen

a Ferencváros ma valóban Európa egyik legjobb csapata,

amely nemcsak a magyar profibajnokságot nyerte meg imponáló fölénnyel, de nemzetközi küzdelmekből is mindig győztesen került ki. A Ferencváros komplett legénységgel érkezik Szuboticára és azzal a standard csapattal áll ki a küzdőtérre, amellyel a tavaszi bajnoki szezont végigküzdötte. A Szand ezzel a csapattal veszi föl a kiváló magyar csapat ellen a küzdelmet:

Siflis — Held, Beleszlin — Kopilovics, Weisz, Ördög — Inotay, Kikics, Kovács, Horváth, Szilágyi (Gabrics).

A mérkőzés a Szand-pályán délután fél ötkor kezdődik. Előzőleg Szand I. B.—Topolai SC-vel játszik három órai kezdettel. A Ferencváros—Szand mérkőzést Csajághy vezeti.

A Bácska husvét két napján Noviszadon vendégszerepel. Az első nap a Radnicski, másnap a Vojvodina lesz az ellenfele.

Nemzetközi vivóverseny Noviszadon

Noviszadról jelentik: Noviszadon április huszonkettedikén oly sportesemény lesz, amely nemzetközi vonatkozásban is eseményszámba megy.

A beogradi vivóegyesület rendezésében április huszonkettedikén Noviszadon országos vivóverseny lesz, amellyel kapcsolatosan megalakul a Jugoszláv Vivószövetség is. A rendezés technikai részét a noviszadi *Juda Makkabi Sportegyesület* vállalta, amelynek sikerült megnyerni Gombos Sándort Európa kardvivó bajnokát és Petschauer Attilát, a világhirü magyar bajnokot, akik ugy kardvivásban, mint törvivásban vivóakadémia keretében mutatkoznak be a közönségnek. Gombos és Petschaueren kivül résztvesznek a versenyen Jugoszlávia legelső vivói és többszörös bajnokai, többek között Zagrebből, Murkovics Máté őrnagy, Blaha Károly ezredes, dr. Kulcsár György jugoszláv törbajnok, dr. Komijenovics Zvojnimir, Tretinjak Bránkó, Tretinjak Kresimir, Petzl Ferenc, Pellinger Anita, Jugoszlávia legjobb törvivőnője és dr. Pető Pál. Beogradból benevezték: Csika Milovan (tőr), Éger Konstantin (tőr), Lukin György (tőr), Gardenszki Mihály (tőr), Csajkovszki Demeter, Beograd bajnoka (kard), Popovics Vláda (kard), Frank Konstantin (kard), herceg Maksutov vivómester (versenyen kivül), Szuboticáról Farkas Ferenc, Frölich Ferenc, Kaufer Géza és Toricelli Angelo vivómester (versenyen kivül), Somborból Hári György (tőr), Ergh László (tőr), Csávossy Árpád (kard), Becskerekről Freund György a Vajdaság kétszeres törvivó bajnoka. A versenyen ezenkivül még résztvesz a gráci vivóegylet legjobb három vivója.

A vivószövetség megalakitásánál Szuboticát dr. Streliczky Dénes nemzetgyülési képviselő, a beogradi vivóegyesületet Josipovics Velimir ezredes, a jugoszláv vivósport megalapitója és apostola képviselik. Josipovics ezredes a vivóversenyt és akadémiát megelőzőleg hosszabb konferansban fog foglalkozni a jugoszláv vivósport feilődésével.

A vivóverseny vasárnap, április 22-ikén délelőtt tizenegy órakor kezdődik a Slobodában, a döntőmérkőzéseket és a vivóakadémiát este tartiák meg, amelynek keretében Gombos és Petschauer, nemkülönben a gráci bajnokok mutatkoznak be a jugoszláv vivótársadalomnak.

SELYEM

Helyes kezelésnél a selyemnemüek sokáig tartósak maradnak anélkül, hogy törnének vagy foszlóssá válnának.

Nem szabad forró vizzel érinteni, hanem hideg Radion oldatban kell könnyedén átnyomkodni.

A Radion nagy tisztitó hatása mellett ennyi teljesen elegendő ahhoz, hogy minden szenny tökéletesen eltávolittassek.

Mosás után hideg vizben kell öblögetni. Az első öblögető vizbe tegyünk egy kevés ecetet, amely által a szinek ragyogóak és élénkek maradnak.

A selyemkelmék tartósságára a szárítás módja is fontos. A selymet mosás után kendőkbe kell hajtogatni és még nedves állapotban vasalni, hogy fényet megtartsa.

2829

KÖZGAZDASÁG

Bácskai munkások épitik a Beograd—zagrebi vasutvonalat

Topoláról eddig ötszáz munkást vettek fel

A közlekedésügyi minisztérium, mint jelentettük, elhatározta, hogy a legközelebbi napokban megkezdi a Beograd—zagrebi második vasutvonal kiépitését. A kormány ennek a vasutvonalnak kiépitésével kezdi meg a közmunkákat.

A szuboticai vasutigazgatóságtól ugy értesülünk, hogy a közlekedésügyi minisztérium a vasutvonal kiépitéséhez ezer munkást a Bácskából hozat, főképpen a bácstopolai járásból, ahol a legnagyobb a munkanélküliség. A bácstopolai járásból, nagyrészt Topoláról eddig mintegy ötszáz munkást vettek fel a Beograd—zagrebi vasutvonal épitési munkálataira 30—40 dináros napidij mellett. Az első munkáscsoport, százötven ember, a legközelebbi napokban már utnak is indul Horvátországba. Bácskából összesen ezer, Hercegovinából kétezer ember fog munkát kapni a Beograd—zagrebi és más vasutvonalak épitésénél.

Stájerország érdeklődik a vajdasági korai főzelékek és gyümölcs iránt

Dr. Tapavica György noviszadi ügyvéd, volt városi gazdasági tanácsnok és helyettes polgármester, az elmult napokban Grácban időzött. Ezalkalommal felkereste Grác város főpolgármesterét, akivel magánjellegü megbeszéléseket folytatott, hogy a vajdasági korai főzelékek és gyümölcsök számára Stajerországban piacot teremtsen.

Dr. Tapavica közölte a polgármesterrel, hogy Noviszadon a háboru előtt 800 család foglalkozott konyhakertészettel és ezek a háboru előtt és alatt Ausztriába, Németországba és Magyarországba korai burgonyából évente átlag 1800 vagont, káposztából 1500 vagont, paradicsomból 1000 vagont, zöld salátából 1100 vagont, zöldbabból 800 vagont, zöldborsóból 400 vagont, hagymából 800 vagont, paprikából 30 vagont és más zöldségféléből 140 vagont exportáltak. Noviszad és a Vajdaság konyhakertészete a háboru óta erősen megváltozott, a határok és a számtalan akadályok megnehezitették a kivitelt és igy a konyhakertészettel foglalkozó lakosság jelentékeny része piacok hiányában áttért a komló, kender- és cukorrépatermelésre, ami óriási összegeket nyelt el és amellett nem hozta meg a kivánt sikert. Ez a körülmény késztetett a Vajdaság mezőgazdaságát arra, hogy a konyhakertészethez visszatérjen.

Grác főpolgármestere most levelet intézett dr. Tapavicához és hivatkozással a multban fennállott erős gazdasági kapcsolatokra, azok felujitását kérte. A levélben a főpolgármester utal dr. Tapavicának arra a kijelentésére, hogy a Vajdaság olcsóbban és gyorsabban tudná Stajerországot és főleg Grác városát ezekkel a cikkekkel ellátni és kijelenti, hogy konkrét és mielőbbi ajánlatokat vár.

Dr. Tapavica széleskörü ankétet fog összehivni, amelyen mindezeket a kérdéseket magukkal a termelőkkel és a gazdasági tényezőkkel letárgyalják.

Ujból jegyzik Budapesten a dinárt. Budapestről jelentik: A budapesti valutatőzsdén néhány hetes szünet után most ismét jegyzik a dinárt. Azok a differenciák, amelyek a dinár jegyzésének felfüggesztését vonták maguk után a budapesti piacon, most megszüntek, ugyhogy a dinárban ismét a régi mederben bonyolódik le a forgalom és a dinár árfolyamát a budapesti valutatőzsdén ujból naponta jegyzik.

SZINHÁZ

A Cigányprimás a Legényegyletben. A szuboticai katolikus legényegyletben vasárnap este pontosan nyolc órai kezdettel negyedszer játszák az idei szezon nagysikerü operettjét, a Cigányprimást Weisz Irénkével, Schadl Józseffel, Wagner Ferenccel, Nöszt Bélával és Szedlák Lajossal a főszerepekben. Jegyek este a pénztárnál kaphatók.

A sztaribecseji alsóvárosi katholikus kör első szinielőadása. Sztaribecsejről jelentik: A nemrégiben alakult sztaribecseji alsóvárosi katholikus olvasókör a napokban tartotta első mükedvelő előadását az egyesület helyiségében. A mükedvelők a »Piros bugyelláris« cimü népszinmüvet mutatták be. A szereplők: Knecht Valika, Kádas Teréz, Balaska Ilonka, Pásztor Teréz, Vámos Mariska, Csonka Juliska, Krajtmár István, Kinka János, Mucsi Imre, Kisutcai Antal, Magyar István, Csányi Ferenc, Vajda István, Papp István, Papp György, Horváth Ignác, Bessenyei Mihály és Oroszlámos István jók voltak. A rendezés munkájáért Csizoffszki István plébánost, a kör elnökét, illeti dicséret.

TŐZSDE

Zürich, április 14. *(Zárlat.)* **Beograd** 9.1325, Páris 20.43, London 25.335, Newyork 518 és háromötöd, Brüsszel 72.49, Milánó 27.385, Amszterdam 209.225, Berlin 124.10, Bécs 73, Szófia 3.745, Prága 15.38, Varsó 58.20, Budapest 90.64, Bukarest 3.25.

Szentai gabonaárak, ápr. 14. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 340—342.50 dinár, tengeri morzsolt azonnali szállitásra 270 dinár, tavaszi szállitásra 260 dinár, takarmányárpa 270—275 dinár, zab 280 dinár, rozs 310—315 dinár, köles 240—250 dinár, muharmag 750—800 dinár, heremag 1800 dinár, bab 340—345 dinár, burgonya 220—230 dinár, őrlemények: nullás liszt gg 515 dinár, nullás liszt g 515 dinár, kettes főzőliszt 495 dinár, ötös kenyérliszt 465 dinár, hetes 325 dinár, nyolcas 240 dinár, korpa 235 dinár, konkolydara 250 dinár. Irányzat: szilárd. Kinálat: csekély. Kereslet:

Budapesti gabonatőzsde, április 14. A gabonatőzsde irányzata nem egységes. A buza valamivel olcsóbb, mig a rozs erősen megszilárdult. Hivatalos árfolyamok pengő-értékben a határidőpiacon: Buza májusra 33.26—33.44, zárlat 33.26—33.28, októberre 30.80—30.84, zárlat 30.86—30.88, rozs májusra 31.66—31.78, zárlat 31.74—31.76, októberre 26.08—26.24, zárlat 26.06—26.08, tengeri májusra 27.34—27.58, zárlat 27.40—27.42, juliusra 28.10—28.38, zárlat 28.10—28.12. A készárupiacon: Buza 33—34.50, rozs 31.45—31.75, zab 33—33.50, korpa 23.50—23.75, árpa 30—31, sörárpa 32—34.50, köles 28.50—30.50, tengeri 27—27.90.

Budapesti értéktőzsde, április 14. Magyar Hitel 84.5, Kereskedelmi Bank 113, Magyar Cukor 195, Georgia szelvény nélkül 15.4, Rimamurányi 108, Salgó 66.8, Kőszén 816, Bródi Vagon (összevonva) 4:1 21.6, Beocsini Cement 247, Nasici 184.5, Ganz Danubius 172, Ganz Villamos 152.5, Atheneum 29.5, Nova 49.6, Levante 25.8, Pesti Hazai 215. Irányzat: tartott.

Eredeti 1070.

ZOLDPOR

gyümölcsfák locsolására kapható a

Szt.-Teréz Városi gyógyszertárban

Mr. J. Richter

Jelačić va u'. 9 Telefon: 5—8'

KINTORNA

— Én olyan erős vagyok, hogy háromszáz kilót is fel tudok emelni.

— Ez semmi! Én olyan erős vagyok, hogy egy egész vonatot megállitok a kezemmel!

— Ugyan ne nagyzoljon! Hiszen erre képtelen egy ember.

— De igen, én vonatvezető vagyok.

*

Tanár (aki a feleségével vendéglőből tér haza): Na, mit szólsz hozzá? Nemcsakhogy a saját ernyőmet hoztam magammal, de a tiédet is!

Tanárné (meglepődve): Hiszen mi egy esernyőt sem vittünk el magunkkal hazulról!

*

Két ur beszélget a sorsjegy-iroda előtt.

— Az én számomra minden huzás biztos nyereség! — mondja az egyik.

— No hallja és mégsem vásárol sorsjegyet.

— De hiszen én fogorvos vagyok!

*

A fiatalasszony a telefonhoz megy és felhivja az anyját:

— Anyukám, kérlek, mit csináljak? A szakácskönyv szerint a fánkhoz tizenkét kanál lisztet kell venni s nekünk csak hat kanalunk van.

A JÖVŐ HÉT FOLYAMÁN AZ ÖKÖLVIVŐ

kezdjük meg érdekfeszitő uj regényünk

Louis Hemon

kitünő munkájának közlését

E szenzációs regényre már most felhivjuk olvasóink figyelmét!

Szerkesztői üzenetek

K. B. Banatski Despotovac. Egy hektár nem egészen 2.800 négyszögöl. Hektár és ár alatt különben mindenütt az egész világon csak egyet értenek, mert a méterrendszeren alapszanak. A méterrendszert a legtöbb civilizált állam elfogadta és a pontos méterhosszt a st.-cloudi (Páris mellett) mértékek és súlyok nemzetközi hivatalában őrzött platina-iridium rud rögziti meg. A méter is, meg az ár és hektár is mindenütt egyenlők, nem ugy, mint az öl, vagy pláne a mérföld vagy a font. Egy magyar hold: 1200 négyszögöl: 0.4316 hektár, 1 katasztr. hold: 1600 négyszögöl pedig egyenlő 0.5754 hektárral.

S. L. Senta. Az uj lakástörvény még nincs meg, azonban valószinü, hogy rövidesen meg lesz, igy ön nem volna köteles annyit fizetni, mint amennyit a bérbeadó most kér. Azt javasoljuk, hogy mégis fogadja el ezt az aránylag nem nagy béremelést, figyelembe véve azt, hogy a lakástörvény csak néhány hónapra hosszabbitja meg a védett személyek kedvezményét és akkor aztán önt a felmondás veszélye fenyegeti. Azonban ajánlatos, hogy hosszabb időre kössön szerződést a háztulajdonossal.

Érdeklődő. Ovónőképző az országban ezidőszerint még nincs. Dubrovnikban és Ljubljanában az ottani tanitóképző keretén belül évről-évre rendeznek ovónői tanfolyamokat. Ezen intézeteknél az ovónői vizsgát május havában szokták megtartani. — A képesitő vizsgára való bocsátást az illető intézet igazgatóságánál kell kérelmezni és pedig már februárban. Csakis 1 teljes évig hospitáló és a 19. életévet betöltött jelöltek jelentkezhetnek képesitőre. A képesitő előtt egy-két hónappal ajánlatos a helyszinre utazni és ott tájékozást szerezni a tanfolyam menetéről. — Háromhavi hospitálás kevés a gyakorlati kiképzéshez. Leánya az idén valószinüleg lekésett a képesitésről. Mindamellett tessék az emlitett intézetek valamelyikéhez fordulni, ahonnan minden részletkérdésre is felvilágositást kaphat.

B. F. L. Bármennyire megható az az ambiciója, hogy — mint mondja — »szegény Novoszel megüresedett helyét óhajtaná betölteni«, ilyen parlagi adomával és egy-egy *novoszelizmus* helytelen alkalmazásával ez mégsem sikerülhet. Vigasztalódjék azzal, hogy igazi irótehetség kibontakozása elől nincsenek elzárva az utak.

J. C. St. Kanjiža. A lakbér az ön esetében 80-szor 13:1040 dinár lenne, ha azonban ön védett személy, akkor a háboruelőtti lakbérnek nem a tizenháromszorosát, hanem csak a négyszeresét, vagy hatszorosát tartozik fizetni dinárban, tehát 320, vagy 480 dinárt.

Hetini előfizető. Az uj épületek tényleg adómentesek, azonban az adómentességet a beköltözés előtt kérvényezni kell. Amennyiben ön ezt annak idején elmulasztotta, lehet most is 25 dináros kérvényben folyamodni az illetékes pénzügyigazgatósághoz 10 évi adómentességért és egyuttal meg kell indokolni azt is, hogy miért nem kérte előbb.

M. I. Szombor. Az amerikai Egyesült Államokban legelterjedtebb magyarnyelvü lap: az »Amerikai Magyar Népszava«, 24. Union Street, Newyork, U. S. A.

Egy hü olvasó. Utlevéllel jugoszláv állampolgárnak lehet Braziliába kivándorolni. Beogradban van braziliai konzulátus. Hozzáfordulhat vizumért és esetleges felvilágositásokért a következő cimre: Brazilski Konzulat, Beograd, Ugao Kralja Petra i Zmaja od Noćaja ulica.

Érdeklődő, Kovin. A vasut — először is — figyelembe veszi *valamennyi* vasut távolságát, amelyen a küldemény a feladási állomástól a leadási (kiváltási) állomásig keresztül megy és az egyes távolságokat összeadva nyeri az ugynevezett össztávolságot. Lesz tehát ezek szerint:

	a távolság kilométerben
Kovin—Alibunár	49
Alibunár—Velikibečkerek ..	82
Velikibečkerek—Čoka	82
Čoka—Senta	20
Senta—Subotica	39
Subotica (országhatár)	6
Össztávolság	278 km.

278 km. távolságra, hizott sertésnél, rendes sertésszállitó kocsinál négyzetméterenkint 102 dinárt és 35 parát fizet a szállitó fuvarköltség fejében, de csakis a rakterület fele után. Igy az Ön esetében, amikor a vasut Önnek egy 34 m² területü kocsit bocsáitott a rendelkezésére, a terület fele, vagyis 17 m² után fizet és pedig 17×102 dinárt és 35 parát, vagyis 1737 dinárt és 95 parát összesen. Ha Ön többet fizetett, kérje vissza a különbözetet, de irásban, a vasutigazgatóságtól. Hogy pedig a közleményünk elején emlitett »*valamennyi*« szó fogalma könnyebben érthetővé váljon és hogy Ön tisztán láthassa, hogy mi az értelme az ilyen jelöléseknek, mint például: Kovin—Alibunár, szives tájékoztatásul adjuk még a következőket: Kovintól Szuboticáig négy helyiérdekü vasuton és azon kivül két izben az államvasutak vonalán megy keresztül az Ön küldeménye és pedig Szentától Csókáig és Szuboticától az országhatárig. A négy helyiérdekü vasut hálózata, amely tudvalevőleg részvénytársaság tulajdona, a távolság kiszámitása tekintetében nem kapcsolódik bele az államvasutak hálózatába, hanem önállóan, külön-külön vesz abban részt, határtól-határig. Az egyes vasutaknak tehát Alibunár, Velikibecskerek a végállomásai. Alibunár a felvevő vasutnak: a Vrsac—kovininak, Velikibecskerek a Velikakikinda—velikibecskerekinek. A rakfelület, helyesen mondva rakodási felület az igénybe vett kocsi padlója vagy padlói területének nagysága, négyzetméterekben kifejezve. Közönséges fedett teherkocsinak csupán egy padlója van, mig a sertésszállitó kocsiknak kettő, egy felső és egy alsó emelete. Többi panaszai, hogy nem kap üres kocsit, a megrakott kocsit nem továbbitják s hogy a reklamációkat egyáltalán nem, vagy csak késedelmesen intézik el — valószinüleg helyt állók, Ön azonban csak általánosságban, konkrét adatok nélkül irja ezeket, amikre vonatkozólag szolgáljon vigaszul, hogy nem Ön az egyetlen, akinek hasonló panaszai vannak. Mi konkrét esetekben szivesen szolgálunk felvilágositással.

Benedek Marcel

Hamlet tanár úr

(43)

— Nem tudom. Gyerekség... Az ember haragszik arra, akinek fájdalmat okozott...

— Akkor csakugyan haragudhatik rám, mert nagy fájdalmat okozott az utolsó levelével. Azzal az egy szóval az életemet tette tönkre.

— No, no, Tamás... Ne legyen olyan gyerek. Párisban nem talált szeretnivalóbb leányt nálam?

— Párisban én csak a Trisztán-mondával törődtem és találni nem találtam mást, mint egy érdekes ismeretlen töredéket a varázsitalról.

Tovább itta a teáját.

— Egyék is valamit, — kinálta Lilla. — Ekkora utazás után!

— Igen, egyfolytában jöttem Páristól Gyulafehérvárig, elég szép utazás volt. Az eredménye is szép, mert magát találtam itt...

— Ne kezdje ujra, Tamás. Maradjunk csak a Trisztán-monda és a varázsital mellett.

— Igen, ez a fölfedezett töredék, — azt hiszem, az iróját is sikerült megállapitanom, — lélektani remekmü. Egy tizenkettedik századbeli költő müve, aki nem elégszik meg azzal, hogy a varázsitalra kenje az egymást ellenséges szemmel néző fiatalok hirtelen szerelemregyulladását, hanem előkésziti, megmagyarázza ezt a szerelmet a maga természetes utján-módján... Amikor a varázsitalt megisszák, az az ital lehetne már egy ártatlan pohár viz... egy csésze tea is.

— Érdekes.

— Igen, de erről majd ráérünk akkor beszélni, ha a professzor ur is itt lesz. Most elégitse ki az én kiváncsiságomat is. Mit csinál itt egész nyáron? Dolgoznak valamin a professzor urral? Csodálom, hogy eltitkolta előttem... azt is, hogy maga itt van.

— Nézze, édes Tamás... legokosabb, ha nyiltan beszélek... nemsokára ugyis megtudná... én menyasszonya vagyok a professzor urnak.

Kertész ugy ejtette vissza a kezében levő csészét, hogy majd összetörött. Vérbeborult arccal ugrott fel.

— Hát azért utaztattak engem két nap, két éjjel, hogy ezt megmondják?

Lilla felállt.

— Kérem, viselkedjék nyugodtabban. Nem tudom, miért hivta ide a professzor ur, bizonyosan fontosabb oka volt rá. Majd megmondja este. Addig talán menjünk mindaketten a magunk szobájába.

— Maradjon! — kiáltott rá Kertész. — Ó, most már nemcsak azt tudom, miért hivtak ide, hanem azt is, hogy miért küldtek el januárban. Nem a Trisztán-monda volt a fontos, hanem az, hogy ne legyek láb alatt! Milyen jó ösztön dolgozott bennem, amikor nem akartam elfogadni ezt a szégyenletes ösztöndijat és el akartam bujni egy vidéki iskolába... A professzor ur akkor elámitott a szónoklatával... igenis, elámitott! Most ujra tisztán látok mindent. Csalódtam benne, akit mesteremnek, mintaképemnek tartottam... akiért...

— Kertész! Nem türöm...

— Maga legalább becsületes volt. Megirta egy szóval, hogy: nem. Nincs jogom, hogy bármit is követeljek magától. Ha akarja, odadobhatja a fiatalságát ennek a ravasz öreg embernek, aki minden hitet örökre kipusztitott a lelkemből... Nem is megyek már vissza Párisba. Elég volt! Őt sem várom meg... Nem akarom látni... Ó, ez a ruha... Az életem omlik össze és egy kómikus ruha lötyög rajtam... Menekülni szeretnék és nem mozdulhatok egy ruha miatt... Igazi filozopter-tragédia. No, nevessen hát... Mért nem nevet ki, méltóságos kolléganő?

— Tamás, Tamáska, üljön le és próbáljon gondolkozni. Olyan összefüggéstelenül beszél, mint az őrült. Igyék még egy kis teát. Én is iszom. Várjon, frisset töltök a csészébe...

Kertész gépiesen engedelmeskedett. Egy pillanatig, mintha semmi sem történt volna, csöndesen teáztak a sötétülő kisszalónban.

— Megijesztett a szenvedélyes beszédjével, Tamáska. Nem illik az egy filozopterhez. Maga is szégyelni fogja még ma, hogy igy tudott beszélni a professzorról, a világ legjobb emberéről.

— Hiába a világ legjobb embere, ha elveszi tőlem azt, akit szeretek. És hogyan veszi el? A rangjával, a hatalmával, a hirnevével. Mert ezt szereti maga, Lilla, ha ugyan egyáltalán hitegeti magát azzal, hogy szerelmes belé.

— Nem hitegetem magamat, hanem tudom.

— Mit tudja maga, hogy mi a szerelem? Én tudom, akinek nincs nyugodt éjszakám, amióta magát ismerem. Féltettem mindenkitől, a kis Bornemisszától és a nagy professzortól és keresztülmentem volna magáért a lelkén is mindenkinek, aki a közelében forgolódott... Magáért karriert tudnék csinálni és fütyülni tudnék minden karrierre, megélnék magával akárhol, az Isten háta mögött, Trsztenán... Maga az egyetlen asszony a szememben, maga az Asszony, nagy betüvel, az ölelése az egyetlen, amit az élet és a szerelem adhat nekem. Most már tudom, hogy maga nélkül a Trisztán-könyvet sem irom meg, az összepocázott jegyzeteimet böngéssze ki, aki akarja, a varázsital-töredéket fedezze fel, aki akarja.

(Folyt. köv.)

S. H. Gradište. A kisegitő munkást okvetlenül be kell jelenteni a betegsegélyzőbe.

Ria. Forduljon dr. Schreiber Zoltán szemorvoshoz Szubotica, Alekszandrova ulica. Ha teljesen vagyontalan, a szuboticai zsidókórház ingyen felveszi.

G. A. Bácskapalánka. Mielőtt átköltözne, forduljon kérvénnyel az illetékes pénzügyminiszteriumhoz és kérje nyugdijigényének megállapitását, esetleg ujból való alkalmaztatását.

»Szivem virága«. A beküldött versre nem emlékszünk már.

Urbán Elemér. Novoszel Ándorról szóló emlékverséből ezt az epigrammot hasitjuk ki: »Megkapta a babérkoszorut, amelyre vágyott... — Jókor: mert kellett a koporsóra.«

D. D. Törhetetlen elszántságát azzal a kéréssel honoráljuk, hogy többi versei ne legyenek ilyen emlékkönyv-szaguak, mert akkor megint csak nem láthatnak nyomdafestéket.

Névtelen. Egyelőre csupán azt látjuk bizonyitva, amit egyik verssorában vall: megmételyezték az álmok.

P. Bob. E műfaj kultiválásához szükséges szatirikus hajlandósága megvan, de technikája fogyatékos.

A. F. Szenta. Ha most utólag beadja kérvényét a pénzügyigazgatósághoz, akkor ujra letárgyalják az ön adóügyét.

I. E. Ada. A mi nézetünk szerint az előszoba is lakószobának számit. A lakástörvény még nincs meg, csak a törvényjavaslat kész. Várja meg, mig a parlament elfogadja és törvényerőre emelkedik. Kisérje figyelemmel lapunkat.

M. S. Mol. Az ön által emlitett nyugdijösszeget csupán csak nő- vagy gyermektartás cimén lehet lefoglalni.

F. B. Csakovec. Az uj lakástörvény még nincs meg. Nem valószinü, hogy ön védett személynek tekintendő. Azonban, ha igazolni tudja, hogy ön — ha szóbelileg is — szerződést kötött arra nézve, hogy öt évig ott hagyják a lakásban, akkor ne vegye tudomásul a felmondást és a bíróság is önnek fog igazat adni.

K. L., T. Z., H. V., 18. B. Nem közölhető.

Keresztsoros rejtvény

A megfejtők között egy kézifestésü hirlaptartót fogunk kisorsolni

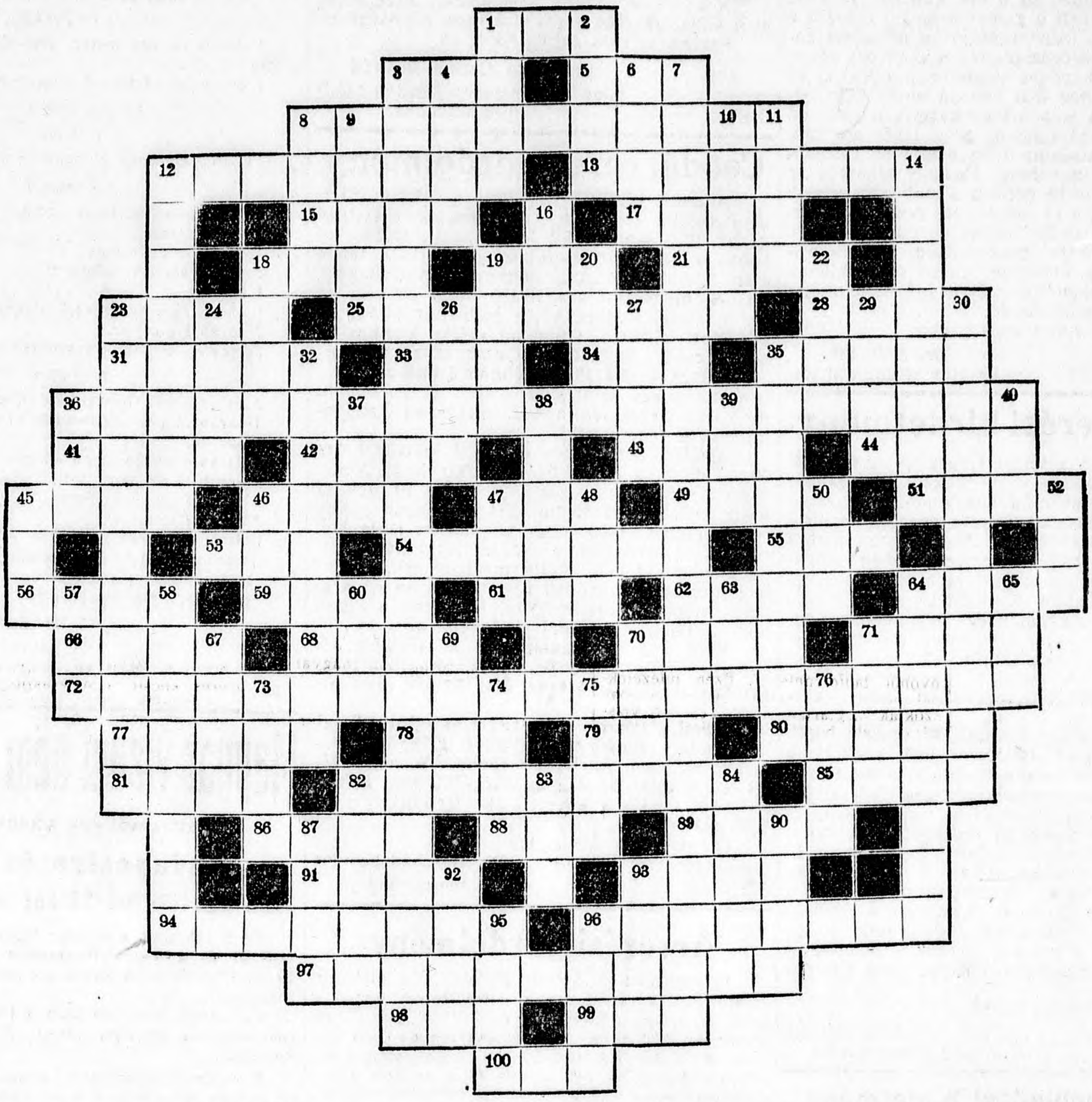

Vizszintes sorok:

1. Kártyaszin
3. Belső szerv terméke
5. Női becézőnév
8. Szentimentalizmus — magyarul
12. Az urak nyakukon hordják
13. Elhunyt nagy magyar politikus
15. Mutató névmás
17. Dél-Amerika egyik államának pénze
18. Igy lármázik a kontreminőr
19. Nem mozdul
21. Házi szárnyas — német neve
23. A volt k. u. k. hadseregben a törzskar neve (fonetikusan)
25. Gépekre szerelik
28. A ciszterciták székhelye
31. Adós nyujtja fedezetül
33. Turfmüszó
34. Görög törzs
35. A villanyárammal kapcsolatos
36. Moliére-idézet (»A képzelt beteg«)
41. A 97 vizszintes 3-ik és 9-ik betüje és a 81 vizszintes középső betüi
42. A Varázskeringő férfi főszerepe
43. Indus istenség
44. Zéró
45. Létfentartáshoz elengedhetetlen
46. Kültelki sportklub
47. Japán egy nagy embere volt
49. Magyarul: mustár
51. Népfaj
53. Azonos a 19 vizszintessel
54. Sok betegség ilyen
55. Emlősállat
56. Családtag
59. Paraszti megszólitás
61. Olasz városka a Trentinóban
62. Folyó (a Dunába ömlik)
64. Dán női név
66. Táblázat, minta stb. idegen nyelven (fonetikusan)
68. Két személyes névmás (többesszám)
70. Páris városligete
71. A 23. függ. 1., 9., 2. és 3-ik betüje
72. Berzsenyi egyik ódájának egy gyakran idézett sora
77. Egyik időhatározó röviditett formája
78. Hivás
79. Mássalhangzó fonetikusan
80. Rendszerint üres már a hónap elején is (névelővel)
81. Fekete, idegen nyelven (fonetikusan)
82. A szolgáló végzi
85. »...brück« város Poroszországban
86. Ókori nép
88. Madár
89. Irigyelt tagja a kutyatársadalomnak
91. A szájban (névelővel)
93. Husvét is ez csak tájszólással és fonetikusan
94. Több török szultán neve
96. Házasuló teszi
97. Egy hires bordalból kiragadott szavak
98. Tudomány szinonimája (visszafelé olvasva)
99. Angol számnév
100. Irószer

Függőleges sorok:

1. Lehet azért ilyen is a — 80 vizszintes
2. Orosz nagyváros
3. Népdal első sora
4. Szörme idegen nyelven
6. Rovarok egyik szerve
7. Vörösmarty egyik igen ismert költeménye
8. Szezon
9. Rakosgat
10. Égi táj
11. Rajta, gyerünk — angolul
12. Nem feltétlen galiciai az ilyen lehet török is
14. Szerepkör
16. Német vicclap
18. Családnév
19. Férfinév
20. Ezt teszi minden iróember is
22. Ebben a rejtvényben éppen száz van
23. Igy üdvözöl a képeslap küldője
24. Ebből lesz a cserebogár
26. Részes határozó
27. Összeomlik, összeesik szinonimája
29. A közlés egy módja (ige)
30. A lakás egyik mellékhelyisége
32. Uriember, gavallér
35. Női név
36. Mindenkinek van
37. Szerbiai város
38. Káros, hátrányos valami
39. Mutató névmás
40. Három egymással szomszéd mássalhangzó
45. Női név (becézve)
46. Lásd 16 függőlegest
47. Ökör hordja
48. Helyhatározó
50. Igekötő is
52. A lélek megkönnyebbül tőle
57. Sportklub
58. Brazilia legnagyobb tartománya
60. Egy kockával feljebb is ezt irtad be
63. Német személyes névmás
64. Soroz (katonáéknál) idegen szóval
65. Az óra hangját utánzó ikerszó első fele
67. Hivatalokban halomszámra van
69. Előkelő orosz nemes — hajdanában
70. Helyhatározó
71. A 88 vizszintes, mint régi család név
73. Női név
74. A civakodás görög istennője
75. Az Olympos királya
76. Határállomás (magyar-cseh)
82. Hires perzsa költő
83. Német filmszinésznő
84. Pünperekben esik róla szó
87. A »lenni« ige egyik alakja
90. Több mint vágyódik
92. Ünnepi öltözék
93. Igen — tájszólással
95. Csincs — idegen nyelven
96. A szerelem istene a görögöknél

NYILT-TÉR

Objava stečajne dražbe

Dole potpisani kao kurator stečajne mase senćanske firme Djurdjovanski-Greci vlasnika stečajnog dužnika Majera Stein senćanskog stanovnika trgovca, na osnovu rešenja poverilačkog odbora sa ovim objavljujem, da ću prodati u stečajnom inventaru popisane pod stavkama 29—604 pokretnine procenjene na 61961 din. na javnoj dražbi na manjak. najvećem ponudjaču za gotov novac. Stečajni inventar i za prodaju namenjenu robu kao stakla i porcelan, materijal, rama za slike, staklo za pozore i stakla za ukras. drogerijska roba i nameštaj radnje može se pregledati u mojoj kancelariji, odnosno u radnji i stovarištu radnje svaki dan po podne izmedju 3—6 sati.

Ponudjači dužni su u ime kauciie 10% od procenjene vrednosti u gotovom novcu položiti u mojoj kancelariji jednovremeno sa ponudom zajedno. Kupovna je cena plativa u gotovom novcu zajedno sa 2% kupovne pristojbe u roku od 24 sata. Onaj ponudjač čiju ponudu poverilački odbor primi, dužan je položenu kauciju u roku od 24 sata popuniti na kupovnu cenu, inače mu kaucija propada, i stečajna roba ostaje na raspoloženje poverilačkog odbora. Ponude odnoseće se na kupovinu imaju se predati u mojoi kancelariji do 20-og aprila do 12 sahati pre podne, i o primanju istih poverilački odbor će odmah rešiti. Na osnovu rešenja poverilačkog odbora primljenu kupovinu, kupac je dužan robu odmah primiti, robu i nameštaj radnje dužan je najkasnije za 3 dana odliferovati.

Senta 10-og aprila 1928 godine.

Dr. Bela Šik,
kurator stečajne mase.

Csődárverési hirdetmény

Alulirott mint a sentai Gyurgyovanszki-Grécy cég tulajdonosának, vagyonbukott Stein Mayer sentai kereskedőnek csődtömeggondnoka a csődválasztmány határozata alapján ezennel közhirré teszem, hogy a csődleltár 29—604 tétele alatt összeirt ingókat 61961 dinár becsértékben nyilvános árlejtés utján a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett eladom. A csődleltár és az eladni szándékolt áru: ugymint üveg- és porcellán, képüzlet- és raktárhelyiségében bármelyik napon d. u. 3—6 óra között megtekinthető.

Ajánlattevők tartoznak a becsérték 10%-át irodámban óvadékképen az ajánlattétellel egyidejüleg készpénzben letenni. A vételár 24 órán belül készpénzben kifizetendő 2% vételi illetékkel együtt. Azon ajánlattevő, akinek ajánlatát a csődválasztmány elfogadja, tartozik a letett kaucióját 24 órán belül a vételi összegre kiegészíteni, különben a kaució elvész és a csődáru felett a csődválasztmány szabadon rendelkezik. A vételre vonatkozó irásbeli ajánlatok irodámban legkésőbb f. évi április hó 20-án déli 12 óráig benyujtandók és azok elfogadása tárgyában a csődválasztmány azonnal határoz. A csődválasztmány által jóváhagyott vétel alapján a vevő köteles az árut azonnal átvenni és az árut és boltberendezést legkésőbb 3 napon belül elszállitani.

Senta, 1928 április hó 10.

Dr. Sik Béla ügyvéd,
csődtömeggondnok.
3681

Csődtömegeladási hirdetmény

Alulirott csődtömeggondnok ezennel közhirré teszem, hogy vb. Mrdjanov Mladen férfidivatáru kereskedő adai lakos csődtömegéhez tartozó, f. évi február 17-ikén 1254. tételszám alatt leltározott 50.289 dinár 50 para becsértékben felvett férfi-divatáruk és teljes bolti berendezés a csődválasztmány felhatalmazására, a választmány kiküldöttjének közbenjötte mellett nyilvános árverésen, egy tételben, vagy részletekben.

folyó évi április 22-én délelőtt 10 órakor

Adán irodámban el fognak adatni.

Az áruraktár és bolti berendezés kikiáltási ára 50.289 dinár 50 para.

Az árverésen résztvenni szándékozók kötelesek zárt boritékba tett irásbeli ajánlatukat legkésőbb f. évi április hó 21-ikén délután 5 óráig nálam átadni és ugyanaddig bánatpénz cimén a kikiáltási ár 10%-át, azaz 5030 dinárt készpénzben kezeimhez lefizetni.

A beérkezett ajánlatok felett f. évi április 22-ikén délelőtt 10 órakor határoz a csődválasztmány kiküldöttje a csődtömeggondnokkal együtt, kifejezetten fenntartva jogukat az iránt, hogy elutasitsák a legmagasabb irásbeli ajánlatot, amennyiben azt meg nem felelőnek találnák és hogy ez esetben azonnal szóbeli árverést rendeljen el és azt nyomban meg is tartsák.

A csődválasztmány fenntartja magának a jogot, hogy amennyiben a szóbeli árverésen tett legmagasabb ajánlatot nem találná megfelelőnek, azt nem fogadja el és esetleg meg fogja kisérelni a csődtömeget rögtön részletekben eladni.

Az irásbeli ajánlatot tett árverési vevők kötelesek személyesen részt venni az árverésen, a megvett árut 24 óra alatt elszállittatni, 1% vételi illetéket fizetni.

Amennyiben az árverési vevő, kinek ajánlatát a csődtömeggondnok és a csődválasztmány kiküldöttje elfogadták, nem jelennék meg, vagy nem tenne eleget az árverési feltételeknek, elveszíti a letett bánatpénzt és az ő terhére és veszélyére nyomban ujabb árverés lesz megtartva.

Azok, kik az árverésen részt akarnak venni, a csődleltárt irodámban, az áruraktárt pedig a vagyoabukott üzleti helyiségében kedden, pénteken egész nap, vasárnap délelőtt és más napokon délután 3—5 órakor megtekinthetik.

A csődválasztmány semmiféle kezességet nem vállal az áruk mennyisége és minőségéért.

Szubotica, 1928 április hó 11-én.

dr. Holló Oszkár ügyvéd
mint vb. Mrdjanov Mladen csődtömeggondnoka.
3789

Csődárverési hirdetmény

Alulirott közhirré teszem, hogy Braun Salamon szentai kereskedő csődtömegéhez tartozó és az 1928 január 19-i leltár 1—91. tétele, továbbá a 1928 március 6-i leltár 1—140. tétele alatt felvett rőfösárut, boltberendezést, fiakert, melyek beszerzési ára 78.130 dinár és becsára 49.890 dinár, továbbá a III. csődleltár 1—81. tétele alatt felvett 52.170 dinár értékü kinnlevőséget a csődválasztmány felhatalmazása folytán

1928 április 19-én délután 2 órakor

irodámban egy tömegben vagy csoportonkint nyilvános árverésen a vál. megbizott közbenjöttével el fogom adni.

Az áru, berendezés és kocsi kikiáltási ára 50.000 dinár, a kinnlevőségé 10.000 dinár. Venni szándékozók ajánlataikat 1928 április 19. déli 12 óráig adhatják át nálam zárt boritékban s egy 5000, illetve 1000 dinár bánatpénzt is le kell tenniök. Amennyiben a választmányi megbizott az ajánlatokat nem tartja megfelelőnek, nyomban megtartja a szóbeli árverést és ha ez sem vezet megfelelő eredményre, fenntartja a jogot, hogy a tömeget azonnal tételenkint adja el.

Vevő köteles bánatpénzét a vételárig kiegészíteni, illetve az egész vételárat 1% illetékkel együtt kifizetni és az árut 24 óra alatt átvenni.

Venni szándékozók a leltárt és az árut megtekinthetik délutánonkint 2-től 6-ig. Sem a választmány, sem alulirt tömeggondnok nem vállal felelősséget az áru minőségéért, sem mennyiségéért, sem a követelések fennállásáért és behajthatóságáért.

Szenta, 1928 április 11.

Dr. Boschán Sándor
tömeggondnok
3777

Árverési hirdetmény

Alulirott mint vb. Székely Bertalan Ada—moli cég csődtömegének gondnoka, közhirré teszem, hogy a csődválasztmány határozata értelmében Adán egy gőzmalom, Molon egy motormalom fog eladásra kerülni. Az érdekeltek zárt irásbeli ajánlataikat beadhatják legkésőbb *1928 április 15-ig* alulirott csődtömeggondnoknál. Az ajánlatban pontosan megjelölendő a vételár, valamint megjelölése annak, hogy a vételár fizetése mily részletben történik, továbbá megjelölése annak, hogy ajánlattevő a vételár kifizetésére mily biztositékot ad. A malom azonnal átvehető, a mely teljesen jó és üzemképes állapotban van. A malmokat a csődtömeggondnok előzetes irásbeli értesitésével bármikor meg lehet tekinteni.

A csődválasztmány fenntartja magának a jogokat, hogy az ajánlatok felett döntsön.

Az adai malom több berendezései a következők:

a) GÉPHÁZ.

Egy darab magas-alacsony nyomásu, kondenzátoros, szelepes, félstabil gőzgép. Gyártmány Lanz Mannheim, Sistem »Lenz«, 170 HP, 12 atm., az összes szerszámokkal, szivattyukkal és kellékekkel, transmissziókkal, tárcsákkal.

Egy generátor 24 HP, egy kapcsolótábla a vezetékekkel.

b) MALOM.

1 Silos.

Épitett Silos, 30—32 vag. befogadó képességgel

2. Kopperel.

2 darab Seck-féle monitor tarar.
2 darab Seck-féle trieur.
1 darab csiga trieur.
2 darab Seck-féle hámozó.
2 darab automatikus mérleg.
2 darab drukfilter.
2 pár kő.
1 darab mágnes.
Felvonók, csigák, transzmissziók és szijtárcsák.

3. Malom.

3 darab dupla »Ganz« vasszekrényes hengerszék.
2 darab dupla »Seck« vasszekrényes hengerszék.
1 darab dupla »Ganz« faszekrényes hengerszék.
1 darab szimpla »Ganz« faszekrényes hengerszék.
1 darab 21-es »Ganz« faszekrényes hengerszék.
1 pár kő.
2 darab 4 rétü szabadon lengő sikszita »Wörner«.
2 darab Radial-szita.
2 darab dupla daratisztitó. »Seck«, »Reform«.
2 darab Saugfilter »Seck«.
1 darab lisztkeverő.
1 darab buzanedvesitő.
2 darab Exnaustor.
Detacheurok, felvonók, csigák, szerszámok, kellékek, transmissziók, szijtárcsák.

MOTORMALOM MOLON.

a) GÉPHÁZ.

1 darab szivógázmotor, 100—120 HP, fatüzeléses gázfejlesztővel.
1 darab áramfejlesztő generátor.

b) MALOM.

1. Silos.

14—16 vag. buza befogadóképességgel.

2. Kopperel.

2 darab monitor tarar »Seck«.
2 darab trieur.
1 darab csiga trieur.
2 darab hámozó »Bess«
1 pár kő.
1 darab 21es hengerszék »Ganz«.
2 darab Drugfilter.
Felvonók, csigák, transzmissziók, szijtárcsák.

3. Malom.

3 darab dupla hengerszék »Seck« vasszekrényes.
3 darab dupla hengerszék »Ganz« faszekrényes.
1 pár kő.
2 darab szabadonlengő sikszita z rétü »Seck«.
2 darab dupla daratisztitó »Seck«, »Reform«.
2 darab Saugfilter »Seck«.
2 darab Exhaustor.
1 darab lisztkeverő.
Detacheurok, felvonók, csigák, szerszámok, kellékek, transmissziók, szijtárcsák.

Senta, 1928 március 23-ikán.

Dr. Ladafić Milos
ügyvéd, Senta
mint vb. Székely Bertalan és neje tömeggondnoka.
3560

Magyar vizum nem szükséges

Kedvezményes vasuti utazás Budapestre és vissza

1928 április hó 23-tól május hó 7-ig

Fenti idő alatt a magyar határ vizum nélkül léphető át és a vizum Budapesten 50%-os kedvezménnyel adatik ki. A vizum két havi tartózkodásra jogosit.

Ugyancsak ezen idő alatt a Budapestre és vissza való utazásra lényeges vasuti dijmérséklések alkalmaztatnak.

A vizumnélküli utazásra, a vasuti és egyébb kedvezmények igénybevételére vonatkozó igazolványok a budapesti Nemzetközi Vásár alkalmából adatnak ki és az igazolványok a kiállitás kétszeri megtekintésére is feljogositanak. (1928 április 28-tól május 7-ig.) Ezen igazolványok 40 dinár és portó beküldése ellenében kaphatók a *Bácsmegyei Napló szuboticai, noviszádi, velikibečkereki és szombori kiadóhivatalaiban, Hirlap kiadóhivatalában,* nemkülönben:

Szuboticán: a Kereskedők és Gyárosok (Lloyd) Egyesületében, az Általános Hitelbanknál és a Közgazdasági Bankánál, Radio Reklam Jugoslavija.

Noviszádon: az Agrária Szövetkezetnél, Kereskedelmi és Iparbanknál, a Putnik Utazási Irodánál, Hoffher és Schrantz, Lusztig Bankház és Merkur Bank.

Velikibecskereken: Takarékpénztár.

Szomborban: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete (Lloyd), Bácskai Gazdasági Egyesület.

Pancsevón: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Népbank R.-T.

Topola: Kereskedők és Gyárosok Egyesületénél és Bácstopolai Takarékpénztárnál.

Novivrbas: Takarékpénztár R.-T., Mezőgazdasági Bank.

Szenta: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Szetai Gazdakör, Novoszel János titkár.

Kula: Hitelbank R.-T.

Velika Kikinda: Központi Takarékpénztár.

Odzsaci: Hódsági Takarékpénztár.

Csakovec: Horvát Általános Hitelbank.
Szlavi Becsej: Potiska Banka.
Belgrádban: »Putnik« Utazási Iroda, Hálókocsi Társaság, Bank és Kereskedelmi R.-T. (Terazija 5.), Utlevélhivatal és Magyar Kir. Kereskedelmi Képviselet Utazási Osztálya (Palata Akademia Nauka, tel. 20—23).

Felhivás!

Értesitjük a tisztelt tagtársakat, hogy az Egyesületünk kényszerhelyzettsége folytán uj sörlerakatot létesitett és biztositotta a teljes mennyiséget, mely tagjaink szükségletének zavartalan kiszolgálását biztositja.

A megbizást kizárólag a helybeli »DÉGÉ«-cégnek adtuk át, mely Egyesületünkkel szemben alávetette magát ama feltételnek, hogy kizárólag az Egyesület által szabott feltételeknek megfelelően fog eljárni és igy a tisztelt tagtársak a legpontosabb kiszolgálásról kellőmennyiségü jéggel való ellátásáról a régi árban biztositttatnak.

Kérjük a tisztelt tagtársakat, hogy közös célunk elérésében a sörlerakatunkat a »DÉGÉ« céget támogatni és netáni panaszaikat Egyesületünkkel közölni sziveskedjenek.

Kartársi üdvözlettel:

A Felsőbácskai Vendéglősök Egyesületének Elnöksége

3804

A Star kanjižai Csodakut

ÁRTÉZI-FÜRDŐ

a város alatti szép népligetben

április 16-án megnyilik

Fürdőnkben **csuzos, rheumás bántalmak, lehlas bénulások, ideg- és női bajok** biztosan **és gyorsan** gyógyulnak. Vidéki vendégek lakás miatt **forduljanak a** fürdőigazgatósághoz. Étkezés jól és olcsón a fürdő vendégadójában kapható 3392

Jól jegyezze meg!

Üzlet-megszüntetés miatt

április 30-ig kiárusitás

Üzletmegszüntetés miatt a raktáron levő

szépirodalmi könyveket
tudományos müveket
ifjusági iratokat
zenemüveket
mindennemü papirárut
iskolaszereket
irodai cikkeket
levelezőlapokat és
levélpapirosokat
a legolcsóbb áron kiárusitom

JUGOSLAVIJA

könyv- és papirkereskedés
Strossmayerova ulica **(HUSPIAC)**

3714

Májusi költözködését

szakszerüen és legjutányosabban

Halbrohr és Társa

Subotica (Prokesch-palota) végzi

3703

2655

Subotica,
Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

ARSOTIN

kitünően bevált védekező-szerrel való permetezés

megnagyobbitja gyümölcs- és szőlőtermését,

mert tőle biztos eredménynyel kipusztul a

gyümölcsféreg
szőlőmoly
hernyó
iloncа

és a szőlő- és gyümölcsfa összes rovarkártevői. Szőlőnél tegyen már az első permetezésnél **Arsotin-t** a kékköves vizbe, gyümölcsfákat pedig permetezze rügyfakadás után **Arsotin-nal.** Rendelje *meg már* most sürgősen ezt a világhirü növényvédelmező szert, hogy idejében megkaphassa 3651

Ara kilogrammonként 50 din., mely 200 liter folyadékra elég

Kérjen díjmentes képes használati utasitást!

Schweiger M. Lajos
Subotica, Tolstojeva ulica 17

INTELLIGENS FIATAL KERESKEDŐ

jól jövedelmező kereskedelmi vagy ipari vállalatba

betársulna

esetleg

ilyet átvenne

Ajánlatok „Tevékeny" jelgére a kiadóhivatalba kéretnek. 3702

Ház

megvételre kerestetik

A belterhez közel, négy- vagy ötszobás ház nyomdász-otthon céljára megvételre kerestetik. Irásbeli ajánalatok Jovan Stojanović, Sokolska ul. 2. (kávémérés) küldendők

TŐKE

Épület-, butor- és portál-

asztalos

Palmotićeva ul. 20. Parkett raktár.

INGYEN kap egy próbadoboz eredeti

Daruváry-krémet

ha portóra beküld 2— dinárt bélyegben.

A Daruváry-krém ezideig a legjobban bevált szer **arcfeszültalanságok, orrvörösségek, májfoltok ellen.** Készíti Blum gyógyszertár Subotica, főpostával szemben. Viszonteladóknak árengedmény! 526

Szorgalmas, törekvő urak

lehetnek nyugdijas tisztviselők és intelligens iparosok is, kik havi

3—4000 dinár biztos keresethez akarnak jutni

az SHS. területén bárhol forduljanak az alanti címhez. Folyósítunk továbbá **amortizációs és rendes bankkölcsönöket** a legolcsóbb kamattétel mellett

PRVA GRADJEVINSKA BANKA, BEOGRAD
GENERALNO ZASTUPSTVO SUBOTICA, PAŠIĆEVA 12 (FÜRDŐÉPÜLET)

2667

KOCSIKAT FELVESZEK

Apatin—szontai tőkéspályához

Hauer József fakereskedő Szenta

778

Mielőtt **BUTOR** szükségletét beszerezné, saját érdekében tekintse meg dus raktáramat, hol egyszerü, jóminőségü **stylés mübutorokat** olcsó árban beszerezhet, vagy rajz szerint megrendelhet. — Keményfa fényezett hálók **5200·— din.**-tól feljebb. Modern ebédlők **10.000 dinártól** feljebb.

Éder Kálmán

müasztalos butoráruháza, Vilsonova ulica 40

1053

MÜVEZETŐT

aki mezőgazdasági gépek építésében több évi gyakorlattal bir és teljesen önnálló, azonnali belépésre

keresünk

Torontál mezőgazdasági gépgyár, vas- és fémöntöde rt.

VELIKI BEČKEREK 3779

Középiskolai, polgári összevont magánvizsgákra és

ÉRETTSÉGIRE

a legjobb sikerrel készit elő

GALGOCZY TANINTEZET

BUDAPEST
Mária Terézia-tér 3

10518

Mielőtt épitkezéshez mész-,

cement-, gipsz-, oltottmész-, fedéllemez- vagy más épitkezési anyagokban, vagontételben vagy kisebb mennyiségben **szükségletét beszerezné, kérjen ajánlatot**

Sipos Sándor mésztermelőtől

SUBOTICA, I. Sokolska (Gombkötő) ul. 6. Telefon 868 és 867

Szájról-szájra

megy a hir, hogy sok pénzt megtakarit és árut a legjobb minőségben kap, ha azonnal ir a **nagy** illusztrált árjegyzékért: ollókról, hajvágógépekről, borotvákról, borotvakészülékekről, harmonikákról, hegedükről, tamburákról, fényképezőkészülékekről, órákról, parfümökről, konyhatárgyakról, késekről, kanalakról, hátizsákokról, erszényekről, öngyujtókról, esernyőkről, kendőkről, nadrágtartókról, fehérnemükről, cipőkről, kalapokról, harisnyákról, ruhákról és más hasznos tárgyakról

R. Stermecki, Celje 27. szám
nagyáruháznak

1673

Acél rolló gyártás

a legjobb kivitelben legolcsóbban

Vászics Péter

u'onnan berendezett rolló-gyártó telepén

Subotica, Bene Sudarevićeva 41

561

Könyvujdonságok

Lakatos László: A jövő házassága	Din.	44·—
Kárpáti Aurél: A kételkedő kritikus	.	60·—
Mikszáth: A fekete város I-II-III.	.	120·—
Balassa: A cséplőgépek szerkezete és azok kezelése. V. kiadás	.	90·—
Ady: Vér és arany. X. kiadás	.	46·—

Megrendelhetők

a Minerva r.-t. könyvosztályában

Hengercsiszolás

legnagyobb pontossággal, eredeti Kellenberger géppel

csiszolt dugattyuk precíziós csiszoló gépen

Fogaskerék, autó- és motorrészek gyártása
Eszterga, maró- és csiszoló-munkák

OTTÓ MULLER OSIJEK

Pejačevićeva ulica 8

3803

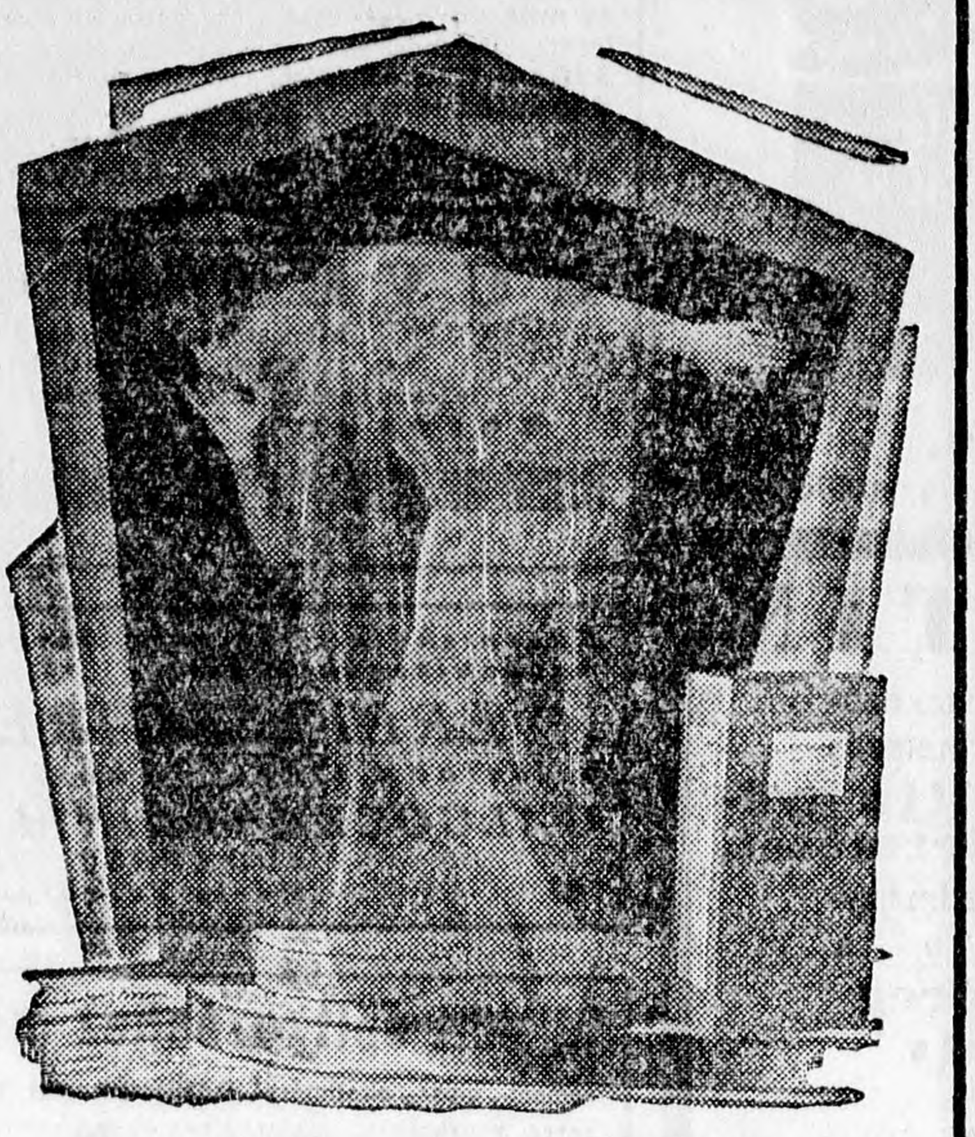

Leichner 1001
Fogyasztó Fürdöje

egy sóványitó szer, a mely a meleg vizbe lesz belehintve, a használati mód tehát az elképzelhetö legkényelmesebb. — Leichner 1001. nem tartalmaz semmiféle erösebb gyógyszert, föleg semmi oly anyagot, a mely az emberi szervezetre ártalmas lehetne. — Sem a szivre, sem a vesére nem hat, ennélfogva a Leichner 1001. még szivbetegek is használhatják. — Tegyen egy kisérletet és már az elsö fürdö után tapasztalni fogja, hogy fogyott. – Ezen tulajdonságán kivül a Leichner 1001-nek még egy különösen említésre méltó tulajdonsága van: ideális szépitö szer, a mely a bört hófehérré és üdévé teszi és minden börtisztátalanságot eltávolit. — Szerezzen be tehát azonnal néhány fürdöt próbára és az eredmény serkenteni fogja a „Leichner 1001" fogyasztó fürdö további használatára és egy teljes kura – mely 20 fürdöböl áll — befejezésére. —

Egy fürdö ára Din. 30,—. Mindenütt kapható.

L. LEICHNER
BERLIN, SCHÜTZENSTRASSE 31.
Vezérképviselet: HELLER i VAŽONYI, VELIKA KIKINDA.

Ruston & Hornsby Ltd., Lincoln, Anglia

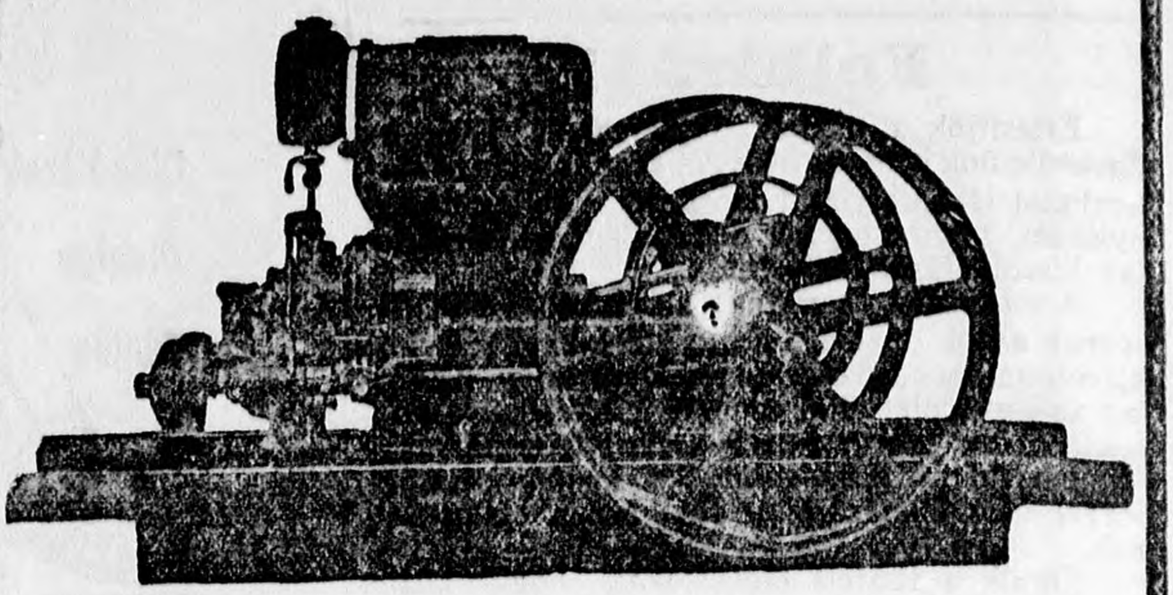

Petróleum motorok Egyszerü kezelés! **Nyersolaj motorok**
1½, 2½, 4 és 6 HP. 2½, 6, 9 és 10½ HP.

Szivógáz-motorok

2½, 6, 9 és 10½ HP.

Szolid konstrukció, csekély tüzelőanyag fogyasztás!

Jugoszláviai vezérképviselet:

H. & Ch. VOEGELI, BEOGRAD

Knez Mihajlova 50 **Telefonszám 4-19**

Sombori alképviselet:

Aman Ferenc, Apatinski put 44

6052

Akar Ön jó és olcsó könyvet?

Akkor fáradjon be a „Bácsmegyei Napló" könyv-osztályába, ahol a legmagasabb igényeket is kielégitik

CANADIAN PACIFIC

a világ legnagyobb közlekedési vállalata

Németek, magyarok, románok egyedülállók és családok, akik Kanadába óhajtanak kivándorolni farmokra (mezőgazdaságokra), kivándorlási és szállitási feltételek ügyében forduljanak utbaigazitásért az alábbi cimre:

KOVACSITS RADIVOJ, a Canadian Pacific Railway Co. képviselője Sombor, Pariška ul. 2

1608

Megjelent Paleologue

A cár országa a nagy háboruban

szenzációs könyvének második kiadása

Kapható a **Minerva r. t. könyvosztályában**

Ara 300 dinár

Boldog házassághoz is kell pénz!

Ne aggódjék, ha pénzre van szüksége, irjon a szerecsés

Gyetvai
sorsjegyárusitóhoz

ki majd küld Önnek is csekély összeg ellenében a biztosan nyerö sorsjegyeiből.

Huzás: 1928. május 7-én, 9-én, 11-én, 14-én, 16-án, 18-án, 21-én, 23-án, 25-én és bezárólag 28-án. Ezen a napon lesznek kihuzva az **500.000 dináros,** valamint az **1,200.000 dináros jutalmak!**

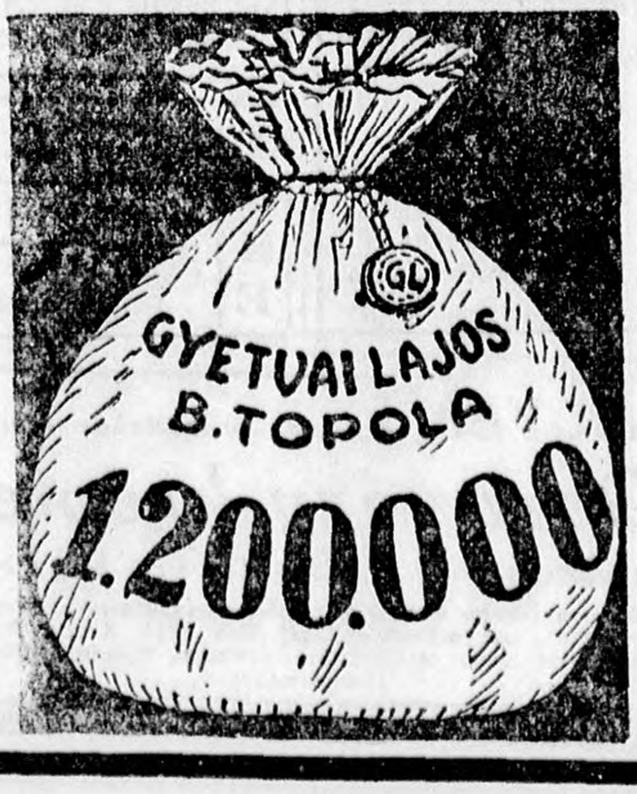

200 dinártól kezdve 4,200.000 dinárig minden sorsjegy nyer!

Örizze meg a megvett sorsjegyet, mert az nemcsak pénzt, hanem szerencsét is jelent!

Sorsjegyek ára: 125, 250, 500 dinár

Megrendelési cim:

Gyetvai Lajos
Bačka-Topola

Postafiók 55

Telefon 26

3800

AIDA Albina ulica (huspiac mellett) 1577 **Damburirozás, fehérneműüvarrás és -hímzés; gobelin, rece, reliefhímzés, selyemfestés, stb.**

LEVELEZÉS

Richmond. Periodikusan visszahulló jóreménységek és szükséges rosszak ébenfekete szögleteiből figyelem beszédét, figyelem hallgatását. Vajjon nem téved-e el a végeláthatatlan országutakon, vajjon megközeliti-e a mennybejutás virágtalan létráit? 3767

Két fiatal özvegyasszony keresi két idősebb ur barátságát, kik anyagilag támogatnák őket. Leveleket »Árvácska« jeligére a kiadóba kérnek. 3645

HÁZASSÁG

Tizenkilencéves társaságbeli, distingvált urileány orvos, ügyvéd vagy más biztos pozicióju, vagyonos uriember ismeretségét keresi házasság céljából. Csak cimmel ellátott leveleket kérek. »Tavaszi álom« jeligére Novisad, főposta poste restante. 3775

32 éves önálló iparos 3 gyermekkel keres komoly házasság céljából 20—30 éves gyermekszerető házias leányt vagy özvegyet, kinek némi hozománya is van. Leveleket »három fiu« jeligére a kiadóba kér. 3750

Házasságot urikörökben ugy hel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb discrécióval. Marie Fejes, Vel. Kikinda, Nikola Pašićeva ul. 1591. 3680

Fiatal leány ismeretség hiányában ezuton keresi komoly 22—30 éves iparos vagy kereskedő ismeretségét, akihez kölcsönös szimpatia esetén férjhezmenne. Leveleket »Consensio« jeligével a kiadóhivatal továbbit. 3457

30 éves jobb iparos feleségül venne hozzáillő leányt, fiatal gyermektelen özvegyet, akinek némi hozománya is van. Fényképes leveleket »Jobb iparos« jeligére a kiadóba kér. 3262

Megfelelő ismeretség hiányában keresem uriember komoly közeledését. 24 éves szépnekmondott hajadon vagyok s szép hozománynyal rendelkezem. Csak cimmel ellátott leveleket »Az élet májusa« jeligére a kiadóba kérek. 3331

FOGLALKOZÁS

Bizalmi, raktárnoki, mázsálói vagy ehhez hasonló állást keres kaucióval rendelkező józan, szorgalmas soffőr és mechanikus. Esetleg társulna jólmenő üzletbe vagy ipari vállalatba. Cime Molnár könyvkereskedés, Senta. 3785

Házvezetőnőnek ajánlkozik magányos urinőhöz, vagy urhoz 40 éves lelkiismeretes nő. Cim a kiadóban. 3743

Fiatal, most felszabadult füszeressegédet keresek, szerb, magyar és német nyelismerettel, május 1-re. Ajánlatot fizetési igényekkel »Bega« hirdetőbe küldjenek, Veliki Bečkerek. 3780

Társat (nőt) női divatszakmában perfekt, keres első rendű nőiszabómühely — Begović, Osijek, I. Županijska 3. 3721

Ügyes varróleányokat felvesz Facsar szalón, Subotica, Paje Kujundžića ul. 11. 3792

Gépész cséplésre állást keres, javitást elvállalja. — Szalay Lajos, Bosanska ul. 3. Subotica. 3676

Kifutólányok felvétetnek a Spitzer szőrmeáruházban, Subotica, Sokolska ulica. 3805

Kifutófiu, jó házból, azonnali belépésre kerestetik. Barta i Drug, Novisad, Dunavska 9. 3766

Erzieherin gesucht zu zwei grösseren Kindern mit Klavier und französichem Unterricht, Serbischsprechende bevorzugt. Offerte mit Zeugnisabschriften, Lichtbild und Gehaltsansprüchen an Frau Jakob Pollak, Kula (Bačka) erbeten. 3726

Eros általános ügynökség mindennemü ügyet, közvetit adás-vételt, házasságot, állampolgársági, erkölcsi, illetőségi, italmérési, ipar, trafik stb. ügyek elintézését. 3811

Háztartás minden ágában jártas urinő, megfelelő alkalmazást keres, elmenne irodába is vagy gyermek mellé. Cim: Eros ügynökségnél. 3811

Baromfitenyésztő kerestetik. Lehet nő vagy férfi, akinek megfelelő szakértelme és tapasztalata van. Felvilágositások: Vojnich Sándor, Gradska Kafana, Subotica. 3808

200 holdas birtokomhoz keresek önálló birtok-kezelőt. Okl. gazdatisztek, akiknek a belterjes gazdálkodásból tapasztalataik vannak, előnyben. Bővebbet a kiadóhivatal. 3807

Főmolnár, energikus, törekvő, rend- és munkaszerető, állást keres mielőbbi belépésre. Cim a kiadóban. 3699

Kifutó felvétetik. Hermann Mátyás, Karadžićeva 12. 3716

Fiatal cukrászsegédet azonnalra felveszek. Dušan Panić cukrász, Novisad, Jevrejska 15. 3730

Keresek azonnali belépésre jó munkás borbélysegédet. Knézi Lőrinc, Sombor. 3737

Gépészt keresünk 40 HP félstabil gőzgéphez azonnali belépésre. Gőzmalom Potiski Sveti Nikola. 3725

Fiatal bőrkereskedősegédet, esetleg május 1-i belépésre felveszek. Nagypál Mihály bőrkereskedő, Apatin. 3722

Nőifodrász, lehet nő is, elsőrendü munkás, ki a vizondolálást is tökéletesen érti, azonnali belépésre felvétetik. Regine Haecker nőifodrász, Pančevo. 3738

Borbélysegéd, bubihajvágó, azonnali belépésre kerestetik. Vidákovics Károly, borbélymester, Szombor. 3646

Ügyes fehérnemü varróleány felvétetik. Cim a kiadóban. 3747

Gyógyszertáram önálló vezetésére szerbül, magyarul és németül beszélő helyettest keresek bizonytalan időre, esetleg 1—2 hónapra. Ajánlkozásokat fizetési igények és curriculum vitaevel kér Juracsek István gyógyszerész, Omoljica (Banat). 3644

Malomvállalathoz, melynek életképes körzete van, megfelelő tőkével társulnék. Részletes ajánlatok »Szakember« jeligére kéretnek. 3639

Perfekt szerbül és németül tudó gépirásban jártas gyakornokot keresünk. Kraljevbregska fabrika šampanjera i podrumstvo Kraljevbreg. 3709

Gépészkovács, ki Cormick-traktorral a szántási és cséplési munkálatokat el tudja végezni, valamint az összes mezőgazdasági gépek és felszerelések javitásait önállóan el tudja végezni, nagyobb bánáti gazdaság részére kerestetik. Ajánlatokat Josip Klein cimére Srem. Mitrovica küldendők. 3619

Pékmesternek, aki kenyéreloállitásához is ért, valamint egy füszer vagy vegyeskereskedőnek is igen jó forgalmu üzlet kinálkozik. Mindkettő részére kényelmes lakás is van. Érdeklődni a kiadóhivatalban »Jövedelmező munka« jelige alatt. 3378

Olasz-francia nyelvből jutányosan órákat adok, Palicson is. Fordítást vállalok. Cim a kiadóban.

Nevelőnőnek nyelv- és zenetudással és anélkül, angol, francia és birodalmi német gyermekkertésznők, házilányok, nép- és liceumi tanitónők, zene- és gyógypedagógusnők közvetitését a leglelkiismeretesebben végzi: Pädagogenbund, Wien IV., Karlsplatz 7. 429

VÉTEL-ELADÁS

Üzlethelyiség berendezéssel, iroda és raktárhelyiség kiadó. Ugyanott 1 lóhoz való stráfkocsi eladó. Ecetgyár, I., Vojnovićeva ul. 5. 3791

Ujtipusu, azonnal használható Ford-autó olcsón eladó Bitó Istvánnál, Novi Bečejen. 3776

Használt hordók, jók, kisebb és nagyobbak eladók. Šindrić Antal, Trg Cirila Metoda br. 7. 3746

Egészségi haskötők, halcsont nélküli füzők, melltartók legolcsóbban Steinnénál készülnek, Kiskápolnánál. 3762

Világhirű Opel autók, benzinfogyasztás egyharmada másokénak, ujak, nyitott és csukott, személy és teherkocsik szolid áron eladók. Cim a kiadóban. 3794

Fiat 501 autó, elsőrangu állapotban, eddig csak egy tulajdonos használta, eladó. — Érdeklődni lehet Frankl Jakab cégnél, Vel. Kikinda. 3617

Két háztelek kétszeri részletfizetésre eladó a Szadecki telep mellett. Közelebbit Skotus Viatora ul. 72. 3790

Eladó elhalálozás miatt egy »Maggini« kijátszott hegedü. M. Csajkás, Pašićeva ul. 9. 3798

Használt keményfa hálószobabutor olcsón eladó. — Ügynökök dijaztatnak. — Cim: Željeznička ul. 13. 3796

Keresek 200 darabos és azon felüli használt és jókarban levő keltető gépeket és mükotlóst. Bővebbet: Vojnich, Gradska Kafana, Subotica. 3809

Gyökeres szőlővesszők vadalanyra oltottak is olcsón kaphatók Ruttkaynál, Lelencház mögött. 3783

Főutcai sarokházam üzlethelyiségekkel, mesno pravoval, szabadkézből eladó. Avram Kovačević, Srbobran. 3687

Eladó egy használt amerikai gép, 6 métermázsa (cirll és latin) betü, szekrényekkel. Cim: Pallas Reklam, Subotica. 3801

Felhivás. Kereskedők, vásározók mielőtt férfi-, női- és gyermekharisnyát vesznek, kérjenek mintaküldeményt. Patent női harisnya egy-egy és kettő-kettő franko minden posta 96 dinár, flór, selyem, stb olcsó árak. Josip Szabó, Zagreb, Ilica 186. 3763

Nőifodrász-üzlet eladó. Vojvodinában közismert legjobb nőifodrász-üzletem azonnal eladnám kedvező fizetési feltételek mellett. Bővebbet a kiadóban. 3761

Olcsó bevásárlás különféle cipőkből, munkás és gummicipőkből, szandálokból. Budanovics Teréziánál, Rudić ul. 1. 1483

Jókarban levő rövid- és rőfösáru üzletberendezés olcsón eladó. Novisad, Futoški put 51. Hirth. 3774

Fiat 503, legjobb állapotban, jutányosan eladó. — Schaadt Konrad, Novivrbas. 3764

Tojások ültetéshez legjobb fajokból Plimuth, Brame, Minorka előnyös áron eladók. Érdeklődni. Drag. Lj. Jovanović, Cara Dušana 8. 3758

Eredeti jómárkás festmények olcsón eladók. Karkosné, Zagrebačka ul. 18. 3757

Mülábak

mükarok, gyógyfüzők, támgépek betegtoló-kocsik, Schönbrumnál, Subotica, Paje Kujundžićeva 20. 3756

Asztalosok részére, kombinált szallagfürészgép áron alul eladó. I., Jukićeva ul. 37. Ullreich. 3755

Üzletberendezés (állványok) legjobb állapotban, minden szakmában használható, olcsón eladó. — Drag. Lj. Jovanović, Cara Dušana 8. 3759

20 lánc szántóföld tanyával vagy anélkül, a suboticai határban, megvételre kerestetik. Közvetitők kizárva. Cim: I., Poštanska ul. 11. 3769

15 kapa gyümölcsös a villanygyár szomszédságában egyben vagy parcellázva házhelyeknek és 3 lánc szántó kaszálóval, a Majsai uton, a várostól egy kilométerre, egytagban eladó. Érdeklődni: I., Poštanska ul. 11. 3769

Eladók, magasfekvésü szép házhelyek. Tálassy-kert, Szegedi ut. Menhely mellett. 3807

Füszerüzlet berendezés stelázsikkal és mérlegekkel olcsón eladó. Érdeklődni Svidrán trafikosnál. Frankopanska ul. 3810

Jókarban levő 4½ HP Reiter villanymotor kapcsolóval, inditóval eladó 2500 dinárért. Basch Jakab, Senta. 3782

Eladó egy lakóház bolthelyiséggel a VI. körben. — Érdeklődni lehet Aleksandar Gavanski ügyvédnél, VIII., Kralja Petra Park 7. 3793

Egy szobabutor és pedig két fehérre lakkozott igen jókarban levő ágy, hozzávaló éjjeli szekrények, két szekrény, mind fehérre lakkozva, asztal és székek jutányos áron eladók. Antunovics ulica br. 5, I. emelet. 3786

Fiatal orvos hosszabb tanulmányutra indul és elad alig használt modern hálószobát, ebédlőt, rendelőbutort, Singer varrógépet, Galloys-Lion quarzlámpát, Telefunken rádiót, stb. Dr. Petrás, Mol. 3787

Olcsó házhelyek kedvező fizetési feltételek mellett a Szegedi Szőlőkben eladók. Bővebbet Ruttkaynál, Lelencház mögött. 3784

Sentán Kard uccában egy ház eladó. Bergel Jakab. 3781

Egy vagon ruha félig ingyen lesz eladva Földes Samu ruhaáruházában (gyümölcs-piac) Rudić ulica

Férfi divatöltöny már	525 D.
Férfi tavaszi felöltők	675 D.
Fiuruhák már	375 D.
Gyermekruhák	175 D.
Gummi raglánok	225 D.
Nőifelöltők	455 D.
Leányfiu felöltők	325 D.
Férfi munkaruhák	145 D.
Munkaköpenyek	155 D.
Autóköpenyek	175 D.
Divatnadrágok	225 D.
Munkanadrágok	95 D.
Bőrkabátok	725 D.

Tessék meggyőződni, vidékre utánvéttel, meg nem felelés esetén pénzt visszaadom, saját érdekében ügyeljen a cégre. 8424

Ház a Halasi kapui kaszárnya mögött 96. sz. alatt, a sáncon kivül, áll egy szoba, konyha, kamra, istálló 4 lóra, egykapás telekkel, belőle félkapa szép, bőtermésü lugasos kert, eladó és május 1-re átvehető. 3563

Eladó 8 HP cséplőgarnitura a kazán Claiton-Schuttleworth Máv cséplővel. 8 HP cséplőgarnitura Nicholson kazán, Marschal cséplővel. Latyák József, Bajša. 3551

Éjjeliüzlet, jóforgalmu, Novi Bečejen házzal együtt eladó. Kovács Lajos Novi Bečej 3465

Szalmarázó és törekrázó tengelyeket gyártok. Kozma Imre, Čantavir. 3483

8 HP Robei fogaskerekes lokomobil és Gräpel Hugo cséplőszekrény, teljesen jó állapotban és egy motorkerékpár eladó. Dukai Lukács gépész, Stara Kanjiža. 3596

Adler-autó 4 üléssel, turakocsi, kifogástalan állapotban, luxus kivitelben, garanciával eladó. Alkalmi vétel! Drogeria Fehér, Sombor. 3501

Eladó öt komplett cséplőgarnitura elevátorral, MÁV kompound 18 HP szivógázmotor komplett kövekkel, 3 méter csucstávolságu esztergapad. Levelekre nem válaszolok. Mudrinszki gépmühely Srbobran. 3452

Szijgyártó-üzlet házzal együtt eladó, esetleg kiadó. Tügyi József, Stara Moravica. Biztos egzisztencia, nagy környék. 3412

Óraalkatrészek, vörös- és sárgaarezet, ólmot, ónt, vörös- és sárgaréz esztergahulladékot, aluminiumot, akkumulátorlemezeket, ólomhamut, ólombetüket, kliséket fémsalakot, vasat, öntvényeket vásárol »Calinkom. društvo Zagreb, Mandaličina 1. b. 1674

Bélyeggyüjtőknek ajánlom hogy szerezzenek be nálam 500 teljesen különböző bélyeget tartalmazó bélyeggyüjteményt 30 dinárért. Európa, Ázsia, Afrika és Ausztrália különböző államainak bélyegeit tartalmazó 1000 darabos gyüjtemény ára 65 dinár. A pénz előzetesen beküldendő és a gyüjteményt ajánlott levélben küldöm a rendelőnek. Minden rendeléshez ingyen csatolom bélyegárjegyzékem, amely az egész világ, majdnem 600 államának bélyegjegyzékét tartalmazza. Az SHS legrégibb bélyegkereskedése. Izidor Steiner, Brod na Savi. 718

Kovács Antal-féle téglagyár bérlője, Hermann Vilmos Subotica, ajánl mindenfajta **épitőtéglát,** chamottetéglát és lisztet, saját iparvágányán vagonba rakva, valamint Suboticán az épitkezés helyszinére szállitva kedvező fizetési feltételek mellett. Levél és táviratcim: Hermann Vilmos, Subotica. Telefon 6-68. 2965

Rózsaburgonyát ajánlok 105 dinárért mázsánként. Danilo Ivkov, Stapar, Bačka. 2972

Gyümölcsfák, nemes faj, ujszegedi Horváth István faiskolájából, minden tekintetben garantált, rendkivül nagy választékban, továbbá futómagas bokorrózsák, vadrózsák, cirka ötezer darab szegfü, muskátli, Hortenzia Aszparagus, Ohmocus virághagymák, Buxusok legnagyobb választékban kaphatók: Kain virágkertészet, Szegedi ut, Villanytelep mellett. 3006

6 és 8 HP magánjáró garniturák, M. Gazdasági gyári magánjáró és golyós cséplő eladó. Biliczki Károly, Senta. 3071

Azonnali szállitásra keresek 2000—3000 kg romlott vagy egészséges sózott szalonnát. Ajánlatokat a legalacsonyabb ár feltüntetésével kérem. Eduard Drassinower, kantiner Željezare Zenica (Bosnia). 3656

Magyar Állami magánjárókazán fogaskerékre átalakitva és Heyp cséplő gyári elevátor és bódé, esetleg külön is eladó. Subotica, Šomšićevo, Faragó Pál. 3719

Jókarban levő Stelzhammer zongora nagyon olcsón eladó. Klein kántor, Stanišić. 1974

Gyökeres, nagyon szép szőlővessző még kapható Mikuska szőlőtelep, Ludaspuszta állomás Suplyák. 3703

Házhelyek, nemes szőllővel beültetve, olcsón eladók a Majsai szőllőkben. Bővebbet Vadász mérnöknél. 3702

Kiadó lakás május elsőre, szoba, konyha, speiz; nagy alkofos szoba, előszoba, konyha, speiz. Jugovića (Erdő) ul. 7. 3751

Kis tanya 15 hold földdel más vállalat miatt szabadkézből eladó. Érdeklődni a tulajdonosnál lehet. Kálozi Károly, Bogojevo 222. 3705

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimmel kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk. Kérdezősködésekben válaszbélyeg mellékelendő.

LIFKA

Szombat—vasárnap. Csak 2 napig!
Kettős műsorok! Szuboticán először!

Szibériai farkasok

Szovjetfilm. Főszereplő: **Alma Rubens** és a számüzetésbe deportált névtelenek tömege. Ezenkivül:

Vörös malom királynője

UFA-FILM. Georges Feydeau francia vigjátéka egy inkognitóba szórakozó fejedelemasszonyról.

Pikáns! Humoros! Kacagtató!

Hétfőtől: **CASANOVA**

ELŐKELŐ
hölgyek fodrásza

KULICS
SZUBOTICA,
L. Manojlovićeva ul. 7.

MR. BAHOVEC
PLANINKA
ČAJ

„PLANINKA"
havasi gyógyfűtea

felfrissíti és tisztítja a vért, megjavítja a rossz emésztést, a rendszertelen bélmükődést és kiváló hatásu altesti bántalmaknál, a hugyhólyag, máj, epe megbetegedéseinél és epekőnél. A „PLANINKA" tea étvágygerjesztő, különösen jó hatásunak bizonyult éredényelmeszesedésnél.

A „PLANINKA" havasi gyógyfűtea csak fenti védjeggyel és leplombált dobozokban valódi, egy doboz ára 20 dinár.
Kapható gyógyszertárakban
Készíti: Mr. BAHOVEC gyógyszertára LJUBLJANA

Nézze meg
ANDRIJA KRAMER
menyasszonyi koszoru és fátyol 3815
kirakatát
Sokolska ulica 1.

Jégszekrény, alig használt, eladó. Megtekinthető Ognjanov hentesüzletben Palicson, a főbejárattal szemben. 3660

8-as Hofherr magánjáró cséplőgarnitura, teljesen jó karban, halál eset miatt eladó. Juhász Pál, Vrbica (Banat). 3654

400 kocsi jég kicsinyben és nagyban kapható. Lazo Išpanović, III., Gundulićeva ul. 65. 3744

Eladó 6 HP Hofherr magánjáró garnitura és egy 8-as eredeti, magyar gazdasági magánjáró. Szakács Mátyás, Crnabara — Čoka. 3741

Autót, 4 üléseset, keveset használtat keresek megvételre. Vadócz Károly, B. Topola. 3740

Megvételre keresek használt, de jó karban lévő üzletportált kb. 2.40 mtr. magasságban. Ajánlatokat kérek Gyetvay papirkereskedésbe Bajmok. 3739

Komplett keményfa hálószobabutor olcsón eladó. — Paje Kujundžićeva ul. 20. szám alatt. 3713

Megvételre keresek 10 éven aluli 8-as MÁV vagy Hofherr-cséplőt. Mudrinszki gépműhely, Srbobran. 3598

Sarokház ötszobás lakással, mellékhelyiségekkel, alkalmas bármilyen üzletnek, eladó vagy kiadó. — Kelebiai bor, hordók, prés, zuzó eladó. Szulocki, V., 13. Novembra ul. 58. 3624

Eladó birtokok épületekkel és épületek nélkül, 61, 77, 85, 97, 136 és 700 hold kiterjedésben. Bővebb felvilágositásokkal szolgál Krámerné ügynökségi irodája, Osijek, Kapucinska 12. — Óvakodjék a nem hivatásos ügynököktől. 3626

Figyelem. Eladó elsőrendü, 230 holdas birtok, épületekkel együtt. Bővebb felvilágositásokkal szolgál Krámerné ügynökségi irodája, Osijek, I. Kapucinska 12. Óvakodjék a nem hivatásos ügynököktől. 3627

Irógép, Stoewer Record, teljesen uj, jutányosan eladó Karadžićeva ulica 10. 3612

Motorkerékpár, Ralegh, jó állapotban 350 cm³-es, eladó. L. Vajda, Novisad, Željeznička 32. 3685

1914-beli 8 HP fogaskerekü Hofherr-Schrantz-Clayton Shuttleworth gyári Kurir magánjáró, teljes felszereléssel eladó. Kovács Péter, Bačko Gradište. 3729

Máv-gyártmányu és egy Hoffherr-gyártmányu kazalozó eladó. Mészáros Ádám Subotica, Brozova ul. 10. 3666

Cséplőgarnitura 1914-beli gyári magánjáró, 8-as Hoffher-Schrantz-féle gyártmány teljes felszereléssel együtt eladó Kovács Péternél, Bačko Gradište. 3548

Két hatos magánjáró cséplésre készen és egy Hoffer 8-as lokomobil fogaskerekes, eladó. Vadócz Károlynál, B. Topola. 3219

A toll cimen jelent meg Molnár Ferenc uj könyve, melyben az utóbbi két évben irt kisebb müveit gyüjtötte össze. A feltünést keltő kiállitásu könyv ára 70.— dinár és megrendelhető a Minerva r. t. könyvosztályában.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és dimenő kétszeres számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett válasz levelekre továbbitunk. Kérdezősködésekben válaszbélyeg mellékelendő.

Sérvben szenvedőknek

FIRMUS patent sérvkötő a legujabb találmány, a legnagyobb sérvnél is biztos védelem!

Haskötők, gumifüzők, gumiharisnya,
egyeneztartók, minden orvosi gumiáru, kötszerek, müszerek, mindenféle betegápolási cikkek
a legjobb minőségben a legolcsóbb áron kaphatók

DEUTSCH IZIDOR
Telefonszám 216 **Subotica** Alapittatott 1897

Aranyat ér

az a könyv, amely megtanit arra, hogyan kell olcsó és eredményes

reklámot csinálni

Ez a könyv Dr. Szabó László:

A HIRDETÉS

cimü könyve. Ara 60·— dinár

Megrendelhető a **Minerva r.t.** könyvosztályában

Részletfizetésre

adunk mindenfajta

szövet és vászonárut

TEKSTIL manufakturno skladište kézműáru kereskedés **Subotica** Pašićeva ul. Gőzfürdő

Aki
jól szeret enni
és mégis
karcsu akar maradni

annak ismernie kell a **helyes táplálkozás szabályait.**

Az Athenaeum füzetek 1—2 száma adja meg erről a szükséges utbaigazitást.

Ingyen prospektust küld a

MINERVA R. T.
KÖNYVOSZTÁLYA SZUBOTICA

SAJAT ÉRDEKÉBEN KERESSE FEL BENCE & HARASZTI, Harambašićeva ul. 8., az A. E. G. SZUBOTICAI FŐKÉPVISELŐJÉT

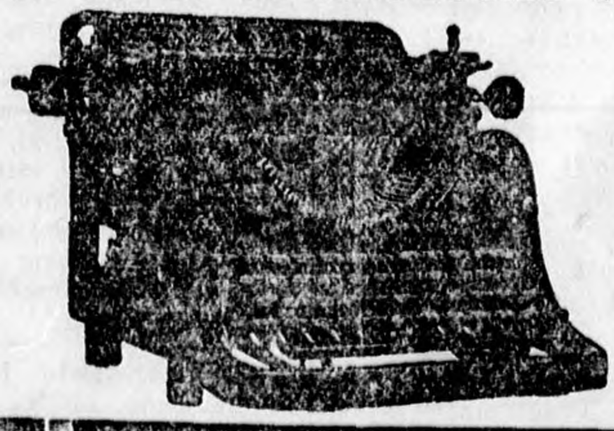

ahol uj és használt gépeket kedvező fizetési feltételek mellett vásárolhat

Kölcsöngépek bármikor kaphatók

Irógépjavitást és karbantartást vállalunk.

Gyors és pontos kiszolgálás. Külön villany- és vizvezetékszerelési osztály, amely tervekkel és költségvetésekkel is dijmentesen szolgál. 3795

VÁROSI MOZI

Vasárnap utoljára

Huszárvér

Főszereplők:
Vivian Gibbson, Albert Steinrück

Hétfőtől—Szerdáig

Édes anyám

Főszereplő: **Mary Carr**

KÜLÖNFÉLE

ERDEI LEGELŐ 500—1000 darab birka részére alkalmas, **bérbe adó. Adler István erdőgazdasága, Vršac.**

Kölcsönök, házakra, földekre, heti befizetéses törlesztéssel, zálogkölcsönök minden értékkel biró tárgyra legelőnyösebben kaphatók Centralna Bankánál, Subotica. Ugyanott érettségizett gyakornok felvétetik. 3806

Palicson a Fenyves-soron kiadó 1 vagy 2 szobás szezon lakás konyhával, pincével, nagy verendával. Cim a kiadóban. 3710

Villa Palicson, 2 szoba és mellékhelyiséggel, nagy verandával, 4 kapa szőlő, gyümölcsös és veteményes bérbeadó. Cim a kiadóban.

Lakás kiadó beltéren, három szoba, mosdószoba, konyha, mellékhelyiségek. Megtekinthető délután 3—4 óra között. Željeznička ul. 4. 3797

Vojnovićeva ul. 6 és Cara Dušana ul. 3 szám alatt üzlethelyiség és orvosi rendelő kiadó. 3485

Korcsmahelyiség kiadó Madjarska ul. 32. alatt. Érdeklődések a mellette levő üzletben. 3752

Két szoba, előszoba, konyha, éléskamra, butorozva vagy üresen május 1-re kiadó. V., Zagrebačka ul. 17. 3698

Háromszobás lakás mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Save Tekelije ul. 48. 3669

Egy lánc jó szántóföld a város alatt kiadó. Bővebbet »Gazdakör«, Antal bácsinál. 3706

Novisadon jómenetelü hentesüzlet a város központjában, forgalmas helyen, berendezéssel vagy anélkül, betegség miatt azonnal, esetleg más célra is, kiadó. Cim a novisadi fiókkiadóban. 3696

Lakás: utcai szoba, konyha, kiadó. Raićeva ul. 9. Szt György templommal szembe. 3701

ESSEX
luxus-autó
5 üléses, csukott, 9/40 HP, vadonat uj, rendkivül
olcsón eladó
esetleg részletfizetésre is
S. AD. ENGL
SUBOTICA

APOLLO, NOVISAD

Április 14— 15-én
ANNIE LAURIE
Mélyhatásu dráma 7 felvonásban,
Főszereplők:
Lilian Gish és Norman Kerry

BUTORALBUM
a legmodernebb és stilustervekkel most jelent meg. Kapható
SIPOS FIAI
lakásberendezők kiadásában
SUBOTICA, Zentai-ut 3.
Lakásberendezés és az asztalos szakmába vágó munkák a megrendelők teljes megelégedésére készülnek

Hölgyeim és uraim!

D
Ha olcsón akarnak értékes, modern, művészi fénykép-felvételt, forduljanak:
PERTIC
fotóművészhez
Trambićeva ul. 5. Ipartestülettel szemben. Ujrendszerü világitás elektromos ultraviola sugarakkal. 3476

Beltéren különbejáratu garzon szoba kiadó. I., Sudarevićeva ul. 9. 3771

Butorozott szoba fürdőszobával kiadó. Karadžićeva 12. 3717

»Alexa« nyakkendőipar 10 dinárért forditja ki régi nyakkendőjét. Korzó. 1249

2 szoba kiadó Strossmayerova ul. 20 I. em. Halpiac. 3566

Palicson csinosan butorozott szoba, villamos mellett, nőnek kiadó. Cim: Kohn üvegüzletben. 3567

A dohányzás teljes vagy részleges leszokására orvosok által ajánlott Afuma pasztillák a legjobban beváltak gyógyszertárakban és drogériákban dobozonként Din. 30.—. Postai szétküldés: Blum gyógyszertár, Subotica, főposta. 360

Hölgyeim, hiába keresnek
jobb szert! A Santela« higienikus öblitőső a leggyorsabban meggyógyitja a fehérfolyást. Elismert különlegesség. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában. 3358

3 szobás lakás kiadó. Polarsekné, Daničićev put 126. 3749

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Szubotica.

Miletics Szvetozár harca a noviszádi szerb gimnázium patronátusáért

Miletics Szvetozár szelleme elragadta a gimnázium ifjuságát, amely tüntetett a Miletics ellenes két tanár ellen és kivonult azok óráiról

Miletics Szvetozárnak a hatvanas évek elején hatalmas közéleti tevékenységével sikerült az összes szerb közintézményekben a maga és hivei számára döntő szerepet és befolyást biztositani Nagy előszeretettel foglalkozott Miletics a noviszadi főgimnázium ügyeivel.

A noviszadi gimnázium 1865-ben kapta meg nyilvánossági jellegét és ennek következtében szükségessé vált a tanári kar tagjainak létszámát szaporitani. A Nemzeti párt mindenünnen toborzott kiváló tanerőket a noviszadi gimnázium részére. Nemcsak a filozófiai, hanem a jogi karról is jelentkeztek sokan tanári állásra. Valósággal versengés indult meg a noviszadi gimnázium egy-egy tanszékéért. Igy Noviszadra pályázott dr. *Kosztics Lázár*, a már akkor hires költő és iró, aki akkor már megirta, »*Maxim Csrnojevics*« cimü drámáját. Érdekes, hogy dr. Kosztics nyilván tudatában személyi kiválóságainak, a patronátushoz intézett kérvényét összesen három sorban szövegezte meg a következőképen:

»*Tekintetes Patronátus.*

A mellékelt jogtudományi oklevél alapján kérem tanárrá való megválasztatásomat.

Tisztelettel

Dr. Kosztics Lázár«

A felzetre, csak annyit irt: *dr. Kosztics Lázár tanári állást kér.*

Természetes, hogy dr. Kosztics Lázárt közfelkiáltással megválasztották tanárnak. Ugyanakkor tanárokká választották Monasevics Andriját, Vujics Vásza hittanárokat, Oberknezsevics Fülöpöt, Podgradszki Józsefet, dr. Turoman Jovan, későbbi beogradi egyetemi tanárt, Petrovics Jovan, Pusibrk Vazul, a későbbi gimnáziumi igazgatót és Szavkovics Szvetozárt.

A gimnázium fiatalsága akkor kezdte meg szervezkedését, amikor a patronátus a tanári állásokra a következő évben ujabb pályázatot irt ki. A patronátus három tanári állást kivánt betölteni és *megkivánta a pályázóktól, hogy a szerb nyelven kivül ismerjék a magyar, német, latin és görög nyelveket is,* de elsőbbségben részesülnek a természettudósok. Egyes tanárok a *Zasztavában* élesen birálták ezt a pályázatot, mert abszurdumnak tartották h,ogy egy matematikai tanár, aki nem tudja a megkivánt öt nyelvet, ne lehessen tanár. A beérkezett pályázatokat — igy sérelmezték ezt annakidején — előbb *Atanackovics* Pláton püspök udvarában tárgyalták meg ebéd közben, onnan kikerültek a hirek a kávéházakba és csak azután kerültek a pályázatok a tanári kar elé véleményezés végett. A Zasztavában éles támadások voltak emiatt, hogy a patronátus a harminc éven aluli tanárokat tapasztalatlanoknak tartja és hogy »*a patronátusi titkár ugy bánik a tanárokkal, mintha azok gimnáziumi szolgák volnának.*«

A tanári állásokra Mileticsnek két politikai ellenfele is pályázott: Szandics Alekszander és dr. Gruics Jovan (Jotta), aki különösen Brankovics György patriárka elleni éles és elkeseredett kampányáról ismeretes. Szandics munkatársa volt a Bécsben megjelenő *Ost und West* cimü lapnak. Mindketten élesen támadták Mileticset, mire Gavrilovics Alekszander ideiglenes igazgató 1866-ban a patronátushoz intézett beadványban megvádolta a két tanárt, akik közül Szandics nemsokára megirta, hogy miért lett Miletics ellenzéke. Igy kezdte a válasziratát:

»*Alázattal alulirott tömjénfüstöt belélegezve ...*« — és ebben a beadványában élesen támadja Mileticset, akit azzal vádol, hogy megmételyezte a fiatalság lelkét. A tanári kar erre kérte a patronátust, hogy ne válassza meg Szandicsot és Gruicsot, mert az összeütközések a tanári karban megválasztatásuk esetén elkerülhetetlenek lesznek. A patronátus azonban épp ezért megválasztotta őket. Minden tiltakozás hiábavaló volt. Már ugyanazon év végén a tanári kar a két megválasztott tanár elmozditását kérte, mire a patronátus megdorgálta a tanárokat, mert nincs joguk beleavatkozni a patronátus ügyeibe. A tanárok Szandics és Gruics elleni beadványukat 1867-ben a Zasztavában nyilvánosságra hozták és ezzel a két tanár elleni harc nemcsak a tanári karban, hanem a fiatalság körében is tápot kapott. *Szandics és Gruics óráiról a nyolcadikosok kivonultak és kijelentették, hogy nem hallgatják többé a két tanár előadását.* A tanulók beadványt is intéztek a patronátushoz és követelték a két tanár elmozditását. Ezt a beadványt a jelenleg élők közül aláirta *Milics* György nyugalmazott tanitó (Milics Tósa noviszadi plébános atyja) és *Jovanovics* Milán nyugalmazott tanár is. A patronátus erélyes vizsgálatot inditott és a két legnagyobb »forradalmárt«, *Oberknezsevics Fülöpöt és Szavkovics Szvetozárt elbocsájtotta a tanári karból, az ideiglenes igazgatót megfosztotta igazgatói tisztétől, néhány tanár fizetését leszállitotta, többeket dorgálásra itélt, a tanulók közül néhányat eltávolitott* és kisebb-nagyobb elzárásra itélt. A patronátus erélyes fellépésének erős visszhangja volt a Zasztavában, amely egész cikksorozatban foglalkozott ezzel.

A tanárok ekkor báró *Eötvös* József közoktatásügyi miniszterhez fordultak, akinél panaszt tettek a patronátus ellen. *Masirevics* patriárka 1868 március ötödikén Hadzsics Cvetics patronátusi tag utján megüzente a patronátusnak, hogy báró Eötvös József a harc ügyében Budapestre táviratilag meghivta, hogy személyesen tegyen jelentést. Ez meg is történt és *Angyelics* German arhimandrita, a későbbi püspök és patriárka, lett a gimnázium ideiglenes igazgatója és az elbocsátottak helyére uj tanárok kerültek. Angyelics azt referálta a miniszternek, hogy »*az egész harc felidézése Miletics noviszadi polgármester bűne, ő az a csatorna, amelyen át méreg szivódik be a gimnáziumba és megmételyezi, nemcsak a tanári kart, de a tanulókat is, meglazitja a fegyelmet és renitenciát okoz.*«

A beadvány különösen Szavkovics Szvetozár tanárt támadja, akiről több tanár azt a vallomást tette, hogy ő fogalmazta meg a Szandics és Gruics elmozditását követelő felterjesztést és hogy ő hozta nyilvánosságra a Zasztavában a patronátus elleni támadásokat. Ez alkalommal sem mulasztotta el Angyelics figyelmeztetni a minisztert *Miletics anarchisztikus befolyására.*

1867. julius harmadikán az igazgató jelentette a patronátusnak, hogy junius harmincadikán az ötödik osztály tanulói kivonultak dr. Gruics órájáról, és ugyanez julius elsején a negyedik osztállyal történt meg, mig ugyanezen napon a harmadik osztály tanulói elhagyták Szandics óráját, de előbb lármásan zajongva tüntettek a tanárjuk ellen. Az igazgató vizsgálatot inditott, vajjon föl-biztatta-e valaki a tanulókat a tanárjaikkal szemben való renitenciára. A vizsgálat azonban megállapitotta, hogy a tüntetés és a sztrájk spontán tört ki.

Szubotics Jovan, a patronátus elnöke utasitást kapott báró Eötvös Józseftől, hogy vizsgálja meg ujból a tanári karban duló harcok okait. Ennek az lett az eredménye, hogy ártatlanoknak találta a két elbocsátott tanárt, akiket 1870. április hatodikán visszahelyeztek állásaikba. Báró *Majtényi* László kormánybiztos adlátusa, *Popovics* Danicsar ujból eltávolitotta, viszont *Gruics* Nikanor patriárkai adminisztrátor, pakraci püspök ismét visszahelyezte őket. Majtényi kormánybiztos 1873. márciusában harmadszor távolitotta el Oberknezsevics és Szavkovics tanárokat, de ugyanakkor eltávolitotta Szandicsot is, aki közben visszatért Miletics hivei sorába.

Dr. *Szavkovics* Jovan noviszadi semmitőszéki biró most megjelent érdekes munkájában behatóan ismerteti ezt a harcot, amely még sokáig foglalkoztatta a patronátust és a közvéleményt és amelynek későbbi következménye az lett, hogy báró Majtényi László kormánybiztos is beavatkozott.

A királynő bucsuzik

Irta: Baedeker

— A Ketten sorozatból —

A királynő megértőleg tekintett a betegre.

— Ugy látszik, mégis fáj önnek, hogy arra a közkedveltségre, amelyet szerencsés vetélytársa, Gladstone ért el, nem tudott szert tenni. De hát ezen ne busuljon. A tisztelet, melyet a nagy tehetsége kényszeritett ki a közvéleményből, amelynek ritkán sikerül okosan itélni és izléssel distingválni. De én? Én vajjon mivel vesztettem el a tömeg hódolatát, amellyel az valaha köszöntött s jártomban-keltemben mindig körülvett? Talán azzal, hogy elhiztam?

Distraëli. — Istenem! Az ember idővel vagy megsoványodik mint én vagy meghizik mint Felséged. Ez a világ rendje s az emberiség sorsa...

A Felségnek ugy tetszett, hogy a beteg államférfiu fáradt.

— Tulajdonképpen bucsuzni jöttem, — mondta, — holnap vagy holnapután hosszabb tartózkodásra Wight-szigetére költözök.

— Óh, be szép ott! — sóhajtotta Disraëli. — Mikor még poéta voltam és regényeket irtam, szerettem ott lenni. Ez talán a legzöldebb szigetet az egész világon, s talán azért teszi az emberre az ifjuság benyomását. Ami zöld, az fiatal, az tavasz, az az Élet... Legjobb kivánságaim kisérik oda. Felségedre is ráfér egy kis pihenés.

A kir. — Ugy van, barátom. Nincs fárasztóbb mint a semmittevés. Alaposan kell kipihennem tőle... Remélem, hogy mire visszajövök —

Disr. — Szerencsésen el leszek temetve.

A kir. — Milyr kegyetlen ember Maga! Van szive ezzel a szomoru fenyegetéssel engem utrabocsájtani! De nem, nem lesz igy! Maga nem is tudja, milyen elpusztithatatlan. Az én Beaconsfield-em nem hal meg olyan könnyen.

Disr. — Mint egy légy, Felség... A bizalma igen hizelgő, de ebben a kérdésben nem érdemlem azt meg. A whig-ekkel sikerrel tudtam megbirkózni s egy párszor le is gyürtem őket, de most nagyobb ellenféllel, a Halállal verekszem, s a küzdelem kimenetele ezuttal, sajnos, nem lehet kétséges. Ő lesz az erősebb. S ha e vereségbe én és az angolok belenyugszunk, mért ne törődne bele Felséged is?... Mikor a pártommal kisebbségben maradtam, a királynőm akkor is jó képet csinált a gonosz játékhoz (pedig az nagyobb katasztrófa volt, mint az a kis napihir, hogy meghalok), s az ellenpárt matadorjával alakittatott kabinetet, Gladstone-re bizta Angliát. Akkor sokkal többet vesztett Felséged mint ami kár éri ma, amikor mint magánember vesztem el a csatát.

A kir. — Mindig barátomnak tekintettem önt, s emlékezhetik, hogy bukása után is nem egyszer kértem a tanácsát. Akkor is biztam az éleslátásában, itéletének a luciditásában s abban a *je ne sais quoi-ban*, ami a Maga elmésségét a másokéitól megkülönböztette.

Disr. — Mondja ki bátran: bizott a zsidó eszemben.

A kir. — Csakugyan, valami effélét gondoltam, de kimondani restelltem. Féltem, hogy nem hallja szivesen. Ugy vettem észre vagy olvastam valahol, hogy a zsidók büszkék ugyan a származásura, de nem szeretik, ha azt a szemükre vetik.

Disr. — Az eredetemből sohasem csináltam titkot. Nemcsak azért, mert hiszen ez ugy is eléggé nyilvános dolog, *un secret de Polichinelle*, de mert az igazán oly szégyen, amiről nem tehet senki és oly bün, amilyet életében csak egyszer követ el az ember. Ami engem illet, igérem, hogy sose teszem többet. Csak még ez egyszer bocsássák meg...

A kir. — Ugy beszél erről a dologról, mintha mentségre szorulna, pedig tulhatná, hogy egy csöppet se vagyok előitéletes.

Disr. — Már amennyire ez asszonytól kitellik... A fajtámmal szemben egyébaránt maholnap csak a királyok lesznek előitéletmentesek. Ők tudniillik nem félnek a zsidók konkurrenciájától. Akárhogy emelkedjenek is az ex-hitsorsosaim gazdaságilag, arra a legszerénytenebbje se fog sohase gondolni, hogy országot és dinasztiát alapitson. Az uralkodócsaládokat a zsidók sohse fogják kiszoritani a pozicijukból, s igy érthető, hogy még ők a legelnézőbbek és legtürelmesebbek az üldözött felekezet iránt.

A kir. — Megvallom, én is kőmikusnak találnám, ha például Belgium trónján valami zsidó bankár ülne, aki azelőtt legföljebb ha báró volt.

Disr. — A példa épp nem nagyon találó, mert nagyobb *money-maker-t*, élelmesebb *business-man-t*, szóval ügyesebb zsidót el se lehet képzelni a trónon mint aki most foglal ott helyet.

A kir. — Van valami abban, amit mond, de én akkor se kifogásolnám, ha Léopold ur igazán zsidó volna. Mert ha rosszul fest is valaki azon a privilégiumos helyen, ha Isten kegyelméből kerül oda, én keresztényi megadással türöm... Higyje el, az én désinteressément-omnak tisztább forrása van mint az, hogy nincs okom tartani egy nem-keresztény trónpretendensnek a konkurrenciájától. Sokra becsültem mindig a Maga tehetségét, kedves Beaconsfield, s ez volt az oka, hogy mikor nem is müködött felelős állásban, akkor is részesitettem a bizalmamban. Pedig ezt alkotmányjogi szempontból némelyek nem is tartották egészen korrektnek.

Disr. — Az angolok könnyen találnak valamit *unfair*-nek (amit más rendes ember teljesen helyénvalónak gondol), mert rabjai sok rossz szokásnak és sznobjai a »tiszteletreméltó« hagyománynak. Mi alapjában kissé korlátolt nép vagyunk, Felséges Asszonyom, — azért adunk oly sokat a látszatra, a formára és minden külsőségre, s a kitünő Thackeray, aki a sznóbok természetrajzát megirta, az egész világon együttvéve se találhatott volna annyi modellt e tipushoz, mint magában szeretett hazánkban. Ha Felséged telivér britt volna, el se merném ezt mondani, de az én királynőm, hála Istennek, félvér, nem hamisitatlan angol, s igy bátran beszélhetek anélkül, hogy sérteném a nemzeti büszkeségét. Valóságos szerencséje a birodalomnak, hogy e fontos korszakban, amelyet átéltünk, oly uralkodó állott az élén, aki abban is a népe fölé magasodott, hogy kevésbbé volt angol, *mint* az alattvalói.

A kir. — Egyike ez a Maga eredeti elméleteinek. Regényirói elmélet... Mondja, Maga is azért lehetett providenciális vezére a pártjának, mert Shakespeare-rel szólva »csodálatosan vegyültek az elemek« Önben, s nem volt fejtől talpig angol?

Disr. — A saját dolgában sohase egészen biztos az ember, Felség, s e kérdésre nem merek válaszolni. De boldog vagyok, hogy időnkint szolgálatokat tehettem a hazámnak és királynőmnek, s annak az élménynek a kellemes szájizét vihetem magammal a sirba, hogy Fel-

ségednek szivesen fogadott tanácsokat adhattam s hogy mi ketten, a királynőm s az ő alázatos szolgája, mindig jól összeférтünk.

A kir. — Pelig asszonnyal nehéz, ugy-e?

Disr. — Általában ezt tartják, Felséges Urnőm. Én azonban, a szerencse fia, ebben a tekintetben is jól jártam. Sem a feleségemmel, sem a barátnőimmel, és — *the last not least* — a királynőmmel se kellett soha összekülönböznöm. Mindig jól ki tudtam velük jönni.

A kir. — No, ebben bizonyára Önnek is van némi érdeme. Egy ilyen öreg néni mint én egy olyan öreg bácsinak mint Maga bátran megmondhatja: Maga teljes életében — az apró kiállhatatlanságaitól persze eltekintve — igen szeretetreméltó gentleman volt.

Disr. — Köszönöm, Felség. Ez a kijelentés nagyon hizeleg nekem, csak egy kicsit későn jött. Vajjon meddig fogok örülhetni neki?... Majdnem oly jól esett, mint amikor a szónak angol értelmében urrá tett, azaz *lord of parliament*-té nevezett ki... Óh, mint javul az ily nyájas szótól a különben mélabus hangulat, amellyel bucsuzok!... Mégis, hogy példás egyetértéssel tudtunk politikát csinálni, amelyre sokszor fölfigyelt egész Európa, abban a főérdem az én dicsőségesen uralkodó királynőmé, aki egyáltalában nem közönséges asszony, s akinek, ha nem is lenne Anglia királynője és India császárnője, akkor is volna emberi, majdnem férfiui értéke. Felséged nemcsak jó királynő volt mindig, ami talán nem is olyan nagy müvészet, de jó asszony is, ami már sokkal nehezebb eset, főleg ha valaki még királynő is hozzá.

A kir. — Furcsa dicséret egy királynővel szemben, akinek alig marad ideje, hogy néha — a szabad idejében — asszony is próbáljon lenni. Pedig mennyire ambiciója ez neki!

Disr. — Most nem Beaconsfield, a politikus, hanem Disraëli, a regényiró beszél: nőnek, ha uralkodik is, nem mondhatunk szebbet-jobbat, mint ha jó asszonynak jelentjük ki. Jó lélekkel hangsulyozhatja ezt az, akinek a felesége a világ legderekabb és leghüségesebb asszonya volt.

A kir. — Szegény jó nő! Sohase fogom feledni őt!

Disr. — Én se, királynőm. Mikor elvettem őt, senki se bizott a házasságunk jövőjében. A kételkedőket mind a ketten meghazudtoltuk. Mint két galamb éltünk. Sokkal idősebb volt, mint én, de ugy szerettem, mintha sokkal fiatalabb lett volna nálamnál...

A kir. — Ennél jobbat, szebbet s többet nem mondhat róla.

Disr. — A jósága halhatatlan marad mindazoknak az emlékezetében, akik ismerték.

A kir. — Az enyémben is, tisztelt barátom. Nemes példánya volt a szivjóságnak s a jutalmazó szeretetnek. Ha nem lettem volna királynő, olyan asszony szerettem volna lenni, mint ő.

Disr. — Köszönöm, Felség... Bizony, nincs szebb jelenség a világon a jó nőnél!

A kir. — Én is ismerek egyet, egy nagyon jót a trónon, az osztrák-magyar Elizabeth-et.

Disr. — Nemcsak jó, de igen szép teremtés is.

A kir. — És mennyivel szebben él, mint én! Nem uralkodik.

Disr. — Nos, ami az uralkodást illeti, az Felségednek nem is lehetne olyan szerfölött nehéz, s megkönnyitettük mindig, amennyire csak az alkotmányunk megengedte.

A kir. — S az szerencsére eléggé engedte... No, és most már — hiszen tudja rólam, hogy szeretem ismerni mindennek az okát-fokát, különösen ha a saját dolgaimról van szó —, halljuk, miben áll voltaképpen a hires jóságom, amellyel vádol, s amelyről épp ugy nem sejtek semmit, mint ahogy a rossz emberek mitse tudnak a gonoszságukról?

Disr. — A Felséged nagyerénye épp abban nyilvánul, amiben Ausztria császárnéjához hasonlit. Abban, hogy kevés embert szeret ugyan, de senkit se gyülöl.

A kir. — Uralkodóknak nem igen van alkalmuk sok embert szeretni, mert csak keveseket engednek a közelükbe.

Disr. — Nos, azok között, akik mégis a társaságukba jutnak, van elég, aki gyülölnivaló. És Felséged, legalább tudtommal —

A kir. — Igaza van, ezek közül nem gyülöltem senkit. Ellenben egy urat, akit csak kevésszer láttam, sose szenvedhettem. Louis Napoleont.

Disr. — Ez az érzés nem gyülölet volt, csak idegenkedés, legfeljebb megvetés... Ő oly más volt, mint azok, akiket megszoktunk Felségnek cimezni, — nem csoda, hogy nem tudott megbarátkozni vele. Hisz' ő talán még inkább volt parvenü, mint én...

A kir. — Minek ironizálja saját magát? Ön oly kiváló tehetségnek bizonyult, hogy a legnagyobb ellensége se sokallhatja a sikereit, mig ez a szegény »kis Napoleon«, amint valaki (gondolom: Thiers) jellemezte: egy »félreismert tehetségtelenség« volt. És majdnem husz esztendeig tudott az élén állani Franciaországnak s ugyszólván Európának!...

Disr. — Talán tévedett Thiers, s ő nem is volt olyan nagyon tehetségtelen... Malőrje a világtörténet előtt, hogy mindenki a nagybátyjához hasonlitotta, aki nagyobb és rosszabb ember volt nálánál, s igy két nagy előnnyel ragyogott fölötte... De mindegy! Felséged ki nem állhatta, s annál meghatóbb, hogy mikor ez a *coquin*, ahogy őt egyszer elnevezni méltóztatott, elvesztette a háboruját, a hazáját és a koronáját, vendégül hivta őt ebbe az Angliához cimzett s minden uri kényelemmel ellátott emigránshotelbe.

A kir. — Ha tréfálni akarnék, azt mondanám, hogy egy kiegyenlitő principium érvényesülése volt ez. Az »empereur« elleni merényletek itt szövődtek, az Orsini bombája Londonban készült s Pianori is innen indult el cézárt gyilkolni. Nem volt-e méltányos, hogy ha menedéket adtunk a merénylő olasz emigránsoknak, vendégszeretettel lássuk azt is, aki nékik majdnem áldozatul esett?

Disr. — Tudom, hogy nem ez volt a cselekedetének az inditéka, hanem az a szivjóság, amelyet az imént méltányolni bátorkodtam.

(A harmadik és utolsó rész jövő vasárnap jön.)

Dráva Kálmán:

A tavasz elé

»Az uj tavaszra tölts ma uj kehelyt
s porba vesd a régi gondlepelt.
Piciny utat repül Időnk — e gyors
madár — s ldtod, máris utra kelt.«
Omár.

Az uj tavaszt ki hivta, mondd?
Itt magtalan, vézna vágy-lányok sirnak,
Könnytelen szemükben vörösen ég a hold,
szemükben bomlott meteorok égnek,
jaj, karuk törötten, lendül az égnek...
Némák. Nem izemek
sem a tavaszalkonynak, sem a hajnalpirnak,
csak sirnak, sirnak, sirnak.
Látod Omár, nálunk igy várják a tavaszt.

A „fiatalok"

Irta: SOMLYÓ ZOLTÁN

A hatalmas márványpalotában, a fekete bársonyszőnyegekkel fedett lépcsőkön le-felhömpölygött a szolgák hada. A »Cs. E. L.« rendes évi közgyülésére készülődtek. Az elnök szigoru intézkedéseit kellett végrehajtaniok, amik között első helyen szerepelt az a rendelkezés, hogy az összes nagy ablakok fekete draperiákkal elfüggönyözendők a közgyülés egész idejére, továbbá semminemü idegen személy a közgyülési terem közelébe nem bocsátandó. Beleértve természetesen az ujságirókat is! Mindenkit inkább, mint az ujságirókat!

A »Cs. E. L.« rövidités egy különös liga cime volt. A »csókot ellenző liga« cime. Ama férfiak és nők ligájának cime, akik a csók ellen inditottak háborut és pedig nem csupán a tiltott, de a megengedett csók ellen is. Szerintük a csók, amit nyilvánosan, más emberek előtt ád a száj, csupán a gyöngeség jele. A szeretetnek és a szerelemnek belül a helye, a lélek legrejtettebb ráncai közt, a külvilágnak a csókhoz semmi köze! Egy nyilvánosság előtt elcsattant csók gyöngeséget, könnyelmüségre való hajlamosságot szül a környezetben és amellett, hogy nem is valami esztétikus látvány még el is tereli a figyelmet az élet kötelességeiről. A társadalom csak puritán szenvedélyektől, gyengeségektől ment polgárokra támaszkodhatik...

Némely kritikusabb elmék szerint nem is volt teljes véletlenség, hogy a liga tagjai közt egyetlen egy sem akadt hetven éven aluli. Ezzel szemben az elnök maga nyolcvanegy esztendős volt már, az alelnök nyolcvan, mig a főtitkáré volt a pálma, lévén a főtitkár nyolcvanöt tavaszt látott férfiu...

A liga hölgytagjai közt nem egy hölgy találtatott, aki a közgyülésre turnürrel jött el. Ama kitünő dámát, aki óbudai lakásából a legutóbbi közgyülésre krinolinban jött el, maga az elnök volt kénytelen leinteni udvarias hangu levélben, minthogy a közgyülésen igen nagy helyet foglalt el abroncsos szoknyája miatt...

A szolgák, akik kis fekete sipkájukon ezüstbetükből a »Cs. E. L.« jelvényét viselték, elkészültek a terem elrendezésével és kevéssel esti hat óra előtt megkezdődött a liga tagjainak bevonulása. Jöttek csoszogós reszketős léptekkel a liga fiatalos tüzzel hadakozó, agg tagjai. Mankón megérkezett maga az elnök, egy tolószékben az alelnök. Mindőjüket a nyolcvanöt esztendős főtitkár fogadta, akinek nyakában egy különös fekete trombita függött, amit mindig a füléhez emelgetett, amikor beszélt. Hallócső volt, mivel a főtitkár fülei mintegy husz év óta fölmondták a szolgálatot. Nyilván, mióta utolszór hallotta a csók cuppanását...

Mindnyájan helyet foglaltak, persze külön széksor-oszlopban a hölgyek és külön a férfitagok. Az elnök felállt, mankóját megigazitotta a két hóna alatt, aztán köhécselve rövid beszédet intézett az egybegyültekhez. Megemlékezett az elhalt tagokról, kiemelve azok nagy érdemeit a csókellenes harc körül. Majd a társadalom ellen néhány kifakadás következett, mint amely konokul kitart a nyilvános csók rut szokása mellett. »Legutóbb is megtörtént, hogy egy férj, — adta elő az elnök — a vasuti indóházban bucsuzva nejétől, nemcsak kezetcsókolt neki, hanem arcát is csókkal il-lette.« Az ilyen brutális jelenségeket ki kell küszöbölni, — mondotta, — röpiratokat kell terjeszteni, amelyek a nyilvános csókot ostorozzák!

A rövid, de szenvedélyes invokációt heves taps fogadta. Mielőtt az elnök a két mankóján meghajolhatott volna az elismerés ily impozáns megnyilatkozása előtt, kinyilt az ajtó és belibbent rajta egy hölgy. Tulajdonképen csak hölgyike volt aránylag, mert alig lehetett több ötven évesnél. Kecsesen lépkedett az elnöki emelvényig, ott meghajtotta magát és meghatott szavakkal jelentette be, hogy a liga egyik kilencvenéves tagjának a leánya. Apja gyengélkedik, de tudomást akar szerezni a közgyülésen történtekről s ezért maga helyett küldi a leányát.

A közgyülés siri csendben hallgatta végig. A következő pillanatban egy-két elfojtott pisszegés hallatszott. Az elnök elborult tekintettel nyilatkoztata ki, hogy ugyan nincs kedvére az ilyen »fiatal« résztvevő a közgyülésen, de azért csak foglaljon helyet őnagysága a leghátulsó padban.

A közgyülés azután tovább folyt a rendes mederben. A főtitkári jelentés következett, amely tele volt spékelve elitélő nyilatkozatokkal, elkeseredéssel a mai társadalom rákfenéje: a nyilvános csók ellen. Nem egyszer még mindig megtörténik, hogy vőlegény és menyasszony, az esküvő után, a templomból kijövet az utcán, mielőtt beszállnak a felvirágozott autóba, megcsókolják egymást. Mi lesz az erkölcsökből, ha ez igy tart tovább!? Hisz hovatovább odajutunk már, hogy a férfiak meg a nők egyszerüen fel fognak öltözni vőlegénynek és menyasszonynak, csakhogy az utcán csókolózhassanak!... Ez ellen tenni kell valamit, sietve, minden erővel!... Alig hangzottak el a szigoru főtitkári szavak, ismét kinyilt a nagy szárnyyas ajtó és belépett rajt' egy ur. Ficsurnak is bátran nézhették, mert alig volt több ötvenkétévesnél. Az elnök azonnal rá is szólt, hogy ne jöjjön közelebb, igazolja magát. Az ur anyjának, egy kilencvenhétéves tagnak levelét mutatta fel igazolásul. A levélben az állt, hogy az illető hölgytag betegen fekszik otthon, de maga helyett küldi a fiát, hogy legalább képviselve legyen a fontos jelentőségü közgyülésen...

Az elnök morc hangon rászólt, hogy üljön be a legutolsó padba. De a dolog annyira hatott rá, hogy személdökei idegesen rángatóztak és valóságos röhögő-görcsben tört ki. A közgyülést erre néhány percre fel is kellett függeszteni.

Az elnök ujból megnyitotta a gyülést, de zsebkendőjét még mindig a szája elé tartotta. A terjesztendő röpirat részleteiről indult meg a vita. A tagok hozzászóltak a tárgyhoz. És most furcsa dolog történt. A hátulsó padsorok felől halk csattanás nesze hangzott fel. Mintha valakit halkan pofonütöttek, vagy — megcsókoltak volna... A főtitkár, aki csodálatosképpen ezt a neszt hallócső nélkül is hallotta, hirtelen, fiatalos ugrással a villanygombnál termett és felsrófolta. A jelenlevők mind fiatalos rugalmassággal ugráltak fel helyeikről és a terem végébe bámultak, ahol a két fiatal tag pirulva, szemlesütve ült a helyén...

Az elnök vésztjósló tekintettel nézett rájuk.

— Önök ide jönnek csókolózni?! Éppen ide?! Minő erkölcstelenség!

A »fiatal« férfi felállt és őszülő fürtjeit hátrasimitva, nagyon halkan megszólalt:

— Bocsánatot kérünk elnök urtól, jegyben járunk... holnapután lesz az esküvőnk...

— No de ez a nagy nyilvánosság!... — mondta akadozva az elnök — ez a nagy nyilvánosság!...

— Szó se lehet nyilvánosságról, — szólt most a »fiatal« férfi, — hisz az urak és hölgyek mind háttal ülnek hozzánk...

Erre még a hölgyek közül sem akadt egyetlenegy se, aki felelni tudott volna. Az elnök berekesztette az ülést és a tagok szipogva, köhécselve hagyták el a termet. A röpiratból természetesen nem lett semmi. A két »fiatal« pedig szégyenkezve, de boldog pirulással sompolygott le a lépcsőkön....

Csábrády bácsi békit

Irta: Sz. Szigethy Vilmos

— Kérlek alásan, mondja a barátom, hát ne pukkadjon meg dühében az ember? Csak jóindulatu marhákat ne teremtett volna az Isten, mert ezek a legveszedelmesebbek. A rosszindulatu marha kezes bárány, szinte angyal a jóindulatu mellett. Ezt a tipust ki kellene pusztitani, hogy magja se maradjon.

Előre kell bocsátanom, hogy talán emlékszel még *Az államtitkár ur* cimü francia bohózatra. Abban van egy jelenet, amikor az éppenséggel nem államtitkok után érdeklődő női vendég ráül az iróasztalra, akaratlanul megnyomja az össz-csengőket s a hivatalos személyzet a legalkalmatlanabb pillanatban tódul be.

Azóta okultak a példán a hivatalos férfiak s elővigyázatosabbak vagyunk. Volt valaki — nem árulhatom el a nevét, egyébként is ártatlan a história, — szóval az a valaki, szőke és nagyon szeretetreméltó, időnkint megjelent a hivatalomban és szende pirulással érdeklődött, hogy bennt van-e a főnök ur?

Az előszobámban ül Csábrády ur, az öreg irnok, akiről mindig tudtam, hogy marha, de éppen ezért ragaszkodtam hozzá. Nagyszerü gép, akit reggel felhuz az ember, mire megindul és pontosan akkor jár le, mikor vége a hivatalos órának. Ez magamagától még az életben semmit észre nem vett, ha nem hivták fel rá a figyelmét, észre se vette volna a szőke szirént sem, ha nem zavar meg valami ostoba lelkismeretfurdalás. Egyszer ugyanis, hogy kikisérem Olgát, megálltam Csábrády előtt, aki betühizlaló üveggel tanulmányozta a kezem vonását. Csak ugy, lezseren, egy kis leereszkedésfélével, dángubáltam körülötte, odavetett mondattal szólván:

— Szegény asszony...

— Igenis, méltóságos uram, tisztelgett Csábrády.

— Azt akarom mondani, kedves barátom, folytattam a körmeimet vizsgálva, (mitől ilyen ruzsosak ezek?), hogy bizonyára feltünt magának, mennyit jár ide a hugom.

— Nem volt még szerencsém, kérem alásan.

— Ő az, aki most ment el. Nem szeretem ugyanis, ha helytelen gondolatok világosságába kerülök, azért akarom felvilágositani — ugy is, mint régi hivemet — egyről-másról. Mikor az ember megnősül, sokféle kötelék szakadozik, néha a legerősebb is. Teszem azt, a hugom nem járhat hozzánk, mert haragban van a feleségemmel. Bizonyára ismeri maga is, milyen az asszonynép, milyen lényegtelenségeken mulik a hangulatuk.

— Tudom, méltóságos uram, nagyon is tudom. Az én Málcsi néném például, mióta a Broskóék örökbefogadták a kisebbik Tázig-lányt...

— Szóval látom, hogy ismeri a helyzetet, vágtam el a veszedelmesnek igérkező fejtegetést és nyomban hozzátettem:

— Ezért keres föl engem a szegény, sok bajjal küzdő, gyerek a hivatalban.

Jóindulatom jeléül kétszer végigsétáltam a szobán, Csábrády urat megkináltam egy szivarral, majd visszavonultam.

Az aranyhaju szirén eljött máskor is, hosszasan tárgyaltunk a tapétás ajtó mögött, amikor egész váratlan esemény történt. A feleségem nem szokott a hivatalban fölkeresni, tiz éves házasságunk ideje alatt nem volt ott háromszor, most azonban a városban járt, valami előnyös vétel kinálkozott a számára, hirtelen kellett határozni.

— Ha most hazamegyek pénzért, elkések. Inkább felszaladok az uramhoz.

— Ülésen van a méltóságos ur, jelentette a hü Csábrády, minden percben itt lehet. Odabennt is várják.

— Akkor megvárom itt a bácsinál, ha megengedi.

Szólt és leült, kezdett érdeklődni a Csábrády-csemeték felül, (az egyik lánynak ő a keresztanyja), — meleg hangulatot teremtett.

Az öreg irnok jól érezhette magát, a szeme egyszerre felvillant, ötlete támadt. Azaz magyarul mondva, most tört ki belőle a marhaság jóindulata.

— A méltóságos asszony olyan jó, mint egy darab kenyér.

— Ne mondjon a bácsi ilyet.

— De mondok én még többet is, ha nem veszi zokon. Először is öreg ember vagyok, akinek a méltósága — engedelmet kérek — a lányom lehetne, de meg aztán nem is haragudhatik az, aki jó. Mert mi a harag? A lélek salakja. Azért inditványozom esedezve, lepjük meg a főnök urat, mire visszatér.

— Hogy érti ezt? — csodálkozott a feleségem.

— Könyörgöm, tessék kibékülni.

— Kivel?

Csábrády ur kezdett laposakat pislogni a hivatali szobám felé. Még oda is bökött a váltán keresztül a hüvelykujjával.

— Azzal ni, aki bennt van. Tudom én, amit tudok, hozzám bizalmas volt a méltóságos ur. Asszonyi szokás a egész, de igy volt a bátyám felesége is a sógornőjével, mert mikor a Málcsi néni...

— Egy szót se értek az egészből, csodálkozott a feleségem.

Azonban Csábrády bácsi megmagyarázott mindent, igen adta folytatólag is a beavatottat s mennyei derü ömlött el az arcán, mikor azzal végezte.

— Tessék nekem elhinni, hogy a méltóságos ur nagyon meg lesz lepve.

Erre a biztatásra a feleségem bement a szobába, két perc mulva megérkeztem én is. Valóban, borzalmasan. szédületesen meg voltam lepve, tegnapelőtt történt a dolog s azóta még nem mertem hazamenni. A jelenetet minek irjam le? Szirénem szanatóriumban fekszik, hiszen ismered a feleségem vasmarkát! Nézd, kérlek, nem mennél fel hozzá kimagyarázni a dolgot? Ha te megereszted a fantáziádat...

UJ OLASZ KÖLTŐK

A'do Pala'zesch :

Képek a parad'csomból

(Vedute del paradiso)

Száz nagyon magas ciprus
szegélyezi a négyzetes mezőt,
amelynek közepén pediglen
(senkisem tudja mikor nőtt)
nagy, fehér tüzfa áll kevélyen.

Nagyon hosszu és mély ez a mező talán
körüljárni nem tudná senkisem,
de puha könyöklő van egyik oldalán
a kiváncsi népek pedig
nézhetik a mezőt térdenállva könyöklőse
ameddig jól esik.

A rét végén gondosan kiteritve
egy ing fehérlik kimosottan.
A mező üres és végtelen különben
semmi más sincsen ottan.
De köröskörül hétszázezer
öreg imádkozó asszony
egymás után csoszog, halad,
mind feketében, fátyol az arcon
lassan mennek s körüljárják
a négyszöget egy év alatt.

Egy más mező háromszögü,
derékszögü
és ciprus áll minden sarokban.
E háromszögnek közepén
ugyancsak háromszög alakban
három anyóka, nagyon vén
a vakitó kendert mozdulatlan
testtel sodorgatja. Igy fonnak, élnek
és óránként helyet cserélnek.

Szenteleky Kornél forditása

Két jubiláns

A hetvenéves, aki Berlinből konflison megy Párisba és a nyolcvanéves, aki lábával dugja szájába a szivart

Berlin, április hó.

A legöregebb berlini konfliskocsis Gustav *Hartmann*, aki eddig a wannseei pályaudvarnál állomásozott 120-as számu *Droschke*-jával, abból az alkalomból, hogy április másodikán betöltötte hetvenedik esztendejét, visszavonult a magánéletbe. A kocsisdoyen az ujságokhoz intézett levélben bucsuzott el a nyilvánosságtól, amelyet több ,mint félszázadon keresztül szolgált és nyilt levelében azt a szenzációs bejelentést tette hogy mielőtt végleg leteszi kezéből az ostort, utoljára még egyszer felül születésnapján a cejgra és *meg sem áll egészen Párisig.*

— Meg akarom mutatni a világnak — irta a vén kocsis — hogy a Droschke még nem járta le magát és *amit egy repülőgép, vagy egy automobil meg tud tenni, arra az egyszerü egyfogatu is képes.* Hetven esztendős leszek már ugyan holnap, de azért *elhajtatok a wannseei állomásról Párisba a kocsimon.* A startnál, amely tiz órakor lesz, szivesen látom az érdeklődőket.

A meghivót, minthogy éppen az elsejei lapokban jelent meg, mindenki áprilisi tréfának tartotta, de ennek ellenére is szépszámu közönség jelent meg a kitüzött időben a wannseei konflis-strandon, hogy tanuja legyen annak a történelmi pillanatnak, amikor egy kihaló iparág elszánt veteránja »Gyü!« csatakiáltással ha nem is sikra, de bakra száll a zászló becsületéért. És a 120-as Droschke pontban tiz órakor el is indult Páris felé kerékpárosok és néhány lelkes automobilista kiséretében. A startról a déli lapok már részletes jelentést közöltek, ugyhogy ebéd után elébeutazhattam a potsdami vonattal a világjáró konflisnak. Nem kellett rá soká várni, alig negyedóra mulva befutott a 120-as, amelynek tiszteletére nyomban összeverődött az egész város. Hartmann bácsi mosolyogva, de feszesen ült a bakon a berlini kocsisok rendes uniformisában, galléros köpenyben és fehér cilinderrel a fején. Egy vendéglő előtt állt meg, zabostarisznyát kötött a gebe nyakába, azután pedig élvezte a lelkes ovációt, közben pedig levelezőlapokat árult, amelyek öt ábrázolták lobogókkal feldiszitett járművе bakján. Az egybegyültek ajándékait, virágokat, virstliket, csomagokat gondosan elhelyezte a zabosládába, a konyakot azonban, amellyel egy gáláns utcaseprő megkinálta, határozottan *visszautasitotta.*

— Nix zu machen. — mondta — sose jut az ember Párisba, ha elkezd inni.

Megkérdeztem az öregtől, hogy miből akar megélni az uton?

— Levelezőlapárulásból — felelte — az indulásnál egymagában *kétszáz márkát vettem be az anzixokból.* Tessék csak elgondolni, a ló összesen háromszáz márkába került.

— Hogy hivják a táltost?

— Vilmosnak.

Szóval Hartmann mester monarchista.

Mikor ezt a gyanumat közlöm vele, nem válaszol egyenesen, csak csóválgatja a fejét:

— Bizony, szebb idők voltak azok régen, kevesebb volt az automobil, olcsóbb a zab, hjaja.

Büszkén meséli, hogy az indulásnál lefilmezték, amint a feleségétől elbucsuzott. Mutogatni fogják a mozikban hogy csókolta meg az asszonyt.

— Ki az az ur, akit magával visz?

— Szerkesztő a *Morgenposttól.*

Megnéztem a kollegát, aki az expedicióra vállalkozott. Nem Nansen volt.

Negyedórás pihenő után a 120-as konflis tovább döcögött Páris felé. Az éjszakai jelentések szerint este hétkor elért utja első etappjához, Brandenburgba. Itt már *várta a tiz wannseei autótaxi,* amelyek kerülőuton elébe robogtak és amikor befutott a városkába, *szerenádot adtak neki az autótülkökkel.*

*

A *Cirkus Busch*-ban április 5-ikén diszelőadás volt egy nyolcvan esztendős artista és iró tiszteletére, aki maga is fellépett, *hegedült a lábával és a szájába fogott krétával rajzolt egy falitáblára.* A jubiláns, C. H. *Unthan* ugyanis karok nélkül született 1848. április 5-én Königsbergben. A nyomorék gyerek hallatlan akaraterővel megtanulta lábbal és szájjal elvégezni mindazt, amit más emberek kézzel cselekszenek és ügyességével végül is tökét kovácsolt szerencsétlenségéből.

— A lipcsei zenekonzervatóriumban tanultam hegedülni Bremertől — meséli az öltözőben — zenei tehetségem apámtól örököltem, aki tanitó volt és szépen orgonázott. A lábujjaim fiatalabb koromban csaknem olyan mozgékonyak voltak, mint más ember kezén az ujjak. Gyakorlattal és kitartással mindent el lehet érni.

— Mikor lépett először nyilvánosság elé?

— Tizenkilenc éves koromban hangversenyeztem először Lipcsében. Nagy sikert arattam, természetesen nem a produkcióm zenei értékével, hanem elsősorban kuriozitásával. Hamarosan le is szerződtem egy vándorcirkuszhoz, azután sorra jártam az európai és amerikai varietéket. Azt hiszem egy sincs, amelyben fel ne léptem volna.

— Mindenütt csak hegedült?

— Dehogy — mondja az öregur — rajzoltam is a számmal, később kitanultam a céllövészetet, majd mint buvár és furulyamüvész is szerepeltem.

— Futballozott valaha?

— Nem, — feleli lenézéssel.

Olyan sport, amit a normális is lábbal végez, nem érdekli.

Elmondja, hogy nagy sikere volt »Das Pediscript« cimü humoros kötetével, amit már nem szájába fogott ceruzájával, hanem csakugyan lábbal irt. Irógépen.

— Nagy vagyont szereztem és a háboru alatt vissza is vonultam, csak a hadikórházakban léptem fel, hogy a rokkant katonákat szórakoztassam és megvigasztaljam. Sok nyomorék tanulta meg tőlem, hogy az élet akkor sem értéktelen, ha az embernek hiányzik egypár végtagja. Az infláció, sajnos, egészen tönkretett, nem maradt a vagyonból semmi és a legnagyobb nyomorba jutottam. Ma már öreg vagyok ahhoz, hogy visszatérjek a varietészinpadra... Ez a diszelőadás, amit most Böss polgármester ur inditványára rendeztek a felsegélyezésemre, egyidőre ki fog huzni a csávából. De mi lesz aztán?

Az öreg borotvált artista, akit Gerhart *Hauptmann* megörökitett »Atlantis« cimü regényében *Arthur* Stoss alakjában, elkomorodik. Talán a halálra gondol, arra, hogy öngyilkos lesz, rémes vizió: lábujjai közé fogja a revolvert és agyonlövi magát.

(y.)

Most jelent meg
Marius André:
Ko'umbusz Kristóf
igazi kalandjai cimü könyve
Ara: 60·— din.
Kapható a Minerva rt. könyvosztályában

„Dr. Forgács halad az élen és cigarettázik...“

(REGENYRESZLET)

»Szibériai Garnizon« a cime *Markovits* Rodion könyvének, melyet a szerzője collectiv riportregénynek mond. Inkább riport, mint regény. Zseniálisan megirt riport a szibériai hadifogolyéletről. Vagy inkább a halálról, mint az életről, mert hát tulzás azt mondani, hogy élet, bár sokan élve visszakerültek onnan. A meghaltak között volt Dr. Forgács, akiről a nyolcvannegyedik fejezetben azt irja a szerző, hogy az élen halad és cigarettázik. Mint aradi ügyvéd szerepel a regényben Forgács doktor, holott Forgács Dezsö szuboticai ügyvédről van szó, akit Oroszországban kivégeztek. Alább lenyomatjuk Markovits Rodion könyvének azokat a lapjait, melyek a Forgács tragédiáját sirják el. Illetve ezt nem is lehet mondani, hogy elsirja. Ez az uj iró különössége, hogy a legrémesebb históriákat, amely elakasztja az ember lélegzetét, belevág az agyvelöbe, egy szelid, mesélő, szinte humorizáló hangon adja elő, tizedelnek a táborban és erről két sort ir. Jó riporter és jó szerkesztő, aki ilyen »kis« eseményeknél nem időzhetik soká. És nagy iró. Ezt *Hatvany* Lajos állapitotta meg róla, aki szabadságának utolsó hónapjában fedezte fel Markovits Rodiont. Rohant a könyvvel német kiadókhoz és ha Töreky elnök közben bökezüen nem itélli el Hatvanyt hét esztendei fegyházra, ma már németül jelent volna meg a »Szibériai Garnizon«. Ez a könyv volt utolsó olvasmánya Hatvanynak, mielőtt átlépte a Markó-uccai Garnizon küszöbét. Szibéria nemcsak Szibériában van. Szegény Forgácsot kivégezték, annyi ártatlan embert megöltek, Hatvany Lajost hét évi fegyházzal büntették, hét évi fegyházat szintén nem lehet tuléini. Milyen sulyos dolog élni és irni a jelen történelmi időkben!

Most pedig átadom a szót Markovits Rodionnak, az olvasó szives figyelmét pedig felhivom, hogy igyekezzék a »Szibériai Garnizon« cimü collectiv riportregényt mielőbb megszerezni.

»A hadifoglyok röviden »gorodok«-nak nevezték a tábort, ami annyit jelentett oroszul, hogy városka. Katonai város volt azelőtt. Orosz ezredek és diviziók lakták a kaszárnyáit, mig a hadifoglyokat ideköltöztették. Egy részében most is orosz katonák, Kolcsák ellentengernagy csapatai és cseh legionisták lakták. A nagyobbik részében azonban hadifoglyok voltak elszállásolva. A középületben tisztek laktak, a földbevájt barakokban hadifogoly legénység tanyázott. Utóbbi időben egy-egy különc tiszt is lement lakni a legények közé.

Itt lakott Forgács doktor is, egy aradi ügyvéd, aki tizennyolcban belekeveredett a vörös ügyekbe és egyelőre fel volt függesztve a halálos itélete. Ide volt internálva a legénységi táborba és azzal a feltétellel nyerte vissza a szabadságát, hogy a forradalom nem fog kiujulni Szibériában. Szöknie nem szabad, mert ha megfogják agyonlövik.

A tiszti táborban az volt a hire, hogy figyelik azokat, akik vele érintkeznek és ezért a tiszttársai közül egy se beszélt hozzá. A legénységiek, azok tisztelettel bántak vele és inkább összébb szorultak, de neki valamivel nagyobb helyet hagytak, ahol egy kis asztala is lehetett. Forgács doktor röviden siralomházának nevezte a bokszát és megenyhülten mondta, hogy minden napja tisztára ajándék, mert szökni ugyan nem fog, de lehetetlen, hogy Szibériában ne legyen több forradalom.

Felkereste egyszer ezt a Forgácsot, a ki meglehetősen udvariatlanul fogadta. Azt mondta neki, hogy csak minél kevesebbet tartózkodjon nála, mert a figyelésről szóló hir nem egész alaptalan. Azt mondta Forgács doktor: ne legyen az ember szentimentális, mikor a böréről van szó. A legénység az más...

Gyöngéden becézte a tekintetével a legénységet, akik helyet szoritottak neki, abból adtak, amiből a legkevesebbjük volt: helyet adtak neki. Mert ugy éltek egy ilyen földi barakban a legények, két egymás feletti polcon, feiüknél a kis katonaláda, ha lefeküdtek pontosan egymás mellett minden ember. Egy éjszaka is kinszenvedés volt: embergőzben, emberbüzben, köhögésben, krákogásban, horkolásban, pipafüstben. Ne lehessen mozdulni, ne lehessen a karjaimat széttárni, ne lehessen se jobbról, se balról leszállani, csak előre csuszva kicsuszni a két szomszédom között. Ne lehessen csak meredten feküdni és ha koszos ember van mellettem, megkoszosodni, ha rühes, megrühesedni, ha tetves, megtetvesedni. Napról-napra, hétről-hétre, hónapról-hónapra, évről-évre. Meddig még?

De összeszorultak és a kályha mellett, az ablak előtt, közel az ajtóhoz adtak helyet a halálraitélt tisztnek.

Itt, ahol egy percbe is egy élet keserüsége és bántalma szorult, ahol évekig vártak rá, hogy valaki az ablak mellett elpusztuljon, hogy valaki az alsó polcon kiszenvedjen, hogy valaki az ablak táján ahol világosság jön megdögöljön. Mit tudja az, mi ez, aki a bronz szélvédő mellett ül a meleg kávéházban, földszinten ül, melegbe ül, a nagy ablaknál ül. Mit tudhatja az, hogy mi az: messzi a kályhától lakni negyvenöt fokos hidegben, felső polcon lakni, reumás lábakkal feltornászni, néha-néha lezuhanni. Az ablaktól távol sötétségben élni.

El nem lehet képzelni, milyen szegény az ember, mikor mondani akarja a dagadt lábakat, a kihullott fogakat, a büdös rongyokat, a véresre mart testeket, a férgeket, a tehetetlenséget. Szegény az ember és hiába nyul szavak után a társolyába, ha nem tud egy kis szagot a legénységi barakból a torkokra nyomni, egy kis rongyot az emberiségnek a képébe vágni, egy dagadt lábat magasra tartani, nem tud pisla és beteg szemeket szétdobálni, nem tud egy pillanatra minden embert a hadifogoly legény kinjába megmártogatni.

Üvölt délben a rokkant katonák kórusa, mikor jelentik a levest, most már csak három zabszem van a forró vizben, mert egy bajtárs vállakozó vette át a legénységi élelmezést, ez is kitünő üzletnek bizonyult.

Legénységi, akit télire kirugott a szibiriák parasztgazda, hogy ne fogyassza a kenyeret, legénységi, akinek légette a lábfejét a gyárban, egy forró vas, legénységi, akinek kimariult a keze vagy elfagyott a lába a szibériai erdőirtásnál, akinek kihullott a haja a bánattól, akinek elrothadt a dereka a tifuszban, akinek kilyukadt a szibériai széltől a tüdeje, aki cingát kapott a nurmánon és kihullottak a fogai és megfeketedett az inye, az beiött a táborba és bement a barakba. Bement várni a halált. És ebben a tekintetben semmit sem különbözött Forgács doktor urtól, aki szintén a halál elébe érkezett ide.

Forgács doktor azonban nem volt hajlandó ezekről a dolgokról beszélni.

— Aztán biztos vagy benne, hogy kivégeznek?

— Na hallod, miért ne végeznének ki? Hát vegyük forditva. Mondjuk, hogy én vagyok a régi vörös Forgács, hanem altábornagy vagyok odahaza. Hát nem végeztetném ki azokat, akiket elfogok a lázadókból? Mondjuk, hogy fehér parancsnok vagyok a Kolcsák hadseregben. Nem végeztetem ki a felkelőket? Mondjuk, hogy szabad vörös csapat vagyok Szibériában. Nem végeztetek ki minden ellenséget? Nyugodj csak bele, igy kell ennek lenni. Viszont azonban engem nem érdekel... Borzasztó, hogy történelmi időket élünk és nem akarjátok tudomásul venni. Mikor kegyelmezett az ellenforradalom? Aztán mi ez a barak, ha nem kivégzés? Mi a murman vasut, mi a cinga, mi az éhség, mi az a három hasáb fa naponta? Ez nem halál? Jobb lesz, ha vissza mégy, nem zavarsz se engem, se magadat...«

— — — — — — — — — —

Ugy kezdődött, mint más rendes nap. Friss süteményt hordtak lisztes péksegédek, csájavizért rohant egy huszárfőhadnagy.

Lövések hangzottak. Géppuska kezdett kattogni és fütyülő, zümmögő golyók csapódtak be itt is ott is a tábori épületek falaiba. A tábor felett gránát sikoltott, harci zaj feilődött.

Óvatosan csuszva és lehetőleg védve próbáltak megtudni valamit a hadifoglyok. Fogalmuk sem volt róla, mi történhet.

Kozák csapatok vágtattak és üvöltve kancsukázták be a zárt helyiségekbe a hadifoglyokat. Élete veszélyeztetésével is csakhamar megint felbukkant itt is, ott is ujfent egy hadifogoly.

A harci zaj egyre erősbödött. A becsapódások sürübbek lettek. A legénységi földbevájt barak tetejéről véresen és élettelenül bukott le egy kiváncsi. Egy másik bámész alól kiesült a jobb lába, ez is elterült. A kozákok látták, hogy amugy is életveszélyes a kiváncsiság, hagyták a hadifoglyokat, hadd érdeklődjenek. Kirobogtak a táborból.

A hadifoglyok felmásztak a barakok tetejére, a keritésekre. Az emeleti szobákba zsufolódtak. A viztornyon is volt négy ember. Mindenütt, ahonnan csak látni lehetett valamit. A keritésekhez közeledtek és izgatottan futkostak össze-vissza. Kiabáltak.

— A bizományi lavka előtt két megvilkolt orosz tiszt hulláia!

— A felkelők gyilkolták meg! Felázadt a harmincas lövészezred!

— A felkelők rajvonalba feilődtek!...

— A szalámigyár felől átkarolják őket!...

— A nyári táborból már jönnek a csehek négy ágyuval!...

A szibériai harmincas lövészezred ujonc csapatai között az éjjel vörös agitátorok jártak. Felázitották a fiatal szibirjákokat, akik reggelre kelve, egy pár tisztjüket lelőtték és a hadifogoly táboron tul rajvonalba feilődtek. Beásták magukat. A kormányhü orosz csapatok a csehekkel együtt most lövik őket. Géppuskával, gránáttal, srapnellal, tábori ágyuval, ahogy jön. A táborra záporoznak a lövedékek. Érdekes, hogy az efféle dolgok mindig a hadifogoly táboron keresztül bonyolódnak le. Tizennyolcba is, mikor..

...Sürübben kattognak a géppuskák, hatalmas lyukat ver a gránát. Lázadó fickók közé csap a srapnel.

Pontban reggeli nyolc órakor csönd.

A lázadók felé teljes ornátusban egy pap közelit. Fehér zászlót tart magasra és utána templomi zászlót hoz két civil. A fiatal szibiriák ujoncok — egész tisztán látni — megilletődve veszik le jöttükre sapkáikat. Látni, hogy kiugranak a fedezékből. Látni, hogy körülveszik a papot és kezet csókolnak neki. Megadják magukat a papnak.

Gulába teszik a fegyvereiket. Fegyvertelenül csoportosulnak. Ugy látszik büntetlenséget igérnek nekik, mert leteszik a fegyvert, abbahagyják a harcot. Rendes oszlopba feilődnek és vidám, ütemes énekszóval jönnek arra felé, ahonnan még az előbb a halált küldték ránk, ahova még az imént ők küldték a halált.

Vagy kétezren vannak. Ahogy az iménti ellenséghez érnek, egyszerre csak elszakad az élükről a pap, meg elszakadnak a zászlótartók. Fegyveres kozákok veszik körül a fegyvertelen lázadókat.

Csattannak a korbácsok az arcaikon, suhognak a kardok és élesen cafatolják arcaikat. Repesztik a lázadó koponyákat, nyitják a lázadó hasakat, locsantják a lázadó szemeket.

Üvölt a zöld mező, üvölt a csalódás, utolsót sikolt a meglepett szibériai gyerek, véresen szakad szét a lázadó torok, csurog a kardról az agyvelő.

A zászlók, azok valóban templomi zászlók voltak. A pap, az egy furfangos álszakállas törzsőrmester volt és két kapitány volt a zászlótartó.

Kétezer törbe csalt fiatal legénykét korbácsolnak a börtönné alakitott kávéházba. Levetkeztetik őket. Közéjük mennek a megtorlók.

Összekötözik a véresszemü suhancokat. Aki ellenáll, nem él tovább. Lövések és kardmunka zaja szürődik ki az ablakokon.

És egész nap és egész éjjel csattog a kard. Suhog a korbács.

A kerités mellé az árokba embereket hajigálnak. Eltorzult arcu, kifolyt szemü, levágott fülü, kezetlen vagy lábatlan embereket, elnyisszantott torku embereket. Emberpalántákat, akik még tegnap szibériai lövészek voltak.

Még nem lehet temetni. Még lesznek. Még szaporodni fognak.

Még magasodni fog a hulladomb.

Már müködik a rögtönitélő törvényszék.

A táboron kivül történnek az események, de a hadifogoly tábor pár lépésre van, a hadifoglyok mindent látnak. Hadd lássák. Tanulhatnak belőle. Csak lássák. Csak lássák, hogy viszik a lázadókat párosával a mezőre. Hármasával. Négyesével.

Aki halálraitélt, az fehér alsó ruhát visel. Könnyü megismerni. Arról is meglehet ismerni, hogy aki lázadó, azt hátulról pár lépés után lelövik.

Vigyázni kell a lövésnél, mert még taligák járnak a mezőn és szedik össze a hullákat. Vigyázni kell, mert még ártatlan embert találnak megölni.

Teli az árok.

Már valami gödröt kellene ásni, mert még sokan vannak.

A mezőn ropog a puska. Összeomlik egy fehér alsóruhás. Amott az egyik, mintha valami mozdulatot tenne. Mintha hátrafordulna és mintha...

Egy kard repül ki a hüvelyből és kettéreped a lázadó koponya. Leválik egy kar a lázadóról és lehull a zöld mezőre.

Egész nap és egész éjjel ez az üvöltés, ez a puskaropogás, már dél lesz nemsokára és még mindig vonulnak fehér ruhában, még mindig kerengenek a talvigák, még mindig magasodik a hulladomb.

Már délután van és nem szünik. Az egyes lövések mintha az ember arcát csapnának, mintha a homlokán kopogtatnának. Mintha az agyvelőjét mennék a hallgatónak. Muszái hallani, bedugja az ember a fülét, akkor is muszái hallani, ha behunyja a szemét, akkor is muszái látni. Késő délután van és nem szünik. Meddig?

Késő este van. Még ropog a puska.

Nincs alvás ezen az éjjelen. A második éjszaka nincs alvás. Virrasztás van.

Reggelre, harmadnap reggelre megszünik a puskaropogás. Elviszik a dombot. Takaritják a mezőt. Összeszedik, ami itt-ott a porban fekszik.

A szomszéd falvakból sivalkodó muzsikok, áldozva rikoltó anyák érkeznek.

A táboron egy idegesitő hir nyilallik keresztül. Megidézték a vésztörvényszék elé a Turul szövetség elnökét. Megidézték Pélvit, a »Huszmillió magyar« cimü röpirat szerzőjét. Székelyt, az alelnököt, Száva doktort a titkárt, a tagok közül Feketét, Katonát. Meg van idézve dr. Forgács. Előttek Dukeszért. Menni kell Ludvig Kálmánnak, a szerkesztőnek.

Közben a földi barakoknál egy lázadó tiszt egy gödörben buzódik meg. Odamenekült és ott reszket második napja. Egy őriárat lát közeledni. Nincs tovább.

Egy lövés. A lázadó öngyilkos lett.

Az őriárat kihuzza a hulláiát a gödörből. A lázadók tisztje! De csukaszürke kabátja van. Osztrák-magyar kabát. A központi hatalmak kabátja. Ki adta neki?

Tehát nincs gazdája? Ugy?

Szomszédos barakok felállani...

Tizedelés lesz. Egy-kettő... tiz... egy... kettő... tiz... Előre...

Különben nem jó. A barakparancsnoknak közte kell lenni. Ki a parancsnok?

— A parancsnok nem aludt idehaza az éjjel...

— Ki a helyettese?

— Sályi Jenő gyalogos...

— Gyerünk Sályi gyalogos... Csakhogy most se jó. Most meg több eggyel. Egy menjen vissza. Nem halliák? Egy menjen vissza...

Meredten táguinak a halálravált szemek, földbegyökereznek a lábak.

— Nem tudunk megegyezni? Na... hárs vissza maga...

Pár lépés után egy össztüz dörren és összeomlanak a halál tizedesei, közöttük Sályi Jenő alkalmi szakaszparancsnok.

Mogoróssy és Kraszilnikov kapitányok ezalatt bünösnek találiák dr. Száva István csikszeredai ügyvédet abban, hogy megalapitotta a »Turul Székely Szövetséget«, mely bünös célkitüzéseket vett fel programiába, a tagok közül még dr. Pélvi Gézát, Székely Lajost, Fekete Emil hadnagyot, dr. Katona Gyulát. Ezek közül Száva Istvánnak megengedhető utolsó kivánságaként, hogy a felesége és kis fia arcképét, mely előtt öt éven át imádkozott, valamint jegygyürüjét átadhassa egy hadifogoly társának megőrzés végett. A többinek nincs utolsó kivánsága. A Turul Szövetség meg a Magyar Szövetség jogtalan reménységek magvának elhintése által, a tábor foglyaiban a lázadás szellemét terjesztette. Forgács Dezső aradi ügyvéd, még két év előttről bünös és az akkor kimondott halálos itélet ezennel érvénybe lép. Kommunista lapot adtak ki és igy joggal feltehető, hogy a felkeléstől sem állanak távol: Dukesz Artur hadapród, Ludvig Kálmán zászlós, Papp János gyalogos, Pával György gyalogos, Gáspár Albert hadapród, dr. Molnár Alajos hadapród, Krassovszky Dezső tizedes, Skoff Béla hadapród. Büntetésük: golyó. Azonnal végrehajtandó.

Este hat és vonul a menet a láger keritése mellett az előre megásott sirok felé. *Dr. Forgács halad az élen és cigarettázik.* Pélyi és Dukesz el vannak foglalva, Ludvigot támogatják.

Két ellentétes világnézet tartia Ludvigot, talán el biriák támogatni a vesztőhelyig.

Krassovszky a kezével integet a tábor felé. Tudia, hogy a bezárt ablakok mellől a hadifogoly szemek ezrei tekintenek utánuk.

A kanyarodónál eltünnek.

Össztüz...

MINDENNAP

Legujabb mesék a varrógépről

Mikor beléptem a fehérneműüvarrodába fényes dél volt. A varroda négyszögletü terem, apró ablakokkal, vászonrongyokkal elárasztott padlóval. Az asztalokon és a falakon szabásminták, köröskörül centiméterek tekeredznek, mint a kigyó, a levegőben nyersvászon áthatá szaga. És körben oldalt, közepén, mindenütt ördögi zajjal kattognak a gépek. Minden gép fölé egy női fej hajol, minden asztal fölé egy női törzs görnyed. Vezényszavak röpködnek a levegőben mint valami főhadiszálláson, egy olló sikoltva szalad végig két méter kockás zefiren.

Varroda ezerkilencszázhuszonnyolc.

Az első gép az ablak felől Malviné. Malvint kérdezem meg, hogy mikor lesznek készen a két hete megrendelt férfiingek. Amiket már a mult vasárnapra megigért a madame.

— Nem azért — ismerem be készségesen — látom, hogy mennyi a dolog, csak hát... igen szükség lenne az ingekre.

Tessék várni egy kicsit, mindjárt megkérdezem.

Helyet mutat a legközelebbi székben Egyetlen széles mozdulattal söpri le előbb róla a rengeteg cafatot, papirt hulladékot és egész gráciával tessékel engem a helyükre.

Két perc mulva visszajön. A madame üzeni, hogy az ingek munkában vannak, félóra mulva meglesznek. Ha akarom meg is várhatom.

— Ha megengedik — szólok és magamban már el is határoztam, hogy okvetlen megvárom. Nem a legérdekteleenebb hely a világon egy ilyen varroda.

Malvin ugy látom előmunkás vagy micsoda itten. Alaktalan kanavászokat, hoznak hozzá, gyürött cédulácskákat mutogatnak neki, titokzatos számjegyekkel telefirkált papirokat és Malvin utasit, magyaráz, rendelkezik, helybenhagy.

Emellett ugylátszik kötelességének tartja, hogy velem is váltson néhány szót. Köteles üzleti udvariasságból a kuncsaft iránt, aki az üzlet hibájából kénytelen átülni egy félórát a helyiségben.

— Szépek lesznek — kezdi — tessék elhinni elsőrangu munkát adunk.

És megindítja az ördögmotollát. Valami válaszfélét mormolok, de nem erőltetem meg magam, ugysem hallani egy szót sem.

Eszembe jut a rengeteg olvasmány a midinettekről és a varrólányok ugynevezett lelki életéről. A rengeteg vidám szomoru, érzelgös, szirupos és didaktikus olvasmány, amiknek összes idevágó ismereteimet köszönhetem. És eszembe jut, hogy most alkalmam van egy ilyen igazi hus-vér Mimit vagy Müzettet levizsgáztatni szépirodalomtanból.

— Mondja kedves . . .

— Malvin — segit ki kedves készséggel.

. . . Malvin kisasszony, miket mesél mostanában a varrógép?

Az affektált régi metaforára nem néz tel értetlenül. Rögtön készen van a felelettel.

— Nagyon prózai dolgokat. Havi nyolcszázból bizony nem is lehet meséket kivánni a géptől.

— Ennyit keresnek?

— A legjobb esetben. Olvasta a párisi midinettek forradalmát. Két héttel ezelőtt egy ilyen Mimi ezerkétszáz kalaposlányt és varrólányt vezetett a párisi városháza elé. Memorandumot nyujtottak át a polgármesternek, amelyben szociális helyzetük javitását kérték. Kisült, hogy a drága, kecses Mimik és Blancheok éheznek.

Szent Isten nem olvastam. És Malvin olvasta. Kezdek respektust táplálni Malvin iránt.

— És mi volt az eredmény? — kérdezem.

— Semmi. Azaz, hogy — a párisi vicclapoknak két hétig megint volt miről sikamlós élceket faragni. Bizonyisten két hétig éltek abból, hogy a midinetteknek nincs miből élni. Na tessék. És most kivánjon az ember meséket a varrógéptől.

— Na és az ideálok? Rod la Roque? Valentino?

— Ugyan kérem. Az ideál egy selyemharisnya, száz dinár javitás, vagy egy tavaszi ruha. Ami elérhetetlen.

— Csak nem? — hitetlenkedem én.

— Higyje el. Munkával máma nem lehet megszerezni ezeket.

— És munka nélkül igen?

Elpirul. Ugylátszik mégsem olyan fekete az ördög amilyennek ruzzsal és egyebekkel a női arcra festik.

Azért nem hagyom a Valentinót. Bizonygatom, hogy igenis a Rodlarokk az ideál és nem a száz dinár fizetésjavitás.

Szó nélkül odahiv egy tanulólányt. Tipikus Mimi a javából, kedves, fitos, hangos és görbék a lábai.

— Te Jolánka — fordul hozzá titokzatosan — szeretsz moziba járni?

Jolánka végtelenül elcsodálkozik. Mi történhetett Malvin kisasszonnyal?

— *Nana* — feleli szendén és egyszerüen.

Kegyetlenül megfojtok magamban egy diadalmas mosolyt.

— És melyik filmszinészt szereted a legjobban?

— Konrád Veidt — ilyeténképen a Jolánka.

— Cuki — teszi hozzá rajongva — olyan igazi férfi.

— Ő az ideálja? — szólok közbe.

— Azt már nem. Talán, ha életben is látnám egyszer — méláz el inkább önmagának.

Kérdezzük meg talán a Macát is? — készségeskedik Malvin k. a.

— Különben is — teszi hozzá — Jolánka még nagyon fiatal. Nem tudja mi az a kenyér.

— A megélhetés — komolyodik el Malvin k. a. — nem tréfadolog.

— Higyje el meg lehetne irni a mai varrólány regényét. Sok ujat lehetne mondani rólunk.

— Ámbár azt hiszem — csipkelődöm közbe — hogy ezt a nagyon igaz és őszinte regényt hamarosan elkobozná a rendőrség.

Malvin k. a. ismételten elpirul. És heves magyarázatba kezd. Hogy nem szabad általánositani, becsületes munkáról van szó. Megint felhozza Párist.

Különben is — mondja komoly rosszalással — az egész nyomoruságnak a férfiak az okai. Csak a férfiak.

Nem érdeklődöm tovább, hogy miért okai a férfiak, mert hozzák az ingeket amelyek időközben elkészültek.

— Kizárólag a férfiak — ismétli mégegyszer Malvin k. a. és kezembe nyomja a hat darab vadonatuj inget. És bucsuzóul hozzáteszi:

— Akinek nem inge ne vegye magára

Debreczeni József

Utszéli levelek

Irta: Govorkovich János

Sorvasztó gyorsasággal robogok át az életen, — virágos mezőkön, magassági sziklák között, utközben le-leszakitok egy falevelet, a német tölgyről, az olasz piniáról, pálmáról vagy keleti délvidéki tamár indiáról. Azután elteszem az utinaplóm lapjai közé...

Az utazás közelebb hozza az embereket egymáshoz. Sokszor rátalálnak egymásra az idegenben, akik otthon közömbösen haladnának el: a gyönyörü táj felkeltette hangokat, a müvészet iránti lelkesedés, a lélekringató zene, az emberek ezrei között érzett elhagyatottság érzékenyebb hurokat pendit meg bennünk és szivesen csatlakozunk olyan emberekhez, akiket rendes foglalkozásunk közepett észre se vennénk. De ezeknél a vonzó erőknél sokkal szorosabb kapocs a nyelv, amely a különféle nemzetek gramatikái szerint forog Legérdekesebb uti élményimet, amelyek idili epizódokat vagy komikus helyzeteket váltottak ki ujonnan kötött ismeretségemből nyelvismeretemnek köszönhetem. Elmondok egy párt ezekből az élményeimből.

1.

Egy csillagos tavaszi napon a párisi Comedie Française-ből hazafelé indultam. Rég nem jártam erre és kérdezem egy szembe jövő uri embertől, persze franciául, hogy jól megyek-e a *rue Notre Dame des victoir* felé.

— Versteche nix sprechen. Sie nicht germanisch? — bökte ki diótörös németséggel.

— Uraságod itt ugy látszik idegen? — kérdezem magyarul.

— Igen kérem, nyolc napja vagyok itt és már megyek is holnap haza.

— Szerencsés utat!

— Köszönöm.

És észre sem vette, hogy magyarul beszéltünk és nem csodálkozott rajta.

2.

Ez ugyan nem velem, de megtörtént. Két oszijeki lakos utazott Hollandiában Mikor belépek a szakaszba elegáns uri hölgy ült már benn a fiacskájával. Ülés közben kicsit nagyon is felcsuszott a modern szoknyája és a két horvát uri ember gyönyörködhetett a *Michel Angelo* vésőjére méltó lábikráiban.

Ez még nem lett volna baj, ha abban a véleményben, hogy hollandus nő ugy sem ért horvátul, nem tettek volna rá indiszkrét megjegyzéseket. Egyszer csak megszólal a kis fiucska — horvátul:

— Anyukám ,ezek a bácsik is horvátok?

És szeliden válaszolt a nő:

— Nem fiam, ezek nem horvátok, ezek disznók. És eltakarta a lábacskáit.

3.

Ketten ültünk a feleségemmel a Róma és Nápoly között haladó gyorsvonaton. Nem szeretem a dohányfüstöt és azért mindig nemdohányzó kocsiban utazom. Az egyik állomáson elegáns ur lép be még elegánsabb hölgyével. A vállán uti köpeny, a szájában vastag havanna szivar.

Udvariasan figyelmeztetem, hogy ez nem dohányzó kocsi és hogy feleségemnek idioszinkráziája van a nikotinnal szemben. Ilyenkor mindig az asszonyra szoktam háritani a felelősséget.

Miután Olaszországban voltunk, olaszul szóltam hozzá. Ezt a nyelvet nem értette és franciául kérdezte meg, hogy mit kivánok? Megismétlen a mondókámat franciául. Erre az aszonyka kérdi féltő gyengédséggel az ura iránt:

— De hát hol dohányozzék a férjem?

Erre én:

— A szomszéd kocsi a dohányzó.

A férfi szó nélkül kidobja szivarját az ablakon, aztán leülnek. Az ellenségeskedést megnyitottuk.

A kinos csendben német regényt veszek elő és olvasni kezdek. Az asszony kihivóan a szemem közé nevet.

Megbotránkozva nézek rá, ekkor engesztelőleg szól, de most már németül:

— Bocsásson meg, de hát mindjárt németül beszélhettünk volna egymással, mi ugyanis németek vagyunk.

Akkor aztán összebékültünk.

4.

Máskor egy barátommal utaztam *Biszkra és Tunisz* között szintén nemdohányzóban. *Constantin*-ban felszáll egy utas és udvariasan kérdezi francia nyelven, hogy megengedjük-e, hogy dohányozzék. Én elveimhez hiven felelem

— Én szivesen megengedném, de a barátom nem birja a füstöt.

Ezt bátran ráfoghattam a barátomra, mert ő egy szót sem értett franciául. Erre megjegyzi az idegen.

— No nem baj, átmegyek szomszédfülkébe. Engedjék meg azonban, hogy utitáskámat itthagyjam legalább jó társaságban marad.

Megjelenése rokonszenves volt. Nekem meg tetszett a felelete és leforditottam utitársamnak németre.

— Ejnye az urak németül beszélnek? hiszen én is német vagyok. De most már nem alkalmatlankodom tovább a cigarettámmal. A viszontlátásra!

— Akkor én is önnel megyek, szólt a barátom, mert már alig birom ki dohányzás nélkül.

5.

Evvel a némettel nagyon megbarátkoztunk mikor visszajöttek. Humoros stilusa, folyékony előadása megnyerte tetszésünket és szivesen hallgattuk adomáit a diákéletből. Egyre még emlékszem. Természetesen a nőkről, a szerelemről beszéltünk.

— Volt nekem egy tanárom, orvostanhallgató koromban ,— mesélte — aki érdekes élettani előadásait még érdekesebb megjegyzésekkel füszerezte »Ne higyjétek fiatal barátaim, mondta egyszer, hogy a kéjt csak a fiatal leánykák adhatják nektek. Megtaláljátok azt a harmincöt, sőt negyven éves asszonyok karjai között is. És óh! ezek olyan hálásak tudnak lenni.«

— Ki volt ez a tanár? — kérdeztem.

És megnevezte Haeckel hatalmas ellenfelét za *Ignorabimus* hirneves szerzőjét:

— *Du Bois Reynold.*

6.

Svájcból jövet, a gyorsvonat folyosóján ültem egy »*strapontin*« széken. Azért ültem itt, mert innen diszkrétem szemlélhettem a szemközt levő fülkében ülő két hölgyet. Az egyik, a szebbik száz dollárost nyujt a kalauznak, ez pedig dallamos bécsi dialektusban magyarázza, hogy nem tud váltani a hölgyek nem értik és gyámoltalanul tekintenek körül.

Közbelépek. Kérdem mi a baj? Azt mondja a kalauz, hogy rá kell fizetni a különbséget az elsőosztályu jegyért a másodikra, mert a hölgyek tévesen szálltak be. Tekintettel a száz dollárosra megmagyarázom nekik a dolgot angolul. Azt mondják, hogy ők is ilyesmit sejtettek, de a kalauz nem fogadja el a pénzt.

— Igen, mert ő osztrák pénzt követel.

Nekik meg olyan nincsen. Felajánlom a kölcsönt, szivesen fogadják, majd *Innsbruckban* visszatizetik. Társalgásba kezdünk és panaszkodnak, hogy mennyi kellemetlenségük van az uton, mert csak angolul tudnak. Már előre félnek Innsbruckban a kiszállástól.

— Ott nem lesz baj, mondom, tessék csak megnevezni a hordárnak a szállodát, a többit ő elintézi. A szálloda személyzete pedig mind beszél angolul. Hol szállnak meg?

— A *Hotel Tájrólban.*

— De hiszen ilyen nevü szálloda nincs is Innsbruckban.

— De igen *Cook* ajánlotta. Tessék megnézni az uti programmukban.

Megnézem, hát ott áll: *Hotel Tyrol.* Mosolyogva jegyzem meg, hogy igy nem fogja megérteni a hordár és nagy kinnal betanitom, hogy kell kiejteni a »Tirol«-t. Ez aztán megnyugtatta őket.

Mikor pedig barátságos elbucsuzás után kiszálltunk, hallom amint odaszólnak a hordárnak:

— *Hotel Tájról.*

7.

Egyszer Kairóban el akartam látogatni az arab muzeumba. (Az igazgatója magyar ember volt.) Nem messze a *Shepheard Hoteltől* felszálltunk a villamosra. A kalauz csak rabusul tudott én pedig a közmondáshoz hiven nem beszéltem arabusul. Hanem volt ott valamilyen felügyelő, aki folyékonyan beszélvén olaszul, beszállitott bennünket a megfelelő számu kocsiba.

Megkaptuk a jegyet és a kocsi megindult, át a Niluson. Eleinte nyugodtan ültünk, de az utazás kezdett sokáig tartani. A kalauzhoz fordulok és mindenféle európai nyelven igyekezem magamat megértetni. Nem sikerül. A közelemben ül egy fezes török és segitségemre jön. Kitünik, hogy átszálló jegyet kaptunk, de az átszállást elmulasztottuk, most a kocsi meg sem áll Gizehig. Hát menjünk Gizehig.

Ott azután tevén nyargalva elértünk a pyramisokig, megállapitva, hogy mégis jobb lett volna átszállni — mert az átszállás nem okoz tengeri betegséget, mint a tevegelés.

8.

Évtizedekkel ezelőtt Konstantinápolyban időztem. Mint minden idegen, végig néztem a *Szelamlik* parádét, amit akkor tekintettel Ferdinánd bolgár király látogatására nem *a Yildiz kioszkban*, hanem az *Aja Szófiában* tartottak. Akkoriban még csoportokban járkáltak az uccán a gazdátlan kutyák és a gazdás nők. Az utóbbiak sürün lefátyolozottan. Azóta megváltozott a helyzet. Nem mintha most a kutyák járnának lefátyo-

lozottan mer.t azok eltüntek, de eltünt a fátyol is a nők arcáról. Hanem akkor még ott volt.

Kocsin indultam a templom felé, ahol tarka tömegben tolongott a nép és a katonaság. Hogy jobban lássam a ceremóniát, a kocsis mellé álltam a bakra. Mikor mindennek vége volt, a helyemre akarok ülni. Hát a kocsimban négy fekete fátyolos hölgy ül.

— Mi ez? kérdem a kocsist horvátul, mert ugy beszéltem vele. Ő pedig bolgárul felelt. De azért megértettük egymást.

— Pardon! Elfáradtak és leültek egy kicsit, csak nem haragszik az ur?

— Dehogy. Hanem mondja, meg, hogy hálából mutassák meg az arcukat.

Odaszól nekik görögül vagy törökül, mire az egyik fellebbenti a fátyolt. Rut volt, öreg és morcos.

— Ejnye, mondom a kocsisnak, inkább a másiknak szóljon, annak a karcsunak.

Annak is szólt. Ez is megszellőztette a fátyolát. Két tengermélységü szem mosolygott reám és egy kicsiny cseresznyeszájacska. Csak egy pillanatig tartott az egész, de ezt a pillanatot nem felejtem el soha.

9.

Marienbadban ültem a kolonád előtt a hosszuszéksorok közül az elsőben, amikor oda jött egy hölgy és a mellettem ülő öreg urat megkérte, hogy keljen fel és engedje átmenni.

— Asszonyom szólt az uriember, három székkel odébb van az átjáró tessék ott átmenni.

Több sem kellett. A nő hiszterikus idegességgel támadt reá.

— *Ez az a hires osztrák udvariasság?* mi birodalmi németek ide hozzuk a pénzünket, hogy igy bánjanak velünk.

És pergett a nyelve még sokáig azután is miután már áthaladt az átjárón, öreg ur pedig jóizüen nevetett. Csodálkozva kérdeztem.

— *Hogy nevethet ilyen* egykedvüen, ha ilyen durván lehordják?

— Hiszen ez nem engem illet, szólt a férfi, ez a hölgy az osztrákokat szidja, én pedig *szintén birodalmi német vagyok.*

10.

A Szemeringen utaztam az étkezőkocsiban. Mellettem két idősebb uriember ült és magyarul beszéltek, de roszszul. A kiejtésükön kiérzett a német anyanyelvük, de talán nem akarták, hogy megértsem őket és tovább panaszkodtak a rossz üzletmenetről birkózva a magyar idiómával. Végre felsóhajt az egyik.

— Mi haszna! kocogjunk.

— Te szomár — mondja a másik — nem mondanak, hogy kocogjunk.

— Hát hogy mondanak?

— *Kocogtassunk.*

— Hát kocogtassunk.

És kocintottak.

Petró hegedüs szerelme

1.

Az őszi eső, a makacsság fárasztó *szimboluma monoton refrénnel* pontozta végig a járdát. Már két nap óta esett szakadatlanul.

Odakünn a földeken és a puszták egyhanguságában, a sinek mentén két oldalt egy dermesztő nagy kéz szoritotta árokba a csillogást. A töltésoldalon sokhelyütt bebugyolált *szomoru* lábak lépegettek. Akkor az uj állomások jöttek megint, a kép változott, csak a viztócsák maradtak ugyanolyanok mindég. És a csillogó tócsák fölött az őszi szomoruság.

A trieszti vonat ugy öt óra körül futott be. Csak kevés *utast hozott.* Rekedt és nyugtalanitó vijjogással állt odébb aztán a vasmozdony. A láncok és ütközők nagy zene-bonával verődtek egymásba, a félhomály szárnyán csak lassan tünt el a dohogás.

Az állomás mögött volt a város, minden akarással és lendülettel. Néhány autó szirénája riasztó vészjelt bugott, — ezeket kikerülte Petro és sáros lábbal vágott neki a kövezetnek. Léptei hangosan kopogtak, jobbkarját huzta a teher — egy nagy és tulontul tömött böröndd.

Még nem járt soha ebben a városban. Az autók irányában kissé tétován ment, ezek voltak a kalauzok. Meg egy ujságlap a zsebében, egy cim, egy irás. Taposta a kövezetet. Számjegyek vibráltak a fejében, kicsi két és háromjegyüek, a tülekedés összetételei. Ma este már játszania kell, füst és lárma a kávéházi asztalok mögött — kisvárosi acsarkodás — egy szomoru melódiában olvadt fel a kép. Ezt a kikopott refrént fütyülgette egész uton,

Az uccakereszteződések később már sürün követték egymást, az esti lángok kigyulltak és megtompult villanyfény hajolt az utakra az ablakok mögül. És ugy nyult a fény előre az uccasorban, mint egy mutató kéz. A járókelők mind sürübben jöttek: esernyős öregurak, gyereklányok sapkás és furcsa *uniformizáltsággal* — mintha egy kaptár nyilt volna meg valahol. És apró méhek szabadultak ki belőle, ázott szárnyakkal, sietőn.

Köszöngetések. Látszólag mindenki ismerte egymást — Petro árva volt közöttük.

Valahol szines transzparensek sikja futott az emeleti házsorok fölé, a házak ormán végig. A kisváros fárasztó erőlködéssel parádézta a bódítást. Kenyérgyár! Grand Hotel! Vogl & Co.! És megint: Grand Hotel! Petró hegedüs végigböngészte a cimeket mind és céljára gondolt. Sárgaszinü plakátok lapultak meg a falon, ott elolvasta a nevét aztán. A szakadó eső fátyolt vont eléje, a betük mintha idegesen táncrakerekedtek volna. Megtapogatta a zsebét — nála volt, ott volt az irás. Egy perc alatt elfelejtette azt a kopott melódiát az unalomról — a börönd mélyen belevágott a kezébe és Petró az ázott kalap mögül elégedetten konstatálta, hogy várják már — — —

2.

A kapubejárat forgóajtaján, a kristályüvegen *felcsillant sokszáz* sugárüzenet. Az esti lángok hajbókoltak. Petró átjött a kis hallban — az égőpiros szőnyegen néhány lábnyom maradt vissza. Karcsu alakja beolvadt a szembenálló tükörbe: megállt a tükör előtt és nézte magát sokáig. A pult mögött a Szent Péter formáju szakállas portás *felnézett* az orrára tolt szemüveg mögül — számokat irt valami otromba könyvbe előzőleg. Valahol néhány elfojtott gongütés nyugtalanitott és egy apró boy futott a lépcsőn, emeletnek felfelé. A telefon csilingelt a pulton és a portás kénytelen volt féloldalt fordulni — Petró ebben a percben ment el mellette. A kávéházi rész felé indult.

Utközben kétkerekü kis kocsin egy nagy koffert toltak feléje, majdnem hogy beleütődött. A Lohndiner a kocsi mögül gépiesen mondta, minden meggyőződés nélkül — pardon! És egy önkéntelen kézmozdulatot tett utána. Akkor már Petró az ajtó mögött volt.

A portás letette a kagylót és hangosan *mondta*, meggyőződéssel:

— Don Potya.

Mindaketten nevettek.

Petró ebből semmit sem vett észre. Emelt fejjel a kávéházban az asztalok között sietve ment — frakkjának két szárnya aprókat harangozott. Már semmi sem emlékeztetett az esti, ázottkalapu utasra.

A pódium a kávéház sarkában trónolt: zongora, hegedük, néhány jazz-szerszám. Kismirglizve, kipucolva, harcrakészen. És mintha hatalmas transzparens ivelne végig, rikitó lámpasor. — — — Et circenses!

A hegedüt sima mozdulattal vette kézbe és sokan felfigyeltek. Kicsit ölelőn hozta közel az állához. Benne volt az ölelésben a kigyóbüvölő hókusz-pókusza. Reális tülekedéshez szolgált a melódia-pohárcsengés és üzleti lárma melodrámája. Mint édes szirup — — lassan belefogott.

Ezer gondolata támadt játék közben. És jöttek az impressziók csapatostul. Uj állomás megint. Már tudta, hogy nem marad itt sokáig. Számokat forgatott a fejében — — — ezer, ezerötszáz. Ebből ötszázat elküld. Nem, annyit mégsem lehet! Előbb sirni tanitom ezeket itt. Ha meguntak, megyek tovább. Nincs itt semmi érdekes. Egy-két szempár talán... *Most annak a kis póknak játszom ott* — — — táncol-e majd? Kiváncsi volt. Milyen nedves, harmatos a szája, érdekes — — —

A hang megtompult, elszállt lassan. Néhányan tapsoltak. Kissé meglepve Petró meghajolt egyszer. Aztán mégegyszer — annak az asszonynak ott külön. Neki játszottam, gondolta és megindult a kis asztal felé, ahol kollégái — morózus csehek — civakodtak. Petró szénfekete haja ugy elütött a sok álmos ábrázattól, mint az Elba gözelevátorjai és raktárházai, meg ezer egymásrarakott komlószsák különbözik az andaluziai naplementétől, valahol a Tajó partján...

Mert onnan került ide Petró. És szerelmes lett még ezen az estén.

3.

A kicsi pók eljött az urával minden este. Széleshátu és lusta monstrum volt a férj, nagyon süvegelték és Petró ebből következtette, hogy hatalom lehet. És táncolt a kicsi pók, a ruha megfeszült a testén, szabályos és formás lábán a selyemharisnya térden felül is látható volt ilyenkor. Szinte beleomlott a nagy száj fiuk testébe, akik ölelték és vitték a tangó fölött a ritmusba. Az ezüstháló észrevétlenül ott szövődött Petró körül, a puha selyemszálak fojtogatóvá szükültek — — — csak neki játszott azóta. Az asszonynak. Kereste a szemével mindig és ha ráakadt, hegedüjére hajolt és pózörös mozdulatait ringatta: igy szeret Petró, nézd...

Pénzeslevél meg nem ment ezen a héten. Petró könnyelmü lett, zöldszinü, meg pirosszinü mérgeket ivott — abszintot, pálinkát — husz százalék személyzeti árengedménnyel.

Szobájában — valahol a hotel sarkában *szoritottak férőhelyet neki*, a második emeleten — ott borzongva bujt ágyba ugy hajnal felé. És amikor a penészszagu takarót magára huzta, odaálmodta magát az asszony mellé, a rózsaszinü süppedés és lefojtott fényü alkóvok mámorába. A kicsi pók fojtogatta, végigvibrált testén a *férfivágy — ott élt az* asszony, elérhetetlen messzeségben tőle. És kisérteni jött minden este, előbb a villanyfényes valóságban — hajnal felé pedig Petró ment hozzá az erotikus képzelődés szárnyán: ez volt a pontos körforgása Petró szomoru életének.

Négy órakor kelt délután, akkor kávézni ment, jöttek a kollégái: Halló, panye Petró! És nevették kórusban, nekik talán nevetséges volt ez a hosszu legény, aki szomoru tangóival, meg rapszódikus játékával ott pózolt az élükön. Petró sápadt volt és büszke, az esték megviselték nagyon. Titokzatos karvaly arcát betemette a kávéscsészébe, nem igen szólt — nem szerette ezeket itt. Nem is maradt sokáig közöttük — köszönt és *szökött odébb*. A városi uccákat rótta, kihalt és halálraitélt sétányok fölött fütyürészett a folyóparton és asszonyára gondolt. Egypárszor látta már az uccán is — — — szemére huzta ilyenkor kalapját és elsuhant mellette, mint egy árnyék.

Aztán eszébe jutott a pénz, amelyet még mindig nem tett postára. Szégyelte magát és fogadkozott, hogy még ma mindent elintéz.

És rátört megint a lámpagyujtás: valamivel az alkonyi órákon tul ott settenkedett a sötétben egy ház előtt. Nyolc óra után pedig a nikkelállvány kottalapjait forgatta már és lenne, akinek most mindent elmondhatna — — —

4.

Egy estén aztán a csillogósszemü asszony, a kicsi pók végleg odaláncolta magához Petrót. Már az asztal fölött találkozott a nézésük, a spanyol mélyenülő két szeme őt követte állandóan.

A szinkopikus lárma, a tam nyugtalan üteme vérzett a lámpafénybe — gyenge por szállt fel, a testek bágyadtan dőltek egymásba. Ott táncolt a kicsi pók is Petró előtt. Egy csöppet hátrahajtotta fejé, a két szeme zárva volt és száján ott csillogott a harmat. Mintha mondaná — nézz hát rám! Itt vagyok, ölelj! Én vagyok a vétked és én leszek a bünöd, a Tajó partjáról csak azért jöttél, hogy rámtalálj. Mért nem jösz hát?

Nem hiába sajnálták a csehek Petrót. Puha déli legény volt, énekes fajtáju, nálunk a szerelmet gitárral demonstrálták, hangosan az éjszakában egy ablak alatt — — —

Éjfél után az asszony eltünt és Petró is ment nemsokára a hegedüjével. Neki vágott a sötét uccáknak. A szél fujt és havas esőt hozott. Viz cupogott a léptei alatt, a sikátorok megszükültek, a kőtornyok mögül a polgári nyugalom várai hunyoritották rendezett életüket. Soká keresett egy ablakot Petró — aztán nekitámasztotta a fatokot a falnak. kivette hegedüjét és odaállt az ablak alá. Az ég hullatta a vizáldást feléje — Petró meg játszott és énekelt, mint valami elvarázsolt, északra tévedt trubadur. Szomoru tangók lelke suhant az éjszakába, éppen azok, amelyek ütemére a kicsi pók másokat ölelt minden este. Furcsa kontraszt volt mindehhez az ázott éjszaka, távoli kutyaüvöltés és a zenén tul a vasredőnyös némaság — — — — — — — — —

Reggel keresték Petrót. Még félálmos volt és kábult, amikor a szállodai boy felébresztette és valami idézést emlegetett. Csak nehezen értette meg a fiut és azt, hogy neki most menni kell. Egy otromba sárga épületbe citálták: a falból, az ajtókból és minden zugból ellenséges idegenkedés áradt feléje ugy érezte. Meg a szemekből.

Küldözgették szobáról-szobára — — mindenütt hajlotthátu emberek irtak, irtak, könyvekbe, lapokba, mintha egyenesen az volna a céljuk, hogy az egész világot *tintával fröcsköljék tele*. Végre egy kemény tekintet megértette vele, hogy itt keresik. Az utlevelét kérték és amikor átnyujtotta, ugy érezte, hogy Granada oroszlánja, meg a korona nem védik többé — — — —

— Huszonnégy órát adok Önnek arra, hogy az országot elhagyja. Itt nem csinál uccai botrányt többé.

Petró mélyenülő két fekete szeme rátapadt a beszélőre. Fafejüek, gondolta és ahogy igy nézte ezt az arcot, egyszerre meglátta a háttérben felnőni a fényegető széles kupec-vállakat és eszébe jutott a kicsi pók férje. *Mindent megértett* — — ó igen — — — és kinyult a keze, tudta, hogy vége mindennek. Átvette irásait — égették a kezét — köszönt és ment kifelé...

És ringatta a vonat megint. A viztócsák az utak szélén feketén gyöngyözték a reménységet. Esőbefult világ fölött érte el a határt éjszaka. A tömött kofferben idegen kezek turkáltak — — — Petró ott állt a folyosóablaknál és nézte a sötétséget. Még csak pár perc volt hátra. Pár perc mulva tul lesz a határon. A kicsi pókra gondolt most is, aki ezüstös szálak *mögül hiába kémlelte* a pódiumot.

Az ázott kicsi pókra, akit most ólmos és hideg kezek ölelnek valahol északon.

Markovics Mihály

Gyermekek

gyakran szenvednek torokgyulladásban. Tekintve, hogy többnyire nem tudják torkukat öblíteni, adjunk nekik

Panflavin-pasztillákat.

Ezek nem rontják el agyomrot, jó izük folytán a gyermekek szivesen szopogatják. A Panflavin-pasztillákat, mint meghülést és ragályt megelőző szert, a legelső szakorvosok melegen ajánlják. Minden gyógyszertárban kaphatók.

SZANATÓRIUMI SZÉP NAPOK

TAMÁS ISTVAN VERSEI

Dr. Török Bélának,
szeretettel és nagyrabecsüléssel

TAVASZ VAN, ilyenkor fáj a szegénység és hogy nincsenek szárnyaim,
hogy a szemem nem kérdez engem,
hogy a fülem nem hallgat rám
és az életem elfolyik, akár az illat,
künn mozdonyok jönnek, mozdonyok mennek lihegve,
bekormozzák a fél világot és rámfütyentenek csalogatóan,
ó, tőlem rohanhatnak a vonatok és forrhatnak a szenvedélyek,
fő, hogy nyugodtan betartsam a diétet,
tej, tej, tej,
az ápolónőnek is tejszaga van,
a falak is tejfehérek,
a lámpa gömbje és az ágy, amelyen fekszem,
békességes élet,
két karom összefonom a mellemen, mint a jó kis halottak
és eszembe jut egy kis fiu, aki voltam tiz évvel ezelőtt,
mindig ugrásra és árulásra készen,
itt sorakoznak mind, libasorban, én kitessékelt régi arcaim,
kis rövidnadrágosok nádpálcán lovagolva és a kamasz-diák,
körülhancurozzák a szobát, drága csikók és földhözcsapják
az orvossságos üvegeket.
Néha látogatók jönnek és megkérdik nyájas arccal:
»Mi az még élsz«?
én pedig mosolygok és az felelem: »igen«
vagy a változatosság kedvéért: »nem«
Különben szóhoz sem juthatok,
az embereknek annyi temérdek bajuk van,
nálam lerakják bánat-batyuikat és megkönnyebbült lélekkel
állanak odább,
a méla sóhajok egy darabig lebegnek fölöttem, mint lármás, csöpp papagájok,
aztán, akár a füst, a nyitott ablakon át tova szállnak.

✸

FIATAL, SZŐKE lány ült az ágyam szélén
és duodindlis fekélyről, meg gyomorsavtultengésről beszél,
ő a medika,
fehér köpenye van és kék szeme,
most tanul, szépen megy a főorvos után
és áhitattal nézi mit tesz, mond, rendel,
ó, igazán kár, hogy nincs valami különös kinövésem,
eddig sohasem hallott zörejek a vesémben,
vagy tüneményes, ritka szivbillentyűzsirosodásom!
Mennyivel melegebb érdeklődéssel hajolna most fölém,
még szerencse, hogy beteg vagyok,
különben nem foglalkozna velem ilyen lelkesedve,
de igy kisérleti nyulacska lettem,
a doktor kikeresi karomon a legkékebb eret
és a kisasszony hősiesen szur az injekciós tűvel,
nekem náthalázam van
és neki lámpaláza, akár a kezdő primadonnáknak első fellépéskor.

✸

PONT HATKOR jön az ápolónő
a hőmérővel,
elrejti a hónom alá
és várjuk türelmesen
hogy szökik a higany,
csend,
a közös teremben
sóhajt egy beteg,
felkönyököl az ágyban és
meséli kezd,
itt mindenki elmondja
az élete történetét,
a szenvedés
ezeregyéjszakájának
meséi ezek,
bánat, betegség, halál,
ó, mennyi fájdalom
van a földön,
mennyi fájdalom fér el
egy kis szobába,
egy tüdőbe,
egy szivbe,
egy kisujjba,
egy csepp vérbe!
A délceg öregember
története
a legborzasztóbb,
csak nyög
és egyre azt hajtogatja:
»jaj, jaj, jaj,«
Ha künn találkoznék vele
az uccán,
egyszerű, boldog embernek hinném,
akit tenyerén hordozott az élet
és eszembe se jut
hogy hiányzik a fél gyomra,
hogy már hétszer feküdt
a műtő asztalon
és a bőre
csupa pici piros seb
az injekciós tű
szunyogcsipéseitől!

JANCSI szerelő a vasgyárban
nemrég szemébe pattant
egy mérges szilánk,
megoperálták,
most igy jár, fekete
kötéssel a szemén,
mint a halálraitéltek,
vasárnap délután
eltipeg hozzá Juliskája
és, akár a mesében
kiülnek a hárs alá,
két szerelmes kölyök,
kezük összefonódik, mint
a folyondár és Jancsi kacsint
maradék félszemével.
»Mi ujság?« — kérdi
azután lelkendezve árad
a műhelyről és hogy
milyen csudálatos ember
a gyárigazgató ur!
szinte a második papája!
»Egész kétségbe volt esve az öreg
— áradozik dagadó szivvel —
mikor meglátta véres szememet«
János kidülleszti a mellecskéjét
és az életről ábrándozik,
kenyérről, sajtról és egy
saját házikóról
a város végén, ó, az égen
rózsaszin felhők horgonyoznak,
a vasorru bába szelleme ott
lebeg felettük
mint egy hájas felhő
és Jancsi nevet a vén rézönlőn,
aki azt jövendöli folyton,
hogy kifacsart citrom lesz
belőle is, az izmai
elkopnak, akár a hegedühur
és ezen a kórházi ágyon
végzi majd,
amelyről most oly bizakodón
ugrik fejest a világba.

✸

AZ ÁLDOTT ASSZONY nagy hassal jár-kel virágágyai között,
időnkint megáll, dalokat dudorászik, citromot kóstol és elmereng,
az arcába hajló ágat letépi és akár csitri korában
amikor azt kérdezte aggódón az akáclevéltől:
»Szeret? Nem szeret?«
most igy faggatja szenvedélyesen:
»Fiu vagy lány? Fiu vagy lány?«
Minden délben kiszalad hozzá a párja, összeülnek a terraszon
és édes tervezgetésbe merülnek:
»szőke lesz, barna lesz, fekete lesz és a szeme kék«,
»Komoly nevelést fog kapni. Házilag, semmi nevelőnő!«
jelenti ki az apa-jelölt,
»tanulja meg a munkát becsülni!«
Szigoru és kérlelhetetlen,
mintha a kölyök már is rossz fát tett volna a tüzre,
»Csak ki ne törjön valami háboru!« — aggodalmaskodik a kisanya,
de a családfő megnyugtatja, különben is, Karcsika nem lesz katona!
Ezen aztán megsértődik: »Micsoda! Egy ilyen izmos fiu
untauglich legyen?«
Apus zavarba jön: »Nem, nem ugy értette, de addigra ugyis
megkötik a világbékét!«
Karcsika természetesen költő lesz,
ügyvéd lesz, doktor lesz, mérnök lesz, tudós lesz, király lesz,
»Nem, inkább valami gyakorlati pályára adjuk« — mondja az apa
»ő, hogy derék ember váljék belőle!«

Egész csomó játékot vásároltak már,
labdát, csörgőt, trombitát, hogy a kicsi
ne unatkozzon majd a földi téreken,
egyelőre ők ketten játszadoznak,
az asszonyka a csörgőt rázza önfeledten
és a férj a trombitát fujja lelkesedve: »trará! trará!«
Soha ilyen jóba nem voltak még egymással, epedő pillantásokat váltanak,
a férfi érzelmesen ráhajtja fejét az asszony szivére és hallgatózik:
nem e üzen, kér, kiván, követel valamit »Ő«!
Azon se csudálkoznának, ha megszólalna hirtelen az édes,
kopogna kis kövér ujjaival
és kikurjantana szent fészkéből: »Szervusz papa!«

✸

AIKONYODIK, akárcsak tegnap este, a fák egész az arcomba lehelnek,
visszatér a csönd és a pironkodó ég oly csudálatos,
ablakom alatt a verebek adnak szerenádot és a sarki boltos fia
heves féltékenységi jelenetet rendez a kedvesével,
ó, fények és testek összjátéka, boldog zenekar
nemsokára leszáll az este,
az éjjelilepkék már számolják a perceket,
a baglyok a végső simitást végzik toalettjükön
és a denevérek ásitva felcihelődnek,
a városokban most kezdik körutjukat a lámpagyujtogatók,
az éhes ember nem meri beütni a kirakatüveget, mert szemmel tartja
a kövér rendőr
és a csavargók már kinézték maguknak a hálópadot a Bois de Boulogneban.

A nap lement, az árnyékok a szivemig érnek,
besurrannak hozzám a szunyogok és a selyempillangók,
megannyi pöttöm táncosnő,
a ballettündér ellejti előttem legszebb kredcióit,
szárnyát szenvedélyesen lengeti, mint a legyezőjüket a spanyol dámák
és félszemmel rámkacsint elbüvölően, hogy tetszik-e
és hogy nem foglalkoztam-e tulsokat bardtnőjével
a kacér pávaszemmel!

Az éjszaka lassan feketére festi az udvart,
puha léptekkel a ház mögé lopózik
és selyem tenyerével befogja az ablakok és emberek szemét.

Winterry csodabogár-gyüjteményéből

Sokat olvashatunk a hipnotizőrökről és a hipnózisról és az utóbbi időben különösen a hipnózisnak a bünügyekben való szerepéről. Olykor hosszu cikkek számolnak be arról, hogy ez, vagy amaz a hires »hipnotizőr«, médiuma segitségével nyomára jut a rablónak, gyilkosnak, tolvajnak, szökevény szerelmeseknek és férjeknek, akik egy kicsit kiruccantak a hámból, feledésre itélve családjukat. Dicsérik a hipnotizőrt, szellemi erejét, mély, gyomorig ható tekintetét. Amig »nyomában van« a keresettnek.

Csak arról nem hallani soha, hogy az ilyen hipnotizőr ki is nyomozta az igazi tettest.

✸

Mert a hipnózis igen kedvelt foglalkozás lett. Mindenki hipnotizál. A hipnózis egész titka számukra abban van, hogy nagy, tyuktojásnagyságu szemeket kell mereszteni az áldozatra. A többi magától megy. Ilyen *grau hipnotizőrök* mindig láthatók a kávéházban, az uccán, villamoson, tánciskolában és mindenütt, ahol emberek nagyobb számban gyülekeznek.

A profi hipnotizőrök mindegyikének fantasztikus nevén kivül hangzatos titulusa is van. Doktorok ők és professzorok, egytől-egyig. A *Dr.* és *Prof.* urak ugy keletkeznek, hogy egy szép napon odahagyják becsületes, de nehéz fizikai munkájukat s az életnek könnyebb végét fogva meg, elindulnak a hiszékeny nép közé, hipnotizálni... Ismerek egy boxmestert, aki nemcsak hipnotizőr, hanem »a hipnózis tanára« és a »táv-telepitia-doktora« lett. *Közel-telepátiával nem foglalkozik.* Szép tőle.

✸

Egyszer kora reggel beront hozzám egy kövér, nagyhasu emberke, hogy sürgősen *eresszem hipnotizmusba*, mert elhatározta, hogy ki fogja próbálni ezt a titokzatos állapotot. Külsejéről itélve olyan embernek látszott, aki a gyomráért kész minden áldozatra, de eféle lelki dolgokkal vajmi keveset törődik. Kivánságát furcsának találtam, de mégsem utasitottam el, mert érdekelt a dolog. Elkezdtem hát »hipnotizálni« s a következő pillanatban a derék érdeklődő térdei citerázni kezdtek, potroha viharosan rengett, mint a hullámvasut, arca kékültzöldült. A félelemtől. A transz nem sokáig tartott, mert páciensem egyszerre fogta kalapját és kirohant, hogy az üvegajtót is betörte.

Azóta átmegy az ucca másik oldalára, ha engem lát.

Ennyire respektálja a hipnózis művészetét.

Pedig nem is akarom behajtani rajta az eltörött üveg árát.

✸

Ama bizonyos fiatalember, aki megsértődött, mert *individiumnak* neveztem, élénken emlékezetemben volt még, amikor egy szép napon szobám ajtajában megjelent egy parasztgunyás bácsi.

— Nagyságos ur kérem, az ugy volt, hogy tizenkilenc évvel ezelőtt feltettem a padlásra 120 forintot, gondoltam jó lesz öreg napjaimra. Hanem az átkozott zsiványok mind elvitték egy krajcárig. Keresem, keresem, de csak nem találom. Hát azt kérném, hogyha nagyságos ur azzal a *gramofónjával*, vagy hogy az ördögbe hivják, előkeritené nekem a 120 forintomat. Megfizetem a fáradságát, adok husz forintot a nagyságos urnak, aztán nekem is meglenne a száz forintom...

És nagyon elszomoritottam az öreget, amikor megmagyaráztam neki, hogy az én *gramofónidm* sem képes megtalálni a százhusz forintját, amit tizenkilenc évvel ezelőtt elloptak a padlásról titokzatos és szivtelen tolvajok...

A felébredt halott

NOVELLA

Irta: POPOVICS JOVÁN

Szürke, hideg, ólmos hajnal szürődik be az ablakon keresztül a nyomorúságos szobácskába, melyben fantomszerüen meredezik az elhasznált butorzat. Fáradt, nehéz tagokkal, melyek mintha törötték volnának, Kutuzov Ivánovics Szergej felrezzent. Tudat és álom még kovályogtak fejében, melyet roppant nagynak és üresnek érzett. Üdvözlés volna most igy fekhetni, ó, ha lehetne, semmit se gondolni, semmivel a világon nem törődni, csak ugy feküdni, csak egy határozatlan levés és nyugvás érzetével — az idők végéig.

De az ágya mellett ott ketyegett az óra és minden másodperccel élesebben, minden ütése agyevelejébe szurt; a mutató, amely lassan, de kérlelhetetlenül mozgott, mintha beléje vájna és ő — bár a pihenés vágya erősebb mindennél — kiugrott ágyából. Meggörnyedve, vékony, bütykös lábaival a padlót érintve, megrázkódott. Örökkévalóságnak tetszett, amig megkérgesedett, harisnyáját felhuzta, miközben öntudata időről-időre megszakadt.

Katya még aludt. Viruló arca kikandikált a párnából, borzas hajával keretezve, szája mint egy véres csókgyümölcs virágzott. Hogy' megcsókolná, hosszan, lélegzetfogytáig, rabul elveszve benne, — de tudva, hogy rosszul esnék neki, nem merte álmát zavarni. Csöndben, hogy ne háborgassa, tüzet gyujtott, aztán kiment, hogy behozza a tejet.

Ó, milyen fáradt. És ma is ujabb nap várja, ugyanolyan, mint az a végtelenül hosszu, reménytelenül egyforma menete a napoknak, melyekbe beleöli életet, mint egy igavonó barom, agyát facsarva a megélhetésért. Fel kell huzni a rugót mára. Katyának uj ruha kell. Hát igen, kell, szegény angyalka, muszáj. Hazátlanul, otthonukból menekülve bolyonganak idegenben — de nem szabad brokát-cipőket, illatszert nélkülöznie. Mialatt főzte a tejet, nézte az asszonyt. Lustán nyujtózva, mint egy gyönyörü macska, kéjes álmok nyomaival testén, a paplan alól lába kikandikál, fehér, buja, egy mozdulatáért lelkét adná, ha választani kellene. A kopasz, kiszivott menekült mindent rendbe hozott, odakészitett, megfordult: nem felejtett-e el valamit. Ideje, hogy induljon.

Az ajtó kinyilt, meglehetős lármával — a gazdasszony lépett be, nem ép nagyon kiméletesen. Belépett, piros, kövér kezeit csipőre rakva. Kutuzov hangtalanul rimánkodott, hogy legyen csendes, ne háborgassa Katyát álmában, de a gazdasszony éles hangon rikácsolt:

— A tejesasszony követeli a pénzét; ha ezen a héten nem fizetik, tovább nem hordja a tejet. És azután nekem is tartoznak a házbérrel: már két hónapja nem fizettek. Maga csak igérget, igérget, majd ha ott kap, majd ha itt kap, én pedig várhatok a pénzemre. A maga felesége pedig drága ruhákat és illatszereket visel, lukszus-cipőket és mi mindent, a mihez egy ilyen tisztességes asszony nem juthat, még ha ugy dolgozik is, mint egy barom. Maga jámbor arcot vág, de nekem nem az kell, hogy szentképekben gyönyörködjem, hanem a pénzem.

— De az Istenért! Hallgasson! — könyörgött kétségbeesetten.

— Mi az? — ébredt fel Katya, szemeit törülve haragosan. — Az ember még aludni sem bir. Egy kis nyugalmat! Hagyjatok egyszer pihenni.

— Fizessék meg előbb az adósságaikat, oszt pihenjen amennyit tetszik. Nekem is csak élni kell valamiből.

— Micsoda szemtelenség! Azt akarja talán mondani, hogy mi meglopjuk? Tudja-e, hogy az én férjem tábornok volt a cár alatt? Hogy merészel ilyen hangon beszélni? Az én férjem tábornok és ha nem jöttek volna ilyen szörnyü idők, az egész városban senki se merne még mukkanni sem előtte. Ah, Isten! Miért vagy ily igazságtalan!

— Ha nem fizetnek a héten, nem várok tovább. Nekem az vurst, hogy a maga férje generális volt-e, vagy akármi, nekem is csak meg kell élni valamiből. Maga pedig ne pöffessze ugy fel magát, mert én legalább is tisztességes asszony vagyok, tisz-tes-séges asz-szony, amit nem mindenkiről lehet mondani, nem minden kávéházi énekesnőről. — Kiment, becsapva az ajtót.

— Borzasztó! És te ezt türöd? Ó, Istenem, mit vétettem ellened, hogy igy sujtasz? Még ilyen gyönge, semmire sem alkalmas férjet is adsz, hogy szégyelem magam.

A »tábornok« lecsüngő karokkal, kopasz, hegyes fejjel, fáradt arccal állt előtte, egész valójával igazolni próbálva magát. — Ma elmegyek minden házba, ahol honoráriumot kell, hogy kapjak a számtanleckéért. Nem tehetek semmit, ha halasztgatják, ha elutasitanak, ha a fiatal urak elszöknek a lecke elől és nekem nem fizetik érte a dijat. — De már késöre jár, sietnem kell a hivatalba.

— Galambom, csak még egy pillanatig maradj. Tudod, olyan szakadt a harisnyám, hogy nem lehet már viselni. Stoppold meg, légy szives, ha már uj nincs.

Kétségbeesve nézett az órára, majd a hizelgő arcra, a lábra, amely a paplan alól kikandikált. És alázatosan odament, megcsókolta a lábat és mig Katya kávéját itta s dudolt, Kutuzov a harisnyáit foltozta. Azután megcsókolta az asszony kezét és elrohant.

A hideg, nedves uccán, rázudultak mindazok a kötelességek, kellemetlenségek, megaláztatások, amelyek ma várnak rá. Csak mélyen, mélyen, valahol magában érezte: Ó, hát elég ebből! Lerázni!! Akármi mást, de nem türni tovább, ilyen megalázottan, ilyen szégyenteljesen! — de gépiesen tovább ment. A hivatalba alázatosan, surranva ment be. A hosszu asztalsorról szemek irányultak felé. A főnök szigoruan, megsemmisitően tekintett rá. — Ivánovics Szergej, micsoda rend ez, maga sokat késett. Én ezt nem türöm; magának legkevésbbé van joga megszegni a rendet. Kezdje el! — és asztalára dobott egy aktahalmazt. Ivanovics Szergej beletemetkezett aktáiba, hogy ne is üsse fel fejét a hivatali idő végéig. Valaki egy meg nem engedett szivességet kért. Ő a fejével intett, hogy ezt nem teheti meg és tovább irt. Az uriember megállt előtte, várva és figyelve. — Hát igazán sehogy se juthatok ehhez? — Nem, uram, nem lehet. — Az uriember lopva leejtett az asztalra egy kis göngyöleget. Ivanovics Szergej megzavarodott, ijedten és gyorsan körültekintett: az összes fejek az asztalok fölött görnyedtek, csak egy mókás hivatalnok uzsonnázott és vicceket mesélt szomszédjának, aki időről-időre felröhögött, mintha horkanna. Ivanovics Szergej egy kis határozatlanság és tünődés után, mintha véletlenül tenné, ráejtett a göngyölegre egy pár aktát, az uriembernek pedig jelt adott, hogy rendben van. — Jöjjön holnap. — Nohát, ha nem lehet semmiképp, hát isten önökkel — mondta az ur rákacsintva és eltávozott.

— Ivanovics — ütögette vállon a főnöke, amikor távozni készültek, erőltetett szivességgel — no, no, meg vagyok elégedve magával. Ami azt illeti, hát maga dolgozik. Persze, ilyen késések ne forduljanak többé elő. De igaz is, mit akartam mondani, tudja, most jönnek a választások és én, kormányunk nevében, remélem tudja mi a szent kötelessége. Magától értetődik, mi senkit sem fogunk kényszeriteni, mindenesetre a választásoknál teljes szabadság uralkodik, a szavazás és meggyőződés szabadsága, de a maga érdekében is áll, hogy a mi pártunk győzzön. Beszélgethetne erről menekült ismerőseivel. Nos, ugy-e, maga okos ember. Hehe. Ivanovics Szergej, mondhatni: meg vagyok elégedve magával. Nos, Isten vele.

Ivanovics Szergej jól ismerte a politika kulisszamögötti mesterkedéseit. Ezt a meggyőződés-szabadságot, amelyet csak egy rendőrszisztéma hálózata ellenőriz, a gondolat szabadságát, csak, persze, ezek a szabad gondolatok ne ellenkezzenek az uralkodó kormány érdekeivel; mindenkinek joga van kifejezni kivánságait, de legyen elkészülve arra, hogy bármikor az uccán, vagy négy különleges fal között találja magát. Azt is tudta, hogy a bűnösség és ártatlanság eldöntése nagyon függ némi asztalokon véletlenül ottfelejtett göngyölegektől. De hát, mit tegyen ő. Lehet, hogy mindez csunya, de hát igy van. És azután, ő nincs saját hazájában, minek ártaná magát idegen ügyekbe, hadd oldják meg ők maguk. Adjanak neki csak lehetőséget, hogy kenyeret keressen.

Hazaérkezve, az ajtóban beleütközött egy magas, elegáns és arrogáns urba. Amaz könnyed nembánomsággal bólintott és mormogott valamit. Bement a szobába. Az asszony kipirult és kissé zavarban volt. Hisztériásan nevetett, többször megcsókolta, ide-oda szaladgált. — Hát igen — felelt a fel nem tett kérdésre — te azt kérdezed, hogy ki volt ez? Hát egy zenebarát. Egyike az én énekhangom rajongóinak. Mit tehetek, ha utánam járkál, mintha meg volna igézve. Nos, ez az, mért vágsz olyan komor arcot, kis medvém? Te talán be akarnád zárni galambocskádat kalitkába, a te énekesmadaradat, aki csak müvészetének él. Te zsarnok! — és sértődöttséget szinlelve, megcsókolta a »zsarnokot«, aki bátortalanul mosolyogva, szánalmasan ült és ette a levesét. Az ebéd után, mely csodálatosan gazdag volt csemegében és inyencségekben, Katya a kanapéra vetette magát és lábaival idegesen kalimpálva, sóhajtozott: Mikor javul meg már egyszer ez a kutyaélet? Ó, a fény, a pompa, mint a levegő, ugy kell lelkemnek. Hát nem szomorit ez el téged, medvécském, hogy galambocskád annyira nélkülöz, még parfömje sincs, azaz... az se volna, ha a müvészetrajongó nem hozott volna... Hát mért utasitottam volna el, amikor olyan nagyon ajándékozó kedvében volt?

De igen, elszomoritotta Elnézte Kutuzov az asszonyt, elnézte idomainak játékát, keblének hullámzását. Hozzáment és ajkaival beletemetkezett. Katya, egy kicsit unottan, egy kicsit gunyosan, de meg is indulva és sajnálva, simogatta a fejét. — Kis butácskám, mily jó vagy. De mért vagy oly jó, lehet hogy ezt a jóságot nem is érdemlem meg. Mért vagy oly ostobán jó, hogy már pofozni akarnálak. Ejnye, ejnye, te nagy gyerek...

Ivanovics Szergej fölmerült és zavartan, ködbeborult szemekkel, megcsókolta a kezet, amely simogatta. Gépiesen az órára pillantott. Már három óra. Felugrott, a nagy gépezet már hivta. Számtan-leckék. Az első helyen a tanitvány nem volt otthon. A házbeliek, némi várakozás után, unottan, hidegen, közönyösen-udvariasan kijelentették, hogy jöjjön máskor. Még egy ideig állva maradt és mikor csodálkozva észrevették, hogy még itt van, kérte a multhavi leckedijat. — Ó, kedves uram, bocsássa meg, bocsássa meg, hogy ezt elfelejtettük, de, ha lehetséges, várjon még egy pár napig, mert halaszthatatlan előrenemlátott kiadásaink vannak.

— Ó, kérem, bocsássanak meg.

Egy ideig a nedves és álmos uccákon ődöngött. Felöltője kopott, fázik egy kicsit. Köhécsel. Ebben a zürzavarban pillanatnyilag nagyon feleslegesnek és helyén nem valónak érezte magát, minthogy véletlenül nem volt semmi kiszabott tennivalója. A kirakatokba bámult, négy órakor pedig a második tanitványához ment. Kinlódott tehetségtelen, lusta fiukkal, összeszedve szétszórt gondolatait és uralkodva nagy fáradtságán. Több helyen volt, néhol beszélgettek vele, közönyösen-udvariasan, az apa kérdezősködött fiáról, látszólag szidva azt, de hizelgő kijelentéseket várva róla. A leckedijat nem mindenütt kapta és ahol kapott, gyakran ott is vonakodva adták. — Ah, rettenetesen nehezek ezek az idők. Pénzkrizis mindenfelé. Ha igy tart sokáig, nem tudom mi lesz. Ki tudja milyen lesz a vetés. Hja, hja, nehéz az élet. Még jobb, ha az embernek semmije sincsen, akkor legalább gondja nincsen... — panaszkodott némely gazdag mártir.

Fáradtan hazaért. Kinyitotta az ajtót. Katya nincs otthon. Nem nagyon lepődött meg, mert ő nem tartott valami különös házirendet. De az asztalhoz közeledve, teleirt papirost talált. Most észrevette, hogy Katya némely ruhája sincs itt. A délben látott ur! Borzongás futott át rajta, noha nem érzett valami nagy megrendülést, de tudatának pillanatnyi tartalma alatt érezte ezt a számára rettenetes igazságot: Katya elhagyta!

Kezébe vette a papirost.

»Kedves galambom, Ivánovics Szergej, üdvözöllek. El kell hagynom téged. Sajnálom, hogy szenvedsz majd, sajnálom, hogy meg kell sértenem a te nagy jóságodat, de te tudod, hogy nem élhetek némely, nekem nélkülözhetetlen élvezetek és pompa nélkül. Egy gazdag fiu felajánlotta ezt. Nem birom tovább melletted kitartani, gyengeséged untat, állandó megbocsátásod fellázit. Legjobb, ha nem közelitesz meg. Üdvözlégy, Isten legyen veled. A te volt Katyád.«

Látszólag nyugodtan állt; elszivott pár cigarettát, átnézte a lapokat és igy maradt ülve az asztalnál, hogy nem lehetett volna eldönteni alszik-e vagy virraszt — egészen reggelig. Másnap elvégezte rendes kötelezettségeit. Távozva hazulról elnézte az üres ágyat, melyben Katya feküdt azelőtt. Noha egészen rendesen végezett mindent, főnöke mégis egyszer megkérdezte. — Mi van vagával, Ivánovics Szergej, maga szórakozott, — csak nem valami kaland? No, no, csak dolgozzon.

Este megvárta Katyát a »Szloboda« kávéház bejáratánál. Ebben a kávéházban szokott Katya ésténként énekelni. Katya feszélyezetten és unottan forditotta el fejét, amikor meglátta, Ivánovics Szergej hozzálépett. — Katya! Ne haragudj. Én nem haragszom. Én mindent megértek. Magamtól is meg kellett volna értenem, hogy öreg vagyok és rut, hogy nem birom neked nyujtani mindazt, amit kivánsz, hogy te pedig fiatal vagy és szép. De, engedd meg, hogy lássalak, enélkül nem birom ki. Muszáj! Engedd meg, akár néha csak, Katya!

— Te kegyetlen, mért kinzol szerelmeddel. Mért nem vagy bősz, akár igaztalan is. De ez a te rettenetes, kiméletlen jóságod, hogy minden mozdulatom bünnek tetszik ellened! Mért követsz, mint egy kiskutya? Hagyj engem!

De látva szenvedő arcát, előre nem sejtett mozdulattal kezét csókra nyujtotta neki és szeliden szólt: Jó, hát láss, amikor kivánod. De, ne kövess el semmi ostobaságot, Ivánovics Szergej, szegény Ivánovics Szergej.

Egy este bement a »Szloboda« kávéházba. A kávéház telistele volt, kavargó embertömeg, soknyelvü beszéd és minden egy határozatlan zsivajba ömlött. Ivánovics Szergej egy sarokba telepedett, az emelvényhez közel, amelyen nők énekeltek és balalajkán játszottak. Katya észrevette, hü, kutya szemeit, bocsánatért rimánkodó nézését. Katya, előbb kellemetlenül elfordult, azután rámosolyodott. A pincérnek, aki bort vitt neki, megparancsolta, ne vigyen többet ennél a pohárnál, nehogy megrészegedve valami őrültséget csináljon.

Ült a sarokban és lassan ivott. Szemei szétszóródtak az ürbe.

Kereskedők jajgattak az adó miatt, financiális problémákon kérődztek, kövér parasztnábobok politikai vitákba keveredtek, üvöltöttek és az asztalt verték. Magyar dzsentrik degenerált ivadékai pezsgőt üritettek az asszonyokra bámulva, vagy Byron-i spleen nagyszerü pózában ültek a tükör előtt.

Amikor a nők kara elkezdett balalajka mellett énekelni, lassan minden elcsendesedett. A balajkák ritmusa szélesen ömlött, a hangok mint hullámok, mindenen átömlöttek, Katya hangja pedig, csengő, meleg, öblös, szétfolyódott, csillant, mint nagy, csöndes folyó fényes felülete. »Volga... Volga...« A hangok áradtak, mint egy végtelen folyam, dagadtak, mindent magukkal ragadtak. Az énekesnők arca fényben uszott, lelkesülésben, elragadtatásban; mindenik szeme előtt vizió, mindenik szivében mindennél erősebb nosztalgia, mindenik szemében könny. Ivánovics Szergej, kiüritve poharát, fejével karjára hanyatlott. Mélyen benne valami ismeretlen háborgott, elfojtott zokogás rázta... Verőfényes emlékek gyermekkorából, esthajnali harangok, emlékezés fátyolán átvirágzó, cseresznyékkel teli gyümölcsöskert, viruló falusi lányok, szelid orosz arccal és lágy, meleg orosz nyelven dalolva — ifjui szerelmi vágyak — esteli bu a meghalás vágyával, olyan végtelenül szép!... Matematikai, buvárkodás, kisérletezés... eredeti felfedezések terve... a tudomány kicsit szárazzá is tette... már kicsit ősz is... egy mezei ünnepen megismeri Katyát. Katya! Katya! Ő, ki a

legfényesebb és legfájdalmasabb élmény életében, aki egészen eltöltötte... Azután... öldöklés vörös évei, világkataklizmák... a történelem hirtelen más vágányokra siklik... a Cár megölve... Goszudár!... Oroszország!... Roszszia!... megsemmisitve... meg?... a vörösök győznek... menekülés... bolyongás... éhezés... tömeghalálok... tifuszos betegek vonatai... bélpoklosok szigetei azur tengerben, a legtisztább égbolt alatt... Katyát elveszíti... Katya... Csak Őt találja meg... és lám... megint együtt... számkivetésben... nyomoruságban... és megint elveszitve... elveszve... pedig itt közel... Ő énekel... az ő hangja szélesedik, ölel át mindent... Volga, Volga, szülőanyánk...

Ivánovics Szergej felrezzent. Kimeredt szemekkel néz az ürbe. Ajkai maguktól rebegnek — Rosszia! Rosszia! Te feltámadsz majdan! Nagy leszel, hatalmas, gyönyörü, ó Rosszia, amilyen voltál, még szebb! Feltámad Urunk, a Cár! Urunk a Cár majd eljövend!

Tekintete Katyára esett. Katya arca szerelmi hévtől lángolt. Szemei a terem egyik pontjára meredtek. Követte irányukat. Ott látta azt az előkelő ficsurt, akiért Katya elhagyta. Katya annak énekelt. Neki. Az pezsgőt ivott és Katyának is küldött.

A szomszéd asztalnál fiatalemberek ültek. Még amig a kar énekelt, egy ifju elkezdte, csendes, letisztult hévvel teli hangon, mély, de nem kiáltó hittel:

— Van egy Oroszország. Uj. Amely állandóan, lassan, de biztosan, öntudatosan, rejtett heroizmussal és önfelülmulással emelkedik ki a régi világ romjaiból. Amit le kellett rombolni, le van rombolva. Aminek jönni kell, az eljő. Itt vannak, jönnek uj nemzedékek, uj eszmékkel, nem terhelten, megszabaditva századok hazugságaitól, a történelem humbugjaitól, valótlan, életnélküli eszmények rongyaitól. Józanon, egyszerüen mennek és épitenek és lépéseik egy közös Menésbe egyesülnek, és hangjaik egy közös, felszabadult dalba ömlenek.

Ivánovics Szergej e szavakat ütésnek érezte. Megrendült. Ezek a szavak, a menekültek mélabus, végtelen nosztalgiával teli dalával egyesülve, borzongóan egyszerüek és igazak voltak. Egy pillanatban, sorszerüen, érezte, hogy az ő bánatuk, honvágyuk, hitük át van gázolva, hogy rajtuk az élet átment, ott pedig, ahol ők pusztulást siratnak, egy uj, fiatal élet hajt ki. Egyszerre, mintha egész élete e pillanatban megvilágosodott volna előtte, megérezte, hogy ő tárgy volt, játékszer, hogy nem élt, nem akart, nem tett semmit. Hogy ő nem is volt. Felemelte fejét és maga előtt látta magát, amint szomoruan és szemrehányóan néz önmagára és hallotta önön hangját. Batyuska, mit tettél életeddel? Hol van életed? Adj számot!

Önmagába zudult, elfojtott zokogástól zuzva. Arcát kezeibe rejtette. Az éneknek vége lett, tapsvihar zugott a teremben, zaj tombolt, pezsgősüvegek dugói durrogtak, üvegek csendültek. Felemelte fejét. Katya ivott, a pezsgő folyt állán és keblén lefelé, szeme nedves, arca égő. A' poharat elhajitotta, szenvedélyesen és életteljesen sikoltott. A balalajkák vad és buja dalba csördültek.

Ivánovics ült, kiragadva az időből. Semmit sem gondolt. Mintha semmit sem érzett volna, de ezen a halotti állapoton át valami szörnyü éles látnokság mindent egy egységes vizióba öntött. Látott, hallott, sejtett mindent, mindenen keresztüllátott és mindent tudnia kellett.

Ott az az orvos, aki már órákhosszat kártyázik, az egy isten aki a város összes betegeinek élete és halála felett rendelkezik. Mindenki tudja, hogy életkufár, hogy azzal spekulál, zsarolva. Ép most hivták egy haldoklóhoz. Unottan emelte fel fejét a kártyából. — Hadd várjon egy kicsit. Várjon, mig befejezem a partit. — és megint betemetkezik kártyáiba, mintha attól függne a világ sorsa.

Az a pap ott, aki a templomban és bor mellett tüzes prédikációkat tart, otthon hagyta családját vacsora nélkül, lehet, hogy holnap tisztességes ebéd nélkül, — előtte egy tál csevapcsics, hogy jobban birjon inni, teli szájjal fenkölt eszméken kérődzik.

Egy másik asztalnál, alázatos alattvalókkal körülvéve, félelemmel köszöntve, mint valami király, ül e nagy város képviselője, egy testes, bárgyu paraszt, a város leggazdagabb embere, aki, miután anyja átirta rá vagyonát, mindent megtesz, csakhogy bánásmódjával elkergesse. Az előszobája mindig tele van várakozókkal, akik kérvényekkel, ajándékokkal, dijakkal járulnak elébe, tule várva létkérdésük megfejtését. Mindent elfogad, igér, mindnyájukat orruknál vezeti. Most népköltemények szavalnak, szájában mint a méz, olvadozik e szó: anya.

Délutántól késő hajnalig ülnek itt ezek az emberek, az »intelligencia«, mint kisértetek napról-napra, mig szürke és nehéz füst ereszkedik és ülepszik el tompult agyukra. Kint pedig végtelen termőföldek terjednek. Tudóbajos munkások, éhesek, vonulnak a legnagyobb malmokból, melyek az egész világba küldik a lisztet. És egy roppant nagy, mindent legyőző emberi butaság, örök, mint a történelem, terpeszkedik szerte.

Megint a gyermekség hajdani harangjai Kutuzovban. Első érintkezés asszonnyal. Kislány, erőszak, holtan az országuton. A megszokás mechanizmusa folytán a holnapi gondok, pedig ebben a pillanatban minden olyan mindegy. Mintha valami a mélyében, visszafojtva, elrejtve eddig, elkezdett volna ágaskodni, zakatolni. Katya még énekelt, bódultan. Az Ő arca világitott mindezen a szétdarabolt vizión keresztül. Ő, élete ura. Ő, aki testestül az, ami életét elrabolta.

Még egy ideig ült, az idő érzete nélkül. Csendben. Nem ivott. Mi ez hát, ami eltölti, mint valami dagály? Mi emelkedik tehát önön mélyéből, hogy magasságok szédületéig ragadja.

Zsebeiből kivett két régi, hadi revolvert. Hidegen és nyugodtan, kétkézzel az énekesnők közé lőtt. Sikoly, kiáltások: az énekesnők elhullottak, lekaszálva. Katya, aki hevében ép föl akart egyenesedni, megtámolygott és elesett, kitárt keblein véres virágokkal. A teremben páni félelem. Csend. Majd kiáltások, orditozás. »Vadállat, nem ember. Itt helyben le kellene ütni«. Mindenki körülötte tolongott. Állt a terem közepén, kifejezéstelen arccal, lógó karokkal, melyekben még füstölögtek a revolverek. Körültekintett, mintegy nem értve miért e nagy zavarodás, mintha renyhe kézmozdulatával kérdezne. Meggörnyedve, megbicsaklottan, ugy nézett ki, mint egy kérdőjel. A tükőben látta magát. Felemelte a revolvert, utolsó lövetével szétroncsolta a tükröt. A rendőrségnek nyugodtan nyujtotta oda kezeit. Arcán borzalmas derü ömlött széjjel. Szitkok és ütlegek záporában ment a tömegen át. Mindez mintha lesiklott, lehullott volna róla, ugy emelkedett ki, mindentől megszabadulva.

*

— De mondjon valamit igazolására. Megcsalta a felesége? Indulatban volt, be nem számitható állapotban? De miért gyilkolta le a többi asszonyt? Milyen mentséget talál?

— Nincs és nem is akarok.

Szörnyüködés ingerült moraja fut át a hallgatóságon.

— De miért tette ezt?

— Azért, mert egész életemben nem tettem semmit. Azért, mert nem is voltam.

Nemde, önmagát is meg akarta ölni, de megakadályozták?

— Hát nem voltam-e én már régen, régen halott?

Kiment az örök között. Mint valaki, akinek sulyos és derüs ismerete van életről és halálról. És, mintha élete nem semmisült volna meg, hanem tudna egy értelmet, melyet a többiek nem ismernek.

(Szerző ford.)

Az uj adótörvény — adóbiblia

Anyagijogi rendelkezések az uj adókódexben

Irta: Dr. Fischer Jákó

II. közlemény.

Az adóegységesitő törvény azáltal nyert kódexszerü jelleget, mert minden más eddigi adótörvényt hatályon kivül helyez és helyettesit. Összegyüjti mindazt, ami az adókérdésre vonatkozik, legyen az tárgyi vagy alaki rendelkezés. Mondhatnánk: *az adó bibliája.* De nem azért szabály a szabály, hogy ne legyen kivétele. Ennek is van, még pedig *a forgalmi adó és a hadmentességi illeték, amely továbbra is fennmarad* és az egységes adó kodexbe nem került bele.

Az uj adótörvény leszögezi az általános adókötelezettséget, mint ahogyan azt a vidovdáni alkotmány is előirja, de mindjárt gondoskodik kivételekről is, amelyek minden adónemnél külön vannak felsorolva, általános és időleges, személyi és tárgyi jellegük szerint.

Vitán felülivé teszi, hogy a határnapok szempontjából a postára adás ideje az irányadó és a postai szállitás ideje nem esik az adófizető terhére. De különösen fontos és kevés országban található ujdonság az, hogy az adófizetőknek módjukban áll bizonyos határidőket, lejáratokat kitolni, meghosszabbitani. Ez akként érhető el, hogy *az adózó a határidő lejárta előtt kérheti a lejárat meghosszabbitását és mindaddig, amig erre a kérvényre elutasitó választ nem kap, a határidő folyása megszakitódik.* Vasár és ünnepnapon nincs lejárat.

Nem vonatkozik azonban ez a jog a jövedéki kihágások esetére és valamely tartós vagy időleges mentesség kihasználására, sem arra, hogy a közigazgatási birósághoz intézendő beadványok határideje meghosszabbittassék.

A véletlen mulasztás jóvátételéről is gondoskodik a törvény, amikor megengedi, hogy az elmulasztott határnaptól számitott tizenöt nap alatt, fontos okokból *igazoldssal lehessen élni,* amely igazolási kérelem azonban mindig összekapcsolandó az elkésett beadvánnyal. *Az adófizetés elmulasztása miatt nincs igazolásnak helye.*

Földadó

Adórendszerünkben legtekintélyesebb helyet a földadó foglalja el, amin — agrárállamban — nem lehet csodálkozni. Ugyancsak természetesnek fogják találni, hogy abban a parlamentben, ahol a parasztpárt dominálló helyzetet foglal el, ahol a képviselők nagy része földmüves érdekeket képvisel és földmüves szavazókra figyel, ott a a földadórendszer megalkotásánál is elővigyázatosságot fejtenek ki ennek az osztálynak tulterhelésével szemben. Ennek legfényesebb bizonyitéka az, hogy amig a többi adóknál nem vették számitásba, hogy azokból milyen nagy jövedelemre tehet szert a kincstár, addig *a földadónál egy fillérrel sem engedik tullépni az eddigi földadó bevételt.* Másszóval a földadó mennyiségét kontingentálják, a többi adónem után várható bevételt nem. Ezért a többi adónemeknél az adókulcsot is megállapitották, mig a földadó kulcsának megállapitását függőben hagyták. Mig a többi adónemeknél a gazdasági viszonyok romlását és az elemi csapásokat nem vették figyelembe, addig a földadónál számtalan lehetőségét nyitják meg az adó megnemfizetésére. Mindezt az alábbiakban bővebben kifejtem.

Egyelőre azt akarom ismertetni, hogy mi esik a földadó alá? A királyságunk területén minden terület, amely *mezőgazdaságilag kihasználható,* földadót tartozik fizetni. Mégis *állandó mentességet* élveznek a többek között azok a földek, melyek közvetlenül népmüvelési, kulturális, jótékonysági és egészségügyi célokat szolgálnak, amennyiben nem haszonszerzésre rendeztettek be. Hasznavehetetlen és mezőgazdasági termést nem biró földterületek. Az épületek alatt levő földterületek és udvarok ötszáz négyzetméter területig. Ha azonban az udvar haszonbérbe van adva, akkor a haszonbéri összeg után járadékadót kell fizetni. A mentesség nemcsak az egyenes, hanem mindenféle pótadóra is vonatkozik.

Ideiglenes adómentességet élveznek az olyan földterületek, amelyek *1929.* évi január elsejéig hasznavehetetlenek és ettől kezdve nagymértékü befektetésekkel használhatókká tétetnek. Az adómentesség, ilyen esetben, tizenöt évre engedélyezendő. Az ujonnan telepitett szőlők általában négy évi, a sziklás és homokos talajon telepitettek tiz és a futóhomokon telepitettek husz évi adómentességet élveznek. Az ujonnan alapitandó szilvások hat évig, olajbogyófák tizenöt évig nem kötelesek adót fizetni.

A telepesek sem esnek adó alá öt éven keresztül az 1928. évi január elsejétől számitva.

Az erdősitésre szánt földek husz és ha olyan helyen erdősitenek, amely hely semmi egyéb célra sem alkalmas, negyven évig adómentesek. Az elemi csapások által sujtott földterületek adójának elengedésére a pénzügyminiszter kapott felhatalmazást.

Ezenfelül még a kiszabott földadó is leirható, ha a termés az illető évben, a rendszeres termés egynegyedénél nagyobb mértékben megsérül tüz, viz, jég, mezei egerek vagy sáskajárás által. Sőt ha más csapások nagyobb területeken okoznak károkat, amelyek a tulajdonos ténykedésére nem vezethetők vissza, ezekben is van adóleirásnak helye.

A földadó alá eső területek után tizenöt évi adómentesség akkor is igényelhető, ha költséges befektetésekkel termőképesebbé tétetnek, azaz a törvény hatályba lépése után csatornázás, árvédelem, ármentesités, öntözés stb. létesittetik. Az adómentesség, a körülményekhez képest, meghosszabbitható.

Az adóalap általában a kataszteri tiszta jövedelem és az adó magát az ingatlant terheli, de a mindenkori birtokos vagy haszonélvező által fizetendő.

A kataszteri tiszta jövedelem alatt a föld közepes hozamát kell érteni. Ez akként számitandó ki, hogy közönséges megmüvelés mellett a gazdasági év átlagos hozamát veszik figyelembe, azaz levonják a megengedett régieket, mint amilyenek, a szántás, vetés, kapálás, aratás, behordás és tárolás, nemkülönben a trágyázás, vetőmag, biztositás és a mezőgazdasági épületeknek és leltárnak amortizálása. Kivételes esetekben még egyéb kiadások is figyelembe vehetők, ha a talajviszonyok azt megkivánják.

A müvelési ágak szerint meg kell különböztetni a szántókat, gyümölcsöskerteket, szőlőket, kaszálókat, legelőket, erdőket és végül halastavakat és mocsarakat, amelyek mindegyike nyolc osztályba sorozandó a talaj minősége szerint.

Mindazokban a tartományokban, ahol a kataszteri tiszta jövedelem vagy érték már kiszámittatott, ott az eddigi koronák dinárokkal helyettesitendők, vagyis az eddigi egy koronából egy dinár alakitandó. Ahol telekkönyvek még nem léteznek, ott ezek a megalkotandó kataszteri törvény szerint tiz éven belül elkészitendők, természetesen dinár alapon. Azután csoportonkint megállapitandó lesz az eddigi kataszteri tiszta jövedelemnél mutatkozó eltérés, melyet az 1925 évi juliustól 1926 junius végéig jegyzett terményárakkal hasonlitanak össze. Ahol pedig csak földérték kataszter van, ott összehasonlitást fognak eszközölni azokkal a területekkel, amelyeken a kataszteri tiszta jövedelem már ki van számitva. Ahol pedig kataszter még nincs, ott egyelőre ideiglenesen becslést fognak vezetni.

Mindezeket a müveleteket egy Beográdban székelő és tizenhat tagból álló bizottság fogja felülbirálni, amely a beérkező panaszok felett is dönt. Az adókivetés az egész ország területére nézve, 1929 évi január elsejétől kezdve akként fog történni, amiként az adóalapot ez a bizottság megállapitotta.

Az adókulcs kétféle. Az egyik az alapkulcs, a másik a progressziós kulcs. Emlékezetes ugyanis az, hogy a jövedelemadó elejtése folytán magukat a hozadéki adókat terhelték meg egy uj adókulccsal, amely kifejezésre juttatja az alkotmánynak azt a kivánságát, hogy az adótartozás progressiv alapon történjék. Ezenfelül pótolni is kellett azt a hiányt, amely a jövedelmi adó megszüntetése, illetve az egész ország területére való ki nem terjesztése folytán előállott. A szokásos eljárás az lett volna, hogy előbb megállapitják az alapadót és azután a kiegészitő (progressiv) kulcsot. A földadónál ez megforditva történt. Itt az emeletet hamarabb

épitették fel, mint a földszintet. Meghatározták, hogy az alapkulcsra még két százaléktól tizenhét százalékig terjedő progressiv kulcs teendő, de magát az alapkulcs megállapitását arra az időre halasztották, amikor majd az egész országra nézve tudott dolog lett a kataszteri tiszta jövedelem nagysága és igy az is, hogy a mai földadó-jövedelem milyen kulcs mellett tartható fen.

A pénzügyi bizottság az alapkulcsot 12%-ban határozta meg, de a plenum nem ment bele, hogy nyaklótlanul szedjék be a földadót, vagyis hogy az többre rugjon a már körülbelül hatszázmilliót kitevő földadónál. A törvény szerint ezt a kontruzentálási müveletet *még olyan időben kell elvégezni, hogy* a jövő évi adókivetés akadályba ne ütközzék.

Ha majd megtudjuk, hogy a földadó első kulcsa mennyi lett, akkor lehetünk csak tisztában azzal, hogy jobbra vagy rosszabbra fordult-e az állapot? Amennyiben az alapkulcs 12%-ban határoztatnék meg, akkor a kataszteri tiszta jövedelem után egészen 29%-ig lehet majd elmenni az adókulcs alkalmazásával. Akinek a födlje 10.000 dinár tiszta jövedelmet mutat fel, fizetne a 12% adókulcson felül még 9% progressiv adót, vagyis összesen 19%-ot, ami kevesebb mint a régi idők adókulcsa, amely 20%-ban volt meghatározva. Akinek 100.00 dinár a jövedelme, az összesen 27%-ot fizet. A régi állapottal való összehasonlitásnál figyelembe kell venni egyrészt, hogy itt a kataszteri tiszta jövedelem felbecslése minimális volt, mondjuk husz korona egy kat. hold után, most pedig 6—700 dinár lesz. Akkor sokféle pótadót kellett fizetni, most pedig mindenféle állami pótadó elesik. Nem az adókulcs emelkedésével akar az állam magán segiteni, hanem a földjövedelem meghatározásánál, illetve emelésével. Az eredmény egyelőre még meg sem jósolható, de vigasztalásul szolgálhat, hogy a *progressiv adókulcs után semmiféle önkormányzati adó sem vethető ki.*

Ugy mint az alkalmazotti adónál, ugy itt is a városok és községek kontójára gavalléroskodik a fiskus.

Meg kell még emliteni, hogy az uj törvény alapján elkészitendő első adókivetésig a földadó az eddigi alapon lesz beszedendő és amennyiben az uj törvény nagyobb megterhelést hoz, a *differentiát pótolni kell.*

Legfontosabb tudnivaló azonban az, hogy minden itt felhozott szabály arra az esetre szól, amikor a földtulajdonos maga müveli a földet. Ha haszonbérbe adta és *a haszonbéri összeg meghaladja a földadó alapot, akkor a különbözet után járadékokat is kell fizetni.*

(Folytatjuk.)

Mondhatnak, irhatnak, amit csak akarnak „Alexa" nyakkendők mégis a legjobbak Subotica, Aleksandrova u. 7 (Korzó). Forditásokat 10 dinárért készit

Társat keresek
jól bevezetett és kellően felszerelt, 34 éve fennálló
beográdi butorkereskedésemhez
Főfeltételek: szorgalom, kellő kereskedelmi képzettség, a német nyelv tökéletes ismerete. Szükséges tőke százszázötvenezer dinár. Ajánlatokat „Sigurna egzistencija" jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 3330

Ragó-Serol DRP **Hæmorrhoiden**
A már 20 éven keresztül kipróbált és megbizható szer az
ARANYÉR
ellen a
RECTO-SEROL 3261
Kapható a gyógyszertárakban

ORVOSOK F.GYELMÉBE!
Friss töltésü
karlsbadi viz
érkezett. Javalva gyomor- és bélbajoknál, Diabetesnél és elzsirosodásnál
SUGÁR MANÓ
Tel. 47 Subotica Tel. 47

Nea. Crem
legmegbizhatóbb arc- és kézápoló
KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA
58

Billiárd
dákó, golyó, mandinergumi, zöldposztó, Lignum Sanctum tekegolyók és babák a legolcsóbban beszerezhetők
Erich J.
esztergályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1 823

Plissirozást,
ajourozást, gombbevonást, párnamontirozást a legujabb divat szerint, legolcsóbban készit
Baschné Révész Anna
Engl. varrógépüzletben Subotica, Rudić ul. 341

Vizesuborka
kg-ként 5 dinártól feljebb
Savanyitott paprika
kg-ként 6 dinártól feljebb kapható a
KEMÉNY-féle ecet- és konzervgyárban
Telefon 643

RÁDIÓ
KONRATH D. D.
RÁDIÓKÉSZÜLÉKEI
OLCSÓK, JÓK, MEGBIZHATÓK
AUTÓ- és RÁDIÓ-
AKKUMULÁTORT
készit és javit — Akkumulátor alkatrészek és villanyszerelési anyagok gyári áron kaphatók
VLADISLAV WILHELM
villamosvilágitási és erősáramu vállalat, Pašićeva ulica 2

KERÉKPÁR

Dürkop-kerékpár
Dürkop-varrógép
Columbia-gramofon
S. Ad. Engl-nél, Rudić ul.

KÉP ÉS KÉPKERET
Szentszobrok, oltárok, szószékek és teljes templomberendezések
F. BACHINGER
képkeretező és aranyozó cégnél
Subotica, Aleksandrova ul. 13. B. Sudarevićeva 34.

AUTO
Ujrendszerü autófényezés celoi-lakkal!
Minden eddigi fényezésnél sokkal tartósabb!
Tapacirozás! Szakszerü munka! Jutányos árak!
Szkala Mihály
Oslobodjenja ul. (Senćanski put) 23

LAKÁS-BERENDEZÉS
Minden igényt kielégitő **BUTORT**
legjutányosabban
ERDÉLYI ANTAL
butoráruházában vásárolhat
IV., B. Sudarevićeva ulica 4.

DIVAT
Kézmü- és divatárut
Pero Vujković
cégnél
mert a divatban ez az üzlet vezet

RUHA
Női felöltők, esőköpenyek, raglánok, férfi öltönyök és gyermekruhák
Eisler Izsónál
Barátok temploma során
Tavaszi RUHAJÁT még az idény beállta előtt rendelje meg
OSZTROGONAC és KENEDIC
angol divatszabóknál
Cara Dušana ulica 1 (Urikaszinóval szemben)
Original angol szövetekből dus választék

CSEMEGE
Füszer-, csemege- és déligyümölcs-szükségletét
Kovács és Gelányinál
szerezze be — Rudics-kitérő

RÉZÁRU
Csiszár József
rézöntő- és gépmühelyében
Miloš Obilić ulica 9
Réz-, fém- és szoboröntvények készitése, gépek javitása, diszöntvények, plakettek és asztalosok részére enyvező bakok raktáron
NIKKELEZÉS
Galvanizálás Fémszinezés

AUTÓ
Uj-Fordját legelőnyösebben
WEIGAND & Co.-nál SZUBOTICA szerezheti be
Alkatrészek, Felszerelések. Gummik. Olaj és benzin. Gummi és autó javitó mühely

Sombori juhturó 1845
Csak akkor jó,
Ha az Cirilovtól való.
Szállitja
M. Cirilov, Sombor

ÉPÜLET BUTOR PORTÁL 3136
müvészi kivitelben, legelőnyösebben
Mért Lajos
asztalos mühelyében készülnek
Subotica, Jugovića ulica 13.
Arajánlattal vidékre is dijmentesen szolgál.
Tanoncok felvétetnek

Valódi francia billárd-dákó, I-a billiárd-golyó, iró réta, billiárd mandinergumi, ujságrám és dominó, ugyszinten lignum sanctum-golyók, I-a bábukkal tekegolyók, borcsapok, borostyán- és tajték-szipkapipaszárak, éb nfa-szárak, sétapálcák, esernyők nagyban és kicsinyben
özv. Gerber Jakabnénál
Subotica, B. Sudarevićeva 32

SIRKÖVEKET, temetői utánvéseket, valamint a kőfaragó szakmába vágó minden emü munkákat legolcsóbban vállalja
Pauk Gáspár
kőfaragó, Subotica
Somborski put és Gabonapiac sarok 61

Gyenge **férfiak-**
nak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cim
„Patent 608"
Cluj (Kolozsvár) 1622
I. sz. postafiókbérlet.

Hirdetéseket
Sentán a Bácsmegyei Napló részére
Molnár Sz. Vince
könyvkereskedése vesz fel.

P. & C. HABIG és PANIZZA kalapok, valamint **L.B.O.-rri és női harisnyák** egyedüli lerakata csak **VUKOVICS GERŐ** cégnél Subotica, hol a legszebb és legizlésesebb uri divatcikkek kaphatók. — Szolid árak, pontos kiszolgálás

Müvészlapok foto „REKORD“ műtermében
Aleksandrova ulica 13. Bármely színben 6 drb. 40 dinár. Bármely régi kép utáni nagyitás 30x40-es 100·— dinár

Eladó műhelyberendezés!

Mely áll:

1. **Egy darab vasesztergepad összes tartozékaival.** (Közelebbi meghatározás a vonatkozó német nyelvü számla alapján: Leit- und Zugspindel-Drehbank Model LZD, Spitzenhöhe 300 mm., Drehlänge 3800 mm., Gewicht ca 3500 klg. inkl. 1 Deckenvorgelege, 1 Universal-Planscheibe, 1 Mitnehmerscheibe, 2 Körnerspitzen, 1 feststehende u. 1 mitgehende Lünette, 1 Satz Wechselräder u. die nötigen Schlüssel, sowie: 1 Universal Dreh- u. Bohrfutter Sistem „Chusman“ mit 2 Satz u. 3 Backen, 3 Schrauben u. 1 Schlüssel.)
2. **Egy rovátkológép öss es tartozékaival.** (1 St. kombinierte Walzenschleif- u. Riffelmaschine sammt Vorgelege u. Zubehör)
3. **Egy marógép 2 osztófejjel és tartozékaival.** (1 St. Horizontal-Fräsmaschine No. 3 inkl. allen Zubehör, sowie inkl. 1 einfacher Teilapparat Model FA., 1 Vertikal-Fräsapparat „UF“, 1 Universal-Teilapparat Model „FB“ sammt komplett Zubehörteilen.)
4. **Egy vasgyalugép összes tartozékaival.** (1 St. Hochleistungs-Schappingmaschine, Modell „ARF“ 500. Grösster Hub 500 mm. Gewicht ca. 1800 kgr. inkl. 1 kompletten Deckenvorgelege mit Ringschmiervorrichtung, 1 drehbaren Parallel-Schraubstock 200 mm., Backenbreite, 200 mm. Spannweite sowie sämmtlichen zur Maschine erforderlichen Handkurbeln, Schrauben, Schlüsseln u. Räderschutzverdecke.)
5. **Egy szivógázmotor 10 HP**
6. **Egy villamos motor 16 HP**
7. **Egy furógép.** (2 St. Säulenschnell-Bohrmaschine Modell „AB. 30“, Bohrleistung 30 mm., Ausladung 250 mm., Gewicht ca. 650 klg., inkl. 1 Bohrkopf, 18 St. Spiralbohrer, Kurbeln, Schlüsseln u. Räderschutzverdecke.)
8. **Egy smirgliköszörü álvánnyal.** (1 Stück Schleifmaschine, Model „OA, II“ inkl. Schleifscheiben u. 1 Richtplatte 600×500 mm.)
9. **Egy üllő.** (1 St. Ambos ca 50 kgr. schwer)
10. **Egy satu.** (1 St. Parallel-Schraubstock System Boley, drehbare Ausführung 150 mm. Backenbreite.)
11. **Egy fuvó.** (1 st. Bloower-Geblase, Maschine No. 459.)
12. **Egy forrasztó.** (1 St. Autogen-Schweissapparat.)
13. **Az eddig felsorolt gépekhez tartozó és fentiekben nem emlitett felszerelési tárgyak és szerszámok.** (Rundgesänke, bestehend aus Ober- u. Unterteil.)
14. **Egy „Bergmann“ és egy „Stoewer“ 5—5 tonnás teherautó.**

Fentiek egyben és külön-külön is megvehetők.

Az összes gépek rövid ideig voltak üzemben.

3524 Bővebbet:

Eskontna i Privredna Banka D. D.

A D A, (Bačka) pénzintézetnél

REJTVÉNY

A mult számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

Tutánkámen

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

1928 április 28-tól május 7-ig

A MAGYAR IPAR BEMUTATÓJA!

Számos külföldi kiállító! Vámszabadraktár

a) utépités
b) községfejlesztés
c) hő- és energiagazdálkodás 2436
d) agrárexport és
e) rádio számára

UTAZÁSI KEDVEZMÉNYEK:

50 százalék utazási kedvezmény a magyar vasutakon és a D. D. S. G., valamint a M. F. T. R. vonalain, ugy az oda- mint a visszautazásnál. — 50 százalék a jugoszláv vasutvonalakon a visszautazás alkalmával.

Vizummentes határátlépés!

A vásárigazolvány ára 40 dinár

Felvilágositások és vásárigazolványok kaphatók:
BUDAPESTEN: a Vásárirodánál, V., Alkotmány utca 8, szám
BEOGRADBAN: Beogradi M. Kir. Kereskedelmi Képviselet Utazási Osztálya, Palata Akademia
SZUBOTICÁN: A Kereskedők és Gyárosok Egyesületénél (Lloyd), Általános Hitelbank és a Közgazdasági Bank R.-T.-nál, valamint
Beograd, Zagreb, Topola, Novivrbas, Novi sad, V.-Becskerek, Sombor, Senta, Kula, Odžaci, Vel.-Kikinda, Pančevo, Osijek, Sarajevo és Čakovec városokban létesitett igazolvány-árusitóhelyeken

Nagy keresetet fáradtság nélkül

jelent Önnek is az

automatikus mérleg

Készpénz!
Nincs hitel!
Ne adjon ki semmiféle árut!

Irjon még ma, hogy Ön is hozzájus on ehhez a pénzforráshoz Vezérképviselet és automatikus mérleglerakat az SHS területére

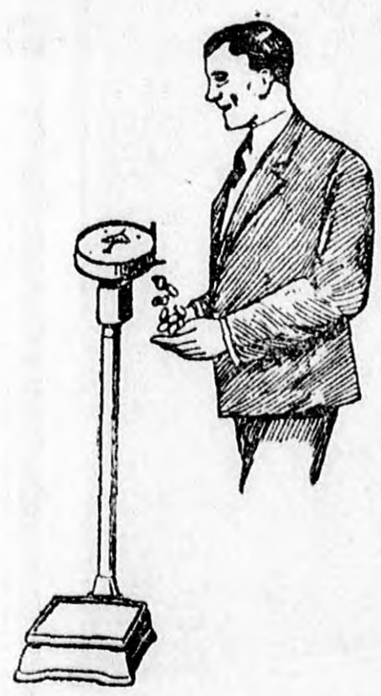

Laboratorium „LAMICO“ Beograd, Kondina 15

Szeplő, májfolt, pattanás végleges eltüntetése csakis a törv. védett **„Pompadour“** krémmel eredményes! — **Szépségápolás** modern gépekkel, szemölcs, hajszálak végleges kiirtása garantált a **POMPADOUR** kozmetikai szalonban. Papné és társa Subotica, Paje Kujundžića va 3

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T.
BUDAPEST

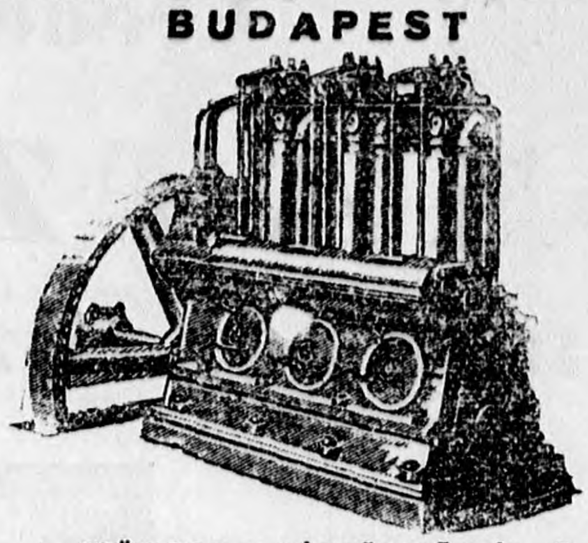

LÉGSÜRITOS és LÉGSÜRITŐ NÉLKÜLI
DIESELMOTOROK
KÉPVISELŐ 1965
SOMOGYI LÁSZLÓ okl. gépészmérnök
SZUBOTICA, Kralja Aleksandra ul. 15

Tüdőbetegek!

Sok ezren már meggyógyultak!

Kérjék azonnal könyvemet a

uj táplálkozási müvészetről,

amely már annyi ember életét megmentette. Ez a táplálkozási mód a megszokott életmód mellett alkalmazható és a betegséget gyorsan legyőzi. — Az éjszakai izzadás és köhögés megszünik, a testsuly gyarapszik és a fokozatos elmeszesedés a betegséget megállitja. Az orvosi tudomány

komoly emberei

igazolják módszerem kiválóságát és azt szivesen alkalmazzák is. Minél hamarabb hozzáfog ehhez a táplálkozási módhoz, annál jobb.

Teljesen ingyen

kapja meg a könyvemet, amely sok fontos tudnivalót tartalmaz. Kiadóm mindössze csak

10.000 ingyen könyvet

küld szét, irjon tehát még ma, hogy Ön is azok közé a szerencsések közé tartozzék, akik könyvemhez hozzáiutnak.

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln
Ringbahnstrasse 24 Abteilung 28

Beograd legszebben berendezett uri- és fodrászüzlete eladó

a legmodernebb berendezéssel, valódi párisi „Gallia“ felszereléssel, nagy és előkelő vevőkörrel. Mesterjog, cégbejegyzés, begyakorolt személyzet rendelkezésre áll, az üzlet azonnal átvehető és az üzem fo'ytatható. Szükséges tőke 80-100 000 dinár, a hátralék megegyezés szerint fizethető.

Érdeklődők leveleit „Salon“ jelige a'att a kiadóhivatal továbbitja.

3658

Szabadalmazott jégszekrényeket

40% jégmegtakarítással gyárt

Braća Goldner többszörösen kitüntetett jégszekrénygyára **Szubotica,** Jugovića ulica 20
Kérjen árjegyzéket!

388

KOLLEKTÍVHIRDETÉS A SCHMOLKA NOVISAD HIRDETŐIRODÁNAK.

Eredeti

»KATZKY«
takaréktüzhelyek

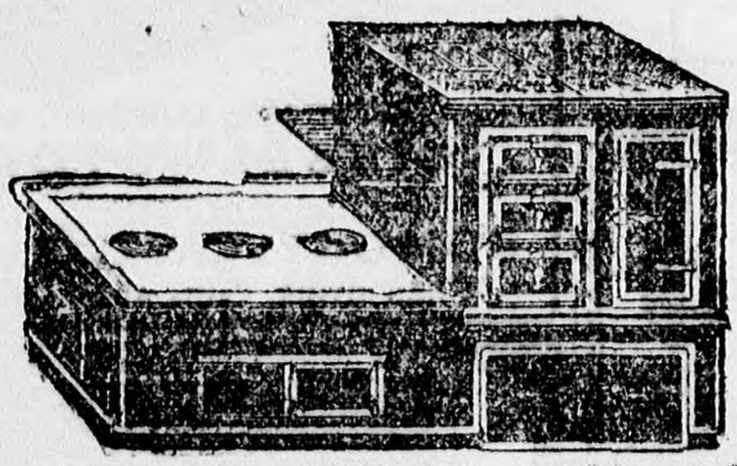

minden nagyságban kaphatók csakis a készitőnél

„TERMA“ K. D., BEOGRAD
KNJEGINJE LJUBICE 14

Felvesz rendeléseket nagy takaréktüzhelyek gyártására szállodák, kórházak és cukrászdák részére

Kedvező árak! **Kedvező feltételek!**

50% tüzelőanyag megtakaritás!

Tekintse meg kirakatunkat!

Nagy raktár belföldi és csehszlovák cserépkályhákban! 3439

VIVA SIX RENAULT

a legelegánsabb nagy hat hengeres

LUXUS TURAKOCSI
1928-as typus

Minden mechanikai ujitással!

Teljesen megbizható!

Csendes, egyenletes járás, gyorsan fokozható sebesség, kitünő és felülmulhatatlan rugók, négykerékfék és szabadalmazott automatikus Renaul Servo-fék

Renault-Müvek vezérképviselete:

Krausz Ede
Novisad

Az összes au ótypusok és autóalkatrészek legnagyobb raktára 3728

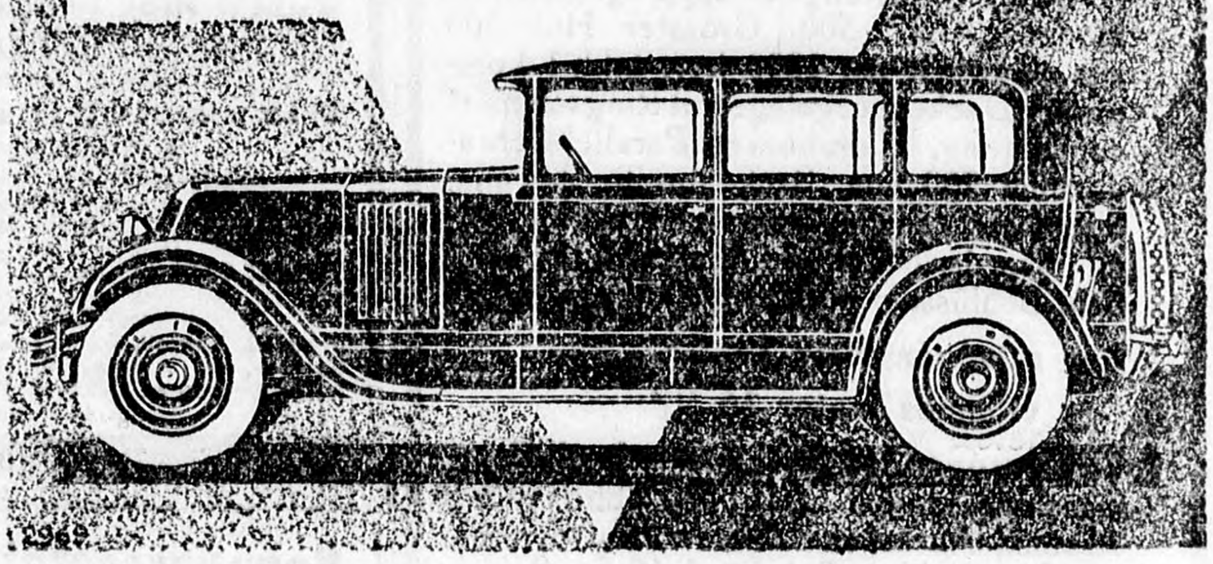

2969

SILVESTER BERNOLD

ФАБРИКА РОЛЕТНА И ГВОЗД. КОНСТРУКЦИЈА

NOVI SAD

FILIJALA: BEOGRAD, DOSITIJEVA 51.

Tekintse meg kiállitási pavillonunkat az osijeki kiállitáson 3438

A I SZEP AJÁNDEKHOZ AKAR JUTNI

OLVASSA EL A KOVETKEZŐKET:

A „DUBRAVKA“ CSOKOLADE és CUKORKAGYAR
NOVISZAD, TEMERINI UT 14.

a közeli napokban nagy mennyiségü sorsjegyekkel ellátott csokoládétáblát hoz forgalomba. Az ajándékok, amelyeket az összes táblákban levő sorsjegyek után kiosztunk, a következők: Egy teljes, 100 drb tábla csokoládét tartalmazó sorsjegyekkel ellátott csomag, elegáns zsebórák, fényképező készülék gramofon lemezekkel, 4 lámpás rádiókészülék, motorkerékpár felszereléssel

Egy tábla csokoládé Dubravka sorsjeggyel 1 dinár

„Chokolat Dubravka“ és „Album Dubravka“ amelyek a nyeremények összeállitására szükségesek, az összes füszer- és csemegekereskedésekben kaphatók. A nyeremények kiosztásáért garantálunk. — Minden jogos panaszt figyelembe veszünk. 3436

ROGAŠKA SLATINA
GYÓGYFÜRDŐ

az SHS. királyság legszebb és legmodernebben berendezett gyógyfürdője

Világhirü gyógyforrások:

„TEMPEL“ „STYRIA“ „DONAT“

Mindennemü gyomor, bél, hólyag, sziv, vese és hasi bajok és epekő ellen javalva

Idény: májustól—szeptemberig

Mérsékelt árak. A mellékszezónban rendkivüli ármérséklések. Katonazenekar. Rádió. A legnagyobb kényelem. Közvetlen kocsijárat Beograd—Zagreb—Rog. Slatina. Jelentős menetdijkedvezmények. Ásványviz szétküldés. Kérjen prospektusokat

3 58 **Rogaška Slatina gyógyfürdő** igazgatósága

AZ APATINI SÖRGYÁR R.-T.

sombori és novisadi főzdéi utján ajánlja a legjobb minőségű

„Vojvodsko" és barnasöreit

Továbbá novisadi fiókjából henteseknek és mészárosoknak, valamint magánosoknak is 345

műjeget

A jeget házhoz szállítja!

Szőlőoltványok

amerikai alanyra oltott, elismert legjobb minőségben dus gyökérzettel, gyökeres és sima vadvesszők minden fajban, valamint nemesített 2-3 éves gyümölcs- és rózsafák megrendelhetők

Sévár László 3614

mintaszőlő és szőlőoltvány telepéről

Petrovaradin (Maju) Postafiók 17

Lerakat Bakačeva ulica

Árjegyzék kívánat a ingyen!

Butorok
Szőnyegek
Függönyök
Otomán-takarók.

Olasz, német és angol gyártmányu

LINOLEUM,
vas- és rézbutor,
bőr klubgarniturák,
szalongarniturák,
modern füles fotelok,
gyermekkocsik

versenyenkivüli árak mellett, vételkényszer nélkül megtekinthetők az ujonnan épült

nagy áruházamban

Krausz Ede, Novisad

3798

Szeget, vas- és horganyzott drótot

lágy és kemény minőségben gyárt és legelőnyösebben szállit

KRAMER TESTVÉREK

DRÓT-, SZEG- és DRÓTÁRUGYÁR

NOVISZAD, MALI LIMAN

Ujonnan fényezett, nagyon jókarban levő

501-es Fiat olcsón eladó

Bővebbet: **Schmolka hirdetőirodában Novisad, Jevrejska 7** 3731

A régi és elismert Dr. Lehman-féle városi arc- és kézikenőcs és krém

5211. szám alatt törvényesen védve. Belsőbeli minőségben, éjszakai használatra zsirtartalmu, nappali használatra zsirtalan (krém) arcviz, szappan és puder 3 szinben. — Eltávolitja a szeplőket, májfoltokat, pattanásokat, bőratkát (mitesser) és az összes bőrtisztátlanságokat. Kenőcs 12 dinár, krém, arcviz, szappan és puder darabonként 10 dinár. Egyedüli raktár az egész S. H. S. Királyság területére:

Jugović gyógyszertár, Novisad

Postai szétküldés. Törvényesen védve az ipari jogokat védő hivatal által. Őrizkedjék az ártalmas utánzatoktól. Viszonteladóknak engedmény 1067

Három uj gőzcséplőgarnitura eladó.

A lokomobilok a világhirü Hanseat u. Söhne Kasel német gyár gyártmányai 7/12 HP. a megfelelő Standard gyártmányu cséplővel.

Bővebb felvilágositással szolgál:

Gligić és Társai cég Novisad,

Kr. Aleksandra ulica 10. Telefon 21—46.

3174

Gazdák!

A valódi

zöldpor

½ kg-os csomagokban **„Aeroplan"** védjeggyel, mint itt látható, jön forgalomba.

Ingyen ismertetőt küld és viszonteladóknak szállitja:

Kemikalija Novisad

Futoški put 27

AUTÓ-GARAZS MOGIN

Novisad, Temerinska ul. 49

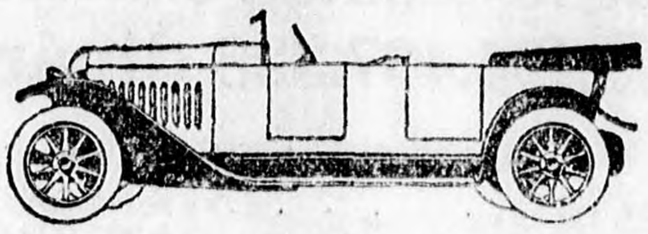

Mechanikai autójavitó műhely DUCCO-fényezés, autókárpitozás

Speciális autórugógyártás

Különleges autóbusz karosszéria készités

3491

Reinhardt és Julius Haip

mezőgazdasági gépmühely

Crvenka

3488

Készit uj **CSÉPLŐGÉPEKET,** hozzávaló összes alkatrészeket, u. m. **dobtengelyeket, szalmarázó- és rajter-tengelyeket** minden nagyságban és minden gyártmányhoz.

Elvállalja **régi és elhasznált cséplőgépek javitását saját kipróbált rendszere szerint, lokomobilok magánjáróvá való átépitését,** uj tüzszekrények bevezetését, generál-javitásokat gőzgépeken és motoros cséplőgarniturákon.

Költségvets és szakértő látogatása dijtalan!

Eredeti francia

Eclair Vermorel

a világ legjobb **PERMETEZŐJE**

Vezérképviselet:

BARZEL D.D., SUBOTICA

Kapható mindenütt!

Kérjen árjegyzéket!

71

INTELLIGENCIA A SCHMOLKA HIRDETŐIRODÁNAK

12084

A legjobb varrógépek a

„Gritzner" és „Kalija"

Alkatrészek és mindennemü varrógépfelszerelés

Vezérképviselet:

EM. FISCHER ZAGREB,

Sudnička ul. 3/17

Kérjen áraiánlatot!

A Fonó- és Kötélverőgyár r. t.

Odžaci

ajánl a legolcsóbb árban és igen kedvező fizetési feltételek mellett

Manilla-, Sisal- és háromágu kenderkévekötőfonalat aratógépek részére

Kérjen árajánlatot!

432

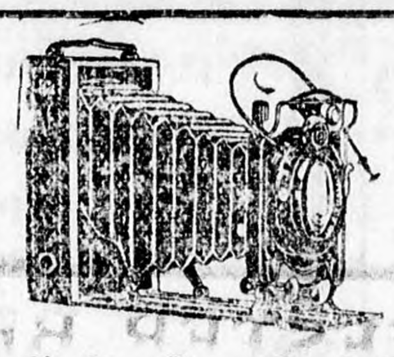

FÉNYKÉPÉSZETI KÉSZÜLÉKEKET ÉS ANYAGOKAT

a legolcsóbban vásárolhat

Griesbach & Knaus cégnél

Zagreb, Jurišićeva 1 - Kérje NB 1928 uj árjegyzékünket

352

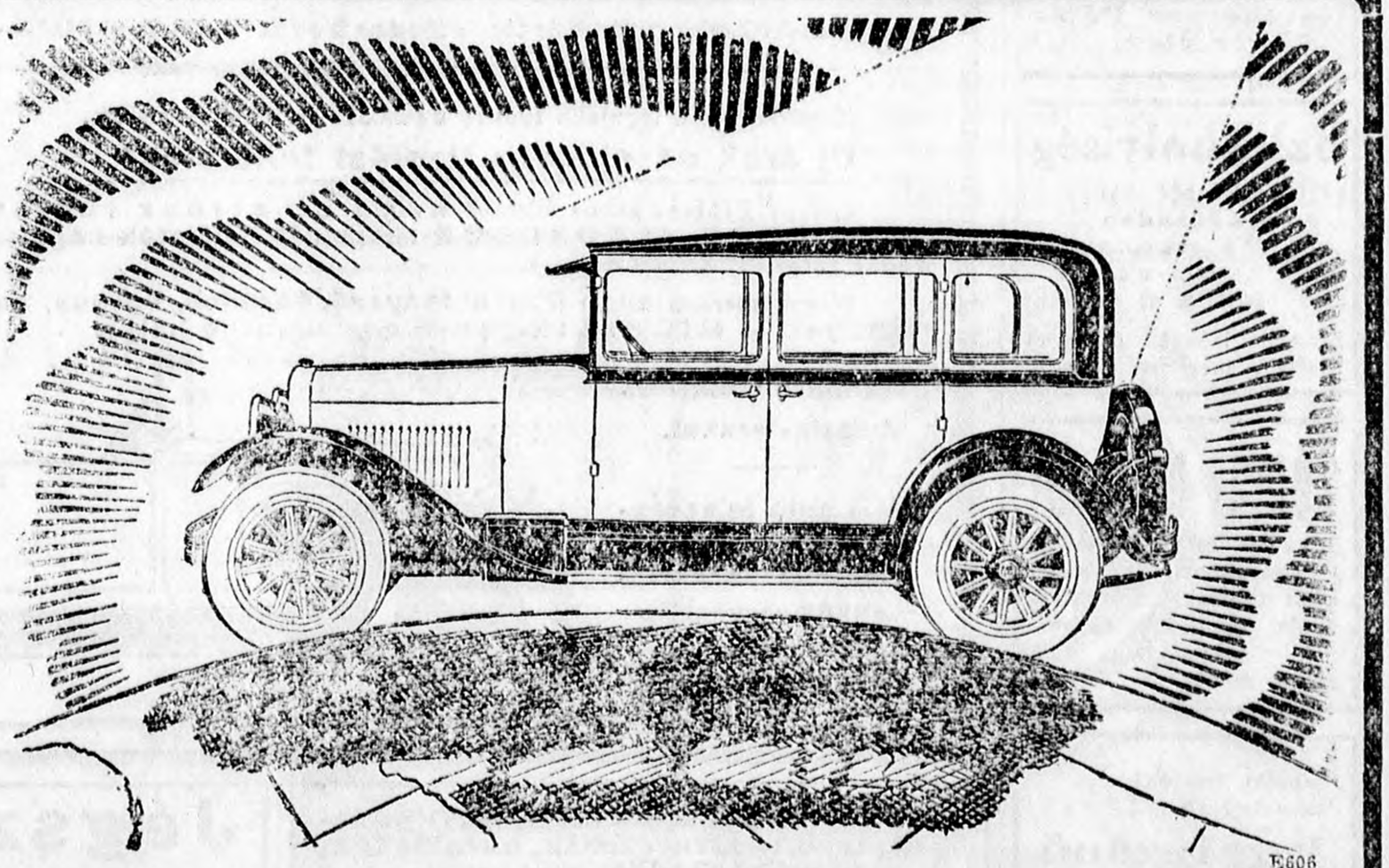

3606

A STUDEBAKER—ERSKINE-AUTÓK

vezérképviselete

NIKOLA V. DŽANGA, BEOGRAD, Skopljanska ul. 24

Erskine Club Sedan . . . 75.000 dinár

TELEFON: 33-45 „ Sedan Regular . . 85.000 „ TELEFON: 33-45

6 cilinderes 12/40 HP. 100 km. ránként 11%-os emelkedéseket direkt kapcsolással vesz

3346

Gyümölcsfa,
szőlőpermetezéshez
a legjobb németországi
ólom-arzén
Sugár Manónál
Subotica 3145

40 HP
DIESEL-MOTOR
esetleg használt villamostelep üzemére kerestetik
Sürgős ajánlatok Bioskop „Koloseum" Beograd címre küldendők

Szalmakalap
legolcsóbban kapható a sentai szalma alapgyárban. Kérjen mintát és árajánlatot
Fuchs Bernát és Salamon
Senta 2650

PET-GER
permetező felülmul minden eddigit!
Nincs üzemzavar, nem kell javitani!
Suboticai lerakat:
Weiner Géza
vaskereskedés
Gyártja:
Goldberger Péter
Sv.-Miletić 3505

Üzlethelyiség
szép por állal
Novisadon
P. šićeva ulica 9. szám alatt
kiadó
Bővebbet Monašević cégnél Kralja Aleksandra ulica 30 3686

Német nyelvet
és német kereskedelmi levelezést hosszu évi gyakorlattal tanitok. Elfogadok iskolai tanulókat, csoportokban is. 3655
Cim a noviszadi kiadóban

Önálló, perfekt német-szerb
levelezőnő
többévi gyakorlattal az összes irodai munkákban jártas
keresfélnapi foglalkozást
Ajánlatokat „ügyes" jeligére a noviszádi kiadóba kér. 3654

Asztalosműhely áthelyezés
Értesitem a nb. vevőközönséget és megrendelőimet, hogy asztalosműhelyemet saját házamba, Petrogradska (Istv n) ul. 34. helyeztem át.
HADNAGY ISTVÁN
asztalosmester

PHÖNIX
Életbiztosító Társaság
Bécs
Igazgatóság a Szerb-Horvát-Szlovén Királyságra:
Beograd, Knjeginje Ljubice 15/II
Távíratcim: Lefeniks TELEFON 32-45 Alapitva 1882
Működése az S. H. S. Királyságban a Kereskedelem- és Iparügyi Minisztérium által 4625/1922-VI. szám alatt engedélyezve
A társaság leszámitolt biztositási alapja
1,194.467.328 dinár

A lekötött életbiztositások állaga:

1924. év végén	3,448.000.000	dinár
1925. „ „	5,200.000.000	„
1926. „ „	8,637.000.000	„
1927. junius 30-ig	10,400.000.000	„

A társaság az S. H. S. Királyságra átvette a következő társaságoknál kötött életbiztositásokat: „Gvardian", „Star", „Francia-Magyar", „Magyar-Holland", „A liance", „Atlas", „Janus", „Universale", „Bécsi Élet- és Járadék", „Magyar Élet- és Járadék", „Első Katonai Szolgálat", „Union", „Hungária", „Mobirt", „Gazdik", „Nemzeti Baleset", „Bécsi Városi", „Hazai" — azzal a kötelezettséggel, hogy a koronában kötött biztositásokat 4:1 arányban dinárban likvidálja, mig a többi biztositásokat az eredeti valutában.

A társaság legelőnyösebb feltételek mellett elfogad élet-, hozomány-, járadék- stb., baleset-, szavatossági- és minden más biztositást.

Fiókok: ZAGREB, LJUBLJANA, SARAJEVO, OSIJEK
Képviseletek az ország minden nagyobb helységében
A társaságnak minden európai országban van fiókja és képviselete

„VULKAN" GARAGE - SOMBOR
Tulajdonosok: Zwirschitz Károly és Roder Dezső :: Torinoi Fiat-automobil főképviselete

Megérkeztek a legujabb typusu csukott és nyitott autók.
Uj árak és előnyös fizetési feltételek!

Összes Fiat-autókhoz állandó nagy alkatrész raktár, kedvező árakkal. — Továbbá FORD- és FORDSON-részek is kaphatók nagy engedménnyel. Viszonteladók jutalékban részesülnek.

Nagy amerikai dugo Dupont fényező, kárpitos, kovács, autóbuszépitő- és javitómühelyek. — MICHELIN-gumi egyedárusitó helye.

„Standard" olaj- és benzin-lerakat.

Összes autó felszerelési cikkek és autóbuszkarosszéria-anyag nagy raktár.

Kérjen árajánlatot!

11396

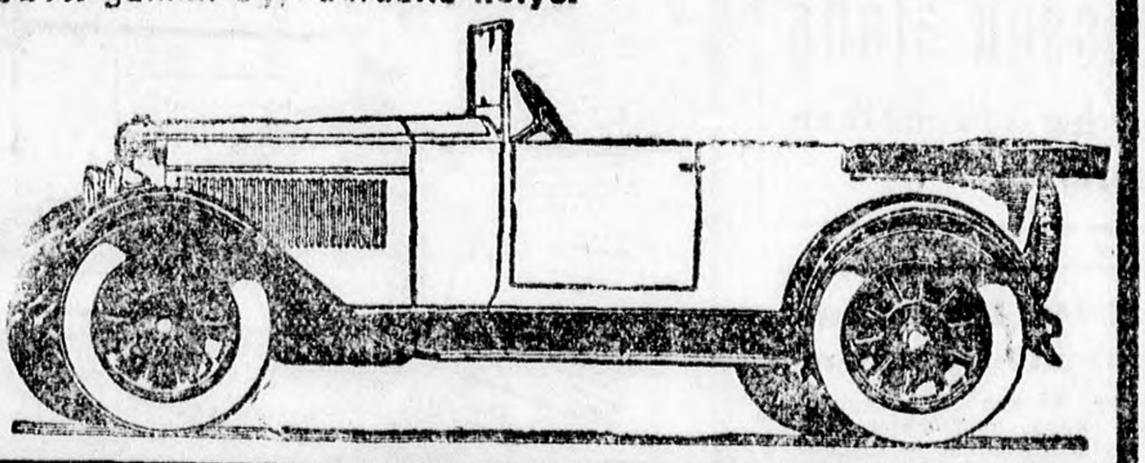

Legmodernebb női retikülök, férfi pénz- és cigaretta-szivartárcák, aktatáskák, utazóbőröndök gyári raktára leszállitott árak mellett!
Schlager Henrik
speciális bőröndös és bőráruüzlete
Subotica, Alek androva u. 1. szám

Jégszekrények
mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánhasználatok részére legolcsóbb forrása, elsőrendű kivitel
Milošević Veljko
Kérjen árjegyzéket! Sombor, Zlatna greda 2

Butort
izléses és jó minőségben, mérsékelt árban, részletre is
Nagy Varjas Rókus
asztalos mesternél
VI. kör, Vukovićeva ul. 38 (Csirkepiac)

Uj bőrönös-üzlet a Csirkepiacon!
Tisztelettel értesitjük a nagyérdemü közönséget, hogy lőszerszám- és nyergesüzletünket a mai kornak megfelelően
bőrönös
műhellyel bővitettük ki. — Készitünk és raktáron tartunk különféle bőröndöket, bőrárukat, pénztárcákat és a legujabb divatu utitáskákat jó minőségben és olcsó áron. A nagyérdemü közönség szives pártfogását kérik
ANDRÁSSY és FAZEKAS V., Trumbićeva ul. 11., Csirkepiac

Tavaszi
divatcipők
legnagyobb választékban legolcsóbban
Koch Ármin
Danica cipőüzletben Kiskápolna mellett

Ennél jobb nincs!

Ereine Ágnes
Postán megrendelhető,
Srbobran: Nenad Gavanski
St.-Bečej: Kozmetikai Intézet
Feketič: Papp Zoltán
St.-Moravica: Kopornyai Illés

Ócskavasat
fémeket: rezet, cinket, vörösrezet stb., rongyot, öntvényt, a legmagasabb áron vesz
WEISZ BÉLA
Novisad, Kalvin ut. 11.
Mosott törlőrongy kapható

Saját készitésü
fonott szandálok
nagy választékban raktáron, valamint
rendelésre mérték után
legszebb kivitelben és legolcsóbban
Falkenstein Sándor
böröndös és szijgyártónál
Subotica, Zmaj Jovin trg 5

Zongorák
Hegedük,
Csellók,
Fuvolák
Harmonikák,
legnagyobb választékban és legolcsóbban

S. MACHNITZ
hangszeriparlepén.
Antunovićeva ul. 1.
(Reichl-palota mellett.)

Délamerikába
és az
Egyesült Államokba
express gőzhajókkal
Ingyenes felvilágositással szolgál
CosulichLine
Beograd, Vilsonov 107.
Sombor, Kostićeva 3.
V. Becskerek, Subotićeva 3

Burgonya
minden fajta, étkezésre, vetésre és takarmányozásra, vöröshagyma, fokhagyma, dughagyma válogatott minőségekben a legolcsóbban beszerezhetők
HOFFMANN JÁNOS
cégnél, SZEGED
Telefon 1-34. Alapitva 1854. évben 2321

STEYR

A TAPASZTALT AUTOMOBILISTA GÉPKOCSIJA MERT:

A LEGJOBB

és egyuttal a legpraktikusabb

JÉGSZEKRÉNYEK

BRAĆA ANTONOVIĆ i DRUG, PANČEVO

ASZTALOSÁRU-GYÁRÁBAN KAPHATOK

Ugyanott nagy választék

KÜLÖNFÉLE BUTOROKBAN

3082

Elektro és autogen hegesztő

L. DARABOS

BEOGRAD, Kralja Aleksandra ulica 8.

Specialista. Csőfal, tüzszekrény, gép és autó alkatrészek garanciával heggesztetnek helyben és vidéken. 3552

2 ÉVI HITEL

Mindennemü egyes és univerzális

asztalos- és bognárgépek

beépitett motorral vagy anélkül

keretfürészek

Welker-Werke J. Wachstein

Wien X/4 Laxenburgerstr. 12

Alkalmi vétel: használt, jókarban levő komb. egyengető, csapoló, maró és vastagsági gyalu, marógép furógéppel és körfürésszel kombinálva. 11946

ELŐNYOMDÁT

legmodernebb stylü rajzokkal és kellékekkel legolcsóbban szállit

LEOPOLD SÁMUEL, SENTA

modern előnyomdaberendezési gyára

Relief-festés tanitása az összes hozzávaló festékek, porok és kellékei kaphatók 946

DUGHAGYMÁT

hagymát, I-a rózsaburgonyát, válogatott vetőburgonyát, Woltmann rózsaburgonyát, I-a préselt szénát

legjobban és legolcsóbban szállit

LEDERER JENŐ

bank és bizományi üzlete, főzelék- és gyümölcskivitel

NOVISAD, Vilson-tér 7. Telefon: 22—14

Raktár: Temerinska ulica 38 3753

BUTORSZÖVETEK

Selyem ripszek	Moquettek
Brokátok	Matracgradlik
Damasztok	Szőnyegek
Velourok	Futók

azonkivül összes kárpitos kellékek nagyban és kicsinyben.

ZSÁKOK, PONYVÁK, ZSINEGEK, KÖTELÁRUK

Mintákat vidékre is küldünk.

Weitzenfeld és Társa

Subotica Detail: Városi bérpalota. Engrosz: Vilsonova ul. 7.

2

STEYR

Jutányos árban szerezhető be

A benzin- és olajfogyasztás

a legcsekélyebb!

A kocsi élethossza határtalan

Az alkatrészek kopása jelentéktelen

Technikailag tökéletes

Hatalmas lóerőtartalékkal rendelkezik

A rossz utak ideálja

Elegáns és izléses kivitel

Kellemes fizetési feltételek

A jugoszláv versenyek győztese!

B. Topolán

JUHASZ PÉTER

müfestő és vegytisztitó

ruhákat fest és vegyileg a legszebben tisztit

Szolid árak, gyors és pontos kiszolgálás.

Vidéki megbizatásokat gyorsan és pontosan elintéz

Linoleum

a legjobb padlóboritó

Kivánatra árjegyzék!

2612

IV. OSIJEKI VÁSÁR

ÁPRILIS 8—17

VÁSÁRIGAZOLVÁNY a kiállitás látogatására és a vasuti menetdij-kedvezményre jogosit

csak 10 dinár

Kapható a tiszteletbeli képviseletnél: **Rádió-Reklám Subotica, Manojlovićeva ul.** 2935

Kidmérleget keresünk

használt de jó állapotban. — Irásbeli ajánlatok a kiadóhivatalba 3720 sz. alatt kéretnek

3720

Több mint 200 aranyérmet

és

több mint 1000 aranyoklevelet

nyert különböző világkiállitásokon az

„ALFA"-szeparátor tejfölözőgép

Árajánlattal szolgál: 2726

SZELES SÁNDOR SOMBOR,

Stepanovića venac 32.

Helyi képviselőket keresünk!

Dr. ŠEFER-féle EPILEPSAN

a legkiválóbb gyógyszer

EPILEPSZIA, GORCSÖK, ESKORELLEN

15 év óta a legszebb eredménnyel alkalmazva

Naponta ujabb köszönőlevelek érkeznek.

Közelebbi felvilágositással szolgál és a gyógyszert szállitja:

Mr. M. Fister Szent István gyógyszertára Osijek

3127

3

STEYR

VEZÉRKÉPVISELŐK:

FERRUM D. D.

ZAGREB HATZOVA 14/B TELEFON: 42-26

BEOGRAD KR. MILANA 54 TELEFON: 31-87

Képviselőket keresünk

Az oszijeki kiállitáson megtekinthető

A zagrebi vásár alkalmával tekintse meg kiállitásunkat!

Gazdák!

Tudomásul adjuk, hogy

április hó 22-én, vasárnap délelőtt 11 órakor

Novivrbason, **Mengel Gáspár** ur házában, nyilvános próba keretében a

„SELEKTOR"

universális vetőmagtisztító és osztályozó gépünket

üzemben bemutatjuk, mely próbához az érdeklődőket tisztelettel meghivjuk.

Auš i drugovi k. d.,

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH

OSIJEK	NOVISAD	ZAGREB
Desatičina ul. 17	Temerinska ul. 1	Petrinjska ul. 26

3736

150 dináros

havi részlettől kezdve vásárolhat egy komlett hálót, ebédlőt és mindennemű **butort. Megnagyobbitott üzemünkben a legmodernebb** butorokat **elsőrendüen készitjük. — Forduljon hozzánk bizalommal,** mielőtt **butort vásárol!**

Szenti és Virág mübutorgyár

Subotica, Sudarevićeva ul. 54—56. Tel. 383

3407

AMERIKAI RENDSZERÜ ÁRUTERJESZTÉS.

Mindenki kap ingyen egy órát

de

A valódi „DELMOND" pipereszappannak a jugoszláviai fogyasztókkal való megismertetése céljából **minden tucat szappanhoz egy szép és jó asztali órát ajándékozunk.** Egy tucat „Delmond" toilette szappan ára órával együtt csak **120 dinár. Semmi mellékköltség!** Ha 12 darabot egyenként vesz, akkor is megkapja az órát. **Kérje az ottani kereskedőktől!** Ezen rendszer rövid ideig tart! — Tegyen próbát és meg fog győződni, **hogy a szappan is, az óra is külön-külön többet érnek.**

Megrendelhető az SHS vezérképviselőjénél

3181

ALEXANDER POLLAK BEOGRAD

HILENDARSKA 22.

Noviszadi lerakat BRAĆA MARER

Rovátkológépet és sikszitát

használt, de jó állapotban vennék. A rovátkológép lehetőleg ujabb gyártmányu legyen, sikszitát 3 esetleg 4 rétü, szabadonlengőt használhatok. — Ajánlatokat az ár és gyártmány megjelölésével kérem **GIZELA PAROMLIN, VIROVITICA**

„CHIC DE PARIS"

cipőgyár lerakatai:

Beograd: Knez Mihajlova 15
Subotica: Aleksandrova 6
Vel. Bečkerek: Bukovac-palota
Pančevo: Vojvode Putnika 1
Kovin: Nagypiac

Egy pár modern szabásu cipő már

196 dinárért kapható!

Kérjen csak „CHIC DE PARIS" divatcipőt!

KÖNYV·FILM·RÁDIÓ

Beszéljünk a ponyváról

Senki ne vegye sértésnek, de bizony igy van: ez a kérdés mindig és kizárólag akkor jut eszembe, ha valamelyik könyvkereskedésünk kirakata előtt megállva szemügyre veszem a nemzetközi irodalmi piac legujabb termékeit. Már t. i. azokat, amelyek hozzánk is eljutottak eredetiben vagy forditások alakjában.

✱

A ponyvairodalom — mint tudjuk — *régente nem volt* az a megbélyegző megjelölés, mint manapság. A nevét onnan vette, hogy a köznép a maga szellemi szükségleteinek kielégitéséről rendesen a vásárokon gondoskodott, ahol is *ezeket a nyomdai termékeket kiteregetett ponyván árusitották.* A kutura terjesztésének ez a módja még ma is sokfelé divatos, bár kétségtelen, hogy az utóbbi időben a házalás utján való árusitás igen erős versenytársat jelent számára. A ponyva birodalmának legkeresettebb cikkei a különféle kalendáriomok, álmoskönyvek és dalfüzetek voltak, amelyek bizonyos tekintetben *kétségtelenül hasznos szerepet töltöttek be.* Olvasnivágyást és minden primitivségük ellenére némi kulturát vittek azokba a rétegekbe, amelyek korábban a nyomtatott betüvel szemben semmiféle érdeklődést nem mutattak. Idővel azután — mikor a ponyván való árusitás jövedelmező üzletággá kezdett fejlődni — az irodalmi szempont teljes félredobásával *a leglelkiismeretlenebb spekuláció ütötte fel a fejét.* A Rózsa Sándor-féle históriák kiadói igazán keveset törődtek azzal, hogy az általuk forgalomba hozott füzeteknek van-e valamelyes értéke, egyetlen szempont a minél nagyobb példányszám és a minél busásabb haszon volt. Hogy ez a helyzet milyen sulyos és messzemenő veszélyt rejtett magában a jövő müvelődés szempontjából: azt mindenki beláthatja.

Koronként és folyton megismételve ezt a veszélyt azok is felismerték, akik a nép nevelésével szemben bizonyos kötelezettséget éreztek. Igy elsősorban az irók tanakodtak sokat azon, hogy miképen lehetne ezt a káros hatást legalább részben ellensulyozni. Igy történt azután, hogy *maga Arany János kezdte költeményeit a ponyván árusittatni.* — Abból a feltevésből kiindulva, hogy ilyen módon a nép meg fogja ismerni a különbséget és önszántából fog a selejtes nyomtatványoktól elfordulni. Bizonyos mértékig ez a várakozás valóban be is teljesedett, azonban teljes sikerről nem lehetett szó, aminek mindennél szemléltetőbb bizonysága az a körülmény, hogy a különféle füzetes regények és rémhistóriák még ma is megjelennek, sőt meglehetős tekintélyes számu olvasóval rendelkeznek. A multkoriban hallottam, hogy a közelmult egyik ilyen »szenzációs ujdonságának« *A cár nevében* cimü rémregénynek első füzete *kétszázezer példányban jelent meg.* Aki csak kevéssé is tájékozva van a magyarországi könyvterjesztés lehetőségeiről, jól tudja, hogy ez olyan horribilis szám, amelyet még a legelterjedtebb napilapok is irigykedve néznek.

Igen nagy tévedés volna azonban azt hinni, hogy a ponyvairodalom manapság csupán ezekre a füzetes kiadványokra szoritkozik. Hiszen ha csak erről volna szó, a dolognak nem is lehetne tulzott jelentőséget tulajdonitani. Elvégre az ilyen heti folytatásokban napvilágot látó remekmüveknek megvan a maguk közönsége, amely az irodalmi izlés fejlődésével már aligha bővülhet. Sokkal szomorubb körülmény az, hogy a ponyva *más területekre is átcsap.* köztük olyanokra is, amelyeknek mégis csak nemesebb hivatásaik volnának. Ismét elérkeztünk ahhoz a ponthoz, amelynél neveket lehetőleg nem tanácsos emliteni, mindenki tudja azonban, hogy ujabban egyre-másra keletkeznek olyan sajtótermékek, amelyek elterjedésüket kizárólag e hasábjaikon publikált féremüveknek köszönhetik, sőt egyetlen létjogosultságuk a ponyva terjesztése.

Bármennyire is hajlandóak vagyunk elfogadni azt az álláspontot, amely a magánügyekbe való be nem avatkozást hangoztatja, mégsem haladhatunk el szó nélkül, amellett, hogy a ponyvairodalmat ilyen rejtett utakon szalóképessé akarják tenni. A mi olvasóközönségünk tulnyomó nagy része — különösen az, amely csak rövid idő óta szokott az olvasáshoz — nem rendelkezik még annyi határozottsággal, hogy az álutakon kezébe csempészett ponyvát félredobja. *Sok embert megtéveszt az elegáns, előkelő külső,* vagy a nagybetüs felirás, »kulturális«, »irodalmi« vagy egyéb »folyóirat«-ról. Már pedig: *nem az a lényeges, hogy az olvasnivaló milyen formában közeledik felénk.* Legalább is nem ez a leglényegesebb, bár kétségtelen, hogy az izléses kiállitás, a világos nyomás lényegesen megkönnyiti az olvasást. A legelső és legfontosabb kérdés mindig csak az lehet: *mit* mond az iró, *mit* tartalmaz a könyv? *A szép papir, vagy a diszkötés még sohasem változtatott át valamilyen silány irást — klasszikus munkává.*

Ezzel a kérdéssel kapcsolatosan még valamiről kell beszélni. A könyvpiacot az utóbbi időben az ismeretlen szerzőktől származó teljesen jelentéktelen tartalmu külföldi szépirodalmi müvek egész tömege árasztotta el. Amilyen fontos és örvendetes, hogy az idegen irodalmak számottevő eseményei magyar nyelven is megszólalnak, annyira felesleges, sőt káros az a törekvés, amely *tized- és huszadrendü, a saját hazájukban sem ismert helyi ujságoknak próbálkozásait akarja a magyar könyvolvasó közönség nyakába varrni.* Nagyon jól tudjuk, hogy ennek is meg van az oka: a szóbanlevő irók és irónők megtisztelve érzik magukat, ha regényüket le akarják forditani és a dicsőség ellenében egész csekély honoráriummal is megelégednek. Ennek a körülménynek köszönhetjük azután a megtiszteltetést, hogy módunkban van megismerkedni olyan nevekkel, amelyek a világnak semmiféle irói lexikonjában vagy encyklopédiájában nem találhatók. Hogy azután illendő dolog-e előkelő kiadóvállalatok cégére alatt ilyesféle könyvecskékkel kiszoritani nehezen elfoglalt és kiharcolt pozíciójából a magyar irót, a magyar irodalmat: ezzel ugyan kinek volna kedve vagy ideje törődni?

✱

Pedig kár a hurt tulságosan feszitení Kár ilyen nagyon is világosan bebizonyitani, hogy *csak az üzlet a fontos,* minden magasabb szempont pedig mellékes. Minden egyébtől eltekintve már csak azért is kár, mert igy maguk az érdekelt kiadók és vállalatok rombolják le azt a hitet, *mintha tevékenységüknek az irodalomhoz vagy a kulturához bármilyen köze volna.* Pedig, ugy-e, erre időnként nagyon kényelmes hivatkozni? . . .

Dr. Kemény István

Milyen lesz az ujság száz év mulva?

A sok fantasztikus elbeszélés és regény után, amely a *háboru utáni* évek bajai és nyomoruságai közt vergődő emberek előtt a jövő biztatóbb perspektiváját vonultatja el, most a jövő század ujságja is jelentkezik, hogy megmutassa: milyenek azok az események, amelyeket a huszonegyedik század gyermeke mindennapi olvasmányában keresni fog.

A londoni *Daily Mail* szerkesztőségének jutott eszébe, hogy közönségét egy ilyen utopisztikus lappéldánnyal megörvendeztesse és a siker, mely a vállalkozást kisérte, mutatja, hogy ennek a kuriózumszámba menő ujságnak teljes mértékben sikerült az érdeklődést és figyelmet felkeltenie.

A *Daily Mail* 2000. január elsejei száma fekszik előttünk, mely a »fej« szerint *egyidőben jelent meg* Londonban, Manchesterben, Párisban, Kanadában, Indiában és Ausztráliában. A 24 oldalas szám élén ez a vastagbetüs jelmondat ékeskedik: »*Még mindig — a királyért és hazáért!*« Az első oldal szokásos hirdetései után a szövegrész következik. Mindjárt az elején rendkivül érdekes tőzsdebirósági tárgyalásról olvashatunk: egy ügynököt azzal vádolnak, hogy az *L-sugarak* felhasználásával meg nem engedett módon előnyöket szerzett magának. Az L-sugarak lehetővé teszik ugyanis, hogy mások gondolataiba betekintést szerezhessünk, *mielőtt ezek a gondolatok az illetőnek eszébe jutottak.* Érthető tehát, hogy az ügynök ilyen módon jogtalan előnyökhöz *jutott.* Ezután a tőkésekhez cimzett óvást találunk, amely a kapitalistákat figyelmezteti, hogy a *Marsfejlesztő Társaság* üzleti jelentésében szándékosan elhallgatja az ezen az égitesten uralkodó leszállási állomások kedvezőtlen voltát.

Az igazságszolgáltatási rovat arról számol be, hogy egy uccai árust szigoruan megbüntettek, mert egy kapu alatt piszkos étpirulákat akart eladni. Egy huszonegy éves fiatalember kártérítési pert akasztott a huszonöt éves Diana Strong pilótanő nyakába, mert a leány őt flirtre csábitotta és *házassági igéretét megszegte.* Egy soffőrt *lassu hajtásért* itéltek el, mert a megengedett 50 mértföldes minimummal szemben csak *40* mértföldes gyorsasággal vezette autóját és igy a közlekedésben fennakadást okozott. Egy jelentés azt mondja, hogy az elmult esztendő folyamán az egész birodalom területén 1984 büntözési eset *fordult elő,* ebből 1708 esetben a bünöst a szokásos néhány heti orvosi kezelésnek vetették alá.

A heti mellékletben a következő cimeket találjuk: Kihalnak-e a majmok? Hogyan fogunk azután megfiatalodni? — Élet és szerelem a huszadik században — A villamoscselédek helyes kezelése. — Közeledünk-e a degeneráció felé? — Milyenek voltak a száz év előtti »régi jó idők«?

Az orvosi rovat beszámol arról, hogy az utóbbi évek folyamán sikerült mindenféle baktérium felett urrá lenni. Nincsen már rák, tuberkolózis stb. Ennek azonban hátrányos körülményei is mutatkozhatnak: az emberek kevésbé ellenállóképesek lettek, ami még sulyos komplikációkhoz vezethet valamilyen uj, eddig ismeretlen betegség feltünése esetén.

A *Hirek* között részletes beszámoló tudósit arról a rejtélyes esetről, amely szerint Tifliszben egy német asszony ir eredetü férjét titokzatos sugárral megölte. A mai *Innen-onnan* rovat nem méltatlan utódja azt irja, hogy az afrikai Bombolo faluban a zsiráfok átrágták a drótvezetéket, aminek következtében egész Délafrikára órákon keresztül tartó sötétség borult. Az *apróhirdetések* között valaki régi, kisebb tipusu repülőgépét 20 személyes, modernebb készülékre akarja becserélni. Egy másik hirdető komplett kertjét kinálja eladásra, amely fel van szerelve napsugár-berendezéssel és automatikus halottégő kamrával. Egy kép a *robot-katonát* mutatja be, amely az ellenség sorai közé érve automatikusan felrobban. Egy élethü fotográfia azt a jelenetet mutatja, amikor négy repülőgép a levegőben egy hatalmas labdával baseballt játszik. Egy másik kép a legujabb női divattal ismerteti meg az olvasót és elénk tárja, hogy milyen egyszerüen bujhat ki a modern nő az acélból »fehérnemübe« illesztett kulcsocska segitségével diszkrét ruhadarabjából. A mi gyermekeink bizonyára irigykedve fogják azt a képet nézni, amely a gyermekszoba éjszakai képét mutatja. Az ágyban alvó két fiucskát különféle — matematikai, helyesirási és egyéb — sugarak világitják meg, a huszonegyedik század gyermekei már nem ismerik a tanulást, minden a legegyszerübben, automatikusan, szellemi megerőltetés nélkül történik.

Soká lehetne még folytatni az idézeteket és szemelvényeket a *Daily Mail* utopisztikus számából. Rengeteg, különös érdekesség sorakozik fel ezeken a hasábokon, komoly és tréfás közlemény, gondolkozásra késztető és csak mosolyt előidéző furcsaságok egész tömege. Megtüzdelve természetesen a legváltozatosabb hirdetésekkel — elvégre az angol akkor is üzletember, ha tréfálkozik. Igy azután felvonulnak a különféle gyárak fantasztikus és csak száz év mulva esedékes gyártmányaikkal, amelyeket ma még nem lehet ugyan megrendelni, arra azonban feltétlenül alkalmasak, hogy az olvasók figyelmét a hirdető cégre és tényleg létező áruira felhivják. Bizonyos, hogy az ember vegyes érzésekkel eltelve teszi le kezéből ezt a különös lappéldányt, mint ahogy valamilyen meghatározhatatlan bizonytalanság vesz erőt legtöbbünkön, ha egy fantasztikus regényt olvastunk végig. Valóban ez lesz az emberiség utja? Valóban igy fognak élni unokáink és dédunokáink? Bennünket nem érint ugyan közvetlenül a dolog, de mégis csak érdekel némiképen az utódjaink sorsa. Szebb lesz, jobb lesz az a világ, amely az eljövendő századok emberére vár, vagy még sötétebb, még kilátástalanabb lesz a jövő, mint a jelen — ki tudja? Erre a kérdésre különféleképen lehet válaszolni. Aszerint, hogy optimisták, vagy pesszimisták vagyunk. Az azután ismét más lapra tartozik, hogy a mai emberek tulnyomó nagy része erősen pesszimista. Nem is csoda. Igazán nincs tulságos sok okunk arra, hogy valószinü szinben lássuk a jövendőt . . .

k—ny

Hogyan lett a romantikus zsidó költőből Anglia leghatalmasabb embere?

Andre Maurois

DISRAELI ÉLETE

cimü könyvét mindenkinek el kell olvasni

Ára 80 dinár

Megrendelhető

a Minerva r.-t. könyvosztályában

KÖNYVEK

Karin Michaelis: A Gyöngynyakék. Mc. Dowell a leghóditóbb férfiak egyike az Unió területén. Amellett gazdag és tehetséges festőművész. Guinevere Cairns, aki vagy tizennégy előkelő kérőt kosarazott már ki, percek alatt beadja a derekát mikor Mc. Dowell ráveti a szemét. A szép Guinevere házassága és családi élete aztán a legkülönösebbek egyikévé lesz az amerikai felső százak kuriozumokban gazdag házasságtipusai között. És ez a családi élet a maga szenzációs bonyodalmaival betekintést ad a világhóditó plutokrácia intim életébe. A müvész, Mc. Dowell irtózattal áll meg menyasszonyának kastélya előtt, amelyet az saját tervei szerint épittetett európai remekek, részleteinek összekeverésével és a két ember érzéki szenvedélye csak időről-időre tud hidat verni egyéniségük ellentétei fölé. Az igazi bonyodalom azonban csak ott indul meg, amikor ennek a két különc s a maga módján értékes embernek egyénisége, egyetlen gyermekük Mary Content bájos temperamentumában, makacs és aranyos személyében egyesül. Mary és az apja, Mary és az imádói drámai játékban, birkóznak egymással és Karin Michaelis ezt a játékot, amely halálos szenvedéllyel folyik bravuros művészettel, füzi egy babonásan szép gyöngynyakékhez, amely minden szerelmes bünös történetek tanuja volt Karin Michaelis uj regénye a Szine-Java sorozat egyik legérdekesebb kötete. Ára füzve 16 dinár.

*

A polgármester turistautjai. Különös kalandokba rántotta Trayas város polgármesterét egy rosszul cimzett levél. A derék Galupin ugyanis veje levele helyett az adófelügyelő boritékjába tette azt a levelet, amiben leleplezi az önmaga adócsalásait. Mikor kétségbeesetten ráeszmél a tévedésre, utána veti magát a bolyongó levélnek. Autón, vonaton, biciklin, gyalog üldözi Franciaországon keresztül. Börtönbe kerül, megszökik, álruhát ölt, bujdosik, mig végül ezernyi kaland után ujból megszerzi az értékes iratot, ami ha eljut a cimzetthez állásába és vagyonába kerülhetett volna. *Drault* ebben a regényében néhány pompás francia kisvárosi figurát teremtett és tanuságot tett kiapadhatatlan humoráról és ötletességéről s arról, hogy menynyire egyformák a kisvárosi emberek, politikai kotériák mindenütt. »*A polgármester ur mint turista*« cimü most megjelent kötetét végigkacagja az olvasó. Ez a kis könyv, a Szine-Java sorozat legujabb kötete az utolsó évek humoros kalandorregényeinek egyik legjobbika. Pantheon kiadás. Ára füzve 16 dinár.

*

A »*Századunk*« ezévi harmadik száma a napokban hagyta el a sajtót. A Vámbéry Rusztem és Varró István szerkesztésében megjelenő közismert folyóirat ezen husvéti számából kiemeljük *Dorothy Thompson* »Oroszországi Levelek« cimen megjelenő cikksorozatának első közleményét, mely igen érdekes és sokoldalu szempontokban gazdag, tárgyilagos betekintést enged a Szovjetunió társadalmi és gazdasági életébe *Bánfi Ferenc* a középkor kitümő történész-philológus buvára széleskörü forrástanulmányai alapján ujszerü és éles kritikai érzékkel igyekszik tanulmányában tárgyilagosan megközeliteni a kérdést, hogy *II. Szilveszter pápa ajándéka-e Szent István király koronája?* — A folyóiratnak a demokrácia válságproblémájával kapcsolatos körkérdésére vonatkozólag ezuttal *Szende Pálnak* egyéni meglátásánál fogva jelentőségében kiemelkedő, gondolatokban gazdag válaszát olvashatjuk. *Fodor J. Gyula a pénz dinamikájáról és szisztematikájáról cimen* ismerteti ily cimen nemrégen megjelent hosszabb közgazdasági tanulmányát, mely a pénzelmélet fejlődése szempontjából előreláthatólag korszakos jelentőségü. A szemlék és kortörténeti jegyzetek körül kiemeljük *Vámbéry Rusztém cikkét.* A »Századunk« fő bizományosa Jugoszlávia részére *a Literaria lap és könyvterjesztő, Szuboticza.* Egyes szám ára 20 dinár.

*

Darnay Kálmán: Bujdosó gyöngysor Darnay Kálmán vezetése alatt a sümegi Darnay muzeum lett a dunántuli ásatások és vártörténeti kutatások középpontjává. A póétalelkü tudós évtizedek óta teljes odaadással kutatja és dolgozza fel Pannónia őstörténetét és a Balaton és Bakonyvidék daliás századainak leleteit és okmányait. Hatalmas matériát emelt ki ez a kutatás a föld alól és a levéltárak porából és Darnay Kálmán ezt a gazdag, családtörténeti, kulturhistóriai, harcászati és regényes mozzanatokban egyaránt bővelkedő anyagot egy érdekes történeti regény népszerü formájában adja az olvasó közönség elé. Bájos török-magyar legenda fogja összze a vártörténetek hőseit, hősnőit, eseményeit. A magyar mult és a magyar lélek őserejét árasztja ez a történet, azt sugározza az a törülmetszett, régi zamáncu nyelvezet is, amely Darnay könyvének egyik erőssége. A regény izléses kiállitásban gyönyörü cimlappal a várak egykoru képeivel, a Pantheon »Magyar Irások« sorozatában jelent meg.

*

Az Ex Libris husvéti száma a megszokottnál is változatosabb és elevenebb tartalommal jelent meg. A vezetőcikk Ligeti Ernő P. Gulácsy Irénnel folytatott érdekes beszélgetését nyujtja és e beszélgetés alkalmas arra, hogy a kiváló irónő portréját közelebb vigye a közönséghez. A Parkettáncos regénye cimmel az Ex Libris Bourget legujabb feltünést keltő regényének analizisével foglalkozik. A Tárca rovatban hires emberek intimitásait közli a lap, valamint az Uj irók rovatában Somerset Maugham munkásságáról olvashatunk brilliánsul megirt sorokat. Kosztolányi Dezső: A könyv költője cimen ir szellemes cikket, ezenkivül a különböző rovatokban 20—30 könyvujdonságot ismertetnek és elemeznek az Ex Libris kritikusai. A szellemi élet minden területét felölelő rendkivül olcsó folyóiratból szivesen küld mutatványszámot a kiadóhivatal Cluj, Strada Matia 1.

Minden könyv

melyről a vasárnapi „Könyv-film-rádió" mellékleten ismertetést olvasott, megrendelhető a

Minerva r.-t könyvosztályában

Kérjen árajánlatot!

Ibsen, a számüzött

Ibsen számára születésének századik évfordulójával *már elkezdődött az utókor* a most mindenki, aki barátja, vagy ellenfele volt, pártatlanul szemléli, uj világitásba állitja korszakalkotó munkásságát.

Egy francia iró, Gabriel *Boissy* tanulmányt közöl róla, melyben föiveti a kérdést, *vajjon juthat-e neki olyan halhatatlanság, mint Shakesperének, vagy Goethenek?* Munkáiról, ha ma ujraelolvassuk, már leválnak korának sajátosságai, a kellékek s teljes fénnyel ragyog belőle, ami nem mulandó, a szépség után való vágyakozás, az erkölcsi követelmények magas ideálja. Az a morcos öregur nemcsak a meg nem valósitható nagyságért, a lehetetlen szabadságért vágyakozott, de büszkeségének fátyola alatt azt a meghitt fájdalmat is rejtegette, hogy nem ama diadalmas oktatók közé tartozott, akik ugy vonulnak át az életen, mint a meteorok.

Ki is volt ő tulajdonképen? A görögöket egy *isteni* kor költőinek lehet nevezni, *Shakespearet* egy *tündéri* kor költőjének, a franciákat egy *királyi és klasszikus kor egyensulyozott költőinek, Goethet egy bölcselő tudományos* kor költőjének, *Ibsen azonban a társadalmi kor költője.* A görögöknél a drámai mozgató erő a fátum, *Shakespearenél* a szenvedély, a franciáknál a lelkiismeret, *Goethénél* a megismerés, de *de Ibsennél* ez a motor az ideál, amely arra van hivatva, hogy a társadalmat teljesen *átalakitsa.*

Szerinte a világ rosszul van megteremtve. A kiváló embereket elnyomják azok elrejtőzködjenek. Hogy érvényesülhessenek, reformálniok kell a társadalmat. Hősei a megszabadulásra, a tökéletességre törnek szériás követelményekkel lépnek elő. Mindnyájan arról álmodoznak, hogy szépen akarnak élni, saját gondolatuk szerint. Valamennyien gáncsolják a társadalom szemforgató törvényeit, vagy a polgári élet hétköznapiságát. Inkább vágyakoznak a vereségre, mint a megalkuvásra, a halálra, mint a középszer elfogadására. *Nevetségesek, de ugyanakkor fönségesek is.*

Nyilvánvaló, hogy itt *egy uj romanticizmusról van szó.* Lángolnak azért, ami érthetetlen, dölyfösen szeretik a magányt, gyülölik azt, ami szokványos. Csakhogy mig *a régi romantikusok a harc központjává a szenvedélyt tették, a lázat, ő oda az értelmet, a becsvágyat helyezte.*

Ibsen egész életében a számüzött volt, aki szemben állt a társadalommal. Ez a romanticizmusa merőben tiltakozó, protestáns. Észak esztetikája nyilatkozik meg benne. Bizonyos, hogy munkássága óta honfitársai sok tekintetben engedtek abból a merev, könyörtelen szigoruságból, amely annakidején sok kiváltságos szellemet, alkotó lelket lenyügözött.

Munkásságából legmaradandóbb természetesen az, ami kivül áll az időn, *a költészet, az ifjuság, az alkotóerő, a teremtővágy dicsőitése, az a zenciség, mely mindenkoron meg fogja inditani az embereket.* Ennek legtökéletesebb kifejezője *Peer Gynt,* a nyugtalan kereső, az a férfi, aki megtagadja a szerelmet akkor, mikor a hü Solveig a hüség és reménység dalát énekli s örökké járja a világot, hogy a valószinütlen ábrándot hajszolja. Ebben az alakjában ismerünk leginkább a költőre, aki zord szemöldökével, pápaszemével egy ügyészre emlékeztetett.

Ő volt a végtelenség — ügyésze.

Müvészet balról

Megfilmesitik Marx „Kapitaí"-ját — Kautsky a szinpadon — Dráma Saccoról és Vanzettiről

Karinthy Frigyes irja egy cikkében, hogy miután már megfilmesitették az egész világirodalmat, legközelebb a telefonkönyvre, a cim- és lakjegyzékre, Marx »Kapital«-jára és a logarithmustáblára kerül majd a sor. A logarithmustáblának, a cim- és lakjegyzéknek, meg a telefonkönyvnek egyelőre nincs mitől tartani, Karl Marx nagy közgazdasági müve, a »Kapital« azonban már nem kerülheti el sorsát, csakugyan megfilmesitik. Nem kacsa. A német kommunisták napilapja, a *Rothe Fahne* adja hirül, hogy S. M. *Eisenstein,* aki a »Potemkin«-t és a *mult héten* bemutatott »Tiz nap, amely megrázta a világot« cimü nagyszabásu orosz propaganda-filmet rendezte, egyik moszkvai lapban bejelentette, legközelebbi filmje Marx »Kapital«-ja lesz.

Az ötlet mindenesetre eredeti.

Hogy Eisenstein hogyan akarja feldolgozni a nem tulságosan filmszerü témát, arról nem szól a *Rothe Fahne* jelentése. A feladat nem egyszerü, az bizonyos, a »Kapital«-ban elvégre nem nyüzsögnek éppen a hálás szerepek és kissé nehéz a csereérték-elméletet hőszerelmesnek, vagy a bérteóriát szubrettnek elképzelni. Igaz, Eisenstein eddig sem dolgozott sablonok után és a filmet nem vászonravitt drámának, vagy regénynek fogta fel, mint a többi rendezők, hanem *történelmi riportnak.* Valószinü, hogy a »Kapital«-nak szintén *a történelmi anyagát akarja filmben kivonatolni,* erre mutat az is, hogy megint Alexej *Jeremoff* moszkvai történettudóst vette maga mellé a szüzsé összeállitásához, aki a »Potemkin« megirásánál is segitett neki.

Az öreg Marx se hitte volna, hogy belőle még filmautor is lesz egyszer és konkurrenciát csinál majd Thea von *Harbou*-nak.

*

Viszont Karl *Kautsky,* a német szociáldemokraták nagy teoretikusa sem hitte volna, hogy róla még életében szindarabot irjanak. Pláne szatirikus vigjátékot. Természetesen szintén Moszkvában.

A sajátságos szinmüvet »Mire a kakas kukorékol« cimmel mutatta be a moszkvai *Forradalmi Szinház;* a szerző neve, sajnos, nem derül ki az orosz lapok kritikáiból. A darab tartalma a következő: Egy német szociáldemokrata munkás-delegáció hazatér Szovjetoroszországból és jelentést kell tennie az ottani viszonyokról. A delegáció vezetője a valóságnak megfelelően akar beszámolni tapasztalatairól, már pedig a valóság — *a kommunista szindarab szerint* — az, hogy Szovjetoroszország direkt egy paradicsom. A német szociáldemokrata vezérek, akik — ugyancsak *a kommunista szindarab szerint* — egytől-egyig szemenszedett árulói a marxizmusnak, kétségbe vannak esve, hogy a munkásság igaz és kedvező képet nyerhet a hazatért bizottság jelentésén keresztül az oroszországi állapotokról és ezért minden eszközzel arra törekednek, hogy ezt megakadályozzák. Ez ideig-óráig sikerül is nekik, főleg mert Karl *Kautsky,* aki az intrikus szerepét játssza a darabban, oly ügyesen keveri a paklit, hogy a hazatért delegáció vezetője kénytelen hallgatni. Az aggastyán Kautskyt a darab ugy állitja be, mint valami elvetemült csirkefogót, akit minden öt percben megvesztegetnek, egyszer egy ellenforradalmi ujságtól fogad el piszkos pénzeket, egyszer egy milliomostól kap autót ajándékba, közben pedig félmeztelen és becsipett burzsoá-lánykákkal hancurozik szalonjában. Na, de le is leplezik a vén kéjencet. Egy munkáselőadáson bemutatnak egy filmet, amit egy fiatal gyerkőc vett fel az ablakon keresztül (!) egy ilyen Kautsky-féle orgiáról. Amikor a szociáldemokrata munkások látják, hogy nahát milyen vezérük van van nekik, roppantul haragszanak és az Oroszországból hazatért delegáció vezetője végre megtarthatja előadását arról, hogy odakint milyen kedvezőek a viszonyok, mire valamennyien kommunisták lesznek.

A darab kissé blőd, a moszkvai kommunista sajtó sincs valami tulságosan elragadtatva tőle. Az előadás erősen mutatja a berlini Piscator-féle rendezés befolyását: szinpadi képek és filmjelenetek állandóan váltakoznak a darabban, amely méltó ellenlábasa az európai és amerikai antibolsevista irodalmi termékeknek.

*

A gothai *Nemzeti Szinház* most mutatta be Wilhelm *Reipke* fiatal német irónak »Sacco és Vanzetti« cimü szinmüvét. A darab a két olasz anarchista elitéltetéséről és kivégzéséről szól, tulajdonképpeni hőse azonban, aki a tragikum középpontjában áll, a biró, William *Fuller,* a bostoni törvényszék elnöke. A Sacco—Vanzetti-ügy csak aktuális keret a régi téma pedáns feldolgozásához: mi történjék, ha a személyes akarat és a köz érdeke összeütközésbe kerülnek?

A darab: filozófiai közhelyek, sok frázis és végén a levont tanulság, mint az iskolakönyvekben.

Nem, ez sem a »Zeittheater«. A mai élet, a korszellem nem kivánkozik az irodalomba...

(d. t.)

Muncurkó diákévei

Egy medvebocs naplója — Irta Kóró Pál

Reggel éppen iskolába készültem, amikor hazajött a papám. A kabátja több helyen össze volt tépve, a mancsában pedig egy márványdarabot tartott. Amikor jobban odanéztem, láttam, hogy az egy faragott medvefej volt.

Ráismertem. Ez annak a szobornak a feje volt, amelyet az osztály adott a tanitó urnak a névnapjára és amelyet én csentem el a vizitszobánkból. A papám a reggelinél elmondta aztán Hümmöge Zsuzsánna néninek és nekem az egész dolgot.

— Ugy történt, mordizomadta, hogy átmentünk az iskolából a tanitó urhoz egy pohár borra, de bizony ott maradtunk vacsorára is. Rántottát és kolbászt kaptunk és gondoltam magamban, hogy lám, a tanitó ur most visszaadja a visszhangot és a szivárványt. Vacsora után ismét boroztunk, meg aztán kártyáztunk is. Azonban az a huncut tanitó behozta bőségesen a vacsora árát, mert mindnyájunktól nyert egy csomó pénzt. Nyafogó Nebukodonozor meg is jegyezte, hogy a tanitó ur alighanem azért eszelte ki az egész konferenciát, hogy utána elnyerhesse a pénzünket. Diótörő Detre, aki a sok bortól el volt ázva, kijelentette, hogy nem baj, hadd nyerjen egyszer a tanitó ur is, hiszen ugyis kevés a fizettsége. Hát bizony mondta a tanitó ur, ha néha nem magyaráznék a bocsoknak szivárványról és visszhangról, meg egyéb olyan dolgokról, mint teszem, amikor a bocsoknak valamit hozni kell, akkor éhen kopnék fel az állkapcám. Jövő héten azt fogom nekik magyarázni, hogy a föld gömbölyü és hogy ezt meg is értsék, mindegyiknek egy gömbölyü tököt kell az iskolába hozni. A sok tökön aztán felnevelek magamnak egy disznót, amelynek husából és zsirjából egész télen kitelelek. Meg aztán hozzájárul a jövedelemhez az is, hogy a névnapomra a bocsok minden évben hoznak valami ajándékot. Ebben az esztendőben is hoztak egy szép medveszobrot márványból, mondotta. Mikor ezt hallottam, megkértem, hogy mutassa meg azt a szobrot. Azt akartam látni, hogy különb-e, mint az, amelyet tőlem elloptak. A tanitó ur hamarosan előhozta a szobrot. Hát amint ránéztem, azonnal felismertem, hogy az az enyém. Meg is mondtam a tanitó urnak, hogy az az enyém és elviszem. Azt felelte, hogy viszem a fenét, mert a szobor az övé. Megmondtam

szen még nagy ut állott előttük, ha idejében akartak eljutni a cukorsüveg alaku hegyhez, ahol az egész ekszpedicionak találkozni kellett. Éppen tovább akartak indulni utjukra, mikor Pali kétségbeesve kiáltott fel:

— Jack nézz oda!

— Astor ur kalapja és tegyvere, — mondotta Jack.

Némán néztek egymásra és tekintetük kölcsönösen azt kérdezte, hogy hogyan kerülhettek ezek a dolgok oda. Aztán mindkettőjüknek rettenetes sejtése támadt. Arcuk elhalványult és merően néztek egymásra. Percek teltek el, amig Jack halk hangon megszólalt:

— Az óriáskigyó áldozata alighanem Astor ur volt, a mi szerencsétlen gazdánk.

Pali hangtalanul bólintott a fejével és a szeméből könny bugyant ki.

— Menjünk innen, — mondták mindketten egyszerre.

Ez a dolog egészen lesujtotta őket. Ugy gondolták, hogy ha Astor ur az életét vesztette, akkor az ő számukra sincsen sok remény, hogy megszabadulhanak ebből a rettenetes afrikai erdőből.

•

Két jó testvér

Hová? Hová? Erzsike,
Érted jöttem Pistike
Ide ki az erdőbe;
Enyje, enyje Pistike,
Nem lesz ennek jó vége
Kerülöd az iskolát,
Bustod apát, anyát,
Igazad van hugocskám.
Madként lesz ezután.
Ma szöktem el utoljára
Gyere menjünk iskolába.

Gusd Beáta, Patrovác

A madár így válaszolt:

— Igazad van — urnőm, kezedben életem. Akármilyen nehéz is kivánságodat teljesitenem, mégis megteszem. Nézz kötni, nem látsz valahol egy korsót?

Parisade hercegnő körülnézett és a szikla mellett egy korsót pillantott meg:

— Ott áll egy korsó! — kiáltotta.

— Vedd azt a korsót — szólt a madár — lefelé a hegyen ömts belőle minden fekete kő fejére, ugy megtalálod testvéreidet!

A hercegnő karjába vette a kalitkát, üvébe tüzte az üvegecskét, ujja közé csiptette az ágat, másik kezében pedig a korsót vitte. Ugy indult lefelé, minden fekete kő fejére öntözött a vizből. Es ime, minden kő emberré változott. Mindegyikre öntött, egyet se hagyott ki, minden vitéz ujra emberré lett lovával együtt. Végre rátalált két bátyjára Babamara és Perwisre. Boldogan ölelték meg egymást, Parisade pedig igy szólt:

— Kedves testvéreim, mit kerestek erre?

Ők azt válaszolták, hogy éppen az ünént aludtak el, mire Parisade igy szólt:

A kis szakácsné

Én vagyok a Jucika,
kis bátyám a Janika,
nézegetem a konyhában,
hogyan főz az anyika.

Hogyan készül ebédünk,
szorgalmasan bámulom,
és a főzés mesterségét
lassankint megtanulom.

Tudok krumplit hámozni,
kelkáposztát hántani,
tudom azt is, hogy a babot
hogyan kell berántani.

Tudok tejet forralni,
nálam soha ki nem fut,
mert ha látom, hogy futni kezdés azt mondják: ügyes kislány,
jól becsukom a kaput.

Ha hust sütni akarok,
ugy jár az, mint rossz gyerek
bizony előbb alaposan,
kitartóan ráverek.

Sütni, főzni tanulok,
hisz az olyan egyszerü,
kirántani, beráníani,
ugy tudok, hogy nagyszerü.

És ha már megtanított
mindenre az anyika,
akkor bizony házasodhat
bátyikóm, a Janika.

Lakodalom napjára
én főzöm a vacsorát,
megtraktálom ezer jóval
a vendégek nagy sorát.

Tudom, hogy a sok vendég
dicséri majd főztemet,
ki ezt ily jól főzte meg.

És azt mondják: a király is
megnyalhatja az ujját,
és tiának feleségül
kérheti a Jucikát.

Kóró Pál

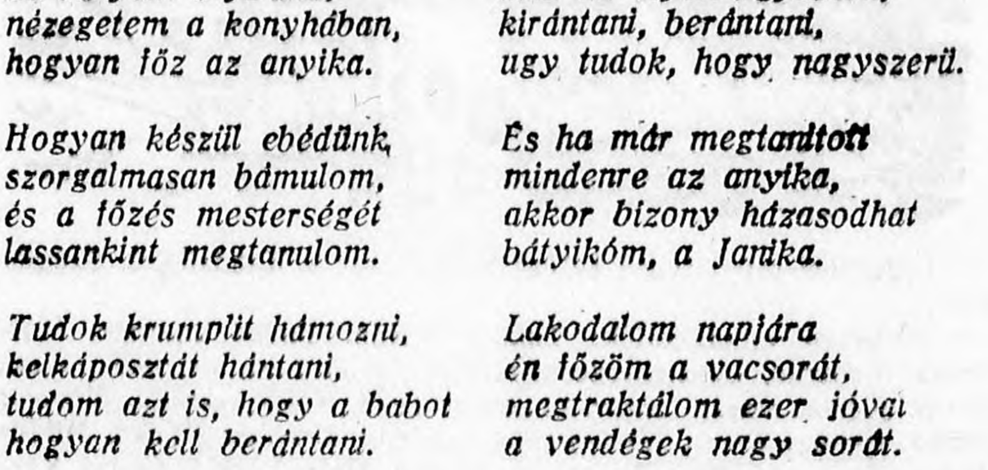

Ki akar kis kosarat? Az vágja ki papirból a mellékelt ábrát és állitsa össze, amint itt látható.

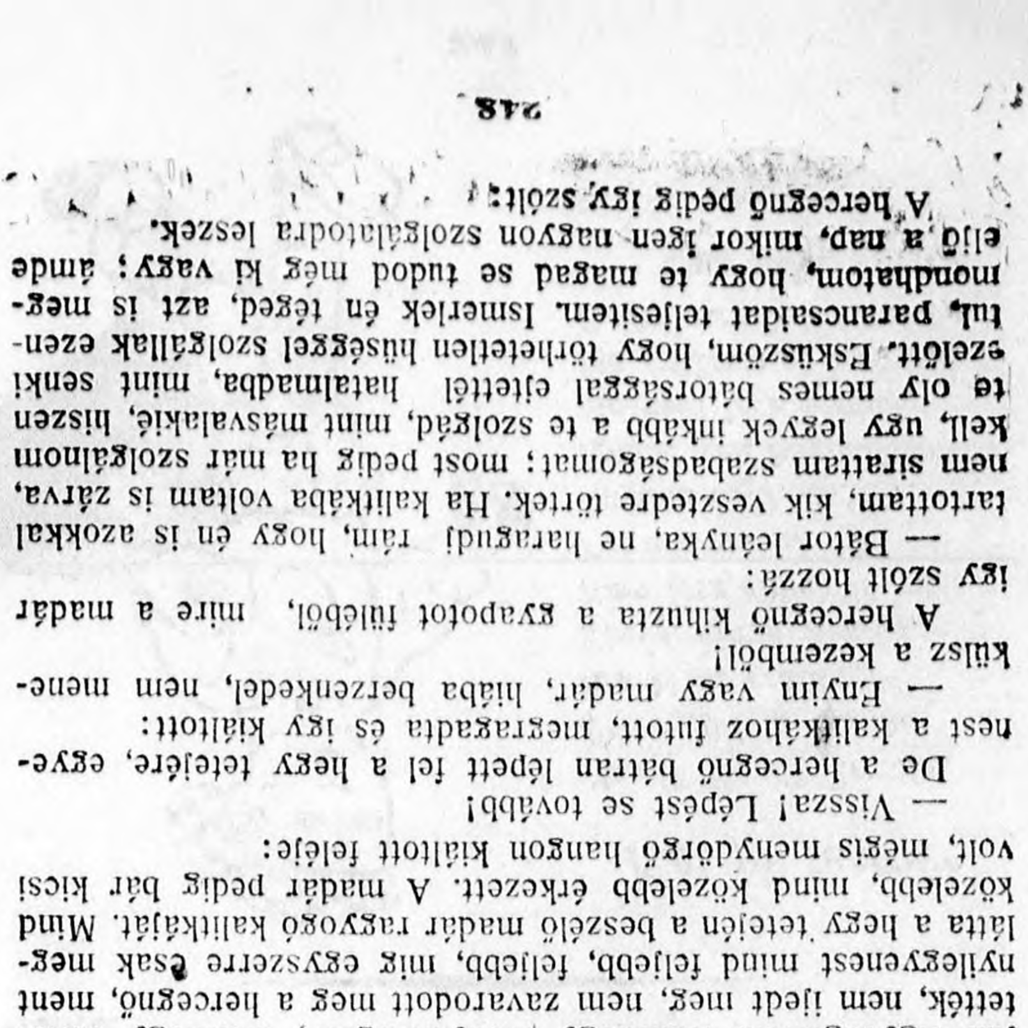

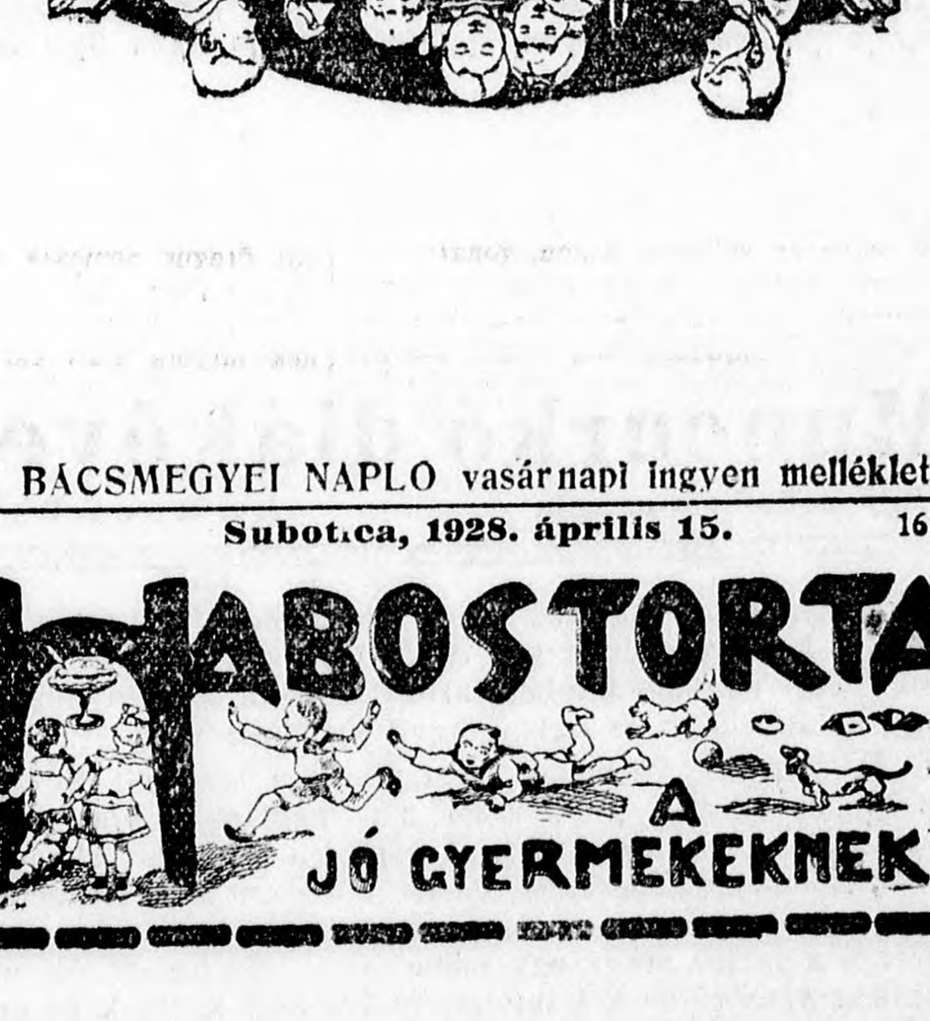

Legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése: 1. Kandalló. 2. Szegfűszeg.

Helyesen megfejtették: Takács István, Fodor György, Mordechaj Leopold, Scheinberger Klárika, Szabó Feri, Grund József, Novák Mária, Sugár Irénke, Eskenázy Babi, Kolos Gyurka, Mendler Etelka, Kalmár Péter, Burány Pál, Szeredai Ernő és Micike, Miklós Iluska, Tonkovics Rózsika, Lévai László, Gere László, Gansz Karcsi, Stein János és Karcsi, Gansz Henriette, Karch Anni, Takács Katica, Kolonics Mariska, Ádám Jancsi, Szebellédi István, Jákli Manci, Szendrei Annuska, Haupt Józsika, Berky Ilike, Fischer Pali, Avek J. Pollák Évike, Bruchner Gyuszi, Soós Zsófika, Raskovics Manci, Goll Manci, Vitsek Mariska, Goll Pali és Pubi, Szabó Laci, Vojcsena Katica, Török Rózsi, Fekete János, Kertay Irma, Rack Gizike, Schmituc Teruska és Sanyi, Juhász Lajos.

A jutalmat Szabó Feri (Senta, France D'Espèret ul. 8.) nyerte meg.

ÜZENETEK:

Jákli Kami: Légy türelemmel, sor kerül rád is. — *Karch Anni:* Beküldött rejtvényeid nagyon könnyűek. Nehezebbet küldjél. — *Raskovics Manci:* Örülök, hogy meglátogatsz és még a pocáért is megbocsájtok, de a vers jó legyen ám. — *Sugár Irénke:* A Rin Tin Tin-re is sor kerül. — *Haupt Józsi:* Küldhetsz, de csak jókat.

HOL ember ember ember *D*

Beküldte: *Szebellédy István.*

A dervis zsákjába nyult, kivette a harmadik golyót (tele volt a zsákja ilyen golyókkal) átnyujtotta a hercegnőnek:

— Üli lovadra s vesd magad elé e golyót, amerre gördül, arra menj utána!

A hercegnő elbucsuzott, aztán lovára ült, maga elé dobta a golyót, nyomába vágtatott. Ő is elérkezett a hegy lábához, ő is látta messziről már a sötét kövekel. Leszállt, kantárszárát a lő nyakába vetette, de mielőtt nekiindult volna az utnak, jól betömte fülét puha gyapottal, még saját lépését se hallotta tőle. Alig lépett egyet-kettőt, már hallotta a gúnyos kiáltásokat, de csak halkan, messziről, mert a sürü gyapjun elgyengültek. Akárhogy menydörögtek, akárhogy rémítettek, nem ijedt meg, nem zavarodott meg a hercegnő, mentnyilegyenest mind feljebb, feljebb, míg egyszerre csak megállapodás, **nem sirattam** szabadságomat; most pedig ha már szolgálnom **kell, ugy** legyek inkább a te szolgád, mint másvalakié, hiszen **te oly** nemes bátorsággal eltettél hatalmadba, mint senki **szelőtt.** Esküszöm, hogy törhetetlen hüséggel szolgállak ezentul, **paranesaidat** teljesitem. Ismerlek én téged, azt is megmondhatom, hogy te magad se tudod még ki vagy; ámde eljő a nap, mikor igen nagyon szolgálatodra leszek.

A hercegnő pedig igy szólt:

— Madárkám nem egyedül érted jöttem el e helyre, keresem az énekiő fát is és az aranyszárga vizet. Azt mondták csakis te igazithatsz utba!

A madár igy felelt:

— Menj be az erdőbe, rátalálsz azonnal, de elég ha csak egy vékonyka galyat törsz, kertedbe ülteted, abból uj fa nő ki és az uj fa ága, levele ugyanugy énekel! A fa mellett ered az aranyszárga viz, tölts meg kis üveged!

A hercegnő bement az erdőbe. Már messziről hallotta a fa édes énekét. Letört egy kis ágat, azután ezüst üvegecskéjét aranyszárga forrásból tele meritette... Aztán visszatért a madárhoz és igy szólt:

— Madár, mind a három kivánságom teljesült, de még egy feladat vár rád. Temiattad halt meg két bátyám, ott feküszenek ők is a fekete kövek közt; hazavinném őket!

A madár elöször hallgatott, nem igen akart válaszolni, de a hercegnő igy kiáltott:

— Jusson eszedbe, amit magad mondtál, szolgám vagy s életed a kezemben!

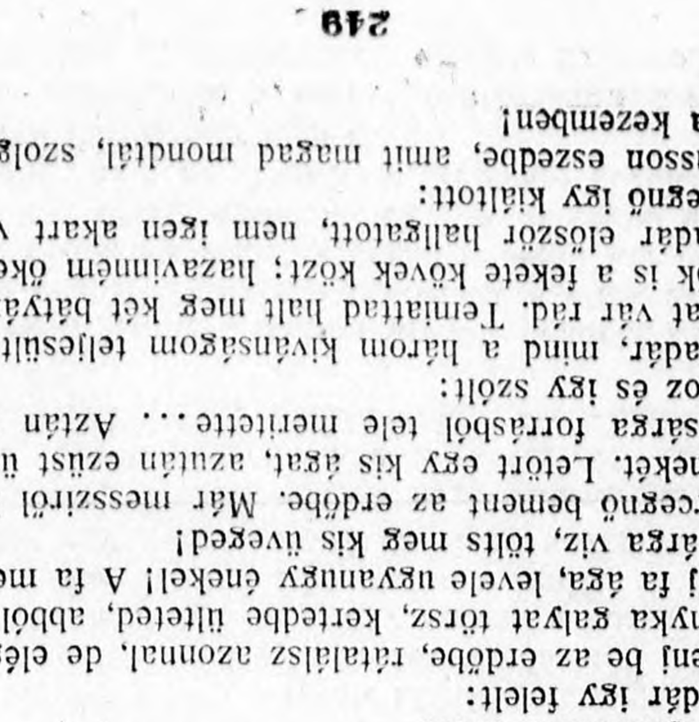

Hol van a molnárinas?

REJTETTKÉP

— Madárkám nem egyedül érted jöttem el e helyre, keresem az énekiő fát is és az aranyszárga vizet. Azt mondták csakis te igazithatsz utba!

A madár igy felelt:

— Menj be az erdőbe, rátalálsz azonnal, de elég ha csak egy vékonyka galyat törsz, kertedbe ülteted, abból uj fa nő ki és az uj fa ága, levele ugyanugy énekel! A fa mellett ered az aranyszárga viz, tölts meg kis üveged!

A hercegnő bement az erdőbe. Már messziről hallotta a fa édes énekét. Letört egy kis ágat, azután ezüst üvegecskéjét aranyszárga forrásból tele meritette... Aztán visszatért a madárhoz és igy szólt:

— Madár, mind a három kivánságom teljesült, de még egy feladat vár rád. Temiattad halt meg két bátyám, ott feküszenek ők is a fekete kövek közt; hazavinném őket!

A madár elöször hallgatott, nem igen akart válaszolni, de a hercegnő igy kiáltott:

— Jusson eszedbe, amit magad mondtál, szolgám vagy s életed a kezemben!

A királyasszony egy leányra mutat:
— Ezt!
Ha tetszik a kérőnek a leány, ezt énekli:

Szeretem én ezt
Kedvelem én ezt
Szép ennek a szép ruhája
Szép a kopogása
Veszem karomra
Viszem a kertbe
Leszakitom rozmaringom
Adom a kezébe.

És ha nem tetszik a leány, ezt énekli:

Nem szeretem ezt
Nem kedvelem ezt
Csuf ennek a csuf ruhája
Csuf ennek a kopogása
Viszem a lapátra
Dobom a villára
Leszakitom csalánomat
Adom a kezébe.

Hát ilyen helyes játék ez!

Hogyan lehet várakat rajzolni?

Azt mondja nagyapó egy nyári délután:

— Gyerekek, szeretném látni: ki mit tud rajzolni?

Mindegyik gyerek tudott valamit, ki almát, ki virágot, ki katonát, csak Ilonka nem tudott semmit se.

— No, — azt mondja a nagyapó, — ha te semmit se tudsz, akkor teveled rajzoltatom a legszebb várakat.

Elővett egy szelet tiszta papirost és annak az aljába egy jó vastag vonalat huzott tintával.

— No, — azt mondja nagyapó, — most fogj a markodba egy kis darab rongyot vagy összehajtogatott papirost, aztán törülgesd el ezt a tintát fölfelé sok apró rántással.

Az Ilonka igy cselekedett, hát csakugyan szép kis várforma keletkezett a papiroson, csak aztán a tornyok tetejét kellett tollal kiigazitani, meg egypár ablakot csinálni.

neki, hogy a szobor aljára odaírtam a nevemet. Megnéztük a szobor alját és csakugyan ott volt a nevem. Azonban a tanitó ur még igy sem akarta a szobrot visszaadni. Erre aztán pofonütöttem. Voltak medvék, akik a tanitó urnak fogták a pártját, de voltak olyanok is, akik mellém állottak. Igy aztán két csoportra szakadtunk és kivonultunk az udvarra, ahol csakhamar verekedni kezdtünk. Ki tudja, hogy meddig verekedtünk volna, ha az öreg Barlangosi Bendeguz közbe nem ordit, hogy pihenjünk egy percig. Szót fogadtunk, mert mindnyájan fáradtak voltunk és akkor ujra megszólalt Barlangosi Bendeguz. Urak, mondta, a nemzetes urnak csakugyan ellopták a szobrát és a tanitó ur is csakugyan kapott szobrot. Valószinü, hogy a két szobor hasonló volt egymáshoz. A nemzetes ur bocsa látta tegnap reggel a tolvajt, amint a szobrot árulgatta. Lehetséges, hogy a tolvaj aztán erre felé jött és benézve az ablakon meglátta a tanitó ur szobrát. Bemászott és a két szobrot kicserélte, mert nem akarta, hogy megtalálják nála a nemzetes ur szobrát, amelynek alján valószinüleg szintén meglátta az aláirást. Erre aztán a tanitó urral megbékültünk. A verekedés közben eltört szobor fejét magammal hoztam, de megígértem, hogy a szobor értékét készpénzben adom meg neki. A tanitó ur mindnyájunkat megkinált még pálinkával, mire aztán hazatértünk.

Igy ért véget a szülői konferencia, én pedig örültem hogy a szoborügy is elintéződött. A papa megkérdezte tőlem, hogy mennyiért vettük a szobrot és én azt válaszoltam hogy kétszáznyolcvan dinárért.

— Mordizomadta — mondotta — én száz dinárral többet fizettem az enyémért.

Ezzel ideadta nekem a kétszáznyolcvan dinárt, amit elvittem a tanitó urnak az iskolába. A tanitó ur a pénznek annyira megörült, hogy tiz dinárt adott nekem, amit szépen megköszöntem.

(Folyt. köv.)

szerencsére nem kell tőle tartanunk. Hiszen tudod, ugye, te is, hogy az óriáskigyó egyszerre kétrőt is. Kárpótlul, erős testével összeroppantja annak csontjait, azután körülnyálazza az áldozatot és lassankint lenyeli az egész. Ha igy jól van lakva meg sem tud mozdulni és egy hétig is tehetetlenül fekszik. Ez a mi kigyónk is ilyen bőséges kosztolás után van.

Erre már Pali is ki merte dugni buksi fejét a bokor lombjai alól.

Ott feküdt mozdulatlanul a hatalmas kigyó. Es hogy tényleg lakomázás után lehetett, bizonyitotta az a körülmény, hogy a testének közepe tája igen fel volt puffadva. Látszott, áldozatát még nem emésztette meg.

Vándoralnk most már közelebb is merészkedtek az irtózatos kigyóhoz. Az szemeivel rájuk pislogott, de meg se mozdult. Irtózatos száját ásitozva nyitotta ki és akkor halmas fogsora látszott, melv az áldozat vérétől még piros volt.

— Nehogy esetleg közel találj menni a farkához, — intette Jack a nézdegélő Palit, — mert talán mégis eszébe iutnat egyet végigcsapni raitunk. Ez a csapás halálos volna, Nem maradhattak azonban sokáig a kigyó mellett. Hi-

Az alábbi képlez tizoros verset kér a Balázs bácsi. A legjobb versekel leközöliik a Habostortában.

hazatelé. Végre egyedül maradt a hercegnö két bátyjával, ugy érkeztek haza a huszadik napon.

A hercegnö pedig ablaka elé állitotta a beszélö madár kalitkáját. Mikor pedig az énekelni kezdett, százával gyültek mindenfelöl a madarak, körül minden fa ága teletelt pacsirtákkal, rigókkal, cinegékkel, pintyökékkel, odacsödült a vidék minden madara, ugy lestük, s dalát ezerfele énekkel kisértük.

Az énekiö fa ágát pedig a hercegnö palotája elött ültette a földbe, hol az gyökeret vert, magas sudárba szökkent, ugy muzsikált minden levele, minden galya édes, andalitó muzsikával.

Végül pedig kertje közepében szeles márványmedencét épittetett, abba öntötte az aranyszárga vizet üvegecskéjéből. A viz pedig nöni, dagadni kezdett, mig szinte kicsordult a medence szélén, közepéből ötven láb magas sugárkéve emelkedett, fent szétnyilt és aranyszárga legyezöben pergett, zuhogott vissza önmagában folyton-folyvást, de medencéjéből ki se cseppent.

A „Habostorta" verspályázata

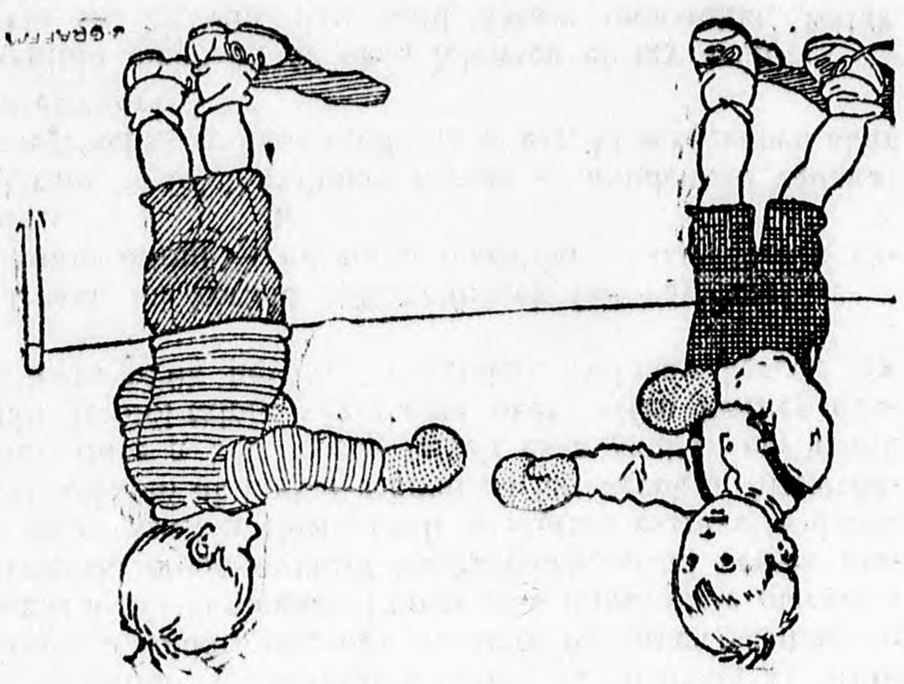

Elkésett versek
a Habostorta verspályázatára

A Habostorta legutóbbi verspályázatára több vers elkésve érkezett, de akadt köztük egy-kettő, amely olyan sikerült, hogy kivételesen utólag leközöljük. Az alábbi verseket Wilheim Lacika küldte be. Ügyes verseiért dicséretet érdemel.

A gyáva vitéz

No a Laci jól mejárta,
Világért se nézne hátra,
Inkább rohan mint a szélvész
Dolgozik a láb s a két kéz.
Borzasztóan meg van ijedve
Roppant rossz lehet a kedve.
Vele vaj' mi történhetett?
Min mulatnak a gyerekek?
Mért lett gyáva a hős huszár?
Rágogott egy vén gunár!

Előkelő vevő
a „Kecske" szalónál

Mélyen Tisztelt Disznó Ur!
Feszes legyen mint a hur.
Igy lehet csak szép ruhája.
Mek-mek szabó ügyel rája.
Be a hasat, ki a mellet!
Más majd elbujhat Ön mellett.
Minden nő Ön után bomlik
Szépsége előtt leomlik.
Ha hentesné látja másnap:
Levágja majd, — paprikásnak.

Beküldte: Wilheim Laci.

Itt a tavasz

Uj tavaszra ébredünk ...
Hála néked Istenünk!
Által éltük a telet,
Felvirul a kikelet.

A gondos földmivelő
Friss munkára jő elő,
Reménységgel vet magot,
De az áldást te adod.

Távolits el bajokat,
Butfakasztó károkat,
Korai fagy hidegét,
Nyáraszálynak nagy hevét.

E bajoknál még nagyobb:
Ha bizalmunk elhagyott;
Ha szivünk meg lankadott
S égből nem vár kamatot.

Jó sikert ugy ád Urunk,
Hogyha hiven dolgozunk
A restség és kényelem;
Jó gyümölcsöt nem terem.

Adj, én uram, jó időt,
Munkakedvet, jó erőt,
Hogy amig tart életünk,
Méltó hiveid legyünk.

László Ernő

JÁTÉKOK

Királykisasszony

Ha ünneplőben vagyunk s kimélni kell a ruhát, leginkább kérősdit játszunk. Nagy körbe állunk, egy leány a kör közepébe áll királyasszonynak. Egy kisleány vagy fiu meg kerülgeti és énekli:

Járok magamba
Kelek magamba
Királyasszony melyik leányát adja?

A királyasszony feleli:

— Egyiket sem.

Mire a kérő:

Ha kendtek nem adják leányukat
Mi sem adjuk gyürünket
Már mi innen elmegyünk
Többet vissza sem jövünk

Hamar hire ment hátrom csodának, csak ugy özönlött a népség Parisade palotájába, ott bámulozták reggeltől estig.

A két herceg pedig régi életmódját folytatta, naphosszat vadászták, mértékekre elkalandoztak az erdőben. Egy napon Perzsia szultánja is vadászatra indult, ugyanabban az erdőben haitotta a vadat, mig egy keskeny ösvényen szembe találta magát a két herceggel. Éppen csak annyi ideje maradt a két hercegnek, hogy lovukról leugráljanak, arcra vesszék magukat a nagy szultán előtt. Ámde a szultán észrevette drága ruhájukat, előkelő alakjukat s kivánesi lett arcukra. Megszólította őket, mire a két herceg felkelt és a szultán elé lépett. A szultán tetőtől-talpig végignézte őket, aztán kegyes hangon kérdezte tőlük nevüket, rangjukat. Bálman herceg igy felelt:

— Uram, mi kereid fellgyelőjének fiai vagyunk!

— Amint látom — folytatta a szultán — szerettek a vadászatot?

— Uram — felelt Bálman herceg — mindennap vadakat üzünk, mert senki se hanyagolhatja el ezt, ki seregedben akar szolgálni egykor!

A szultán megörült az okos feleleten és igy szólt:

— Ha ez igy van, ugy hadd lássam tudástokat. Jertek velem és üzzetek vadat!

A szultán megindult oldalán a két hercceggel, nemsokára vadak bukkantak elő s Bálman herceg egy *oroszlánt* vett üldözőbe, Perwis pedig egy medvét. Oly vakmerően rontottak a vadállatok felé, hogy a szultán elámult; egyszerre támadták meg áldozatukat s lándzsájukat oly erővel vetették, hogy az oroszlán és a medve egyszerre roskadt össze lábuk előtt.

A szultánnak annyira megtetszett a két herceg, hogy magához hivta őket és igy szólt:

— Életetek kedves nekem és bátorságotokat dicsőbb dolgokra akarom használni. Maradjatok nálam.

A két herceg összenézett, aztán Bálman igy szólt:

— Uram, nem érdemeljük meg nagy kegyedet, kérünk téged ne tüntess ki vele!

A szultán elcsodálkozott, mert nem értette vonakodásukat, kérdésére Bálman herceg igy válaszolt:

— Uram, van egy testvérhuguuk, kivel oly egyetértésben élünk, hogy az ő tudta nélkül semmire se határozzuk el magunkat!

Egy bácskai ifiu
viszontagságos utazásai az egész világon át

Irta Kubán Endre

Tanácstalanok voltak. Nem tudták, hogy mit tegyenek. Még vártak egy darabig, aztán bejártak a környéket, de Astornak semmi nyomát nem találták. Már késő délután volt és ők még mindig nem távoztak el arról. Elhatározták, hogy még egy éjjelt ott töltenek, hátha azalatt visszatér Astor. Éjszaka felvállva virrasztottak és szitottak a tüzet. Minden halk neszre figyeltek, Astor azonban nem jött.

— Bizonyára valami szerencsétlenség érte, — gondolták magukban.

Azután pedig felszedelőzkódtek és megindultak céljuk felé.

Kilics Pali és Jack mattóz nagyon bátortalanul és ük-

FILM

BERLINI PREMIEREK

Vidasics Stefica első filmje

Az utolsó két hónap mérlege: két jó orosz film, egy majdnem jó német film és pár tucat nemzetközi szemét, német és amerikai vegyesen.

Közvetlenül egymásután bemutatták azt a két nagy orosz propagandafilmet, amit az orosz szovjet tizesztendős fennállásának emlékére készitettek W. A. *Pudowkin* és S. M. *Eisenstein*. Mindkét rendező nagyágyu, Pudowkin »Az anyá«-val, Eisenstein pedig a »Potemkin«-nel futott be. A jubileumi filmeket nagyjában hasonló szüzsé után készitette el a két orosz rendező és általában azt várták, hogy Eisenstein filmje lesz jobb. Ezuttal azonban lemaradt a favorit: a »Szentpétervár vége«, Pudowkin filmje erősen verte az Eisenstein-féle »Tiz nap«-ot. Általában mindkét rendező feltünően ismételte magát. A téma az orosz nép felszabadulása volt a cári elnyomásból. Eisenstein ugyanugy csinálta meg ezt is, mint a Potemkin-t, főszereplők nélkül, individuális sorsok ábrázolása nélkül, tömegjelenetekből és epizódokból. Pudowkin viszont elővette »Az anya« kliséjét: most egy naiv parasztfiu árulja el a sztrájkolókat és amikor rájön arra, hogy feljelentése következtében milyen brutálisan jár el a rendőrség az egyik sztrájkvezér ellen, az emberi szolidaritás érzésén keresztül felébred benne osztálytudata és a végén ő adja le az első ágyulövést a cári palotára. A párhuzamosan bemutatott két film azt bizonyitja, hogy a nagyközönség figyelmét csak egyéni sorsokon keresztül tudja lekötni a kollektiv gondolat is, ez az oka, hogy a Pudowkin-film nagyobb sikert aratott. Fotografálásban mindkettő tökéletes és egyformán zsufolva vannak vizuális ötletekkel.

A német filmek közül toronymagasan emelkedik ki Fritz *Lang* »*Spione*-ja, amely az *Ufa Palast am Zoo* szenzációja. Ami a rendezést illeti, csaknem tökéletes. Langnak van szive százezreket elkölteni a szereplők gázsijára és a legkisebb epizódszerepeket is neves és drága művészekre osztotta ki. Viszont ahhoz is van szive, hogy a főszereplőként rendszeresen uj tehetségeket hoz ki — (ennél nagyobb bátorság nincs egy filmrendezőnél) — és fölfedezései mindig beválnak. A »Metropolis« Brigitte Helm-je után most egy Gerda *Maurus* nevü kezdő színésznő játsza a főszerepet. kitünően. Baj csak a manuscript-tal van, amit megint Lang felesége, Thea v. *Harbou* irt, pontosan a »Dr. Mabuse«-nak, első nagy közös sikerüknek a mintájára. Az nem lenne baj, hogy a darab giccs, a giccsnek is megvan a létjogosultsága. Egy érdekes, ötletes, fordulatos detektivfilm, akármilyen giccses, lehet még jó. De nő nem tud detektivfilmet irni, hiányzik belőle ehhez a logika. A »Spione«-nak is ez a legfőbb baja, tele van ellentmondásokkal és értelmetlenségekkel, amik egyenesen nevetségessé teszik a filmet. Itt lenne az ideje, hogy Lang elváljon feleségétől, ha nem is ágytól, de filmmanuscriptet ne vegyen át többé tőle.

Vidasics Stefica, a jugoszláv szépségverseny-nyertes, aki mint Miss Európa több mint egy esztendeig volt kénytelen várni arra, hogy kihozzák egy filmben, végre bemutatkozott az »Evas Töchter« cimü szemétben, amit az *Ufa Theater Kurfürstendamm* mutatott be. Miss Európa, akit a müsor *Vida* Stefi néven említett meg, olyan szerencsétlen, ellenszenves szerepet kapott a darabban, hogy még akkor sem arathatott volna sikert, ha véletlenül nem bukik meg a film. Azonban megbukott. Nem is kifejezés, hogy megbukott. A közönség nem fütyült és nem pisszegett a premieren, hanem egyszerüen *kinevette* a legérzelmesebb jeleneteket és *tüntetőleg megtapsolta egy kutya és macska páros duettjét.*

A jugoszlávokat általában balszerencse üldözte ezen a héten, *Petrovich* Szvetiszláv uj filmje. »A Démon«, amiben Paul *Wegenerrel* és Alice *Terryvel* játszott együtt, a kritika szerint »mint a szezon legrosszabb filmje« tünt el az örök feledésbe.

A *Mozart-Saalban* Carl Hoffmann nevü fényképész első fimjét mutatták be »A titokzatos tükör« cimmel. Ahogy egy fotografus elképzeli a filmrendezést. Három nap után lekerült a müsorról.

Csunyán megbukott Pola *Negri* »Egy házasság kinszevedései« cimü filmjében. Ez a bukás nagyon érdekes. A film ugyanis *Vajda* Ernő világhirü szindarabjából, a »Szerelem vásárából« készült, amit hat évvel ezelőtt már megfilmesitettek egyszer és akkor óriási sikert aratott. A manuscript majdnem jelenetről-jelenetre ugyanaz maradt. Az uj rendező, a svéd Maurus *Stiller* egész biztosan tehetségesebb, mint Joe *May*, aki a darabot annakidején rendezte. Pola Negri egészen biztosan tehetségesebb, mint Mia *May* volt. *Beregi* Oszkár ha nem is tehetségesebb, mint Albert *Steinrück*, de *nem kisebb szinész*. Kiállitásra az amerikai gyár legalább husszor annyit költött. És a régi film mégis jó volt, a mostani pedig utolsó.

A bukásdi sorozatát Mae *Murray* uj filmje zárja le, amit pedig nem kisebb rendező jegyez, mint Dimitrij *Buchovetzki*. A filmet a manuscript öli meg és Mae Murray, aki kellemetlenül elhizott a »Vig özvegy« óta, mindenütt zsirdarabok állnak ki belőle, ahol a ruha végződik. Ha nem fogy le, akkor körülbelül be is fejezte filmpályáját.

(—)

A beteg film

(Jegyzetek)

A játék A filmdráma hármas müvészi tevékenység eredménye, az autoré, aki megirja, a színészé, aki eljátssza és az operatőré, aki fényképezi. A rendező munkája nem különnemü, az ő dolga ennek a három hatáskörnek az összeegyeztetése, szerves egységbe foglalása. Az olvasó észrevehette, hogy ezek a jegyzetek, amelyek a film betegségeit diagnosztizálják, tisztára dramaturgiai természetüek, kizárólag a filmdráma *cselekménybeli* részével foglalkoznak és teljesen figyelmen kivül hagyják a másik két fontos tényezőt, amelyekből a »Spielfilm« áll, a *szinészi játékot* és a *fényképezést*. Ez nem véletlen és nem feledékenységből történik igy, hanem azért, mert e sorok irójának véleménye szerint a játék és a fényképezés terén nem fordulnak elő *alapvető* hibák és a film szervi betegsége: *a dramaturgiai fogalomzavar*. A filmet előállitó üzletember ugyanis, aki legtöbbször nem müvész, a fényképezésbe sohasem szól bele, mert tudja, hogy nem ért hozzá, a szinészek játékába sohasem szól bele, mert tudja, hogy nem ért hozzá, de a szerző munkájába a téma megválasztásától kezdve egészen a részletes kidolgozásig annál intenzivebben beleszól, *mert tudja, hogy nem ért hozzá.* A játékban és a fényképezésben ilyenformán zavartalanul érvényesülnek a szakember és a müvész kvalitásai, mig a filmdráma cselekménybeli részében — egészen bátran általánosithatunk — orgiákat ül a dilettancia. (Ez természetes is, hiszen az irás az egyetlen müvészet, amelynek a *technikai készségét* mindenki kénytelen elsajátitani az elemi iskolában: ezért jelentkezik a dilettánsok kilencven százaléka éppen az irodalomban és nem például a szobrászmüvészetben, az utóbbinak mesterségbeli része ugyanis — s ez az, amitől a dilettáns fázik — sok éves tanulást követel meg.)

A *szinjátszásból* a gyakorlat növesztette ki és formálta át a fimjátszást, amely — minthogy minden illetéktelen befolyástól ment maradt — szépen fejlődött és fejlődik. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a filmszinészek mind *ex offo* jól játszanak. Ellenkezőleg, ritka, nagyon ritka az igazán tehetséges filmsztár, a Wegenerek, Chaplinok, Asta Nielsenek, Pola Negrik, Bergnerek, Conrad Veithek, Werner Kraussok fajtájából való. De a filmszinészt, aki tud, ha valami megakadályozza képességei kifejtésében, az *nem a főléje rendelt rendezőnek*, vagy a vállalkozónak a filmjátékról való hibás felfogása, hanem a már emlitett dramaturgiai fogalomzavar és hozzánemértés, amely hiába igyekszik egész darabokat épiteni egyetlen sztárszerepre, mégis nem tudja *igazi* feladatok elé állitani a filmjáték müvészeit. Chaplin ir magának darabokat és Wegener is irt valamikor, de amióta felhagyott ezzel, nem volt még csak türhető szerepe sem. És mit mutatott a »Flamme« óta Pola Negri? Vagy az utolsó években Asta Nielsen, Conrad Veith, Alfred Abel? Ha az ő müvészetük stagnál, — és a megállás a müvészetben is hanyatlást jelent — ennek nem a *játszás* krizise az oka, hanem a dramaturgiáé.

A dramaturgiai fogalomzavarból fakad szintén az a felfogás, amely a film játékbeli részében az egyetlen kivetnivaló elvi szempont, hogy filmen *tipusokkal* kell megszemélyesiteni az egyes szerepeket. Talán nem kell sokat magyarázni, hogy ez a széltében és szinte megdönthetetlenül elterjedt felfogás mennyire müvészietlen. Müvész: aki a tipikus jelenségek és a tipikus vonások közül ki tudja választani az egyénit, azt a nüanszot, ami a szóbanforgó esetet vagy személyt a legjellemzőbben elkülönbözteti a többi hasonlótól és ezt emeli ki. A filmnél pontosan ellenkező tendencia uralkodik, roppantul és tulzásokig kifejlődött tipizálási hajlam, amely elsősorban a szereposztászban nyilvánul meg. Rudolf *Harms*, aki a film filozófiájáról irt könyvében uttörés, vagy akár csak utmutatás helyett inkább a filmgyártás — helyes, vagy hibás — adottságainak tetszetős elméletekkel való alátámasztását választotta, a következőkkel akarja igazolni a tipizálási törekvéseket: »A hiányzó beszéd miatt az ábrázolt jellemeknek viszonylag egyszerüeknek kell lenni; ugyanabban a cselekményben egy és ugyanannak a jellemnek az átformálódása csak igen ritkán és mérsékelten történhetik: — ut a tipizálódáshoz.« Ez ma a filmgyártásban csakugyan igy van, de helytelenül van igy. Ha nem is lehet az *ellenkezőjét* irni elő szabálynak, a filmdráma mégsem rekesztheti ki mágnáskaszinói exkluzivitással a komplikált jellemeket, annál kevésbbé, mert *a jellem átformálását ábrázoló lélekrajz minden drámai müvészet csucsa*. A film már rég megtalálta azt az utat, amely a hiányzó beszédet pótolni tudja és például éppen a legjobban sikerült orosz filmek szolgálnak példákkal arra, hogy a jellemek átformálása szavak hijján is nagyszerüen ábrázolható. A »Szentpétervár vége« cimü Pudovkin-filmben a főszereplő parasztfiuból lesz sztrájktörő munkás, azután lelkes forradalmár. »Az anyá«-ban Balanovszkája asszony kitünően meg tudja játszani az átmenetet a gyáva, kis munkásasszonytól, aki ijedtében elárulja a fiát a rendőröknek, a rettenthetetlen forradalmárnőig, aki vörös zászlóval a kezében rogy össze a kozáklovak patája alatt. Rettenetes Iván alakját is minden tipizálás nélkül vitte filmre az orosz rendező, — holott itt a tipizálás igen megfelelően szolgálta volna a kivánt propaganda-törekvéseket is — a cselekmény világos vonalvezetése azonban gondoskodik róla, hogy a bonyolult lelki-rétegeződésü figura mindig érthető maradjon. A »Medve-nász« főszereplője egyenesen patológikus alak, egy terhelt fiatalember, akin időnkint kitör a téboly és ilyenkor gyilkos vadállatként járja az erdőket, egyébként azonban kedves gavallér a szalonban. A jellem átformálódása egyáltalán nem «ritkán és mérsékelten« történik ebben a filmben s mégsem zavar a beszéd hiánya.

Ahogyan a jellem primitivségének szükségessége nem egyéb alaptalan előitéletnél, ugy előitélet az egyes szerepeknek tipusokkal való megszemélyesitése is. Ehhez azonban annyira ragaszkodnak a filmgyárak, hogy alig lehet példát felhozni a tőle való eltérésre. Egyetlen egyet tudok csak: Wallace Berry, aki kegyetlen, vad, massziv bandita-tipus és mindig ilyen szerepeket játszik, egy háborus-film paródiában eljátszotta a Harold Lloyd-ra szabott, kedvesen burleszki főszerepet, ragyogóan. A tipus-szereplők beállitása egy darabba kétségtelenül elősegiti az ábrázolt jellem azonnali megértését, de ez az előny — (minden sablon előny volt egyszer és ugy keletkezett, hogy emiatt kritika nélkül és tulzott gyakorisággal alkalmazták) — nem ér fel azzal a hátránnyal, hogy, mert elcsépelt sablonná vált, már rég unalmas. Az előbb emlitett Wallace Berry mahometi termetével kétségtelenül könnyebben tudja egy rablóvezér illuzióját kelteni, mint a kis, öreg Hermann Picha, de nem szabad elfelejteni, hogy csak rosszul egybetákolt darabban van szükség arra, hogy a szinész külső megjelenése karakterizálja a szerepet. Ha a cselekmény jellemző szituációban hozza be a rablóvezért, mondjuk, amint éppen lelövi bandája egyik engedetlen tagját és a többiek ijedten huzódnak el tőle, akkor a néző rögtön tudni fogja, hogy a lövöldöző Picha ezuttal nem főpincért játszik, hanem rablóvezért. Az életben ugyanis a banditák nem mind igy néznek ki, mint Barry és a filmpublikum, amelyik már rég unja a marcona rablóvezéreket, egészen biztosan érdeklődéssel fogadná, hogy a rablóvezér egyszer már végre nem olyan, mint *azok a moziszinészek, akik olyanok, mint egy rablóvezér.*

Valószinü, hogy a tipizáláshoz — Harms elméletével szemben — nem is a jellemábrázolásbeli egyszerüségre való törekvés vezette a filmet, hanem ez csak egyik tünete annak az *általános uniformizáló törekvésnek*, amit a film ipari jellege magyaráz meg. A vállalkozó, aki éppugy nem tudja meglátni a film müvészi oldalát, mint az esztéta az iparit, mereven érvényesiti a filmgyártásban a nagyipari üzemi termelés elvét: a piacra dobott modellt addig sokszorositani, amig csak a közönség felvevőképessége teljesen ki nem merült; a változatosságra irányuló igényt pedig lehetőleg mindig csupán ugyanannak a sémának lényegtelen módositásokban kimerülő variálásával elégiteni ki. A szériális termelés (— egy háborus film után másik husz háborus film, Nagy Frigyes-film sorozatok, Rajna-film-szériák —) helyénvaló volna, ha a filmipar lenne és nem iparmüvészet, igy azonban ellentétes a film lényegével és mint a kritikák és bilancok egybehangzóan tanusitják, megbosszulja magát.

d. t.

Öt drb Ady-könyv és egy Ady-tanulmány 80 dinárért

Ady Endre: Margita élni akar
" " Még egyszer
" " Könyv
Ady Endre: Párisi noteszkönyv
" " Párisi levelek
Földessy: Ady-tanulmányok

Megrendelhető a BACSMEGYEI NAPLO könyvosztályában

Vidéki megrendeléseknél 10 dinár portó fizetendő

A hét rádiómüsora

A müsorban szereplő adóállomások hullámhosszai

Bécs 577, 517.2, Berlin 483.9, Budapest 557.5, Breslau 322.6 (Gleiwitz 250), Brünn 441.2, Frankfurt 428.6, (Cassel 272.5), Hamburg 394.7 (Bremen 252.1), (Hannover 297), (Kiel 254), Kattowitz 422, Königsberg 329.7 (Danzig 272.7), Langenberg 468.8 (Dortmund 283), (Münster 241.9), Leipzig 365.8), Dresden 252.7), München 549 (Nürnberg 300), Prága 448.9, Róma 450 (Freiburg 577), Zagreb 310.

Radiowelt

a legelterjedtebb mélynyomásu illusztrált hetilap. Az összes európai leadóállomások programján kivül, a legkiválóbb szakemberek tollából hoz müszaki ismertetéseket. Egyes szám ára 6 dinár. — Előfizetési ára egy évre 250 dinár.

WIENER RADIOVERLAG Ges.m.b.H.

Wien I. Pestalozzigasse 6/9 szám

544

VASÁRNAP, ÁPRILIS 15.

ZAGREB 17: Tánczene. 20: Operaátvitel.

WIEN 11: Szimfonikus koncert. 16: Délutáni koncert. 18.45: Kamarazene. 20: »Der Weibsteufel« (dráma). Utána éjjeli zene.

KÖNIGSBERG (Danzig) 11.05: Délelőtti zene. 16.15: Délutáni koncert. 20: Robert Koppel-est. Utána táncdalok — jazzband.

BRESSLAU (Gleiwitz) 17: Koncert. 15: Meseóra. 20: »Turandot« (opera: Puccini). Utána tánczene.

PRÁGA 10: Templomi zene. 11: Matine. 12: Koncert. 16.30: Koncert. 18: Német koncert. 19.15: Szórakoztatózene. 20: Tarka-est. 22.20: Tánczene.

LEIPZIG (Dresden) 12: Modern kamarazene. 16.30: Énekkari hangverseny. 19.30: Koncert. 22.30: Tánczene.

STUTTGART (Freiburg) 12: Sétahangverseny, 13.15: Gramofon. 18: Irodalmi délután 19: »Boris Godunov« (opera).

HAMBURG 12: Térzene. 18: »Aus Wald und Heide« (zenei kép). 20: »Alt Heidelberg« (szinjáték). 23.30: Tánczene.

KATTOWITZ 12.10: Koncert. 15.15: Filharmonikus koncert. 20.30: Koncert. 22.30: Tánczene.

FRANKFURT (a/M. (Kassel) 11: Emlékünnep. 16.45: Koncert. 19: »Boris Godunov« (opera). Utána tánczene.

BRÜNN 11: Matine. 16.30: Katonazene. 18: Német koncert. 19: Olasz koncert. 21: Tamburica koncert. 22.20: Tánczene.

ROMA 17: Quartett. 20.45: Rossini koncert.

LANGENBERG 14.30: Koncert. 17: Katonazene. 18: Evangelikus templomi zene. 20: »Der Waffen Schmied« (opera: Lortzing). Utána tánczene.

BERLIN 11.30: Radio Matine. 16: Koncert. 20.30: Koncert. 22.30: Tánczene.

MÜNCHEN 15.30: Koncert. 17.30: Szórakoztatózene. 20: Nagy esti hangverseny.

MILANO 21: »Un ballo in Maschera« (opera: Verdi).

BUDAPEST 9, 22.10: Pontos idő, hirek. 10: Nagymise. 12: Harangjáték. Utána szimfonikus koncert. 16: Gyermekdalok. 17: Orosz koncert. 18.45: Boschan Hely ariakoncertje. 19.30: »Gyurkovics lányok« (vigjáték: Herceg). Utána tánczene.

HÉTFŐ, ÁPRILIS 16.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Koncert. 20.35: Olasz-est. 22.15: Könnyüzene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni zene. 20.05: Wieni szimfonikus zenekar olasz koncertje.

KÖNIGSBERG (Danzig) 16.30: Könnyüzene. 20.05: Olasz-est (koncert). 22.30: Mandolin koncert.

BRESSLAU (Gleiwitz) 16.30: Olasz koncert. 20.30: Olasz hangverseny.

PRÁGA 11: Gramofon. 12.05: Koncert. 16.20: Koncert. 19.15: Koncert. 20.15: Tarka-est. 21.15: Koncert (Händel—Gluck). 22.20: Gramofon.

LEIPZIG (Dresden) 16.30: Koncert. 20.15: Olasz koncert. 21.15: Esti koncert 22.15: Tánczene.

STUTTGART (Freiburg) 12.30: Gramofon. 16.15: Délutáni koncert. 20.15: Olasz-est. Utána irodalmi-est.

HAMBURG 12.30: Koncert. 20: Olasz-est.

KATTOWITZ 18.30: Délutáni koncert. 20.30: Esti koncert.

FRANKFURT a/M. (Kassel) 16.30: Koncert. 20.15: Olasz-est. Utána éjjeli zene.

BRÜNN 12.15: Koncert. 20: Dudelsack-est. 21: Tarka óra.

ROMA 17.30: Filharmoniai koncert. 20.45: Szerenád-est.

LANGENBERG 18: Olasz népzene. 20.30: Olasz-est. Utána éjjeli zene és tánc.

BERLIN 20.30: Olasz-est. 22.30: »Von Lenzund Liebe« (koncert).

MÜNCHEN 16: Szórakoztató koncert. 19: Schrammel-terzet 20.30: Szimfonikus koncert. 22.30: Tánczene.

MILANO 17.05: Jazzband. 21: Operett előadás. 22.20: Jazzband.

BUDAPEST 9, 11.45, 13, 16.45, 22.15: Pontos idő, hirek. 12: Harangjelzés. Utána koncert. 17: Cigányzene. 20.40: Koncert. Utána Jazzband.

KEDD, ÁPRILIS 17.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Délutáni koncert. 18.45: Dr. Horvat R. előadása.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16.15: Délutáni koncert. 20.05: Koncert.

KÖNIGSBERG (Danzig) 16.30: Délutáni koncert. 20.10: Kabaré. 22.30: Koncert.

BRESSLAU (Gleiwitz) 17: Filmzene. 20.35: Klabund irodalmi-est. 21.20: Dal-est.

PRÁGA 12.05: Koncert. 16.30: Délutáni koncert. 20.10: Tarka-est. 21: Tamburicazene. 21.20: Szórakoztatózene. 22.20: kávéházi zene.

LEIPZIG (Dresden) 16.30: Régi zenedarabok. 20.15: Valcer koncert. 21.15: Koncert (Peer Gynt). 22.30: Tánczene.

STUTTGART (Freiburg) 16.30: Délutáni koncert. 20: Vasa Prihoda koncert.

HAMBURG 16.15: Koncert. 20: Irodalmi-est. 21: Hegedü koncert. 22.30: Tánczene.

KATTOWITZ 17.45: Koncert. 19.20: Operaelőadás. 22.30: Tánczene.

FRANKFURT a/M. (Kassel) 16.30: Koncert. 20: Vasa Prihoda koncertátvitel.

BRÜNN 15: Koncert. 20: Wieni átvitel.

ROMA 17.30: Koncert. 21: Koncert.

LAGENBERG 18: Vespern koncert. 20: »Der Jäger vom Königssee« (zenei kép).

BERLIN 16.30 Szórakoztatózene. 20.30: Kamarazene.

MÜNCHEN 12.45: Déli koncert. 16: Koncert. 18.30: »Der Rosenkavalier« (opera: P. Strauss).

MILANO 17: Koncert. 21: Koncert.

BUDAPEST 9, 11.45, 13, 16.45, 22: Pontos idő, hirek. 12: Harangjelzés. Utána tánczene. 15.30: Koncert. 17: Katonazene. 19: Opera előadás. Utána tánczene.

SZERDA, ÁPRILIS 18.

ZAGREB. 13.15: Gramofon. 17.30: Meseóra. 18: Vespern koncert. 20.30: Dal- és ária-est.

WIEN. 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni koncert. 19.30: Szimfonikus koncert.

KÖNIGSBERG (Danzig). 16.30: Gyermekóra. 20.10: Török-est. 21: Händel-est (koncert.) 22.30: Tánczene.

BRESLAU (Gleiwitz.) 16.30: Szórakoztató zene. 20.15: Róbert Koppel-est.

PRÁGA. 11: Gramofon. 12.05: Déli koncert. 16.30: Tánczene. 20: Koncert. 21.30: Szórakoztató zene.

LEIPZIG (Dresden.) 16.30: »Hans im Glück« gyermekjáték. 20.15: Koncert.

STUTTGART (Freiburg.) 16.15: Délutáni koncert. 20: Tarka-est.

KATTOWITZ. 18.15: Koncert. 20.30: Esti koncert.

BRÜNN. 12.15: Déli koncert. 17: Gyermekszinház. 20.20: Szlovák koncert. 21.20: Óbrünni fuvószene.

RÓMA. 17.30: Koncert. 21: Szinházi átvitel.

LANGENBERG. 18: Vespern koncert. 20.15: »Der dreimal tote Peter« (dráma). Utána éjjeli és tánczene.

MILANÓ. 17.05: Jazzband. 21: Koncert.

MÜNCHEN. 16: Szórakoztató zene. 20: »A régi jó idők« (koncert.) 21.15: Amerikai táncok. 22.30: Szórakoztató zene.

BUDAPEST. 9, 11.45, 13, 16.45, 22: Pontos idő, hirek. 12: Déli harangszó. Utána koncert. 16: Meseóra. 17.30: Szimfonikus koncert. 20.40: Rádió-est. Befejezésül cigányzene.

3724

LIFKA

Április 16—22! Egész héten naponta!

CASANOVA

Tizenkét szerelmi kaland a hires kalandor és gáláns nőhóditó életéből

Mindkét rész egyszerre!

Főszereplő:

IVAN MOZUHIN

Velence, a gyönyörök városa! Szerelmi találka a szenátornéval! Szüzek örömtánca! Az osztrák hercegnő elrablása! II. Katalin cárnő boudoirja! Estély a Szentgyörgy lovag-teremben! III. Péter cár nyilvánosan megsérti a cárnőt! Szökés Oroszországból!

Figyelem! Figyelem!

A CASANOVA első részében szinre kerül

„OROSZORSZÁG"

Neumann hires szindarabjának egy része, teljes egészében szinre kerül. A szindarabot Prága, Berlin, Budapest szinházai még ma is müsoron tartják

Személyek:

III. Péter cár	**Rudolf Klein Rogge**
II. Katalin cárnő	**Suzi Bianchetti**
Voroncov grófnő, a cár kegyence	**Nina Kochitz**
Pahlen gróf, a kancellár	**Paul Guidi**

CSÜTÖRTÖK, ÁPRILIS 19.

ZAGREB. 13.15: Gramofon. 17.30: Teazene. 19.30: Prágai átvitel.

WIEN. 11: Délelőtti koncert. 16.15: Délutáni koncert. 19.30: »Die Regimentstochter« (opera: Donizetti).

KÖNIGSBERG (Danzig.) 16.45: Szórakoztató zene. 20.15: Zenekari hangverseny.

PRÁGA. 12.05: Déli zene. 16.30: Kamarazene. 19.15: Fuvószene. 20: Szimfonikus koncert.

LEIPZIG (Dresden.) 16.30: Koncert. 20.15: Kamarazene. 21.15: Viktor Hugó-est.

STUTTGART (Freiburg.) 16.15: Délutáni koncert. 20: Szimfonikus koncert. Utána irodalmi-est.

BRÜNN. 12.15: Gramofon. 20: Szimfonikus koncert.

RÓMA. 17.30: Koncert. 20.45: »Bajadér« (operett: Kálmán.)

LANGENBERG. 18: Kamarazene. 20.15: Szimfonikus koncert. Utána tánczene.

BERLIN. 17: Balett-zene. 20: Templomizene. 21.10: Alfred Kerr felolvasása 22.30: Tánczene.

MÜNCHEN. 16: Szórakoztató zene 19.30: Koncert. Utána »Woyzeck« (dráma.)

BUDAPEST. 9, 11.45, 13, 16.45, 22.15: Pontos idő, hirek. 12: Déli harangszó. Utána koncert. 17: Citera koncert. 19.40: Ünnepi koncert. Utána tánczene.

PÉNTEK, ÁPRILIS 20.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.15: Délutáni koncert. 20.35: Francia koncert 22: Könnyü koncert.

BRESSLAU (Gleiwitz) 16.30: Klasszikus operett részletek. 20.30: »Gyarmati kép« Kalkuta.

KÖNIGSEBRG (Danzig) 17: Délutáni hangverseny. 21.15: Modern dal-est 22.15: Esti koncert.

PRÁGA 12.05: Koncert. 16.30: Délutáni koncert. 19.15: Szórakoztatózene. 20.10: »Der Mensch und der der Tod« (H. Hoffmannsthal). 21: Schubert-est. 22.20: Gramofon.

LEIPZIG (Dresden) 16.30: Koncert. 20.15: »Der Templer und die Jüdin« (opera). 22.10: Szórakoztató és tánczene.

STUTTGART (Freiburg) 16.15: Délutáni koncert. 18.15: Templomi zene. 20.15: »Jungfrau von Orleans«.

KATTOWITZ 17.45: Koncert. 20.15: Szimfonikus koncert.

FRANKFURT a/M. (Kassel) 13: Gramofon. 20.15: »Trommeln in der Nacht« (dráma). Utána koncert.

BRÜNN 12.15: Déli koncert. 19: Exotikus zene. 20.45: Dal-est. 21: Prágai közvetités.

ROMA 17.30: Koncert. 20.45: Zenekari koncert.

LANGENBERG 18: Kamarazene. 20.15: Tarka zene és dal-est. Utána tánczene.

BERLIN 17: Szórakoztatózene. 20.10: »Der Teufels Anteil« (opera: Auber). 22.30: Mandolin koncert.

BUDAPEST 9, 11.45, 13, 16.45, 21.45: Pontos idő, hirek. 12: Harangjáték. Utána koncert. 17.15: Zongora koncert. 20: Müvész-est (Megyaszai, Matány stb.). Utána cigányzene.

SZOMBAT, ÁPRILIS 21.

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Koncert. 19.30: Operaházi átvitel.

WIEN 11: Délelőtti koncert. 15.15: Ifjusági előadás: »Trug und Liebe« (vigjáték).

KÖNIGSBERG (Danzig) 16.30: Teazene. 19.30: »Figaro házassága« (opera: Mozart).

BRESSLAU (Gleiwitz) 16.30: Szórakoztatózene. 20.30: Tarka-est. 22.30: Koncert és tánczene.

PRÁGA 12.05: Déli zene. 19: Brünni átvitel »Eva« (opera). 22.25: Tánczene.

LEIPZIG (Dresden) 16.30: Koncert 20.15: Irodalmi-est. 22.15: Tánczene.

STUTTGART (Freiburg) 15: Szórakoztatózene. 20.15: »Bruder Straubinger« (operett: E. Eysler). 21.15: Kamarazene.

HAMBURG 16.15: »Das Rosengärtlein« (opera). 20: Robert Koppel tarka-est. Utána jazzband.

KATTOWITZ 17.45: Koncert. 20.30: Operett előadás.

FRANKFURT a/M. (Kassel) 16.30: Koncert. 20.15: Offenbach koncert. 20: Koncert.

BRÜNN 12.05: Déli koncert. 18.10: Német koncert. 19.15: Eva (opera: Foerster). 22.20: Esti zene.

ROMA 17.30: Koncert. 20.45: Opera részletek (koncert).

LANGENBERG 18: Vespern koncert. 20.15: Vig-est. Utána tánczene.

MÜNCHEN 16: Szórakoztatózene. 17.30: Dal-est. 22.20: Éjjeli hangverseny.

BUDAPEST 9, 11.45, 13, 16.45, 22: Pontos idő, hirek. 12: Harangjáték. Utána koncert. 17: Operettzene. 19.15: Falurossza (népszinmü: Tóth Edo). Utána tánczene.